

รายงานสถานการณ์ทางสังคม ประจำปี 2565

กองมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

คำนำ

สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีบทบาทหน้าที่เป็นศูนย์กลางการบริหารของกระทรวงฯ ในการพัฒนายุทธศาสตร์และแปลงนโยบายของกระทรวงไปสู่การปฏิบัติ โดยกองมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (กมพ.) มีหน้าที่และอำนาจประการหนึ่งในการจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคม เพื่อติดตามสถานการณ์และสะท้อนการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ทั้งในเชิงประเด็น เชิงกลุ่มเป้าหมาย และเชิงพื้นที่ รวมถึงการส่งเสริมและสนับสนุนในการเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศด้านสถานการณ์ทางสังคม ตลอดจนผลักดันให้เกิดการนำไปใช้เพื่อให้เข้าใจสถานการณ์ และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายสำหรับขับเคลื่อนงานตามภารกิจของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ทุกระดับ

การจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับประเทศ มีการจัดทำเป็นประจำทุกปี มีวัตถุประสงค์เพื่อนำข้อมูลทางสังคมทั้งในระดับจังหวัด กลุ่มจังหวัด และระดับประเทศมาประยุกต์ใช้ ซึ่งรวบรวมจากรายการข้อมูลที่สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1 - 11 (สสว. 1 - 11) กำหนดและสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดทุกจังหวัด (สนง.พมจ.) รวบรวมข้อมูลจากบริบทของพื้นที่และผลการดำเนินงานตามภารกิจแล้ว สสว. นำข้อมูลดังกล่าวมาสรุปประมวลผลเป็นภาพรวมกลุ่มจังหวัด ส่งต่อให้ กมพ. นำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบกับข้อมูลรายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับประเทศที่หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่ากรมในสังกัดกระทรวง พม. จัดทำขึ้น ประยุกต์เข้ากับข้อมูลวิชาการ บทความงานวิจัย และข้อเสนอจากเวทีวิชาการระดับประเทศ รวบรวมสังเคราะห์เป็นเล่มรายงานสถานการณ์ทางสังคมและเสนอผลงานให้นักวิชาการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งระดับกรม/เทียบเท่ากรม สสว. และ พมจ. ทุกจังหวัดวิพากษ์ ก่อนรวบรวมเป็นเล่มรายงานสถานการณ์ทางสังคมฉบับสมบูรณ์ โดยปัจจุบันเป็นการจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมปี 2565 โดยคาดหวังว่ารายงานสถานการณ์ทางสังคมจะเป็นเครื่องมือในการวางแผนการตัดสินใจ และการวิเคราะห์การเฝ้าระวังสถานการณ์ทางสังคม เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติงานและผู้บริหารทุกภาคส่วน ตลอดจนสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวิเคราะห์ทิศทางการกำหนดนโยบายการพัฒนาสังคม อันเป็นกลไกสำคัญในการใช้ป้องกันปัญหาทางสังคม ซึ่งหากมีข้อผิดพลาดประการใดผู้จัดทำขออภัยเพื่อปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

กองมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

เมษายน 2566

สารบัญ

เรื่อง		หน้า
คำนำ		ก
สารบัญ		ข
บทสรุปผู้บริหาร		ฅ
❖	สรุปภาพรวมสถานการณ์ทางสังคม ปี 2565	ฅ
❖	สรุปข้อเสนอเชิงนโยบาย	ภ
ส่วนที่ 1 บทนำ		8
1.1	หลักการและเหตุผล	1
1.2	วัตถุประสงค์	2
1.3	นิยามเชิงปฏิบัติการ	3
1.4	วิธีดำเนินการ	6
1.5	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
ส่วนที่ 2 สถานการณ์ภาพรวมประเทศไทย ปี 2565		8
2.1	สถานการณ์ด้านโครงสร้างประชากร	8
2.2	สถานการณ์ประเทศไทยกับการแข่งขันระดับโลก	10
2.3	สถานการณ์และทิศทางเศรษฐกิจ	14
2.4	การพัฒนาประเทศตามหลักแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับ 13	16
ส่วนที่ 3 สถานการณ์ทางสังคมของกลุ่มเป้าหมาย		19
3.1	สถานการณ์ทางสังคมด้านเด็กและเยาวชน	19
3.2	สถานการณ์ทางสังคมด้านสตรี	32
3.3	สถานการณ์ทางสังคมด้านครอบครัว	42
3.4	สถานการณ์สังคมด้านผู้สูงอายุไทย	48
3.5	สถานการณ์ด้านคนพิการในประเทศไทย	59
3.6	สถานการณ์ด้านคนไร้ที่พึ่ง	63
ส่วนที่ 4 สถานการณ์ทางสังคมระดับจังหวัด/กลุ่มจังหวัด		66
4.1	สถานการณ์ด้านการทำงานของประชากร	66
4.2	สถานการณ์ด้านแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าว	69
4.3	สถานการณ์ด้านความรุนแรงในการก่อคดีต่าง ๆ	70
4.4	สถานการณ์ครัวเรือนเปราะบาง	73
4.5	การเข้าถึงสวัสดิการค่าดัชนีมิติ 5 ด้าน	81
4.6	สถานการณ์ตามกลุ่มเป้าหมายภาพรวมระดับกลุ่มจังหวัด สสว. 1 – 11	106

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ส่วนที่ 5 ข้อเสนอเชิงนโยบาย	108
5.1 ข้อเสนอเชิงนโยบายระดับกลุ่มจังหวัด	108
5.2 ข้อเสนอเชิงนโยบายระดับประเทศ	121
บรรณานุกรม	148
คณะผู้จัดทำ	151
ส่วนที่ 6 ภาคผนวก	152

สารบัญตาราง

เรื่อง	หน้า
ส่วนที่ 2 สถานการณ์ภาพรวมประเทศไทย ปี 2565	
ตาราง 2.1 จำนวนและร้อยละของประชากรและครัวเรือน จำแนกตามภาค ประจำปี 2564	8
ตาราง 2.2 สถิติเปรียบเทียบจำนวนประชากรไทย ปี 2563 และ 2564 จำแนกตามช่วงอายุ	9
ส่วนที่ 3 สถานการณ์ทางสังคมกลุ่มเป้าหมาย	
ตาราง 3.1 จำนวนเด็กและเยาวชน จำแนกตามช่วงอายุ ปี 2564	19
ตาราง 3.2 จำนวนผู้ที่ลงทะเบียนโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด	20
ตาราง 3.3 10 อันดับจังหวัดที่มีจำนวนนักเรียนยากจนและนักเรียนยากจน พิเศษมากที่สุด	23
ตาราง 3.4 จำนวนและร้อยละเด็กหลุดจากระบบการศึกษา จำนวนเด็กที่กลับ เข้าสู่ระบบการศึกษาแล้ว และจำนวนเด็กที่ยังหลุดจากระบบการศึกษา	24
ตาราง 3.5 จำนวนและร้อยละของหญิงคลอดทั้งหมด และจำนวนหญิงคลอด อายุ 10 – 17 ปี พ.ศ. 2560 – 2564	25
ตาราง 3.6 สถิติจำนวนหญิงคลอดบุตร ปี 2555 - 2564	26
ตาราง 3.7 จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดี จำแนกตามฐานความผิด ประจำปี 2562 – 2564	29
ตาราง 3.8 สัดส่วนจำนวนครั้งที่ถูกกระทำความรุนแรง จำแนกรายจังหวัด ประจำปี 2565	37
ตาราง 3.9 จำนวนประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปผู้มีงานทำที่อยู่ในกำลังแรงงาน ประจำปี 2565	41
ตาราง 3.10 ผลสำรวจความเข้มแข็งของครอบครัวไทยระดับประเทศ	43
ตาราง 3.11 เปรียบเทียบสถานการณ์ความเข้มแข็งของครอบครัวไทย ปี 2563 - 2564	43
ตาราง 3.12 จำนวนผู้สูงอายุตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 - 2565	49
ตาราง 3.13 สัดส่วนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป จำแนกรายจังหวัด ประจำปี 2564	51
ตาราง 3.14 เปรียบเทียบประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป จำแนกรายจังหวัด ประจำปี 2562 - 2564	54
ตาราง 3.15 จำนวนคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการแยกตามประเภทความ พิการ ประจำปี 2564	59

สารบัญตาราง

เรื่อง	หน้า
ตาราง 3.16 สาเหตุของความพิการ ประจำปี 2565	60
ตาราง 3.17 อาชีพคนพิการวัยทำงาน ช่วงอายุ 26 – 59 ปี ประจำปี 2565	62
ตาราง 3.18 จำนวนประชากรไร้รัฐ ไร้สัญชาติ	64
ตาราง 3.19 สถิติประเด็นปัญหาสังคม ปี 2563 – 2565	65
ส่วนที่ 4 สถานการณ์ทางสังคมระดับจังหวัด/กลุ่มจังหวัด	
ตาราง 4.1 ภาวะการมีงานทำของประชากรในภาพรวมกลุ่มจังหวัด ผู้มีงานทำ ผู้ว่างงาน กำลังแรงงานที่รอฤดูกาล	66
ตาราง 4.2 จังหวัดที่มีผู้อยู่ในกำลังแรงงานสูงสุด 5 จังหวัดแรก	68
ตาราง 4.3 จังหวัดที่มีผู้อยู่ในกำลังแรงงานน้อยที่สุด 5 จังหวัดแรก	68
ตาราง 4.4 จังหวัดที่มีผู้ที่ไม่อยู่ในกำลังแรงงานสูงสุด 5 จังหวัดแรก	68
ตาราง 4.5 จังหวัดที่มีผู้ที่ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน น้อยที่สุด 5 จังหวัดแรก	68
ตาราง 4.6 จำนวนประชากรแรงงานต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานคงเหลือ แบ่งตาม สสว. 1 – 11 ระหว่างปี 2560 - 2564	69
ตาราง 4.7 เปรียบเทียบจังหวัดที่มีคดียาอาญาความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ สูงสุด 5 จังหวัดแรก ประจำปี 2563 และ ปี 2564	73
ตาราง 4.8 จำนวนคร้วเรือนเปราะบาง จำแนกตาม สสว. 1 – 11	75
ตาราง 4.9 จำนวนคร้วเรือนเปราะบางระดับ 2 – 3 แบ่งตาม สสว. 1 – 1	78
ตาราง 4.10 สัดส่วนบุคลากรทางการแพทย์ต่อจำนวนประชากร ปี 2564 ใน สสว. 1 - 11	82
ตาราง 4.11 สาเหตุการเสียชีวิต 10 อันดับแรก จากโรคต่าง ๆ ของคนไทย ประจำปี 2564 และ ปี 2565	88
ตาราง 4.12 จำนวนชุมชนผู้มีรายได้น้อย จำแนกตาม สสว. 1 - 11	90
ตาราง 4.13 ลักษณะชุมชนผู้มีรายได้น้อย ประจำปี พ.ศ. 2564 และ พ.ศ. 2565	90
ตาราง 4.14 จำนวนนักเรียนในระบบ จำแนกตามระดับการศึกษา ปี 2560 - 2564	94
ตาราง 4.15 จำนวนผู้เรียนนอกระบบโรงเรียน จำแนกตามระดับการศึกษา ปี 2560 - 2564	95
ตาราง 4.16 จำนวนคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการ แยกตามประเภท ความพิการ ประจำปี 2564	100
ตาราง 4.17 สัดส่วนอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) ต่อหมู่บ้าน จำแนกรายจังหวัด ประจำปี 2565	102

สารบัญตาราง

เรื่อง	หน้า
ส่วนที่ 5 ข้อเสนอเชิงนโยบาย	
ตาราง 5.1 สรุปข้อเสนอเชิงนโยบายระดับกลุ่มจังหวัดของ สสว.1-11 จำแนกตาม ประเด็น/กลุ่มเป้าหมาย	108
ตาราง 5.2 สรุปข้อเสนอเชิงนโยบายระดับประเทศ จำแนกตามประเด็น/ กลุ่มเป้าหมาย	121
ส่วนที่ 6 ภาคผนวก	
ตาราง 6.1 สถิติประเด็นเด็กชายจังหวัดและกลุ่มจังหวัด	155
ตาราง 6.2 สถิติประเด็นเยาวชนรายจังหวัดและกลุ่มจังหวัด	160
ตาราง 6.3 สถิติประเด็นสตรีรายจังหวัดและกลุ่มจังหวัด	164
ตาราง 6.4 สถิติประเด็นครอบครัวรายจังหวัดและกลุ่มจังหวัด	168
ตาราง 6.5 สถิติประเด็นผู้สูงอายุรายจังหวัดและกลุ่มจังหวัด	172
ตาราง 6.6 สถิติประเด็นคนพิการรายจังหวัดและกลุ่มจังหวัด	180
ตาราง 6.7 สถิติจำนวนคนพิการจำแนกตามสาเหตุความพิการ	183
ตาราง 6.8 สถิติจำนวนคนพิการจำแนกตามประเภทความพิการ	186
ตาราง 6.9 สถิติประเด็นผู้ด้อยโอกาสรายจังหวัดและกลุ่มจังหวัด	191

สารบัญแผนภูมิ

เรื่อง	หน้า
ส่วนที่ 2 สถานการณ์ภาพรวมประเทศไทย ปี 2565	
แผนภูมิ 2.1 รายได้เฉลี่ยครัวเรือนในประเทศไทย ปี 2558 - 2564	14
แผนภูมิ 2.2 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของครัวเรือนทั่วประเทศต่อเดือน ปี 2564	15
แผนภูมิ 2.3 ร้อยละครัวเรือนที่มีหนี้สิน ปี 2564	16
ส่วนที่ 3 สถานการณ์ทางสังคมกลุ่มเป้าหมาย	
แผนภูมิ 3.1 เปรียบเทียบจำนวนเด็กและเยาวชน จำแนกตามช่วงอายุ ปี 2562 - 2564	19
แผนภูมิ 3.2 จำนวนนักเรียนยากจนและนักเรียนยากจนพิเศษ ประจำปี 1/2561 - 1/2564	22
แผนภูมิ 3.3 จำนวนเด็กหลุดจากระบบศึกษาคงเหลือ จำแนกตามประเภทผู้เรียน	24
แผนภูมิ 3.4 ร้อยละของการคลอดซ้ำในวัยรุ่นจำแนกตามกลุ่มอายุ พ.ศ. 2560 - 2564	27
แผนภูมิ 3.5 อัตราการคลอดของหญิงอายุ 15-19 ปี	28
แผนภูมิ 3.6 สถานการณ์เด็กที่ปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์สูงสุด 5 อันดับแรก	30
แผนภูมิ 3.7 สถานการณ์เด็กที่ปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์ ประจำปี 2564	30
แผนภูมิ 3.8 สถานการณ์เยาวชนที่ปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์สูงสุด 5 อันดับแรก	31
แผนภูมิ 3.9 สถานการณ์เยาวชนที่ปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์ ประจำปี 2564	31
แผนภูมิ 3.10 จำนวนผู้มีงานทำที่อยู่ในแรงงานในระบบและนอกระบบ จำแนกตามเพศ	40
แผนภูมิ 3.11 สถิติผู้ถูกกระทำความรุนแรง ประจำปี 2559 - 2564	48
แผนภูมิ 3.12 จำนวนผู้สูงอายุ ตั้งแต่ปี 2555 - 2565	50
แผนภูมิ 3.13 สัดส่วนผู้สูงอายุแบ่งตามช่วงวัย ประจำปี 2564	50
แผนภูมิ 3.14 ร้อยละของผู้สูงอายุ จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย ประจำปี 2564	58
แผนภูมิ 3.15 สัดส่วนผู้สูงอายุจำแนกตามบ้านที่มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม	58
แผนภูมิ 3.16 สถิติเปรียบเทียบจำนวนคนพิการ แยกตามประเภทความพิการ ระหว่างปี 2564 - 2565	60
แผนภูมิ 3.17 สถิติสาเหตุของความพิการ เปรียบเทียบ ระหว่างปี 2563 - 2565	61
แผนภูมิ 3.18 สถิติประเด็นปัญหาสังคม ปี 2563 - 2565	65

สารบัญแผนภูมิ

เรื่อง	หน้า
ส่วนที่ 4 สถานการณ์ทางสังคมระดับจังหวัด/กลุ่มจังหวัด	
แผนภูมิ 4.1 สถิติการมีงานทำของประชากร ผู้มีงานทำ ผู้ว่างงาน กำลังแรงงานที่รอฤดูกาล จำแนกตาม สสว. 1 – 11 ประจำปี 2565	67
แผนภูมิ 4.2 สถิติประชากรผู้อยู่ในกำลังแรงงาน และไม่อยู่ในกำลังแรงงาน ระหว่างปี 2564 - 2565	67
แผนภูมิ 4.3 สถิติคดีอาญา คดีความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ จำแนกตามประเภทความผิด รายจังหวัด พ.ศ. 2560 – 2564	70
แผนภูมิ 4.4 สถิติคดีอาญา คดีความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ จำแนกตามคดี ประจำปี 2564	71
แผนภูมิ 4.5 จังหวัดที่มีคดีอาญาความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ 10 จังหวัดแรก	72
แผนภูมิ 4.6 จำนวนคร้วเรือนเปราะบาง จำแนกตาม สสว. 1 – 11	80
แผนภูมิ 4.7 จำนวนบุคลากรทางการแพทย์ ปี พ.ศ. 2564	81
แผนภูมิ 4.8 5 จังหวัดที่มีอัตราส่วนแพทย์ดูแลประชากรมากที่สุด	84
แผนภูมิ 4.9 5 จังหวัดที่มีอัตราส่วนพยาบาลวิชาชีพดูแลประชากรมากที่สุด	85
แผนภูมิ 4.10 5 จังหวัดที่มีอัตราส่วนทันตแพทย์ดูแลประชากรมากที่สุด	85
แผนภูมิ 4.11 5 จังหวัดที่มีอัตราส่วนเภสัชกรดูแลประชากรมากที่สุด	86
แผนภูมิ 4.12 สาเหตุการเสียชีวิต 10 อันดับแรก จากโรคต่าง ๆ ของคนไทย ประจำปี 2565	87
แผนภูมิ 4.13 สัดส่วนชุมชนผู้มีรายได้น้อย แยกตามลักษณะของชุมชน	91
แผนภูมิ 4.14 สัดส่วนคร้วเรือนที่อยู่อาศัยในชุมชนผู้มีรายได้น้อย แยกตามลักษณะของชุมชน	92
แผนภูมิ 4.15 จำนวนนักเรียน นิสิต นักศึกษาในระบบโรงเรียน ในสถานศึกษา ของรัฐบาลและเอกชน จำแนกตามระดับการศึกษา และชั้น ปีการศึกษา 2560 – 2564	93
แผนภูมิ 4.16 จำนวนผู้เรียนนอกระบบโรงเรียน จำแนกตามระดับการศึกษา ปี 2560 - 2564	94
แผนภูมิ 4.17 รายรับ - รายจ่าย และค่าคงเหลือคร้วเรือนทั่วประเทศ ปี 2554 - 2564	96
แผนภูมิ 4.18 คร้วเรือนที่มีรายได้สูงสุด 10 จังหวัด ปี 2564	97
แผนภูมิ 4.19 คร้วเรือนที่มีหนี้สินมากที่สุด 10 จังหวัด ปี 2564	97

สารบัญแผนภูมิ

เรื่อง	หน้า
แผนภูมิ 4.20 สถิติเปรียบเทียบเด็กที่ได้รับเงินเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด ระหว่างปี 2559 – 2564	98
แผนภูมิ 4.21 สถิติผู้ได้รับเงินเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดมากที่สุด 10 จังหวัดแรก	99
แผนภูมิ 4.22 จำนวนคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการ ปี 2555 - 2565	100
แผนภูมิ 4.23 สถิติข้อมูลคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการ จำแนกตามภาค แยกประเภทความพิการ ประจำปี 2564	101

ส่วนที่ 6 ภาคผนวก

แผนภูมิ 6.1 สัดส่วนเด็กจำแนกตามประเด็นที่จัดเก็บ	154
แผนภูมิ 6.2 สัดส่วนเยาวชนจำแนกตามประเด็นที่จัดเก็บ	159
แผนภูมิ 6.3 สัดส่วนสตรีจำแนกตามประเด็นที่จัดเก็บ	163
แผนภูมิ 6.4 สัดส่วนครอบครัวจำแนกตามประเด็นที่จัดเก็บ	167
แผนภูมิ 6.5 สัดส่วนผู้สูงอายุจำแนกตามประเด็นที่จัดเก็บ	171
แผนภูมิ 6.6 สัดส่วนคนพิการจำแนกตามประเด็นที่จัดเก็บ	178
แผนภูมิ 6.7 สัดส่วนคนพิการจำแนกตามสาเหตุความพิการ	178
แผนภูมิ 6.8 สัดส่วนคนพิการจำแนกตามสาเหตุความพิการ	179
แผนภูมิ 6.9 สัดส่วนผู้ด้อยโอกาสจำแนกตามประเด็นที่จัดเก็บ	190

สารบัญภาพ

เรื่อง	หน้า	
ส่วนที่ 2	สถานการณ์ภาพรวมประเทศไทย ปี 2565	
ภาพที่ 2.1	อันดับของประเทศไทยในด้านต่าง ๆ : ด้านการท่องเที่ยว	12
ภาพที่ 2.2	อันดับของประเทศไทยในด้านต่าง ๆ : ด้านต่าง ๆ	13
ส่วนที่ 3	สถานการณ์ทางสังคมกลุ่มเป้าหมาย	
ภาพที่ 3.1	สถิติผลการดำเนินงานโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด	21
ภาพที่ 3.2	สถานการณ์สตรีไทย ปี 2564	33
ภาพที่ 3.3	สถานการณ์สตรีไทย ปี 2564 (ต่อ)	34
ภาพที่ 3.4	สถิติความรุนแรง ประจำปี 2565	35
ภาพที่ 3.5	สถิติความรุนแรง ประจำปี 2565 (ต่อ)	36
ภาพที่ 3.6	ข้อมูลพื้นฐานครัวเรือน ปี 2564	42
ภาพที่ 3.7	โครงสร้างรูปแบบครอบครัว ปี 2564	42
ภาพที่ 3.8	การคาดประมาณสัดส่วนประชากรในครัวเรือนรูปแบบต่าง ๆ	44
ภาพที่ 3.9	การคาดประมาณสัดส่วนประชากรในครัวเรือนไม่พร้อมหน้า	45
ภาพที่ 3.10	สถิติความรุนแรงในครอบครัว ในรอบ 6 ปี	46
ภาพที่ 3.11	สถิติความรุนแรงในครอบครัว ประจำปี 2564	47
ภาพที่ 3.12	สัดส่วนผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียวตามลำพังในครัวเรือน ตั้งแต่ปี 2537 – 2564	57

บทสรุปผู้บริหาร

รายงานสถานการณ์ทางสังคม ประจำปี 2565 จัดทำขึ้นเพื่อนำเสนอภาพรวมของสถานการณ์ทางสังคมที่สำคัญ ทั้งเชิงประเด็น เชิงกลุ่มเป้าหมาย และเชิงพื้นที่ ตามภารกิจของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งใช้ข้อมูลด้านต่าง ๆ มาประกอบการนำเสนอ โดยรายงานในรูปแบบของการใช้สถิติที่เกิดขึ้นในปี 2564 และสรุปเพื่อชี้ให้เห็นประเด็นต่าง ๆ ทางสังคม เป็นการบ่งชี้สถานการณ์ของกลุ่มเป้าหมาย และการดำเนินงานของกรม/เทียบเท่า สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.) สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1 – 11 (สสว. 1 – 11) รวมถึงการดำเนินงานของกระทรวงที่จะต้องดำเนินการในอนาคต ซึ่งความท้าทายเหล่านี้อาจเกิดมาจากทั้งปัจจัยภายในและภายนอกประเทศที่เป็นปัจจัยกระตุ้นและส่งเสริม ทั้งนี้ รายงานสถานการณ์ทางสังคม ประจำปี 2565 จะประกอบไปด้วยประเด็น ดังนี้ โครงสร้างประชากร และสถานการณ์ประเทศไทยภาพรวม ทิศทางเศรษฐกิจ รายได้ ค่าใช้จ่ายและหนี้สินครัวเรือน รวมถึงการพัฒนาประเทศตามหลักแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ในมิติต่าง ๆ สถานการณ์ของกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ในความดูแลของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และรายประเด็นที่กระทรวงมีการดำเนินการและแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง ตามมาด้วยสถานการณ์ทางสังคมระดับจังหวัด/กลุ่มจังหวัด ที่ สสว. 1 - 11 และ พมจ. จัดเก็บและประมวลผลเป็นเล่มรายงาน ฯ และส่วนสุดท้ายเป็นข้อเสนอเชิงนโยบาย ซึ่งเป็นความท้าทายทางสังคมที่จะเกิดขึ้นต่อไปในอนาคต ที่กระทรวง พม. ต้องเร่งดำเนินการต่อเพื่อรับมือกับปัญหาที่จะเกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที ซึ่งสรุปภาพรวมสถานการณ์ทางสังคมของประเทศไทย ประจำปี 2565 และข้อเสนอเชิงนโยบายระดับจังหวัด กลุ่มจังหวัด และประเทศ ดังนี้

2. สถานการณ์ภาพรวมประเทศไทย ปี 2565

2.1 สถานการณ์ด้านโครงสร้างประชากร

- ประชากรของไทยมีจำนวนมากเป็นอันดับที่ 20 ของโลก และเป็นอันดับ 4 ของอาเซียนจากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พบว่า
- ประชากรมีจำนวนทั้งสิ้น 66,171,439 คน เป็นคนไม่ได้สัญชาติไทย จำนวน 973,656 คน คิดเป็นร้อยละ 1.50 ของประชากรทั้งหมด
  - ถือเป็นกลุ่มที่พึ่งพิงบริการรัฐไทยตามสิทธิมนุษยชนกลุ่มหนึ่งในประเทศไทย
  - ภาคที่มีประชากรไม่ได้สัญชาติไทยมากที่สุด คือ ภาคเหนือ คิดเป็นร้อยละ 35.50 รองลงมา ภาคตะวันตก ร้อยละ 25.86 ภาคกลาง ร้อยละ 11.25 กรุงเทพมหานคร ร้อยละ 10.26 ภาคใต้ ร้อยละ 6.63 ภาคตะวันออก 5.39 และ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 5.11 ตามลำดับ

- ประชากรวัยกำลังแรงงาน ร้อยละ 50.77 มากกว่าเล็กน้อย หรือ เท่ากับ ประชากรอยู่ในภาวะพึ่งพิง (เด็ก/ผู้สูงอายุ/เยาวชน) ร้อยละ 49.33 มีความเสี่ยงต่อ ผลิตภาพของประเทศ และมีแนวโน้มที่รัฐบาลไทยจะต้องจัดสวัสดิการสังคมและออกแบบระบบบริการสวัสดิการสังคมรองรับกลุ่มภาวะพึ่งพิงและกลุ่มเปราะบางที่มีแนวโน้มสูงขึ้น สะท้อนจากสาเหตุ ดังนี้
  - ประเทศไทยปัจจุบันเป็นสังคมสูงวัย (Aged Society) เนื่องจากในปี 2564 มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป มากถึง 12,241,505 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 18.50 ของจำนวนประชากรทั้งหมด
  - ประชากรไทยในภาพรวม ปี 2564 ลดลงร้อยละ 0.02 หรือเป็นจำนวน 15,288 คน
  - และเมื่อพิจารณาอัตราการลดลง พบว่า ประชากรในช่วงวัยเด็ก เยาวชน วัยแรงงาน มีอัตราการลดลง
  - ยกเว้นในกลุ่มผู้สูงอายุ ที่มีจำนวนเพิ่มขึ้น จำนวน 452,407 คน คิดเป็นร้อยละ 3.84
- โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ หรือ UNDP ซึ่งเป็นหน่วยงานประสานความช่วยเหลือในด้านการพัฒนาของสหประชาชาติ (UN) ได้เผยแพร่รายงานการพัฒนาของมนุษย์ (Human Development Report) ปี 2021/2022 พบว่า ดัชนีการพัฒนามนุษย์ (Human Development Index: HDI) ซึ่งเป็นดัชนีวัดความสำเร็จโดยเฉลี่ยของแต่ละประเทศในการพัฒนามนุษย์ ปี 2021 (พ.ศ. 2564) ประเทศไทยอยู่ที่ 0.800 ได้ลำดับที่ 66 จาก 191 ประเทศทั่วโลก ถือว่าอยู่ในกลุ่มประเทศ “ที่มีการพัฒนามนุษย์ระดับสูงมาก” และอยู่ในกลุ่มดังกล่าว ต่อเนื่องมา 3 ปีแล้ว นับตั้งแต่ พ.ศ. 2562 เป็นต้นมา
- เกณฑ์การวัด HDI วัดความสำเร็จโดยเฉลี่ยของแต่ละประเทศในการพัฒนามนุษย์ 3 ด้านหลัก ๆ ได้แก่
  - การมีชีวิตที่ยืนยาวและมีสุขภาพดี - วัดจากอายุขัย
  - ความรู้ - วัดจากการรู้หนังสือ (มีน้ำหนักเป็นสองในสามส่วน) และอัตราส่วนการเข้าเรียนสุทธิที่รวมกันทั้งระดับประถม มัธยม และอุดมศึกษา (มีน้ำหนักเป็นหนึ่งในสามส่วน)
  - มาตรฐานคุณภาพชีวิต - วัดจากผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product - GDP) ต่อหัวและความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อ (purchasing power parity - PPP)
- ในขณะเดียวกันดัชนีความก้าวหน้าของคน (Human Achievement Index : HAI) ในช่วงปี 25646 กลับลดลงมาอยู่ที่ 0.6411 จาก 0.6466 ในปี 2563 หรือคิดเป็นร้อยละ 0.86
  - ปรับตัวลดลง 5 มิติ จากทั้งหมด 8 มิติ โดยมิติที่ลดลง ได้แก่ ด้านการศึกษา ด้านชีวิตครอบครัว และชุมชน ด้านการมีส่วนร่วม ด้านเศรษฐกิจ และด้านสุขภาพ ตามลำดับ
  - การพัฒนาคนด้านการศึกษามีการปรับตัวลงมากที่สุด
  - อาจเป็นผลมาจากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ทำให้มีการปิดโรงเรียนชั่วคราวและการปรับรูปแบบการเรียนการสอน

2.2 สถานการณ์ภาพรวมการแข่งขันกับนานาชาติ

กระทรวงการต่างประเทศ ได้รวบรวมผลการจัดอันดับของไทยจากผลสำรวจทั่วโลก ประจำปี 2565 ในด้านต่างๆ ซึ่งพบว่า ไทยติดอันดับโลก ถึง 14 อันดับ

- ด้านการท่องเที่ยว 7 เรื่อง เช่น อันดับ 1 เกาะพะงัน เป็นสถานที่เหมาะสมสำหรับการทำงาน ที่สุดในโลก (Workation) ประจำปี 2565 (ที่มา: William Russell.com) อันดับ 1 กรุงเทพฯ เป็นเมืองที่นักท่องเที่ยวทั่วโลกชื่นชอบมากที่สุด (Best City) ในการท่องเที่ยวเอเชียแปซิฟิก (ที่มา: นิตยสาร DestinAsian) เป็นต้น
- เศรษฐกิจ จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ อันดับ 9 เมืองที่นักเดินทางรอบโลกโหวตให้เป็นขวัญใจ นักชิม (ที่มา: Tripadvisor) อันดับ 71 ประเทศที่น่าอยู่ที่สุดในโลก (ที่มา: CS Global Partners) และ อันดับ 35 ประเทศที่มีความสุขที่สุดในการใช้ซอฟต์แวร์ สร้างความรับรู้ภายในประเทศ (ที่มา: Global Soft Power Index 2022)
- คุณภาพชีวิต จำนวน 2 เรื่อง เช่น อันดับ 61 ประเทศที่มีความสุขที่สุด (ที่มา : เครือข่ายเพื่อการ พัฒนาอย่างยั่งยืนของสหประชาชาติ) รายงานความสุขโลกประจำปี (World Happiness Report 2022)
- สาธารณสุข จำนวน 2 เรื่อง เช่น อันดับ 1 ประเทศที่ฟื้นตัวและรับมือกับการระบาดของ ไวรัสโควิด-19 ได้ดีที่สุด (ที่มา: The Times Higher Education (THE))

2.3 สถานการณ์ด้านเศรษฐกิจ

- เศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้น ขยายตัวร้อยละ 1.9 ดีขึ้น
- ภายใต้นโยบายเปิดประเทศและการผ่อนคลายมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ส่งผลให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจ การใช้จ่ายและการเดินทาง ในประเทศมีแนวโน้มฟื้นตัวและเริ่มกลับมาเป็นปกติมากขึ้น
- การสำรวจในปี 2564 พบว่าครัวเรือนทั่วประเทศ มีรายได้ทั้งสิ้นเฉลี่ยเดือนละ 27,352 บาท
- ครัวเรือนทั่วประเทศ ในปี 2564 มีค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นเฉลี่ยเดือนละ 21,616 บาท
- ในปี 2564 ครัวเรือนในประเทศไทยเกินครึ่งมีหนี้สิน ร้อยละ 51
- ครัวเรือนที่ไม่มีหนี้สิน ร้อยละ 49 โดยครัวเรือนทั่วประเทศมีจำนวนหนี้สินเฉลี่ย 205,679 บาท ต่อครัวเรือน
- ประเทศไทยประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหาความยากจน โดยในภาพรวมมีแนวโน้ม สัดส่วน และจำนวนคนจนลดลงอย่างต่อเนื่อง
- การแก้ปัญหาความยากจนที่ผ่านมา เป็นค่าเฉลี่ยในภาพรวม ซึ่งไม่สามารถอธิบายพลวัต ความยากจนได้ว่าครัวเรือนยากจนที่ต้องการความช่วยเหลือที่สุด จะสามารถหลุดพ้น จากความยากจนได้หรือไม่ อีกหนึ่งประเด็นที่สำคัญที่ประเทศไทยกำลังประสบปัญหา และจำเป็นต้องเร่งแก้ไข คือ ปัญหาความเหลื่อมล้ำในหลายมิติ

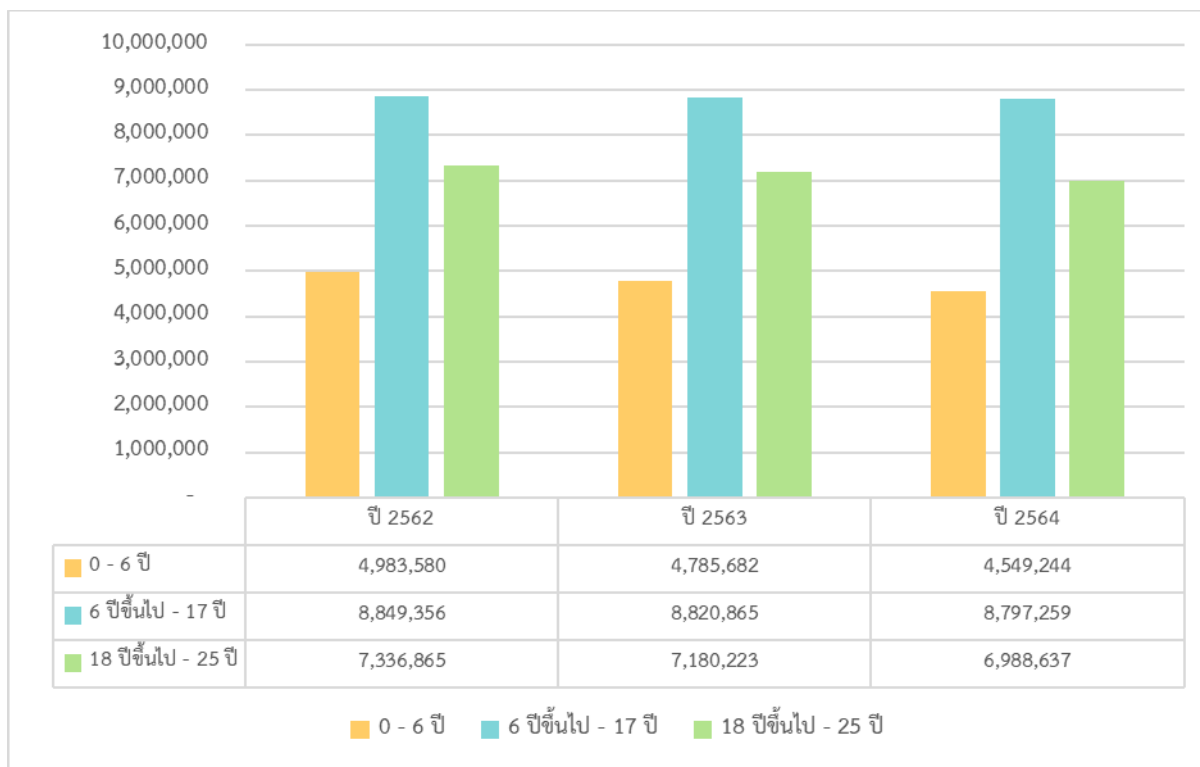

- รายได้เฉลี่ยระหว่างคนจนที่สุดกับกลุ่มที่มีฐานะดีที่สุด มีความแตกต่างกันเกือบ 16 เท่า
- ปัญหาความเหลื่อมล้ำในหลายมิติของประเทศไทยยังทวีความรุนแรงมากขึ้น เมื่อต้องเผชิญกับภาวะวิกฤตต่าง ๆ
- คนจนและผู้ด้อยโอกาสได้รับผลกระทบรุนแรงมากที่สุด
- อีกทั้งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ยังนำมาซึ่งปัญหาความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล เนื่องจากการขาดความพร้อมด้านอุปกรณ์ หรือขาดทุนในการเข้าถึงระบบอินเทอร์เน็ต
- ส่งผลให้เกิดการขาดโอกาส ในการมีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์ในด้านต่าง ๆ รวมถึงการได้รับความช่วยเหลือจากมาตรการของรัฐ
- ภาวะการทำงานของคนแบ่งตามกลุ่มจังหวัดในความรับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1 – 11 ประจำปี 2564 และประจำปี 2565 พบว่าในปีนี้อัตราจำนวนผู้อยู่ในกำลังแรงงานมีแนวโน้มสูงขึ้น ร้อยละ 16.68 ในขณะเดียวกันจำนวนผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงานมีแนวโน้มลดลง ร้อยละ 14.50
- จังหวัดที่มีสัดส่วนผู้ที่ไม่อยู่ในกำลังแรงงานสูงสุด 5 จังหวัดแรก ได้แก่ จังหวัดอุดรธานี (ร้อยละ 43.89 ของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป) จังหวัดสุรินทร์ (ร้อยละ 41.95) จังหวัดนครนายก (ร้อยละ 40.78) จังหวัดอ่างทอง (ร้อยละ 36.30) จังหวัดเพชรบูรณ์ (ร้อยละ 35.75) ตามลำดับ
- จังหวัดที่มีสัดส่วนผู้ที่ไม่อยู่ในกำลังแรงงานน้อยที่สุด 5 จังหวัดแรก ได้แก่ จังหวัดยโสธร (ร้อยละ 11.57 ของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป) จังหวัดสมุทรสาคร (ร้อยละ 13.10) จังหวัดเลย (ร้อยละ 13.23) จังหวัดแม่ฮ่องสอน (ร้อยละ 15.25) จังหวัดลำพูน (ร้อยละ 15.46)
- ในปี 2564 มีจำนวนประชากรแรงงานต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานคงเหลือทั้งสิ้น 1,418,895 คน โดยพบว่าปัจจุบันกำลังแรงงานส่วนมากยังเป็นคนไทยจำนวน 38,689,307 คน และเป็นแรงงานต่างด้าวจำนวน 1,478,895 คน
- ทั้งนี้ 2 กลุ่มจังหวัดแรกที่มีประชากรแรงงานต่างด้าวมากที่สุดเป็นจังหวัดในโซนภาคกลาง คือ สสว. 3 จำนวน 439,035 คน และสสว. 2 จำนวน 342,388 คน ซึ่งส่วนมากเป็นจังหวัดที่อยู่ในเขตนิคมอุตสาหกรรม และเศรษฐกิจของประเทศไทย รองลงมาเป็น สสว. 10 จำนวน 237,416 คน

3. สถานการณ์ด้านกลุ่มเป้าหมาย

3.1 สถานการณ์ด้านเด็กและเยาวชน

- จำนวนประชากรเด็กทุกช่วงอายุ มีแนวโน้มลดลงทุกปี นับแต่ปี 2562 – 2564
- โดยประชากรช่วงวัยเด็ก 0-17 ปี มีจำนวนมากกว่า เยาวชน 18 ปีขึ้นไป – 25 ปี

- โครงการสำคัญ : โครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด
  - จากสถิติประชากรเด็กแรกเกิดของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2564 พบว่า ประชากรเด็กแรกเกิด อายุ 0 - 6 ปี มีจำนวนทั้งสิ้น 4,549,244 คน โดยมีผู้ลงทะเบียนโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด จำนวน 2,401,561 คน คิดเป็นร้อยละ 52.7
  - มีผู้ที่ได้รับเงินโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด จำนวน 2,303,103 คน คิดเป็นคิดเป็นร้อยละ 95.90 ของผู้ลงทะเบียน และยังไม่ได้รับสิทธิ 98,458 คน คิดเป็นร้อยละ 4.10 ของผู้ลงทะเบียน
  - จากการวิเคราะห์ข้อมูลของกรมกิจการเด็กและเยาวชน ผู้ประสบปัญหาหากลุ่มเป้าหมายที่สำคัญ ได้แก่ แม่วัยใส จำนวน 244,083 คน แม่เลี้ยงเดี่ยว จำนวน 87,708 คน และแม่วัยใสที่เป็นแม่เลี้ยงเดี่ยว จำนวน 13,805 คน
- สถานการณ์ปัญหาด้านเด็กและเยาวชนที่สำคัญ
  - จำนวนนักเรียนยากจนมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสวนทางกับจำนวนนักเรียนยากจนพิเศษที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยยะสำคัญ
  - จังหวัดที่มีจำนวนนักเรียนยากจนและยากจนพิเศษสูงที่สุด 10 จังหวัด โดยเรียงอัตราร้อยละจากมากไปน้อย เมื่อเทียบกับจำนวนเด็กนักเรียนทั้งหมดในจังหวัด ดังนี้ จังหวัดนราธิวาส

จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดสกลนคร จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดบุรีรัมย์
จังหวัดขอนแก่น จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดนครราชสีมา ตามลำดับ

- ในช่วงปีการศึกษา 2564 มีจำนวนเด็กหลุดจากระบบการศึกษาทั่วประเทศ จำนวน 238,707 คน
- ซึ่งในเดือนมกราคม ปี 2564 รัฐบาลร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ พร้อมด้วยพันธมิตร 11 หน่วยงานภาครัฐ รวมถึงกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 18 หน่วยงาน แนวทางดำเนินการและแก้ไขปัญหาเชิงรุกผ่านโครงการ “พาน้องกลับมาเรียน” จากผลการดำเนินการโครงการ ส่งผลให้ในปัจจุบัน มีนักเรียนกลับเข้าสู่ระบบแล้ว จำนวน 220,754 คน คิดเป็นร้อยละ 92.48 และยังมีเด็กที่หลุดจากระบบการศึกษาคงเหลือ จำนวน 17,953 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 7.52
- สถิติการคลอดของหญิง อายุ 10 – 17 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 – 2564 มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง
- ในปี พ.ศ. 2564 การคลอดบุตรของหญิงอายุ 15 - 19 ปี มีการคลอดบุตรเฉลี่ยวันละ 130 คน
- โดยจังหวัดที่มีอัตราการคลอดบุตรมีชีวิตของผู้หญิงอายุ 15 - 19 ปี ต่อจำนวนประชากรหญิง อายุ 15 - 19 ปี 1,000 คนมากกว่า 31.2 ขึ้นไป มีจำนวน 6 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน (36.7) นครนายก (35.6) ระยอง (34.3) จันทบุรี (33.3) สระแก้ว (33) และอุทัยธานี (31.3) ตามลำดับ จังหวัดที่มีอัตราการคลอดสูงที่สุด คือจังหวัดตาก โดยมีอัตราการคลอดอยู่ที่ 42.7
- จำนวนคดีเด็กและเยาวชนซึ่งถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศจำแนกตามฐานความผิด พบว่า 3 อันดับคดีที่มีการดำเนินคดีโดยนับผลรวมตั้งแต่ปี 2562 – 2564 เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้
  - คดีเกี่ยวกับยาเสพติด จำนวน 27,177 คดี
  - คดีอื่นๆ (เช่น มีความผิดตาม พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 หรือ พ.ร.บ. การพนัน พ.ศ. 2478 เป็นต้น) จำนวน 10,173 คดี
  - คดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน จำนวน 6,833 คดี
- คดีเกี่ยวกับยาเสพติดยังคงมีจำนวนคดีมากเป็นอันดับ 1 ในทุก ๆ ปี
- ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็ก 5 อันดับ (เด็กถูกกระทำ) โดยปัญหาที่มีเด็กปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์สูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่
  - 1) เด็กถูกทำร้ายร่างกาย จำนวน 158 กรณี
  - 2) เด็กติดโควิด/ได้รับผลกระทบจากโควิด จำนวน 149 กรณี
  - 3) เด็กถูกรักษาอาการ จำนวน 107 กรณี
  - 4) เด็กประสบอุบัติเหตุทั้งรอดชีวิตและเสียชีวิต จำนวน 61 กรณี
  - 5) เด็กจมน้ำ จำนวน 56 กรณี
- ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับเยาวชน 5 อันดับ โดยสถานการณ์เยาวชนที่ปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์สูงสุด 3 อันดับ ได้แก่
  - 1) เยาวชนเป็นผู้กระทำ 48 กรณี (ทำร้ายร่างกายผู้อื่น ขโมย/จี้/ปล้น)
  - 2) ถูกกระทำ 49 กรณี (ถูกทำร้ายร่างกาย ได้รับผลกระทบจากโควิด)
  - 3) ทำร้ายตัวเอง 44 กรณี (ฆ่าตัวตาย ยาเสพติดค้ำและเสพ)

- สถานการณ์ปัญหาด้านเด็กจากข้อมูลระดับกลุ่มจังหวัดของ สสว.1-11 สรุปได้ดังนี้
  - (1) เด็กที่ได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด จำนวน 2,123,409 คิดเป็นร้อยละ 76.60 รองลงมา คือ
  - (2) เด็กนอกระบบ จำนวน 358,053 คน คิดเป็นร้อยละ 12.92
  - (3) เด็กไร้สัญชาติ จำนวน 175,160 คน คิดเป็นร้อยละ 6.32
  - (4) เด็กที่อยู่ในครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว จำนวน 44,047 คน คิดเป็นร้อยละ 1.59
  - (5) เด็กที่ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร จำนวน 37,855 คน คิดเป็นร้อยละ 1.37
  - (6) เด็กที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม จำนวน 32,493 คน คิดเป็นร้อยละ 1.17
  - (7) เด็กที่ถูกทารุณกรรมทางร่างกายจิตใจและทางเพศที่มีการดำเนินคดี จำนวน 1,170 คน คิดเป็นร้อยละ 0.04 ตามลำดับ
- สถานการณ์ด้านเยาวชนจากข้อมูลระดับกลุ่มจังหวัดของ สสว.1-11 สรุปได้ดังนี้
  - (1) เยาวชนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม จำนวน 23,980 คิดเป็นร้อยละ 96.14
  - (2) เยาวชนที่ถูกทารุณกรรมทางร่างกายจิตใจและทางเพศ จำนวน 964 คิดเป็นร้อยละ 3.86

3.2 สถานการณ์ทางสังคมสตรี

- มีประชากรหญิงมากกว่าประชากรชายจำนวน 1,493,203 คน คิดเป็นร้อยละ 4.62
  - โดยแบ่งเป็นผู้หญิง จำนวน 33,832,321 คน คิดเป็นร้อยละ 51.13
  - ผู้ชาย จำนวน 32,339,118 คน คิดเป็นร้อยละ 48.87
- กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ได้จัดทำสถานการณ์สตรีไทย ปี 2564 พบว่ามีสถานการณ์ที่น่าสนใจดังต่อไปนี้
  - 1) ด้านสตรีกับเศรษฐกิจ
    - ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2556 ถึง 2562 สัดส่วนหัวหน้าครัวเรือนในเพศหญิงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง
    - ปี พ.ศ. 2562 ถึง 2563 ผู้หญิงยังคงมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานน้อยกว่าผู้ชาย โดยมีกำลังแรงงานผู้หญิงในระบบ 17 ล้านคน ผู้ชาย 20 ล้านคน
    - โดยรวมผู้หญิงยังคงได้รับอัตราค่าจ้างรายเดือนน้อยกว่าผู้ชาย
  - 2) ด้านสตรีกับการศึกษา
    - ปี พ.ศ. 2558 และ ปี พ.ศ. 2561 ผู้หญิงยังคงอ่านออกเขียนได้น้อยกว่าผู้ชาย
    - ปี พ.ศ. 2562 สัดส่วนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรหญิงอายุ 15 ปี ขึ้นไป เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 7.9 ในปี พ.ศ. 2557 เป็นร้อยละ 8.6
  - 3) ด้านสตรีกับอำนาจและการตัดสินใจ
    - ปี พ.ศ. 2562 ในระดับภาคราชการ ผู้หญิงดำรงตำแหน่งผู้บริหารระดับต้น และผู้บริหารระดับสูง สัดส่วนประมาณ 1 ใน 4 หรือร้อยละ 26.78 ของผู้บริหารทั้งหมด
    - ปี พ.ศ. 2562 ในระดับภาคธุรกิจเอกชน ผู้บริหารสตรีระดับสูง มีจำนวนร้อยละ 32

➤ สถานการณ์ด้านสตรีที่สำคัญ

- ความรุนแรงต่อสตรีและครอบครัวส่วนใหญ่เป็นสตรี
  - จากสถิติของศูนย์ช่วยเหลือสังคม (Social Assistance Center) สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปี 2565 ดังภาพ 3.4 กลุ่มเป้าหมายที่ถูกกระทำความรุนแรง ประกอบด้วย เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และคนพิการ จำนวน 2,974 ราย จำแนกตามเพศ
    - ส่วนใหญ่เป็นสตรี จำนวน 2,272 ราย คิดเป็นร้อยละ 76.4
    - ผู้ชายจำนวน 642 คน คิดเป็นร้อยละ 21.6
    - ไม่ทราบเพศ จำนวน 33 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.1
- จำแนกตามประเภทการกระทำความรุนแรงในครอบครัว
  - มากที่สุด โดยถูกทำร้ายร่างกาย จำนวน 2312 ราย
  - รองลงมา คือ ถูกล่วงละเมิดทางเพศ จำนวน 378 ราย
  - ถูกกระทำอนาจาร จำนวน 204 ราย
  - ถูกทอดทิ้ง จำนวน 31 ราย
- จังหวัดที่มีอัตราการถูกกระทำความรุนแรงเมื่อเทียบกับสัดส่วนต่อประชากร 100,000 คน สูงที่สุด จำนวน 10 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดสระบุรี จังหวัดสตูล จังหวัดอุดรดิตถ์ จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดตราด จังหวัดตาก จังหวัดพิษณุโลก และจังหวัดแพร่ ตามลำดับ
- ผู้หญิงยังคงมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานน้อยกว่าผู้ชาย โดยมีแรงงานผู้หญิงในระบบ 18,412,300 คน ผู้ชาย 21,351,700 คน
- ในรายงานสถานการณ์สตรีไทย ประจำปี 2564 ของกรมกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ยังพบว่า ผู้หญิงยังคงได้รับอัตราค่าจ้างรายเดือนน้อยกว่าผู้ชาย
- สถานการณ์ด้านสตรีจากข้อมูลระดับกลุ่มจังหวัดของ สสว.1-11 สรุปได้ดังนี้
  - (1) สตรีที่ถูกเลิกจ้าง/ตงงาน จำนวน 164,662 คน คิดเป็นร้อยละ 73.88
  - (2) แม่เลี้ยงเดี่ยวฐานะยากจน จำนวน 55,621 คน คิดเป็นร้อยละ 24.96
  - (3) สตรีที่ถูกทำร้ายร่างกายจิตใจ จำนวน 2,067 คน คิดเป็นร้อยละ 0.93
  - (4) สตรีที่ถูกละเมิดทางเพศ จำนวน 532 คน คิดเป็นร้อยละ 0.24

3.3 สถานการณ์ทางสังคมครอบครัว

- จากการสำรวจครอบครัวเข้มแข็ง จำนวน 56,108 ครอบครัว ของกรมกิจการสตรีและครอบครัว พบว่า
  - ประเทศไทย มีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 27.7 ล้านครัวเรือน24 มีค่าเฉลี่ยดัชนีความเข้มแข็งในภาพรวมครอบครัวไทยเท่ากับ 85.81 คะแนน ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์มาตรฐานครอบครัวเข้มแข็ง
  - จำนวนครัวเรือนผ่านเกณฑ์ จำนวน 51,615 ครอบครัว (ร้อยละ 91.99)
  - จำนวนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 4,493 ครอบครัว (ร้อยละ 8.01)

- มิติด้านสัมพันธภาพของครอบครัวไทย แม้จะมีคะแนนผ่านเกณฑ์ แต่เมื่อเทียบกับมิติด้านอื่น ๆ คะแนนยังอยู่ในระดับต่ำ และเมื่อเทียบกับเมื่อปี 2563
- ในทุก ๆ ด้านมีร้อยละครอบครัวที่ผ่านเกณฑ์เพิ่มขึ้น ยกเว้นด้านหลักเลี้ยงภาวะเสี่ยงที่ลดลง
- สถานการณ์ครอบครัวพ่อหรือแม่เลี้ยงเดี่ยวเพิ่มมากขึ้น
  - ครอบครัวไทยมีแนวโน้มที่มีความเปราะบางเพิ่มขึ้น
  - ครัวเรือนพ่อแม่และลูกมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 45.5 ในปี 2548 เป็นร้อยละ 35.2 ในปี 2562
  - ในอีก 20 ปีข้างหน้าครัวเรือนพ่อแม่และลูกมีส่วนประมาณร้อยละ 31 ซึ่งแนวโน้มการลดลงได้รับอิทธิพลจากภาวะเจริญพันธุ์ระดับต่ำ
  - อายุเฉลี่ยแรกสมรสยาวนานมากขึ้น และการตัดสินใจที่ไม่มีบุตร
  - ครัวเรือนข้ามรุ่นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 8.9 ในปี 2548 เป็นร้อยละ 13.7 ในปี 2562 และในอีก 20 ปีข้างหน้าเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 15
  - ครัวเรือนข้ามรุ่นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 8.9 ในปี 2548 เป็นร้อยละ 13.7 ในปี 2562 และในอีก 20 ปีข้างหน้าเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 15
  - โครงสร้างครอบครัวรูปแบบครัวเรือนมีแนวโน้มเปลี่ยนไป คือ
    - มีครัวเรือนสามรุ่นอายุมากเป็นอันดับหนึ่ง อาจมาจากสาเหตุที่ประเทศไทยเป็นสังคมผู้สูงอายุ และมีแนวโน้มเป็นสังคมผู้สูงอายุระดับสมบูรณ์
    - รองลงมา ครัวเรือนพ่อแม่ลูก ครัวเรือนสามีภรรยา ครัวเรือนคนเดียว และครัวเรือนพ่อหรือแม่คนเดียว และครัวเรือนข้ามรุ่น ตามลำดับ
- สถานการณ์ปัญหาของครอบครัวไทย
  - แนวโน้มการหย่าร้างในปี 2565 สูงขึ้น และอาจมากกว่าปี 2564
    - รายงานสถิติจำนวนทะเบียนหย่า ในปี 2564 มีจำนวน ทั้งสิ้น 110,942 คู่ ทั้งนี้ แนวโน้มการหย่าร้างในปี 2565 สูงขึ้น ระหว่างเดือนมกราคมถึงเดือนสิงหาคม ปี 2565 ซึ่งผ่านไปเพียง 8 เดือน พบสถิติการหย่าร้างแล้ว 78,995 คู่
  - สถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัวในรอบ 6 ปี
    - จากรายงานความรุนแรงในครอบครัวใน ประจำปี 2564 มีทั้งสิ้น 2,177 ราย ความรุนแรงเฉลี่ย 181 รายต่อเดือน
    - พื้นที่ที่มีสถิติการใช้ความรุนแรงมากที่สุด คือ กรุงเทพมหานครรองลงมา คือ ราชบุรี สุราษฎร์ธานี กาญจนบุรี เชียงราย และอุบลราชธานี ตามลำดับ
    - จากสถิติข้างต้น พบว่าปัจจัยที่ก่อให้เกิดความรุนแรงในครอบครัว มีดังนี้
      - ยาเสพติด ร้อยละ 20
      - สุรา ร้อยละ 14
      - การพนัน ร้อยละ 11
      - หย่าร้าง ร้อยละ 11

- หิงหวง ร้อยละ 10
  - บันดาลโทษะ 9
  - ความเครียดทางเศรษฐกิจ ร้อยละ 8
  - ปัญหาสุขภาพกาย ร้อยละ 6
  - ปัญหาสุขภาพจิต ร้อยละ 6 และ
  - มีความรู้สึกว่าตนเองมีอำนาจมากกว่า ร้อยละ 5
- จังหวัดที่มีคดีอาญาความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ 10 จังหวัดแรก ได้แก่ จังหวัดชลบุรี จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดสงขลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดปทุมธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดขอนแก่น จังหวัดนครปฐม จังหวัดสมุทรปราการ และจังหวัดนครสวรรค์
- สถานการณ์ด้านครอบครัวจากข้อมูลระดับกลุ่มจังหวัดของ สสว.1-11 สรุปได้ดังนี้
- (1) ครอบครัวยากจน จำนวน 938,834 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 77.94
  - (2) ครอบครัวที่จดทะเบียนสมรส จำนวน 177,620 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 14.75
  - (3) ครอบครัวหย่าร้าง จำนวน 85,673 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 7.11 และ
  - (4) ครอบครัวที่มีคนในครอบครัวกระทำความรุนแรงต่อกัน จำนวน 2,480 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 0.21

3.4 สถานการณ์สังคมผู้สูงอายุไทย

- ประเทศไทยเป็นสังคมผู้สูงอายุ หรือ Aged Society เนื่องจากมีประชากรที่มีอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป จำนวน 12,567,823 คน คิดเป็นสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 19.01 ของจำนวนประชากรทั้งหมด
- คาดว่าในปี 2576 ประเทศไทยจะเข้าสู่สังคมสูงวัยระดับสุดยอด (Super Aged Society) โดยจะมีประชากรสูงอายุ คิดเป็นร้อยละ 28 ของประชากรทั้งประเทศ
- ในปี 2564 มีจังหวัดที่เป็นสังคมผู้สูงอายุระดับสมบูรณ์ทั้งสิ้น จำนวน 20 จังหวัด (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร) จังหวัดลำปาง จังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดแพร่ จังหวัดลำพูน จังหวัดชัยนาท จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดพะเยา จังหวัดอ่างทอง จังหวัดอุดรธานี จังหวัดพิจิตร จังหวัดสุโขทัย จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดน่าน จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดลพบุรี จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดอุทัยธานี จังหวัดนครนายก
- ผู้สูงอายุหรือผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ในประเทศไทยมีจำนวนเพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี
  - ประชากรสูงอายุวัยต้น (อายุ 60-69 ปี) มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.38 ของประชากรสูงอายุทั้งหมด
  - ประชากรสูงอายุวัยกลาง (อายุ 70-79 ปี) ร้อยละ 29.11
  - ประชากรผู้สูงอายุวัยปลาย (อายุ 80 ปีขึ้นไป) ร้อยละ 14.51

➤ สถานการณ์ปัญหาของผู้สูงอายุ

- จังหวัดที่นำท่วงใยเนื่องจากผู้สูงอายุได้รับเบี้ยยังชีพต่ำกว่า ร้อยละ 80 มี 2 จังหวัด คือกรุงเทพมหานคร ผู้สูงอายุได้รับเบี้ยยังชีพร้อยละ 76.05 และนนทบุรีร้อยละ 78.16
- ผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียวตามลำพังในครัวเรือน ตั้งแต่ปี 2537 – 2564 มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2564 มีผู้สูงอายุ ร้อยละ 12.0 ที่อยู่คนเดียวตามลำพัง
- กวาร์้อยละ 50 ของผู้สูงอายุที่อยู่ตามลำพัง เป็นผู้สูงอายุเพศหญิง
- เมื่อผู้สูงอายุอยู่คนเดียว อาจจะมีพฤติกรรมการดูแลสุขภาพที่ไม่มีประสิทธิภาพ หรือการรับประทานอาหารไม่เหมาะสม ปัญหาการเดินทาง ด้านการเงิน รวมถึงการเข้าถึงสวัสดิการต่าง ๆ เนื่องจากเข้าไม่ถึงเทคโนโลยี
- จากการสำรวจประชากรสูงอายุไทยปี 2564 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ มีผู้สูงอายุอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสมสูงถึง 12,530,898 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 93.80 และมากกว่าครึ่ง เป็นผู้สูงอายุเพศหญิง ซึ่งการมีสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม อาจส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ
- สถานการณ์ด้านผู้สูงอายุจากข้อมูลระดับกลุ่มจังหวัดของ สสว.1-11 สรุปได้ดังนี้
  - (1) ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพ จำนวน 8,520,123 คน คิดเป็นร้อยละ 55.52
  - (2) ผู้สูงอายุจำแนกตามความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน (ADL) ซึ่งแบ่งเป็น 3 กรณี ได้แก่ 1) ติดสังคม จำนวน 4,355,710 คน คิดเป็นร้อยละ 28.38 2) ติดบ้าน จำนวน 2,400,402 คน คิดเป็นร้อยละ 15.64 3) ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ (ติดเตียง) จำนวน 50,686 คน คิดเป็นร้อยละ 0.33
  - (3) ผู้สูงอายุที่มีที่อยู่อาศัยไม่เหมาะสม จำนวน 19,615 คน คิดเป็นร้อยละ 0.13
  - (4) ผู้สูงอายุที่บริจาคเบี้ยยังชีพ จำนวน 379 คน คิดเป็นร้อยละ 0.002 และ
  - (5) ผู้สูงอายุที่ต้องดำรงชีพด้วยการเร่ร่อน ขอดทาน จำนวน 356 คน คิดเป็นร้อยละ 0.002

3.5 สถานการณ์ด้านคนพิการ

- ปัจจุบัน ปี พ.ศ. 2564 ประเทศไทยมีจำนวนประชากรทั้งหมด 66,171,439 คน 35 พบว่าในปัจจุบันคนพิการที่ได้รับการออกบัตรประจำตัวคนพิการ 36 มีจำนวน 2,102,384 คน คิดเป็นร้อยละ 3.18 ของประชากรทั้งประเทศ
  - ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 836,097 คน (ร้อยละ 39.77)
  - ภาคกลาง จำนวน 437,715 คน (ร้อยละ 20.82)
  - ภาคใต้ จำนวน 262,744 คน (ร้อยละ 12.50)
  - ภาคเหนือ จำนวน 255,568 คน (ร้อยละ 12.16)
  - ภาคตะวันออก จำนวน 120,249 คน (ร้อยละ 5.72)
  - กรุงเทพมหานคร จำนวน 98,030 คน (ร้อยละ 4.66)
  - ภาคตะวันตก จำนวน 91,980 คน (ร้อยละ 4.38)

- ปี 2564 จำนวนคนพิการจกแนกตามลักษณะความพิการจากสถิติการจดทะเบียนคนพิการ ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2565
  - ส่วนใหญ่เป็นความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย จำนวน 1,082,795 คน (ร้อยละ 50.64)
  - พิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย จำนวน 398,659 คน (ร้อยละ 18.65)
  - พิการทางการเห็น จำนวน 185,523 คน (ร้อยละ 8.68)
  - พิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม จำนวน 166,503 คน (ร้อยละ 7.79)
  - พิการทางสติปัญญา จำนวน 145,514 คน (ร้อยละ 6.81)
  - พิการมากกว่า 1 ประเภท จำนวน 124,065 คน (ร้อยละ 5.80)
  - ออทิสติก จำนวน 18,737 คน (ร้อยละ 0.88)
  - พิการทางการเรียนรู้ จำนวน 14,502 คน (ร้อยละ 0.68)
  - พิการไม่ระบุ จำนวน 1,857 คน (ร้อยละ 0.09)
- สาเหตุความพิการ ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2565
  - สาเหตุของความพิการส่วนใหญ่เกิดจากแพทย์ไม่ระบุสาเหตุ จำนวน 957,377 คน
  - ไม่ทราบสาเหตุ จำนวน 543,744 คน
  - ภาวะเจ็บป่วย จำนวน 431,648 คน
  - อุบัติเหตุ จำนวน 168,889 คน
  - พันธุกรรม จำนวน 14,935 คน
  - พิการโดยกำเนิด จำนวน 1,115 คน
- คนพิการวัยทำงาน ช่วงอายุ 26 – 59 ปี ทั้งหมด 313,591 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2565)
  - อาชีพเกษตรกรรม จำนวน 167,295 คน คิดเป็นร้อยละ 53.35
  - อาชีพรับจ้าง จำนวน 71,988 คน ร้อยละ 22.96
  - ไม่ระบุอาชีพ 20,234 คน ร้อยละ 6.45
  - ผู้ประกอบกิจการส่วนตัว/อาชีพอิสระ/ธุรกิจ จำนวน 19,344 คน ร้อยละ 6.17
  - อาชีพอื่น ๆ จำนวน 18,139 คน ร้อยละ 5.78
  - ลูกจ้าง/ลูกจ้างเอกชน/พนักงานบริษัท จำนวน 12,032 คน ร้อยละ 3.84 รั
  - บราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 3,716 คน ร้อยละ 1.18
  - กิจการส่วนตัว/อาชีพอิสระ/ค้าขาย จำนวน 843 คน ร้อยละ 0.27

3.6 สถานการณ์คนไร้ที่พึ่ง

- กลุ่มเป้าหมายตาม พ.ร.บ. การคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง พ.ศ. 2557 มีจำนวน 10.66 ล้านคน คิดเป็น ร้อยละ 16.11 ของประชากรทั้งหมด แยกตามประเภท ดังนี้
  - บุคคลที่ประสบปัญหา จำนวน 9.63 ล้านคน
  - คนเร่ร่อน และบุคคลที่อาศัยที่สาธารณะเป็นที่หลบนอนชั่วคราว จำนวน 3,534 คน
  - บุคคลที่มีสถานะทางทะเบียนราษฎร แต่ไร้สัญชาติ จำนวน 539,696 คน

- บุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎร (ไร้รัฐ) จำนวน 480,549 คน
- กลุ่มผู้ทำการขอทาน แยกประเภทดังนี้
  - ผู้ทำการขอทาน จำนวน 5,358 คน
  - ผู้แสดงความสามารถ จำนวน 7,315 คน
- กลุ่มราษฎรบนพื้นที่สูงจำนวน 1,287,918 คน 334,019 คริวเรือน มีจำนวนราษฎรที่ต้องการความช่วยเหลือ จำนวน 151,867 คน
- สถิติจำนวนประชากรคนไร้รัฐ/ไร้สัญชาติที่ได้ขึ้นทะเบียนจากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2564 พบว่า ประชากรไร้รัฐไร้สัญชาติ มีจำนวน 561,329 คน
  - โดยส่วนใหญ่อยู่จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 131,698 คน รองลงมา คือ เชียงราย จำนวน 115,699 คน ตาก จำนวน 107,496 คน กาญจนบุรี จำนวน 69,943 คน แม่ฮ่องสอน จำนวน 29,841 คน ราชบุรี จำนวน 18,404 คน ระนอง จำนวน 8,826 คน ตราด จำนวน 7,090 คน อุบลราชธานี จำนวน 6,437 คน กรุงเทพมหานคร จำนวน 4,907 คน ตามลำดับ และจังหวัดอื่น ๆ รวมจำนวน 60,988 คน
- สถานการณ์ปัญหาคนไร้ที่พึ่ง
  - สภาพปัญหาในระหว่างได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ ซึ่งเป็นปัญหาในการกลับคืนสู่สังคม ได้แก่ ความพิการด้านจิตใจหรือมีสภาพเป็นผู้ป่วยจิตเวช ความเจ็บป่วยทางร่างกาย ศักยภาพของผู้รับบริการยังไม่เพียงพอต่อการส่งกลับคืนสู่สังคม
  - ผู้รับบริการที่มีความพร้อมส่งกลับคืนสู่สังคมยังไม่ต้องการออกจากสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง
  - การเป็นบุคคลไร้รัฐ ไร้สัญชาติ รวมทั้งบุคคลที่ไม่มีเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก อาจทำให้บุคคลไม่สามารถเข้าถึงสิทธิสวัสดิการต่าง ๆ เช่น การเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐาน การศึกษา การทำงาน การเดินทาง การครอบครองที่ดินหรือที่อยู่อาศัย สิทธิการรักษาพยาบาล ความปลอดภัยในการใช้ชีวิต และสิทธิในการมีส่วนร่วมต่าง ๆ การเข้าไม่ถึงสิทธิและบริการข้างต้นอาจทำให้การเป็นบุคคลไร้รัฐ/ไร้สัญชาติ
- บุคคลที่ไม่มีเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก กลายเป็นผู้เปราะบางทางสังคม ตลอดจนถูกทิ้งไว้ข้างหลัง
- สถานการณ์ด้านคนไร้ที่พึ่งจากข้อมูลระดับกลุ่มจังหวัดของ สสว.1 - 11 สรุปได้ดังนี้
  - (1) คนยากจน จำนวน 1,404,314 คน คิดเป็นร้อยละ 61.80
  - (2) ไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎร จำนวน 588,210 คน คิดเป็นร้อยละ 25.88
  - (3) ผู้ติดเชื้อ HIV จำนวน 193,677 คน คิดเป็นร้อยละ 8.52
  - (4) ผู้พันโทษ จำนวน 58,979 คน คิดเป็นร้อยละ 2.60 และ
  - (5) คนเร่ร่อน/ไร้ที่อยู่อาศัย จำนวน 27,275 คน คิดเป็นร้อยละ 1.20

4. สถานการณ์ทางสังคมระดับจังหวัด/กลุ่มจังหวัด

สถานการณ์กลุ่มเปราะบางรายครัวเรือน TPMAP

- ในปี 2564 ประเทศไทยมีครัวเรือน ทั้งสิ้นจำนวน 27,708,635 ครัวเรือน ซึ่งจากการสำรวจ TPMAP พบว่า มีครัวเรือนเปราะบาง รวมจำนวน 4,147,176 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 14.97 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด
- จำแนกระดับความเปราะบางของครัวเรือนระดับ 0 - 3 ระดับ พบว่าจังหวัดที่ครัวเรือนมีระดับความเปราะบางสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่
  - จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 196,214 ครัวเรือน
  - จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 154,288 ครัวเรือน
  - จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 121,518 ครัวเรือน
  - จังหวัดสงขลา จำนวน 117,265 ครัวเรือน
  - จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 114,634 ครัวเรือน
- จังหวัดที่มีครัวเรือนเปราะบางระดับ 2 มากที่สุด จำแนกราย สสว.
  - สสว.1 จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 22,039 ครัวเรือน
  - สสว.2 จังหวัดตราด จำนวน 12,050 ครัวเรือน
  - สสว.3 จังหวัดนครปฐม จำนวน 7,374 ครัวเรือน
  - สสว.4 จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 7,402 ครัวเรือน
  - สสว.5 จังหวัดขอนแก่น จำนวน 15,659 ครัวเรือน
  - สสว.6 จังหวัดบึงกาฬ จำนวน 13,653 ครัวเรือน
  - สสว.7 จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 4,889 ครัวเรือน
  - สสว.8 จังหวัดตาก จำนวน 4,561 ครัวเรือน
  - สสว.9 จังหวัดพะเยา จำนวน 6,405 ครัวเรือน
  - สสว.10 จังหวัดภูเก็ต จำนวน 9,692 ครัวเรือน
  - สสว.11 จังหวัดพัทลุง จำนวน 6,269 ครัวเรือน
- จังหวัดที่มีครัวเรือนเปราะบางระดับ 3 มากที่สุด จำแนกราย สสว.
  - สสว.1 จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 2,998 ครัวเรือน
  - สสว.2 จังหวัดตราด จำนวน 2,473 ครัวเรือน
  - สสว.3 จังหวัดนครปฐม จำนวน 2,147 ครัวเรือน
  - สสว.4 จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 1,935 ครัวเรือน
  - สสว.5 จังหวัดขอนแก่น จำนวน 2,597 ครัวเรือน
  - สสว.6 จังหวัดบึงกาฬ จำนวน 2,086 ครัวเรือน
  - สสว.7 จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 1,211 ครัวเรือน
  - สสว.8 จังหวัดตาก จำนวน 1,605 ครัวเรือน
  - สสว.9 จังหวัดพะเยา จำนวน 977 ครัวเรือน
  - สสว.10 จังหวัดภูเก็ต จำนวน 1,604 ครัวเรือน
  - สสว.11 จังหวัดปัตตานี จำนวน 2,289 ครัวเรือน

การเข้าถึงสวัสดิการค่าดัชนีมิติ 5 ด้าน จากข้อมูลระดับกลุ่มจังหวัด ของ สสว.1-11

■ มิติด้านสุขภาพ

- จากรายงานแผนปฏิรูปกำลังคนและภารกิจบริการด้านสุขภาพของกระทรวงสาธารณสุข ปี 2562 พบว่า ผลลัพธ์ที่ดีที่สุดภายใต้การบริหารจัดการ คือ ใน 20 ปีข้างหน้า จะต้องมี
  - จำนวนแพทย์ 1 คน ต่อ จำนวนประชากร 874 คน
  - พยาบาลวิชาชีพ 1 คน ต่อ จำนวนประชากร 232 คน
  - ทันตแพทย์ 1 คน ต่อ จำนวนประชากร 2,983 คน
  - เภสัชกร 1 คน ต่อ จำนวนประชากร 2,935 คน
- จากการสำรวจจำนวนบุคลากรทางการแพทย์ ปี 2564 ทั้ง 76 จังหวัด (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร) พบว่า มีจำนวนแพทย์ 28,103 คน จำนวนพยาบาลวิชาชีพ 147,114 คน จำนวนทันตแพทย์ 7,503 คน จำนวนเภสัชกร 12,306 คน
  - เมื่อเปรียบเทียบความเพียงพอของบุคลากรทางการแพทย์ต่อประชากร ประจำปี 2564 พบว่า สัดส่วนบุคลากรทางการแพทย์ 1 คน ดูแลประชากร ดังนี้
    - แพทย์ 1 คน ดูแลประชากร 2,158 คน
    - พยาบาลวิชาชีพ 1 คน ดูแลประชากร 412 คน
    - ทันตแพทย์ 1 คน ดูแลประชากร 8,083 คน
    - เภสัชกร 1 คน ดูแลประชากร 4,928 คน
- เมื่อเปรียบเทียบความเพียงพอของบุคลากรทางการแพทย์ต่อประชากร จำแนกรายจังหวัด พบว่า
  - จังหวัดที่มีความเพียงพอของแพทย์ต่อประชากร 1 จังหวัด คือ จังหวัดสระบุรี และจังหวัดที่มีแพทย์รับผิดชอบประชากรเกินค่าเป้าหมายที่กำหนด จำนวน 75 จังหวัด โดยจังหวัดที่มีแพทย์ดูแลประชากรมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ บึงกาฬ หนองบัวลำภู กาฬสินธุ์ ยโสธร และเพชรบูรณ์
  - จังหวัดที่มีความเพียงพอของพยาบาลวิชาชีพต่อประชากร 1 จังหวัด คือ จังหวัดสระบุรี และจังหวัดที่มีพยาบาลวิชาชีพรับผิดชอบประชากรเกินค่าเป้าหมายที่กำหนด 75 จังหวัด จังหวัดที่มีพยาบาลวิชาชีพดูแลประชากรมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ หนองบัวลำภู บึงกาฬกำแพงเพชร ศรีสะเกษ และเพชรบูรณ์
  - จังหวัดที่มีความเพียงพอของทันตแพทย์ต่อประชากร 1 จังหวัด คือ จังหวัดหนองคาย และจังหวัดที่ทันตแพทย์รับผิดชอบประชากรเกินค่าเป้าหมายที่กำหนด 75 จังหวัด จังหวัดที่ทันตแพทย์ดูแลประชากรมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ นราธิวาส เลย สมุทร สกลนคร และอุดรธานี
  - จังหวัดที่มีความเพียงพอของเภสัชกรต่อประชากร 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสระบุรี จังหวัดชลบุรี และจังหวัดภูเก็ต ตามลำดับ และจังหวัดที่เภสัชกรรับผิดชอบประชากรเกินค่าเป้าหมายที่กำหนด 73 จังหวัด จังหวัดที่เภสัชกรดูแลประชากรมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ หนองบัวลำภู ศรีสะเกษ ชัยภูมิ เพชรบูรณ์ และสุรินทร์

■ ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

- การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน, สำนักงานสถิติแห่งชาติ รายรับเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน มีอัตราเพิ่มขึ้นตั้งแต่ ปี 2554 ถึงปี 2560 และลดน้อยลงใน ปี 2562 ในขณะเดียวกันกลับมีรายจ่ายเพิ่มสูงขึ้น แต่ในปี 2564 รายได้อัตรารายได้เพิ่มสูงขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 5.13 ในปี พ.ศ. 2564 ครัวเรือนที่มีรายได้สูงสุด 10 จังหวัด (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร) ในประเทศไทย ได้แก่ นนทบุรี รองลงมา ปทุมธานี นครปฐม สุราษฎร์ธานี สระบุรี ภูเก็ต สมุทรปราการ ชลบุรี พระนครศรีอยุธยา ตามลำดับ
- การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน, สำนักงานสถิติแห่งชาติ ครัวเรือนที่มีหนี้สินมากที่สุด 10 จังหวัด ได้แก่ ปทุมธานี รองลงมา สุรินทร์ มหาสารคาม สระบุรี นนทบุรี กระบี่ พิจิตร เพชรบูรณ์ บุรีรัมย์ อุตรดิตถ์ ตามลำดับ

■ ด้านการเข้าถึงสวัสดิการของรัฐ

- ในปี 2564 มีเด็กที่ได้รับเงินอุดหนุนแรกเกิด จำนวน 2,096,950 คน 10 จังหวัดแรก ที่มีเด็กได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดมากที่สุด ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 86,301 คน คิดเป็นร้อยละ 52.04 รองลงมา จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 77,227 คน คิดเป็นร้อยละ 59.48 จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 68,717 คน คิดเป็นร้อยละ 62.77 จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 61,713 คน คิดเป็นร้อยละ 57.59 จังหวัดสงขลา จำนวน 60,348 คน คิดเป็นร้อยละ 54.71 จังหวัดนราธิวาส จำนวน 59,519 คน คิดเป็นร้อยละ 68.31 จังหวัดขอนแก่น จำนวน 57,142 คน คิดเป็นร้อยละ 52.39 จังหวัดปัตตานี จำนวน 56,760 คน คิดเป็นร้อยละ 67.97 จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 54,930 คน คิดเป็นร้อยละ 57.09 จังหวัดอุดรธานี จำนวน 54,529 คน คิดเป็นร้อยละ 54.83
- คนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการ จำนวน 2,102,384 คน คนพิการที่จดทะเบียนคนพิการมีจำนวนเพิ่มขึ้นเกือบทุกปี ซึ่งจะสังเกตได้ว่าคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการส่วนใหญ่ ร้อยละ 49.36 มีปัญหาทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย
  - ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีคนพิการประเภทต่าง ๆ สูงกว่าภาคอื่น ๆ ยกเว้น คนพิการทางอภิสติก ที่มีจำนวนต่ำกว่า ภาคกลาง ร้อยละ 39.77
- คนพิการที่ได้รับเบี้ยยังชีพ จำนวน 2,011,028 คน

■ กลไกอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

- ในพื้นที่ สสว. 1 – 11 พบว่า มีจังหวัดที่มีสัดส่วนอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) ที่เหมาะสมตามภารกิจของกระทรวง พม. เหมาะสม คือ “สัดส่วน 40 ครัวเรือน : อพม. 1 คน” จำนวน 27 จังหวัด โดยสูงสุด 5 อันดับแรก คือ
  - จังหวัดยโสธร (อพม. 1 คน : 11 ครัวเรือน)
  - จังหวัดศรีสะเกษ (อพม. 1 คน : 12 ครัวเรือน)
  - จังหวัดปัตตานี (อพม. 1 คน : 16 ครัวเรือน)
  - จังหวัดสตูล (อพม. 1 คน : 20 ครัวเรือน)
  - จังหวัดอำนาจเจริญ (อพม. 1 คน : 20 ครัวเรือน)

- ในส่วนของจังหวัดที่ยังไม่เข้าเงื่อนไขตามค่าเป้าหมายที่มีจำนวน 49 จังหวัด ที่มีจำนวน อพม. 1 คน/จำนวนครัวเรือนที่มากกว่า 40 ครัวเรือน ดังนี้ สระบุรี แม่ฮ่องสอน สุรินทร์ ระนอง ชุมพร น่าน สุราษฎร์ธานี บึงกาฬ ปราจีนบุรี ลำพูน สระแก้ว เพชรบูรณ์ ขอนแก่น ตรัง มุกดาหาร อุบลราชธานี นครปฐม ชัยนาทฉะเชิงเทรา สกลนคร กำแพงเพชร นครสวรรค์ อุทัยธานี ยะลาเลย นราธิวาส พิชณุโลก อุตรธานี ลพบุรี สุโขทัย กระบี่ เชียงราย หนองคาย พระนครศรีอยุธยา มหาสารคาม ราชบุรี อ่างทองเพชรบุรีสุพรรณบุรี สงขลา เชียงใหม่ ชลบุรี ระยอง กาญจนบุรี ลำปาง ปทุมธานี นนทบุรี สมุทรสาครสมุทรปราการ

5. สรุปข้อเสนอเชิงนโยบาย จังหวัด/กลุ่มจังหวัด และระดับประเทศ

ประเด็น/ กลุ่มเป้าหมาย	สรุปภาพรวมข้อเสนอเชิงนโยบายจากระดับกลุ่มจังหวัด (ข้อเสนอของ สสว.1-11) สู่ข้อเสนอเชิงนโยบายระดับประเทศ
สตรีและ ครอบครัว	<p>1 กระทรวง พม. ควรมีแผนเผชิญเหตุแบบครบวงจรโดยบูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วนเพื่อรองรับทั้งในเชิงป้องกัน แก้ไข ฟื้นฟูและพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเป้าหมายกรณีฉุกเฉิน และหรือในภาวะวิกฤต เช่น กรณีผู้ได้รับผลกระทบจากโรค COVID-19 รวมถึงกรณีภัยพิบัติจากโรคอื่นๆ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ เป็นต้น ในทุกจังหวัดเพื่อการสร้างโอกาสและช่องทางการประกอบอาชีพ เสริมทักษะเดิม เพิ่มทักษะอาชีพใหม่ (Upskill & Reskill) การสนับสนุนเงินทุนประกอบอาชีพ และการดำรงชีพให้ทันต่อปัญหาและความต้องการ</p>
	<p>2 ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพสตรีให้มีความรู้และทักษะในการทำงานพัฒนาตนเองตลอดเวลา เรียนรู้ทักษะใหม่ๆ ให้เท่าทันสถานการณ์ เช่น ด้านเทคโนโลยี การทำตลาดออนไลน์ ทั้งนี้จากสถานการณ์สำคัญ พบว่า แม่เลี้ยงเดี่ยวฐานะยากจน</p>
	<p>3 ส่งเสริมและสนับสนุนองค์ความรู้เกี่ยวกับการสร้างครอบครัวเข้มแข็ง บูรณาการภารกิจกลไกระดับพื้นที่/ตำบล/ชุมชน ให้เป็นศูนย์บริการทุกช่วงวัยตามภารกิจของกระทรวง พม. ภายใต้ “ศูนย์ช่วยเหลือสังคมระดับตำบล/ชุมชน” เช่น งาน ศพค. ศพอส. โรงเรียนผู้สูงอายุ สภาคเด็กและเยาวชนระดับตำบล โรงเรียนครอบครัว เป็นต้น</p> <p>เพิ่มกิจกรรมให้ครอบครัวสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง มีสื่อรณรงค์เพื่อลดปัญหาความรุนแรงในชุมชน เพื่อป้องกันปัญหาการใช้ความรุนแรงในครอบครัว</p> <p>ให้ความรู้ในการบริหารเงินส่วนบุคคล การวางแผนการใช้จ่าย การวางแผนการเงินหลังเกษียณ และการจัดทำบัญชีครัวเรือน รวมทั้งวิธีการลดรายจ่ายและลดภาระหนี้สินให้กับคนทุกช่วงวัย เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ผู้สูงอายุ</p> <p>ส่งเสริมการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ ที่สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง จัดตั้งขึ้นตาม พ.ร.บ.กองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. 2554 เพื่อสร้างหลักประกันด้านรายได้ผ่านการออมเพื่อวัยเกษียณแก่ประชาชนวัยทำงาน โดยสมาชิกจะจ่ายเงินสะสมเข้ากองทุนเป็นรายเดือน และรัฐบาลร่วมจ่ายเงินสมทบ เตรียมความพร้อมเมื่อสมาชิกอายุครบ 60 ปี จะได้รับเงินบำนาญรายเดือนอย่างต่อเนื่องไปตลอดชีวิต</p> <p>ส่งเสริมให้ความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน เพื่อให้ได้รับความสะดวกเข้าถึงการบริการภาครัฐ เอกชน เป็นเครื่องมือในการติดตาม ข่าวสารบ้านเมืองรับรู้สถานการณ์ต่างๆ เป็นสื่อในการเรียนรู้สิ่งใหม่ได้</p> <p>ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง ไปจนถึงความเชี่ยวชาญเชิงลึกเฉพาะด้านในระดับที่สูงขึ้นตามสายวิชาชีพ เพื่อใช้ในการทำงานเกิดความเชี่ยวชาญสามารถนำไปต่อยอดได้ในอนาคต</p> <p>ส่งเสริมกิจกรรมยามว่างร่วมกับครอบครัวรวมถึงกิจกรรมนันทนาการ เพื่อให้ใช้เวลาว่างได้อย่างสร้างสรรค์ สามารถทำกิจกรรมร่วมกันได้ทุกช่วงวัย</p>

ประเด็น/ กลุ่มเป้าหมาย	สรุปภาพรวมข้อเสนอเชิงนโยบายจากระดับกลุ่มจังหวัด (ข้อเสนอของ สสว.1-11) สู่ข้อเสนอเชิงนโยบายระดับประเทศ
ผู้สูงอายุ	<p>4</p> <p>กระทรวง พม. ผลักดัน “แผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ ระยะที่ 3 (พ.ศ.2566-2580)” ให้เป็นวาระแห่งชาติ/นโยบายหลักด้านสวัสดิการผู้สูงอายุระดับประเทศ เพื่อรัฐบาลสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนได้เตรียมแผนรองรับสังคมสูงวัยอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสังคมสูงวัยไม่ใช่เพียงเรื่องของคนสูงวัย แต่เป็นเรื่องของคนทุกวัย โดยต้องสร้างความตระหนักในกลุ่มคนวัยทำงานถึงความสำคัญของการออมเงิน และการเตรียมตัวเองสู่การเป็นผู้สูงอายุและอยู่ในสังคมสูงวัย อีกทั้งสร้างทัศนคติใหม่ให้มองผู้สูงอายุเป็นทุนทางสังคมและเป็นผู้มีศักยภาพหากได้รับการส่งเสริมโอกาส โดยครอบคลุมประเด็น ดังนี้</p> <p>แผนปฏิบัติการย่อยที่ 1 เตรียมความพร้อมของประชากรก่อนสูงวัย ประกอบด้วย 5 มาตรการ ดังนี้ 1)ส่งเสริมให้ประชากรอายุ 25 - 59 ปี เตรียมพร้อมก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุในมิติทางเศรษฐกิจ เช่น ส่งเสริมการออมเพื่อยามชราภาพ พัฒนาระบบบำนาญแห่งชาติแบบหลายชั้น เป็นต้น 2) เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจถึงกระบวนการชราภาพ ตระหนักถึงคุณค่า ศักดิ์ศรีและมีความรับผิดชอบต่อผู้สูงอายุ 3)ส่งเสริมการพัฒนาความรู้และศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง รู้เท่าทันและสามารถเลือกใช้ประโยชน์จากสื่อสารสนเทศและเทคโนโลยีดิจิทัล 4)เร่งเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ 5)ส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับวัยสูงอายุ</p> <p>แผนปฏิบัติการย่อยที่ 2 ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ประกอบด้วย 4 มาตรการ ดังนี้ 1)ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านเศรษฐกิจ เช่น ปฏิรูปหลักประกันยามชราภาพ เป็นต้น 2)ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านสุขภาพ เช่น พัฒนาระบบสุขภาพรองรับสังคมสูงวัยเชิงรุกที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุแต่ละกลุ่ม เป็นต้น 3)ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านสังคม 4)ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านสภาพแวดล้อม เช่น ปรับสภาพที่อยู่อาศัยทั้งภายในและภายนอก</p> <p>แผนปฏิบัติการย่อยที่ 3 ปฏิรูปและบูรณาการระบบบริหารเพื่อรองรับสังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพ ประกอบด้วย 8 มาตรการ ดังนี้ 1) แปรแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุสู่การปฏิบัติและผลักดันให้ทุกภาคส่วนขับเคลื่อนแผนอย่างมีบูรณาการตั้งแต่วาระระดับชาติสู่ระดับท้องถิ่น 2) ติดตามและประเมินผลนโยบายและแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ 3) ปฏิรูประบบกฎหมาย เพื่อรองรับการดำเนินงานของทุกภาคส่วน 4) วางระบบกำลังคนด้านผู้สูงอายุทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพในระดับชาติและระดับพื้นที่ 5) เพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาและการจัดการงานด้านผู้สูงอายุ 6) พัฒนาระบบพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุ โดยเฉพาะกลุ่มที่เป็นกลุ่มเสี่ยง กลุ่มเปราะบาง และกลุ่มที่อยู่ในภาวะพึ่งพิง 7) พัฒนาระบบปกป้องและฟื้นฟูผู้สูงอายุและครอบครัวในยามเกิดวิกฤต 8) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ</p> <p>แผนปฏิบัติการย่อยที่ 4 เพิ่มศักยภาพการวิจัยการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมรองรับสังคมสูงวัย ประกอบด้วย 2 มาตรการ ดังนี้ 1) ส่งเสริมการผลิตงานวิจัยและนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุเพื่อการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ 2) ส่งเสริมการพัฒนาระบบข้อมูลงานวิจัยและนวัตกรรมด้านผู้สูงอายุที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายและเป็นประโยชน์ต่อภาครัฐในการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ</p>

ประเด็น/ กลุ่มเป้าหมาย	สรุปภาพรวมข้อเสนอเชิงนโยบายจากระดับกลุ่มจังหวัด (ข้อเสนอของ สสว.1-11) สู่ข้อเสนอเชิงนโยบายระดับประเทศ
ผู้สูงอายุ	5 ผลักดันให้แผนดังกล่าวเป็นตัวชี้วัดร่วมของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง (Joint KPI) เพื่อให้เกิดการบูรณาการอย่างครบวงจร และขับเคลื่อนร่วมกันของทุกภาคส่วน
คนพิการ	<p>6 กระทรวง พม. ควรมีความร่วมมือกับกระทรวงมหาดไทย และภาคีเครือข่าย องค์กรด้านคนพิการ ในการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการขยายผลศูนย์บริการทั่วไปคนพิการระดับตำบล/องค์กรคนพิการ ที่ผ่าน ISO เพื่อขยายความร่วมมือการดูแลคนพิการให้ทั่วถึง ลดข้อจำกัดเรื่องความคล่องตัวในการบริหารงบประมาณผ่านกองทุนฟื้นฟู สมรรถภาพคนพิการ เพื่อให้คนพิการเข้าถึงสิทธิและให้ท้องถิ่นและองค์กรด้านคนพิการซึ่งใกล้ชิดกับคนพิการและครอบครัวมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง</p> <p>7 ปรับปรุงระเบียบ หลักเกณฑ์การสนับสนุนการขับเคลื่อนศูนย์บริการทั่วไปทั้งระดับ ตำบล/องค์กรคนพิการ โดยใช้แนวทางการ สนับสนุนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรคนพิการ ในรูปแบบกองทุน สปสช. เพื่อให้เกิดการสมทบร่วม ของ อปท. และเกิดกระบวนการทำงานที่ตรวจสอบได้ โปร่งใสเป็นธรรม และยึดระชาชนกลุ่มเป้าหมายเป็นศูนย์กลาง</p> <p>8 ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์เชิงสร้างสรรค์ที่แสดงศักยภาพของคนพิการ/ครอบครัวคนพิการ เพื่อให้สังคมทุกภาคส่วน ตระหนักถึงความสำคัญในการให้โอกาสคนพิการและครอบครัวในการใช้ ศักยภาพของตนเองในการพัฒนาตนเองและ ครอบครัว รวมถึงการช่วยเหลือสังคมให้มุ่งสู่การพึ่งตนเอง ซึ่งจะส่งผลให้คนพิการได้รับโอกาสทางสังคมเท่าเทียมกับคนทั่วไป และลดภาระการพึ่งพิง ผู้การพึ่งตนเองมากขึ้น</p> <p>9 พัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านคนพิการที่เหมาะสมต่อการเข้าถึงข้อมูล “ความต้องการรับความช่วยเหลือ” กับ “ความต้องการให้ความช่วยเหลือ” ของบุคคลภายนอก/องค์กรต่างๆ เพื่อให้หน่วยงาน อปท. ภาคีเครือข่าย และจิตอาสา รวมถึง CSR/SE ที่ประสงค์จะมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในรูปแบบที่หลากหลายตามความสมัครใจ เช่น</p> <p>10 การพัฒนาช่องทางการสื่อสารสังคมออนไลน์รูปแบบต่างๆ และกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้บุคคล/หน่วยงานเป็นจิตอาสาช่วยงานองค์กรด้านคนพิการ/สถานสงเคราะห์คนพิการ/ศูนย์ฝึกอาชีพ</p> <p>11 การพัฒนาช่องทาง กลไก ระเบียบ/ข้อบังคับเพื่อพัฒนากองทุนอุปการะคนพิการแบบมีส่วนร่วม โดยการเปิดโอกาสให้องค์กรภาคเอกชน อปท. และผู้มีจิตศรัทธา สามารถช่วยระดมทุนเข้ากองทุนเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมให้ญาติ/พี่น้องและชุมชนช่วยอุปการะเลี้ยงดูคนพิการทดแทนการส่งคนพิการเข้ารับอุปการะในสถานสงเคราะห์ซึ่งต้องรอคิวนาน และไม่เพียงพอต่อการให้บริการ</p>
กลุ่มเปราะบาง	12 การยกระดับข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) กับ 12 กระทรวง และ กทม. โดยเฉพาะกระทรวงดิจิทัลฯ และสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และกระทรวงการคลัง ในการพัฒนาฐานข้อมูลครัวเรือนเปราะบาง MSO Logbook และ TPMAP รวมถึงฐานข้อมูลกลุ่มเป้าหมายการจัดโครงการสวัสดิการหลักของรัฐบาล เช่น โครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ เป็นต้น เพื่อเป็นการพุ่งเป้าหมายร่วมกันของทุกภาคส่วนระดับประเทศให้เกิดความเป็นเอกภาพ

ประเด็น/ กลุ่มเป้าหมาย	สรุปภาพรวมข้อเสนอเชิงนโยบายจากระดับกลุ่มจังหวัด (ข้อเสนอของ สสว.1-11) สู่ข้อเสนอเชิงนโยบายระดับประเทศ
กลุ่มเปราะบาง	<p>13 กระทรวง พม.เป็นเจ้าภาพหลักในการบูรณาการความร่วมมือแผนบูรณาการ/การผลักดันให้การยกระดับคุณภาพชีวิตครัวเรือนเปราะบางเป็นแผนระดับชาติ/เป็นตัวชี้วัดร่วมของทุกกระทรวง เพื่อยกระดับการพัฒนาประเทศให้หลุดพ้นจากประเทศรายได้ปานกลาง สู่ประเทศรายได้ปานกลางระดับบน หรือสูงกว่านั้น อย่างมีเป้าหมายร่วมกัน</p> <p>14 กระทรวง พม. ควรบูรณาการเชิงปฏิบัติการอย่างเป็นรูปธรรมกับกระทรวงมหาดไทย และ กรุงเทพมหานคร ในการร่วมมือ/บูรณาการกลไกศูนย์จัดความยากจนทุกระดับกับการขับเคลื่อนงานของ สนง.พมจ. /One home โดยใช้กลไกศูนย์ช่วยเหลือสังคมระดับตำบล/ชุมชน สนับสนุนการขับเคลื่อนงานระดับพื้นที่ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งจังหวัด ในทุกระดับ</p> <p>15 กระทรวง พม.ควรร่วมกับ อว.ในการส่งเสริมสนับสนุนให้สถาบันการศึกษาในระดับจังหวัดมีส่วนร่วมในการสร้างเครื่องมือและจัดการศึกษาติดตามประเมินผลการยกระดับคุณภาพชีวิตครัวเรือนเปราะบางในภาพรวมของจังหวัดแบบพุงเป้าทุกภาคส่วนร่วมกัน เพื่อประเมินผลการหลุดพ้นครัวเรือนเปราะบางโดยกำหนด Road Map ให้เห็นผลเป็นรูปธรรมว่ามีแผนยกระดับคุณภาพชีวิตครัวเรือนเปราะบางให้หลุดพ้นจากความยากจนได้ภายในกี่ปี ต้องใช้ทรัพยากรเท่าใด และผลักดันเป็นแผนความร่วมมือทุกภาคส่วนในการระดมทรัพยากรเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาจังหวัด โดยไม่รอเพียงงบประมาณแผ่นดิน</p> <p>16 กระทรวง พม. ดำเนินการทบทวนกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ การเบิกจ่ายเงินอุดหนุน สงเคราะห์ทุกประเภท รวมถึงเงินกองทุนที่อยู่ในกำกับของกระทรวง พม. ให้เอื้อต่อการส่งเสริมสนับสนุนการยกระดับคุณภาพชีวิตครัวเรือนเปราะบาง ให้สามารถส่งเสริมด้านการประกอบอาชีพ/ทุนประกอบอาชีพ และการครองชีพรายครัวเรือน ไม่เพียงเฉพาะราย โดยอาจเป็นระเบียบรวมสามารถใช้ได้กับทุกกลุ่มเป้าหมาย หรือใช้ได้พร้อมกันหลายกลุ่มเป้าหมายที่อาจพบปัญหาซ้ำซ้อนในครัวเรือน รวมถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตในรูปแบบที่หลากหลายมากกว่าระเบียบ/หลักเกณฑ์ที่มุ่งการฝึกอบรมสัมมนาเท่านั้น</p> <p>17 กระทรวง พม. ควรมีการศึกษาวิจัย เพื่อพัฒนานวัตกรรมและข้อเสนอการจัดสวัสดิการสังคมที่ก้าวหน้าให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง เช่น 17.1 กองทุนรวมเพื่อการจัดสวัสดิการสังคมที่บูรณาการกองทุนต่างๆในประเทศให้ใช้เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตครัวเรือนเปราะบางได้อย่างครบวงจร เช่น 7 กองทุนที่ พม. กำกับ ร่วมกับ กองทุน สสส. กองทุน สปสช. เป็นต้น เพราะทุกกองทุนในท้ายที่สุดต่างมุ่งการพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งด้านกาย/จิต/สังคม ซึ่งนับเป็นเป้าหมายที่ควรพุงเป้าเดียวกัน 17.2 การศึกษาข้อเสนอ/นวัตกรรมเรื่อง Social Bound รูปแบบต่างๆเพื่อดึงความร่วมมือของภาคเอกชน CSR/SE มีส่วนร่วมในการยกระดับคุณภาพชีวิตกลุ่มเป้าหมายแบบ WIN WIN ได้ ประโยชน์กับทุกฝ่ายและพุงเป้าหมายการพัฒนาประเทศแบบมีทิศทางเดียวกัน</p>

ประเด็น/ กลุ่มเป้าหมาย	สรุปภาพรวมข้อเสนอเชิงนโยบายจากระดับกลุ่มจังหวัด (ข้อเสนอของ สสว.1-11) สู่ข้อเสนอเชิงนโยบายระดับประเทศ	
กลุ่มเปราะบาง	18	กระทรวง พม. ส่งเสริมสนับสนุนให้ใช้แผนการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ และระดับจังหวัดเป็นการขับเคลื่อนเชิงความร่วมมือในการจัดสวัสดิการสังคมและยกระดับคุณภาพชีวิตครัวเรือนเปราะบางแบบครบวงจร ร่วมกับทุกภาคส่วนตั้งแต่ระดับประเทศ จังหวัดและท้องถิ่น และใช้เป็นกรอบในการสนับสนุนงบประมาณกองทุนในกำกับของกระทรวง พม.ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน
	19	ส่งเสริม สนับสนุน และประสานการดำเนินงานกับองค์กรเครือข่ายในจังหวัดทั้งภาครัฐและ ภาคเอกชน ขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านองค์กรเครือข่ายในจังหวัดทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ในรูปแบบขององค์กร ภาคธุรกิจเพื่อสังคมให้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงบริบททางสังคมและวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่
	20	ปรับปรุงและพัฒนาระบบฐานข้อมูลครัวเรือนเปราะบาง MSO Logbook เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของระบบให้มีการประมวลผลวิเคราะห์ปัญหาและกำหนดแนวทางการให้ความช่วยเหลือได้ตามสภาพปัญหาในมิติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องของกลุ่มเป้าหมาย อีกทั้งกระทรวง พม. จำเป็นต้องมีการต่อยอดสู่การจัดระบบฐานข้อมูลกลางด้านสังคมทั้งในระดับพื้นที่และระดับประเทศเพื่อนำไปสู่การเป็นเจ้าภาพด้านสังคม
	21	พัฒนาสมรรถนะและเพิ่มขีดความสามารถของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รวมถึงภาคีเครือข่ายด้านสังคม แกนนำในพื้นที่ เพื่อสร้างกลไกการทำงานที่เข้มแข็งในการแก้ไขปัญหาความยากจน และกลุ่มเปราะบาง เพื่อผลักดันให้เกิดความร่วมมือในการนำไปสู่การออกแบบและร่วมกันแก้ไขปัญหาในระดับชุมชน ท้องถิ่น ผ่านการบูรณาการและขับเคลื่อนของคณะทำงานศูนย์ช่วยเหลือสังคมตำบล
เด็กและ เยาวชน	22	การบูรณาการแผนปฏิบัติการเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนร่วมกับภาคีเครือข่ายระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด บนฐานข้อมูล MSO Logbook และร่วมกับคณะกรรมการ/คณะทำงานร่วมกับศูนย์ช่วยเหลือสังคมระดับตำบล/ชุมชน เพื่อให้การพัฒนาเด็กและเยาวชนเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาของทุกระดับและสอดคล้องกัน
	23	การส่งเสริมการขับเคลื่อนความร่วมมือที่กระทรวง พม.ทำร่วมกับ อว.และกระทรวงศึกษาธิการ ในการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนทุกระดับชั้นการศึกษา ทั้งในระบบและนอกระบบ ตระหนักถึงความสำคัญและมีส่วนร่วมรับผิดชอบสังคม ด้วยการมีจิตสาธารณะในรูปแบบที่หลากหลาย
	24	การส่งเสริมและผลักดันความร่วมมือระหว่างกระทรวง พม.และกระทรวง อว./ศธ. ใช้เงินโอนไขกองทุน กยศ. ในการส่งเสริมให้นักเรียนนักศึกษาที่ยืมเงินกองทุน กยศ.และกองทุนช่วยเหลือนักเรียนยากจน ให้เด็กและเยาวชนทำกิจกรรมความดีเพื่อสังคมในรูปแบบจิตอาสา/อาสาสมัคร/ผู้ช่วยเหลืองานราชการตามความเหมาะสมอย่างจริงจัง และวัดผลการดำเนินงานได้อย่างเป็นรูปธรรม

ประเด็น/ กลุ่มเป้าหมาย	สรุปภาพรวมข้อเสนอเชิงนโยบายจากระดับกลุ่มจังหวัด (ข้อเสนอของ สสว.1-11) สู่ข้อเสนอเชิงนโยบายระดับประเทศ	
เด็กและ เยาวชน	25	กระทรวง พม.เป็นเจ้าภาพหลักร่วมกับภาคีเครือข่ายภาคเอกชน โดยเฉพาะองค์กรด้านเด็กและเยาวชน ทั้งระดับประเทศและนานาชาติ ในการพัฒนาช่องทางการสื่อสารกับเด็กและเยาวชน ผ่านการใช้สื่อสังคมออนไลน์และรูปแบบกิจกรรมที่เด็กและเยาวชนให้ความสนใจในการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์กิจกรรมสาธารณประโยชน์ที่เปิดโอกาส/สนับสนุนให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมทำ กิจกรรมสาธารณประโยชน์ ทั้งที่มีประเด็นให้ทำกิจกรรม หรือ ให้เด็กและเยาวชนเสนอแผนงาน/โครงการกิจกรรมเพื่อขอรับทุนสนับสนุน เช่นการสนับสนุนทุนโครงการกิจกรรมค่ายอาสาพัฒนา สังคม หรือการจัดกิจกรรมประกวดแข่งขันแฮกกาทอนเพื่อเสริมสร้างนวัตกรรมเพื่อการพัฒนา สังคมรูปแบบต่างๆ รวมถึงการสร้างพื้นที่สร้างสรรค์ให้เด็กและเยาวชนได้แสดงความสามารถในทุกๆระดับและหลากหลายรูปแบบตามความสนใจเด็ก เช่น อบรม. จัดสถานที่ที่สาธารณะและอำนวยความสะดวกให้เด็กและเยาวชนมีวัน/เวลา/สถานที่/สิ่งอำนวยความสะดวกและการดูแล อำนวยความสะดวก สามารถแสดงความสามารถด้านการแสดง ทักษะด้านดนตรี ละคร ศิลปะ การค้าขาย เป็นต้น ในที่ที่ทางการจัดให้
	26	การเสริมสร้างภาพลักษณ์/การยกย่องเชิดชูเกียรติ/การสร้างกระแสสังคมเรื่องการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนเพื่อความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และสังคมเชิงสร้างสรรค์และมีสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวม เคารพกฎหมาย สิทธิและความแตกต่างทางสังคมเชิงสร้างสรรค์ ด้วยการผลิตสื่อ ภาพยนตร์ ละคร ข่าว สารคดี ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการเพื่อแสดง ต้นแบบเด็กและเยาวชนต้นแบบที่หลากหลาย อย่างจริงจัง สม่าเสมอ การสร้างวัฒนธรรมยกย่องเชิดชูเกียรติเด็กและเยาวชนที่ทำความดีทั้งในระดับครอบครัว โรงเรียน ชุมชน สังคม
	27	การโอกาสทางสื่อสังคมออนไลน์/Platformสร้างช่องทาง โอกาสทางเลือกการพัฒนาศักยภาพ ความรู้ ความสามารถ ของเด็กและเยาวชนที่หลากหลาย ตอบสนองต่อความสนใจ โดยข้อมูล/ทางเลือกที่พัฒนาอย่างมีคุณภาพ ทันสมัย เสมอ และเป็นช่องทาง/platform สาธารณะที่ไม่มีค่าใช้จ่าย/มีค่าใช้จ่ายต่ำ เช่น การสอนภาษาต่างประเทศ การสอนด้านเทคโนโลยี การสอนอาชีพ ที่ตลาดต้องการ เทคนิคการทำตลาดออนไลน์ การสอนเทคนิควางแผนชีวิต mindfulness เป็นต้น
กลุ่มเป้าหมาย อื่นๆและ ข้อเสนอเพื่อ การพัฒนา ระบบ บริหารงาน	28	กระทรวง พม.ควรมีการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อยกระดับการทำงานของ พม. ให้เป็น พม.ดิจิทัล โดยมุ่งวางระบบอย่างมีทิศทางและสื่อสารและเตรียมความพร้อมโดยพัฒนาศักยภาพบุคลากร อาสาสมัครและเครือข่ายให้สามารถให้บริการ พม. ดิจิทัล ได้อย่างเป็นธรรม ทั่วถึง เพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการสวัสดิการสังคมมากขึ้น
	29	การพัฒนาและส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกหน่วยงานและบุคลากร พม. ตื่นตัวและยอมรับวัฒนธรรม การเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้โดยการใช้การสื่อสารผ่านช่องทางดิจิทัล และระบบการศึกษาออนไลน์ผ่านสื่อสารสนเทศ/การอบรม พัฒนาศักยภาพตนเองให้เท่าทันข้อมูลทางสังคมอยู่เสมอ การนิเทศติดตามโดย ใช้คลังข้อมูลด้านบริการสวัสดิการสังคมกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ มาตรการ และความรู้ต่าง ๆ ผ่านสื่อออนไลน์/platform จากระบบ big Data ของกระทรวง พม. ที่ ศทส. อยู่ระหว่างสร้างและพัฒนา

ประเด็น/ กลุ่มเป้าหมาย		สรุปภาพรวมข้อเสนอเชิงนโยบายจากระดับกลุ่มจังหวัด (ข้อเสนอของ สสว.1-11) สู่ข้อเสนอเชิงนโยบายระดับประเทศ
กลุ่มเป้าหมาย อื่นๆและ ข้อเสนอเพื่อ การพัฒนา ระบบ บริหารงาน	30	การพัฒนาแผนงานประชาสัมพันธ์ให้มีระบบงานประชาสัมพันธ์มุ่งสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของ กระทรวง พม. ทุกระดับ ทุกหน่วยงาน อย่างเป็นรูปธรรม วัตถุประสงค์ ประเมินผลได้ในเชิงขับเคลื่อน พันธกิจของกระทรวง พม. ภายใต้ความร่วมมือร่วมกันอย่างมีทิศทางของหน่วยงานในสังกัด พม. อย่างจริงจัง ไม่ใช่เพียงนำเสนอข้างกิจกรรมเท่านั้น

ส่วนที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ในปัจจุบันสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม มีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว เกิดจากปัจจัยหลายด้านซ้อนทับกัน ทั้งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมคน VUCA World ในปัจจุบันเคยเป็นแนวคิดที่อธิบายสถานการณ์โลกยุคใหม่ที่เต็มไปด้วยความผันผวน ไม่แน่นอน ซับซ้อน และคลุมเครือ จนทำให้การตัดสินใจต่างๆ เป็นได้ยากลำบาก เกิดความชะงักในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางธุรกิจ เมื่ออัตราความเร็วของการเปลี่ยนแปลงมีมากขึ้น ผลกระทบดังกล่าวก็ยิ่งทวีความรุนแรง ไม่เพียงพอต่อการตัดสินใจทางธุรกิจ รวมถึงการบริหารประเทศในภาพรวมของรัฐบาล โดยเฉพาะภาคราชการไทย แต่รวมถึงสภาพจิตใจของบุคลากร/ข้าราชการ ที่ต้องทำงานในโลกแห่งความสับสนอลหม่านนี้ด้วย ในการพัฒนาองค์กรจึงได้นิยามโลกใบใหม่ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการรับมือกับผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเฉพาะเจาะจง ยิ่งกว่าเดิม BANI WORLD เป็นนิยามใหม่ของการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของโลกที่อธิบายมากกว่าลักษณะสถานการณ์ที่โลกต้องเผชิญ แต่รวมถึงผลกระทบที่เกิดจากภาวะดังกล่าว ทั้งในมิติขององค์กรและความรู้สึกของบุคลากรในองค์กรด้วย โดยเมื่อปี 2020 มีที่ปรึกษาชาวเยอรมัน จากสถาบัน Institute of the Future Staphane Graphmyor ได้แชร์แนวคิดที่ VUCA นั้นไม่ทันสมัยที่จะใช้ในการอธิบายโลกแห่งปัจจุบันและอนาคตที่จะมาถึง BANI World จึงถูกคิดค้นโดย Jamais Cascio โดยต่อยอดจากแนวคิดทางสังคมวิทยา Liquid Modernity (ที่ว่าทุกอย่างเป็นของไหลที่คลุมเครือ ไม่แน่นอน) ของ Zygmunt Bauman BANI World ประกอบด้วย Brittle เป็นโลกที่เปราะบาง หมายถึง แทบทุกอย่างมาเร็วไปเร็ว ความสำเร็จในโลกธุรกิจหลายตัวไม่อาจอยู่คงทนถาวร และยังแตกหักได้ง่าย อาจถูก Disrupt ได้ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็น เทคโนโลยี รูปแบบธุรกิจ ฯลฯ Anxiety-inducing หรือ Anxious เป็นโลกที่เต็มไปด้วยความกังวล แม้จะมีเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการตัดสินใจ ก็อาจทำให้ไม่สามารถเลือกสิ่งสำคัญในช่วงเวลาที่กดดันและตึงเครียดได้ เพราะวิตกกังวลกลัวจะเจอความล้มเหลวอยู่ตลอดเวลา แม้จะรู้ว่าทางเลือกนั้นอาจไม่ใช่สิ่งที่ดีที่สุด การระบาดของโควิด-19 ทำให้เราได้เห็นการแตกสลายอย่างง่ายดายในทุกกระดับ Nonlinear หรือ เป็นโลกที่ความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ไม่เป็นเส้นตรง เหตุและผลอาจไม่แปรผันตามกันชัดเจนเหมือนเดิม มีปัจจัยแทรกซ้อน ตัวแปร สถานการณ์อื่น ๆ มาส่งผลกระทบแบบที่เราไม่รู้ Linear คือ เส้นตรงซึ่งมีความชันคงที่ หมายถึงมีสาเหตุและผลไปอย่างควบคู่กัน ลักษณะที่ไม่เป็นเส้นตรงจะทำให้ไม่สามารถพยากรณ์ได้ว่าสาเหตุจะนำไปสู่ผลใหญ่โตเพียงใดในอัตราความเร็วเท่าใด พูดอีกอย่างว่าอดีตไม่อาจเป็นเครื่องชี้อนาคตได้เสมอไป Incomprehensible หรือ เป็นโลกที่เข้าใจได้ยาก การใช้ชีวิตในโลกที่เปราะบาง เต็มไปด้วยความวิตกกังวลและไม่สามารถคาดเดาได้ ทำให้หลายเหตุการณ์ไม่มีเหตุและผล การตัดสินใจส่วนใหญ่จึงยากที่จะทำความเข้าใจ จึงต้องเพิ่มสัญชาตญาณเข้ามาช่วยในการหาคำตอบ

และทำความเข้าใจสิ่งต่างๆ แม้แต่การใช้ Big Data เข้ามามีส่วนช่วยก็อาจทำให้ยิ่งกว่าเดิมก็มี เพราะเกิดภาวะ “ข้อมูลท่วมหัว เอาตัวไม่รอด” (Information Overload) (ที่มา : <https://www.bangkokbiznews.com>) จากสถานการณ์ของโลกและสังคมดังกล่าว ส่งผลถึงสถานการณ์ทางสังคมในภาพรวมของประเทศไทยด้วยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งปัญหามีแนวโน้มที่จะมีปริมาณมากขึ้นและมีความซับซ้อนทั้งเชิงโครงสร้าง สาเหตุของปัญหา รวมถึงการป้องกันแก้ไขและฟื้นฟูคุณภาพชีวิตประชาชนที่เกี่ยวข้องด้วย แต่อย่างไรก็ตามในช่วงปี 2564 - 2565 มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ชีวิตรูปแบบใหม่ (New Normal) จากสถานการณ์การปิด – เปิดประเทศ และการผ่อนคลายของมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ส่งผลให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจ การใช้จ่ายและการเดินทางในประเทศมีแนวโน้มฟื้นตัวและเริ่มกลับมาเป็นปกติมากขึ้น รวมทั้งผลจากสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างประเทศรัสเซียและยูเครนสถานการณ์เหล่านี้ล้วนแล้วแต่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและความมั่นคงของประชาชน โดยเฉพาะประชาชนกลุ่มเป้าหมายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ อันได้แก่ เด็ก เยาวชน สตรี ครอบครัว ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งหากไม่ได้รับการแก้ไขอาจเกิดเป็นปัญหาทางสังคมได้ในอนาคต สำหรับการป้องกันหรือแก้ไข ปัญหาสังคมควรมีเครื่องมือหรือคลังความรู้ด้านสังคม เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมที่จะเกิดขึ้น

การแก้ปัญหาทางสังคมจำเป็นต้องมีเครื่องมือหรือคลังความรู้ด้านสังคม เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในสถานการณ์ทางสังคมและการแก้ไข โดยคลังความรู้ด้านสังคมที่สำคัญ คือ รายงานสถานการณ์ทางสังคม เพราะจะเป็นสิ่งที่ช่วยสนับสนุนให้หน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน สามารถมองเห็นสถานการณ์ทางสังคมในปัจจุบัน เพื่อวางแผนในการแก้ไขปัญหาทางสังคม และนำมากำหนดเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาหน่วยงานและประเทศต่อไปได้ นอกจากนี้ การจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมยังสอดคล้องกับภารกิจหนึ่งของกองมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2563 คือ “จัดทำและพัฒนาดัชนีเกี่ยวกับการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รวมทั้งจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคม เพื่อติดตามสถานการณ์ และสะท้อนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเผยแพร่รายงานดังกล่าวให้ประชาชนทราบ” จึงแสดงให้เห็นว่าควรมีการจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคม ประจำปีงบประมาณ 2565 เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาทางสังคม รวมทั้งมีข้อเสนอเชิงนโยบายทางสังคมที่เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

1.2 วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อรวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลระดับจังหวัด กลุ่มจังหวัด และระดับประเทศ ในห้วงปี 2564-2565 เพื่อจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคม ประจำปีงบประมาณ 2565 ในระดับประเทศ ที่เกิดขึ้น ในเชิงพื้นที่ และเชิงกลุ่มเป้าหมาย
- 2) เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายทางสังคมที่เหมาะสมกับบริบทสังคมและสถานการณ์ปัจจุบัน

1.3 นิยามเชิงปฏิบัติการ

ในการจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคม ประจำปี 2565 มีคำสำคัญที่ใช้ในการนำเสนอข้อมูล โดยกำหนดขอบเขตจากวิเคราะห์ สังเคราะห์ ภายใต้ขอบเขตนิยามเชิงปฏิบัติการ ดังต่อไปนี้

- **สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ (สสว.)** หมายถึง สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-11 (สสว. 1-11)
  - สสว. 1 : นนทบุรี นครนายก ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา สมุทรปราการ สระบุรี อ่างทอง
  - สสว. 2 : จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ตราด ปราจีนบุรี ระยอง สระแก้ว
  - สสว. 3 : กาญจนบุรี นครปฐม ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี สุพรรณบุรี ราชบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร
  - สสว. 4 : ชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ ยโสธร ศรีสะเกษ สุรินทร์
  - สสว. 5 : ขอนแก่น มหาสารคาม ร้อยเอ็ด เลย หนองบัวลำภู หนองคาย อุดรธานี
  - สสว. 6 : กาฬสินธุ์ นครพนม บึงกาฬ มุกดาหาร สกลนคร อุบลราชธานี อำนาจเจริญ
  - สสว. 7 : ชัยนาท นครสวรรค์ พิจิตร ลพบุรี สิงห์บุรี อุทัยธานี
  - สสว. 8 : กำแพงเพชร ตาก พิชณุโลก เพชรบูรณ์ สุโขทัย อุตรดิตถ์
  - สสว. 9 : เชียงราย เชียงใหม่ น่าน พะเยา แพร่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน
  - สสว. 10 : กระบี่ ชุมพร นครศรีธรรมราช พังงา ภูเก็ต ระนอง สุราษฎร์ธานี
  - สสว. 11 : ตรัง นราธิวาส ปัตตานี พัทลุง ยะลา สงขลา สตูล
- **เด็ก** หมายถึง ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ในพระราชบัญญัตินี้ “เด็ก” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส
- **เยาวชน** หมายถึง ตามมาตรา 4 แห่ง พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 “เยาวชน” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์ถึงยี่สิบห้าปีบริบูรณ์
- **ผู้สูงอายุ** หมายถึง คนไทย ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป
- **ครอบครัว** หมายถึง บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปที่ใช้ชีวิตร่วมกันฉันสามีภริยา หรือมีความผูกพันทางสายโลหิต หรือทางกฎหมาย หรือเกี่ยวข้องเป็นเครือญาติ ซึ่งสมาชิกในครอบครัวต่างมีบทบาทหน้าที่ต่อกัน และมีความสัมพันธ์ที่เกื้อกูลกัน
- **คนพิการ** หมายความว่าตาม มาตรา 4 แห่ง พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 หมายถึง บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใด ประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่าง ๆ และมีความจำเป็นเป็นพิเศษที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใด เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม

ได้อย่างบุคคลทั่วไป ทั้งนี้ ตามประเภทและหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ประกาศกำหนด

- **ผู้ด้อยโอกาส** หมายถึง ผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อน และได้รับผลกระทบในด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา สาธารณสุข การเมือง กฎหมาย วัฒนธรรม ภัยธรรมชาติและภัยสงคราม รวมถึงผู้ที่ขาดโอกาสที่จะเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐานของรัฐ ตลอดจนผู้ประสบปัญหาที่ยังไม่มีองค์กรหลักรับผิดชอบ อันจะส่งผลให้ไม่สามารถดำรงชีวิตได้เท่าเทียมกับผู้อื่น

- **นักเรียนยากจน** หมายถึง นักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้ต่อครัวเรือนไม่เกิน 40,000 บาทต่อปี โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการกำหนดเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนยากจน คือ การพิจารณา รายได้เฉลี่ยต่อคน ไม่เกิน 3,000 บาทต่อเดือน และพิจารณาร่วมกับสถานะครัวเรือน ได้แก่ ครัวเรือนที่มีภาระ พึ่งพิง สภาพที่อยู่อาศัยไม่มั่นคงปลอดภัย ไม่มียานพาหนะ และขนาดที่ดินทำกินน้อย จากสถิติ จำนวนนักเรียนยากจน (ตามความหมายจากฐานข้อมูลเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา)

- **นักเรียนยากจนพิเศษ** หมายถึง นักเรียนยากจนที่ผ่านเกณฑ์การคัดกรองผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ แบบ Proxy Means Test: PMT ด้วยระบบปัจจัยพื้นฐานนักเรียนยากจน ของ สพฐ. และอยู่ในกลุ่มที่มีค่าคะแนนความยากจนอยู่ที่ระดับ 0.91-1.00 (Extremely Poor) หรือ ครอบครัวยังมีรายได้เฉลี่ย 1,200 บาท ต่อคนต่อเดือน (ตามความหมายจากฐานข้อมูลเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา)

- **โครงสร้างครอบครัวไทย**

ครอบครัวเดี่ยว คือ ครอบครัวที่ประกอบด้วยบุคคลที่ใช้ชีวิตร่วมกันฉันสามีภรรยา อาจมีหรือไม่มีบุตร พ่อหรือแม่อยู่กับบุตร หรือพี่น้อง หรือญาติไม่เกินสองรุ่นใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน

ครอบครัวขยาย คือ ครอบครัวที่ประกอบด้วยบุคคลตั้งแต่ 3 รุ่นขึ้นไป หรือครอบครัวเดี่ยวสองครอบครัวขึ้นไปที่มีความผูกพันทางสายโลหิต หรือเกี่ยวข้องเป็นเครือญาติ ซึ่งมีความสัมพันธ์ที่เกื้อกูลกัน และอาศัยอยู่ในบ้านหรือบริเวณเดียวกัน

ครอบครัวลักษณะเฉพาะ 6 ลักษณะ ได้แก่

- 1) ครอบครัวพ่อหรือแม่เลี้ยงเดี่ยว คือ ครอบครัวที่พ่อหรือแม่ต้องเลี้ยงดูบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะโดยลำพัง
- 2) ครอบครัวข้ามรุ่น คือ ครอบครัวที่มี ปู่ ย่า ตา ยาย อยู่กับหลานตามลำพัง
- 3) ครอบครัวที่สูงอายุอยู่ด้วยกันตามลำพัง คือ ครอบครัวที่ประกอบด้วยสมาชิกอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ตั้งแต่สองคนขึ้นไป อยู่ร่วมกันโดยไม่มีสมาชิกช่วงวัยอื่นอาศัยอยู่ด้วย
- 4) ครอบครัวคู่รักเพศเดียวกัน คือ ครอบครัวที่มีบุคคลเพศเดียวกันใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันฉันสามีภรรยา
- 5) ครอบครัวผสม คือ ครอบครัวที่ชายหญิงฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่าย มีบุตรติดมาและได้สมรส หรืออยู่กินกันฉันสามีภรรยาเป็นครอบครัวใหม่ และบุตรนั้นอาศัยอยู่ด้วยกัน
- 6) ครอบครัววัยรุ่น คือ ครอบครัวที่ชายและหญิงมีอายุต่ำกว่า 20 ปี ใช้ชีวิตร่วมกันฉันสามีภรรยา

- **สังคมผู้สูงอายุ** องค์การสหประชาชาติ (United Nations : UN) ได้ให้นิยาม ผู้สูงอายุ (Older person) หมายถึงประชากรทั้งเพศชายและหญิงที่มีอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป และได้แบ่งระดับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ เป็น 3 ระดับ ได้แก่

1. **ระดับการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging society)** หมายถึง สังคมหรือประเทศที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั้งประเทศหรือมีประชากรอายุตั้งแต่ 65 ปีมากกว่าร้อยละ 7 ของประชากรทั้งประเทศ แสดงว่าประเทศนั้นกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ
2. **ระดับสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged society)** หมายถึงสังคมหรือประเทศที่มีประชากรอายุ 60 ปี ขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 20 ของประชากรทั้งประเทศหรือมีประชากรอายุตั้งแต่ 65 ปี มากกว่าร้อยละ 14 ของประชากรทั้งประเทศ แสดงว่าประเทศนั้นเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์
3. **ระดับสังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มที่ (Super-aged society)** หมายถึงสังคมหรือประเทศที่มีประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไปมากกว่า ร้อยละ 20 ของประชากรทั้งประเทศ แสดงว่าประเทศนั้นเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มที่

- **คนไร้ที่พึ่ง** หมายถึง บุคคลซึ่งไร้ที่อยู่และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ ประกอบด้วย

- 1) บุคคลที่อยู่ในภาวะยากลำบากและไม่อาจพึ่งพาบุคคลอื่นได้
- 2) คนเร่ร่อนหรือบุคคลซึ่งอาศัยที่สาธารณะเป็นที่พักนอนชั่วคราว
- 3) บุคคลที่มีสถานะทางทะเบียนราษฎรแต่ยังไร้สัญชาติ
- 4) บุคคลไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎร

ปัจจัยที่ทำให้บุคคลเป็นคนที่พึ่งมีดังนี้

- มิติด้านเศรษฐกิจ สาเหตุจากการประสบปัญหาเศรษฐกิจ ได้แก่ ปัญหาการไม่มีงานทำ นำมาซึ่งการขาดรายได้ หรือกรณีการเกษตรไม่สามารถทำมาหากินได้ จึงอพยพเดินทางเข้ามาแสวงหางานในเมืองหรือการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา ขาดความรู้ ขาดทักษะในการประกอบอาชีพ จึงไม่สามารถหางานทำได้
- มิติด้านสังคมและครอบครัว สาเหตุเกิดจากไม่ได้รับการยอมรับจากครอบครัว ทำให้ไม่สามารถอยู่กับครอบครัวได้ หรือมีเหตุจากการถูกทำร้ายจากคนในครอบครัว ครอบครัวแตกแยก ทำให้ต้องออกมาใช้ชีวิตภายนอกเพื่อหลีกเลี่ยงจากครอบครัว
- มิติด้านสุขภาพและปัญหาความทุกข์ส่วนบุคคล มีสาเหตุจากกรณีเป็นคนพิการ ผู้สูงอายุ ซึ่งทำให้ช่วยเหลือตัวเองได้น้อยเป็นเหตุให้ครอบครัวไม่พร้อมดูแล ประกอบกับ ความคิด พฤติกรรมที่พึ่งพอใจการใช้ชีวิตอย่างมีอิสระ เป็นต้น

- **ครัวเรือนเปราะบาง** หมายถึง ครัวเรือนที่มีรายได้น้อย หรือ มีปัญหาที่อยู่อาศัยไม่มั่นคง และมีบุคคลที่อยู่ในภาวะพึ่งพิงที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือ เช่น ครอบครัวยากจนที่มีเด็กเล็ก แม่เลี้ยงเดี่ยว ผู้สูงอายุ คนพิการ โดยสามารถแบ่งระดับความเปราะบาง ดังนี้

- ระดับ 0 : ครัวเรือนที่มีรายได้มากกว่า 100,000 บาท/ครัวเรือน/ปี
แต่มีผู้อยู่ในภาวะพึ่งพิงตั้งแต่ 1 คนขึ้นไป
- ระดับ 1 : ครัวเรือนที่มีรายได้น้อยกว่า 100,000 บาท/ครัวเรือน/ปี และมีปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัย
- ระดับ 2 : ครัวเรือนที่มีรายได้น้อยกว่า 100,000 บาท/ครัวเรือน/ปี และ หรือ มีปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัย
และมีผู้อยู่ในภาวะพึ่งพิงในครัวเรือน 1-2 คน
- ระดับ 3 : ครัวเรือนที่มีรายได้น้อยกว่า 100,000 บาท/ครัวเรือน/ปี และ หรือ มีปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัย
และมีผู้อยู่ในภาวะพึ่งพิงในครัวเรือนมากกว่า 2 คนขึ้นไป

- **ผู้อยู่ภาวะพึ่งพิง** หมายถึง บุคคลที่ต้องการได้รับการพึ่งพิงจากผู้อื่นในครัวเรือน โดยสามารถแบ่งกลุ่มผู้พึ่งพิงในครัวเรือนเปราะบาง เช่น กลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงกว่าบุคคลทั่วไป อาทิ หญิงตั้งครรภ์ ผู้สูงอายุ พ่อเลี้ยงเดี่ยว แม่เลี้ยงเดี่ยว กลุ่มทุพพลภาพ อาทิ ผู้พิการ ผู้ป่วยจิตเวช ผู้ป่วยเด็ก ผู้ป่วยสมองเสื่อม ผู้ป่วยติดเตียง กลุ่มที่ไม่มีอิสระพอในการตัดสินใจ อาทิ เด็กและเยาวชน นักโทษ กลุ่มผู้ด้อยโอกาส อาทิ คนเร่ร่อน คนไร้บ้าน และคนขอทาน เป็นต้น

1.4 วิธีดำเนินการ

ในปีงบประมาณ 2565 กองมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (กมพ.) ร่วมกับ สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-11 (สสว. 1-11) ได้จัดประชุมหารือการจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคม ประจำปี 2565 และมอบหมายให้สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 5 จังหวัดขอนแก่น เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการดำเนินการเพื่อจัดรายการข้อมูล (Data set) เพื่อขอความร่วมมือสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดทุกจังหวัดตามเขตพื้นที่ที่ สสว.กำกับดูแล เป็นหน่วยจัดเก็บและรายงานข้อมูลระดับจังหวัด แล้ว สสว.ติดตามและรวบรวมข้อมูลนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ จัดทำเป็นรายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับกลุ่มจังหวัด และพร้อมกันนั้น สสว.นำส่งข้อมูลและรายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับจังหวัดและกลุ่มจังหวัดให้กองมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ใช้ประกอบการจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับประเทศ ทำรายงานสถานการณ์ทางสังคม โดยมีการดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนงาน ดังนี้

- 1) สสว. 1-11 กำหนดรูปแบบการจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมในระดับกลุ่มจังหวัด ประจำปี 2565 และ สสว.5 จัดส่งรูปแบบการจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมในระดับกลุ่มจังหวัด ประจำปี 2565 ให้ กมพ.
- 2) กมพ. จัดส่งหนังสือขอความร่วมมือจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับจังหวัด และระดับกลุ่มจังหวัด ประจำปี 2565 ให้สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (สนง.พมจ.) 76 จังหวัด และ สสว. 1-11
- 3) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (สนง.พมจ.) 76 จังหวัด จัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมในระดับจังหวัด จากนั้นจัดส่งให้ สสว. 1-11

- 4) สสว. 1-11 รวบรวมรายงานสถานการณ์ทางสังคมในระดับจังหวัด ตามเขตพื้นที่รับผิดชอบ และจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับกลุ่มจังหวัด
- 5) สสว. 1-11 นำเสนอรายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับกลุ่มจังหวัดให้พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.) นำไปขับเคลื่อนโครงการระดับจังหวัด พร้อมทั้งจัดส่งรายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับกลุ่มจังหวัด ให้ กมพ.
- 6) กมพ. รวบรวมข้อมูลสถานการณ์กลุ่มเป้าหมายจากหน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่ากรมในกระทรวง พม. และหน่วยงานภายนอก รวมทั้งข้อมูลจากรายงานสถานการณ์ทางสังคมจังหวัด และกลุ่มจังหวัด เพื่อจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคม ประจำปีงบประมาณ 2565
- 7) กมพ. นำส่งร่างรายงานสถานการณ์ทางสังคมและข้อเสนอเชิงนโยบายจากรายงานสถานการณ์ทางสังคม ปี 2565 เป็นเอกสารให้กับหน่วยงานผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกระดับตรวจสอบ ยืนยันและปรับแก้ข้อมูล
- 8) กมพ. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการนำเสนอร่างรายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับประเทศ โดยมีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่ากรม สสว. 1-11 สนง.พมจ. 76 จังหวัด คณะผู้จัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคม ผู้เชี่ยวชาญ และผู้บริหารเพื่อพิจารณารายงานสถานการณ์ทางสังคม ประจำปีงบประมาณ 2565 ได้วิพากษ์และให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงทั้งเนื้อหาและข้อเสนอเชิงนโยบายให้สอดคล้องกัน
- 9) กมพ. นำเสนอแนวทางการปรับปรุงเนื้อหาให้ถูกต้อง ครบถ้วน และการปรับปรุงข้อเสนอเชิงนโยบายของระดับกลุ่มจังหวัดให้สอดคล้องกับข้อมูล ทั้งกับผู้ปฏิบัติงานจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมของ สสว.1-11 โดยตรง และนำเสนอต่อที่ประชุม ผอ.สสว. 1-11
- 10) กมพ. รวบรวมข้อมูลที่ปรับปรุงครั้งล่าสุดภายในวันที่ 31 มกราคม 2566 และวิเคราะห์สังเคราะห์เป็นรายงานสถานการณ์ทางสังคม ประจำปี 2565 ฉบับสมบูรณ์ และเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ ให้หน่วยงานภายใน และภายนอกกระทรวง รวมทั้งผู้ที่สนใจให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) หน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หน่วยงานอื่นๆและผู้สนใจมีข้อมูลสถานการณ์ทางสังคมประจำปี 2565 ที่ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมได้
- 2) หน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หน่วยงานระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด สามารถนำข้อมูลในพื้นที่ไปใช้ในการกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการ ในการคุ้มครอง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาทางสังคมในระดับพื้นที่ และหน่วยงานระดับกระทรวง สามารถนำข้อมูลในภาพรวมไปใช้ประโยชน์วิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาทางสังคมที่สำคัญ และกำหนดนโยบาย แผนงานในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาสังคมภาพรวมต่อไป

ส่วนที่ 2

สถานการณ์ภาพรวมประเทศไทย ปี 2565

2.1 สถานการณ์ด้านโครงสร้างประชากร

ปัจจุบันประชากรของไทยมีจำนวนมากเป็นอันดับที่ 20 ของโลก และเป็นอันดับ 4 ของอาเซียน¹ จากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พบว่า ประชากรมีจำนวนทั้งสิ้น 66,171,439 คน มีจำนวนประชากรเพศหญิงมากกว่าเพศชายจำนวน 149,3203 คน หรือร้อยละ 4.62 โดยเป็นเพศหญิง จำนวน 33,832,321 คน คิดเป็นร้อยละ 51.13 เพศชาย จำนวน 32,339,118 คน คิดเป็นร้อยละ 48.87 และมีครัวเรือนทั่วประเทศ จำนวน 27,708,635 ครัวเรือน โดยจากตาราง 2.1 เมื่อพิจารณาระดับภาคแล้ว พบว่า ภาคที่มีความหนาแน่นมากที่สุด ได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 32.99 รองลงมาคือ ภาคกลาง คิดเป็นร้อยละ 22.14 ภาคใต้ ร้อยละ 14.34 ภาคเหนือ ร้อยละ 9.55 ตามลำดับ ซึ่งจำนวนครัวเรือนแปรผันตามจำนวนประชากรในประเทศไทย (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2564)²

นอกจากนี้ยังพบว่า มีประชากรที่อยู่ในประเทศไทย 66,171,439 คน มีสัญชาติไทย 65,197,783 คน ไม่ได้สัญชาติไทย จำนวน 973,656 คน คิดเป็นร้อยละ 1.50 ของประชากรทั้งหมด ซึ่งถือเป็นกลุ่มที่พึ่งพิงบริการรัฐไทยตามสิทธิมนุษยชนกลุ่มหนึ่งในประเทศไทย และภาคที่มีประชากรไม่ได้สัญชาติไทยมากที่สุด คือ ภาคเหนือ คิดเป็นร้อยละ 35.50 รองลงมา ภาคตะวันตก ร้อยละ 25.86 ภาคกลาง ร้อยละ 11.25 กรุงเทพมหานคร ร้อยละ 10.26 ภาคใต้ ร้อยละ 6.63 ภาคตะวันออก 5.39 และ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 5.11 ตามลำดับ

ตาราง 2.1 จำนวนและร้อยละของประชากรและครัวเรือน จำแนกตามภาค ประจำปี 2564

ภาค	จำนวนประชากร						จำนวนครัวเรือน	
	สัญชาติไทย	ร้อยละ	ไม่ได้สัญชาติไทย	ร้อยละ	รวม (คน)	ร้อยละ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
กรุงเทพมหานคร	5,428,097	8.33	99,897	10.26	5,527,994	8.35	3,147,231	11.36
ภาคกลาง (21 จังหวัด)	14,537,627	22.30	109,573	11.25	14,647,200	22.14	5,808,564	20.96
ภาคเหนือ (9 จังหวัด)	5,975,003	9.16	345,648	35.50	6,320,651	9.55	3,503,815	12.65
ภาคตะวันออก (7 จังหวัด)	4,828,955	7.41	52,488	5.39	4,881,443	7.38	2,744,123	9.90
ภาคตะวันตก (5 จังหวัด)	3,223,207	4.94	251,757	25.86	3,474,964	5.25	1,416,135	5.11
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (20 จังหวัด)	21,777,160	33.40	49,760	5.11	21,826,920	32.99	7,339,935	26.49
ภาคใต้ (14 จังหวัด)	9,427,734	14.46	64,533	6.63	9,492,267	14.34	3,748,832	13.53
รวม	65,197,783		973,656	1.50	66,171,439		27,708,635	

ที่มา. กรมการปกครอง, จัดทำตารางโดย คณะผู้จัดทำ

¹ สถิติจำนวนประชากรและบ้าน ปี 2564, สำนักบริหารการทะเบียน, กรมการปกครอง, <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statyear/#/>

² ข้อมูลประชากรเรียลไทม์, <https://worldpopulationreview.com/>

ทั้งนี้ เมื่อจำแนกตามช่วงอายุ พบว่า ในปี 2564 มีประชากรช่วงอายุ 0 – 18 ปี จำนวน 13,346,503 คน คิดเป็นร้อยละ 20.17 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ช่วงอายุ 18 ปีขึ้นไป – 25 ปี จำนวน 6,988,637 คน คิดเป็นร้อยละ 10.56 ช่วงอายุ 25 ปีขึ้นไป – 59 ปี จำนวน 33,594,757 คน คิดเป็นร้อยละ 50.77 อายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 12,241,505 คน คิดเป็นร้อยละ 18.50 รวมประชากรที่เกิดปีจันทรคติ จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 0.0001 ของจำนวนประชากรทั้งหมด

ตาราง 2.2 สถิติเปรียบเทียบจำนวนประชากรไทย ปี 2563 และ 2564 จำแนกตามช่วงอายุ (หน่วย : คน)

ช่วงอายุ	ปี 2563				ปี 2564			
	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ
0 – 18 ปี	6,993,824	6,612,723	13,606,547	20.56	6,860,574	6,485,929	13,346,503	20.17
18 ปีขึ้นไป - 25 ปี	3,668,912	3,511,311	7,180,223	10.85	3,572,738	3,415,899	6,988,637	10.56
25 ปีขึ้นไป - 59 ปี	16,483,235	17,127,569	33,610,804	50.78	16,481,025	17,113,732	33,594,757	50.77
60 ปีขึ้นไป	5,229,537	6,559,561	11,789,098	17.81	5,424,764	6,816,741	12,241,505	18.50
ปีจันทรคติ	24	31	55	0.0001	17	20	37	0.0001
รวม	32,375,532	33,811,195	66,186,727	100.00	32,339,118	33,832,321	66,171,439	100.00

ที่มา. กรมการปกครอง, จัดทำตารางโดย คณะผู้จัดทำ

จากตาราง 2.2 เห็นว่าประเทศไทยปัจจุบันเป็นสังคมสูงวัย (Aged Society)³ เนื่องจากในปี 2564 มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป มากถึง 12,241,505 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 18.50 ของจำนวนประชากรทั้งหมด และพบว่าประชากรไทยในภาพรวม ปี 2564 ลดลงร้อยละ 0.02 หรือเป็นจำนวน 15,288 คน และเมื่อพิจารณาอัตราการลดลง พบว่า ประชากรในช่วงวัยเด็ก เยาวชน วัยแรงงาน มีอัตราการลดลง ยกเว้นในกลุ่มผู้สูงอายุ ที่มีจำนวนเพิ่มขึ้น จำนวน 452,407 คน คิดเป็นร้อยละ 3.84 ซึ่งสอดคล้องกับการคาดการณ์ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กล่าวว่าเป็นปี 2566 ประเทศไทยจะกลายเป็นสังคมสูงวัยระดับสมบูรณ์ ทำให้อาจนำมาซึ่งปัญหาขาดแคลนกำลังแรงงานในประเทศ เนื่องจากประชากรผู้สูงอายุ สวนทางกับประชากรวัยทำงานที่มีแนวโน้มลดลง ซึ่งจะส่งผลให้เกิดปัญหาด้านงบประมาณสำหรับการจัดสวัสดิการรองรับวัยเกษียณ และภาระทางคลังในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุที่มีแนวโน้มสูงขึ้น⁴

จากดัชนีการพัฒนามนุษย์⁵ (Human Development Index : HDI) ปี 2021/2022 โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ หรือ UNDP ได้เผยแพร่รายงานการพัฒนาของมนุษย์ (Human Development Report) ปี 2021/2022 พบว่าดัชนีการพัฒนามนุษย์ (Human Development Index: HDI) ซึ่งเป็นดัชนีวัดความสำเร็จโดยเฉลี่ยของแต่ละประเทศในการพัฒนามนุษย์ ปี 2021 (พ.ศ. 2564) ประเทศไทยอยู่ที่ 0.800 ได้ลำดับที่ 66 จาก 191 ประเทศทั่วโลก ถือว่าอยู่ในกลุ่มประเทศ “ที่มีการพัฒนามนุษย์ระดับสูงมาก” และอยู่ในกลุ่มดังกล่าว ต่อเนื่องมา 3 ปีแล้ว นับตั้งแต่ พ.ศ. 2562 เป็นต้นมา

³ กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, “สังคมผู้สูงอายุในปัจจุบันและเศรษฐกิจในประเทศไทย,” แก๊ซครั้งล่าสุด 2564, สืบค้นเมื่อ 16 พฤศจิกายน, 2564, <https://www.dop.go.th/th/know/15/926>

⁴ (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570)

⁵ ดัชนีการพัฒนามนุษย์ 2021/2022: ไทยอยู่ ‘กลุ่มพัฒนาสูงมาก’ ครั้งแรก <https://thestandard.co/hdi-2021-2022-undp/>, https://hdr.undp.org/system/files/documents/global-report-document/hdr2021-22pdf_1.pdf, <https://www.undp.org/thailand/publications/human-development-report-2020-overview-thai-english>

สำหรับเกณฑ์การวัด HDI ประกอบด้วย ด้านสุขภาพ ด้านความรู้ ด้านการครองชีพ โดยแบ่งระดับการพัฒนาเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

- พัฒนาสูงมาก (ดัชนี 0.800 - 1.000) จำนวน 66 ประเทศ
- พัฒนาสูง (ดัชนี 0.700 - 0.799) จำนวน 49 ประเทศ
- พัฒนาระดับกลาง (ดัชนี 0.550 - 0.699) จำนวน 44 ประเทศ
- พัฒนาต่ำ (ดัชนี 0.350 - 0.549) จำนวน 32 ประเทศ

ในขณะที่เดียวกันดัชนีความก้าวหน้าของคน (Human Achievement Index : HAI) ในช่วงปี 2564⁶ กลับลดลงมาอยู่ที่ 0.6411 จาก 0.6466 ในปี 2563 หรือคิดเป็นร้อยละ 0.86 ซึ่งปรับตัวลดลง 5 มิติ จากทั้งหมด 8 มิติ โดยมิติที่ลดลง ได้แก่ ด้านการศึกษา ด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน ด้านการมีส่วนร่วม ด้านเศรษฐกิจ และด้านสุขภาพ ตามลำดับ ซึ่งการพัฒนาคนด้านการศึกษา มีการปรับตัวลงมากที่สุด ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ทำให้มีการปิดโรงเรียนชั่วคราวและการปรับรูปแบบการเรียนการสอน

2.2 สถานการณ์ประเทศไทยกับการแข่งขันระดับโลก

กระทรวงการต่างประเทศ ได้มีการจัดอันดับประเทศไทยในระดับโลก ประจำปี 2565⁷ ประเทศไทยติดอันดับต่างๆ ในระดับโลก ถึง 14 ลำดับ ด้านการท่องเที่ยว, ด้านเศรษฐกิจ, ด้านคุณภาพชีวิต และ ด้านสาธารณสุข ดังภาพที่ 2.1 และ ภาพที่ 2.2

ด้านการท่องเที่ยว

- อันดับ 1 เกาะพะงัน เป็นสถานที่เหมาะสมสำหรับการทำงานที่สนุกที่สุดในโลก (Workation) ประจำปี 2565 (ที่มา: William Russell.com)
- อันดับ 1 กรุงเทพฯ เป็นเมืองที่นักท่องเที่ยวทั่วโลกชื่นชอบมากที่สุด (Best City) ในการท่องเที่ยวเอเชียแปซิฟิก (ที่มา: นิตยสาร DestinAsian)
- อันดับ 3 และ 4 "เกาะที่ดีที่สุด" ภูเก็ต และ เกาะสมุยในภาคการท่องเที่ยว ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (ที่มา: นิตยสาร DestinAsian)
- อันดับ 4 จุดหมายปลายทางท่องเที่ยวที่น่ามาเยือนมากที่สุดในโลก หลังสถานการณ์โควิด-19 (ที่มา: Visa Global Travel Intentions Study)
- อันดับ 8 ประเทศที่มีความปลอดภัยในการเดินทางสูงที่สุด (ที่มา: Berkshire Hathaway Travel Protection)
- อันดับ 14 ประเทศที่มีผู้เข้าชมใน Street View มากที่สุดจากทั่วโลก (ที่มา: Google Street View)
- อันดับ 20 "ต้มยำกุ้ง" ซุปที่ดีที่สุดในโลกในปี 2022 ของ CNN Travel ในปี 2565 (ที่มา: CNN Travel)

⁶ รายงานดัชนีความก้าวหน้าของคน , https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=13077&filename=Social_HAI

⁷ ไทยในอันดับโลก ปี 2565, <https://www.topnews.co.th/news/369857>

ด้านเศรษฐกิจ

- อันดับ 9 เมืองที่นักท่องเที่ยวทั่วโลก โหวตให้เป็นขวัญใจ นักชิม (ที่มา: Tripadvisor)
- อันดับ 71 ประเทศที่น่าอยู่ที่สุดในโลก (ที่มา: CS Global Partners)
- อันดับ 35 ประเทศที่มีความสุขที่สุดในการใช้ซอฟต์แวร์ สร้างความรับรู้ภายในประเทศ (ที่มา: Global Soft Power Index 2022)

ด้านคุณภาพชีวิต

- อันดับ 16 "จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" มหาวิทยาลัยที่มีการดำเนินงานเพื่อสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) หรือ the Impact Ranking 2022 (ที่มา: The Times Higher Education (THE))
- อันดับ 61 ประเทศที่มีความสุขที่สุด (ที่มา: เครือข่ายเพื่อการพัฒนายั่งยืนของสหประชาชาติ) รายงานความสุขโลกประจำปี (World Happiness Report 2022)

ด้านสาธารณสุข

- อันดับ 1 ประเทศที่ฟื้นตัวและรับมือกับการระบาดของโรคโควิด-19 ได้ดีที่สุด (ที่มา: The Times Higher Education (THE))
- อันดับ 30 โรงพยาบาลที่ดีที่สุดในโลก ประจำปี 2565 หรือ The World's Best Hospitals 2022 (ที่มา: นิตยสารข่าวรายสัปดาห์ของสหรัฐฯ "Newsweek")

ภาพที่ 2.1 อันดับของประเทศไทยในด้านต่าง ๆ : ด้านการท่องเที่ยว

อันดับของไทยในด้านต่าง ๆ จากผลสำรวจทั่วโลก ปี ๒๕๖๕

ด้านการท่องเที่ยว

- อันดับ ๑ เกาะพะจัน เป็นสถานที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการทำงานที่สุดในโลก ประจำปี ๒๕๖๕ (Workation) (ที่มา: William Russell.com)
- อันดับ ๑ (ในเอเชียแปซิฟิก) กรุงเทพฯ เป็นเมืองที่นักท่องเที่ยวทั่วโลกชื่นชอบมากที่สุด (Best City) ในการท่องเที่ยวเอเชียแปซิฟิก (ที่มา: นิตยสาร DestinAsian)
- อันดับ ๓ และ ๔ (ในเอเชียแปซิฟิก) "เกาะที่ดีที่สุด" ภูเก็ต และ เกาะสมุยในภาคการท่องเที่ยว ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (ที่มา: นิตยสาร DestinAsian)
- อันดับ ๔ จุดหมายปลายทางท่องเที่ยวที่น่ามาเยือนมากที่สุดในโลก หลังสถานการณ์โควิด-๑๙ (ที่มา: Visa Global Travel Intentions Study)
- อันดับ ๘ ประเทศที่มีความปลอดภัยในการเดินทางสูงที่สุด (ที่มา: Berkshire Hathaway Travel Protection)
- อันดับ ๑๔ ประเทศที่มีผู้เข้าชมใน Street View มากที่สุดจากทั่วโลก (ที่มา: Google Street View)
- อันดับ ๒๐ "ตั้มยำกุ้ง" ซุปที่ดีที่สุดในโลกในปี ๒๐๒๒ ของ CNN Travel ในปี ๒๕๖๕ (ที่มา: CNN Travel)

www.mfa.go.th | MFA Thailand

ที่มา. กระทรวงการต่างประเทศ, <https://www.mfa.go.th>

ภาพที่ 2.2 อันดับของประเทศไทยในด้านต่าง ๆ : ด้านต่าง ๆ

ที่มา. กระทรวงการต่างประเทศ, <https://www.mfa.go.th>

2.3 สถานการณ์และทิศทางเศรษฐกิจ

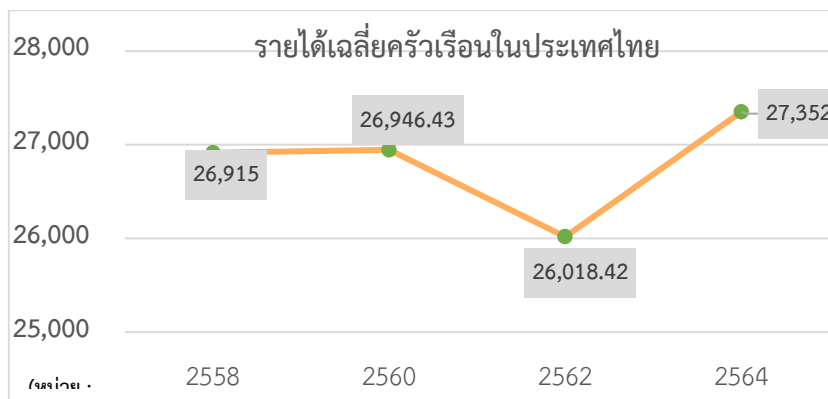
2.3.1 สถานการณ์เศรษฐกิจประเทศไทย

จากรายงานภาวะเศรษฐกิจไทยไตรมาสที่ 4/2564 และแนวโน้มปี 2565 จากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กล่าวถึง เศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้น ขยายตัวร้อยละ 1.9 ดีขึ้นจากการลดลงในไตรมาสก่อนหน้า (%YoY)⁸ เมื่อพิจารณาทั้งปี 2564 เศรษฐกิจมีการขยายตัวร้อยละ 1.6 ปรับตัวดีขึ้นจากปี 2563 ซึ่งเกิดจากการเร่งตัวของภาคบริโภค ภายใต้นโยบายเปิดประเทศและการผ่อนคลายมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ส่งผลให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจ การใช้จ่าย และการเดินทางในประเทศมีแนวโน้มฟื้นตัวและเริ่มกลับมาเป็นปกติมากขึ้น นอกจากนี้ฐานรายได้ของครัวเรือนและภาคธุรกิจยังมีการปรับตัวไปในทิศทางที่ดีขึ้นตามลำดับ โดยเฉพาะรายได้ในภาคเกษตรกรรม และภาคท่องเที่ยว ในขณะที่เดียวกับการส่งออกสินค้ามีการขยายตัวในเกณฑ์ที่ดีอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามภาระหนี้สินครัวเรือนและภาคธุรกิจยังอยู่ในระดับสูง ท่ามกลางแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของภาระดอกเบี้ย อันเกิดจากความผันผวนของเศรษฐกิจโลกในด้านต่าง ๆ อาทิ แนวโน้มราคาพลังงาน สถานการณ์อุทกภัย ซึ่งเป็นปัจจัยเสี่ยงที่อาจทำให้เศรษฐกิจไทยทั้งปีขยายตัวต่ำกว่าเกณฑ์ เหตุนี้จึงจำเป็นต้องติดตามและประเมินสถานการณ์อย่างใกล้ชิดต่อไป⁹

2.3.2 สถานการณ์รายได้เฉลี่ยครัวเรือนในประเทศไทย

จากผลการสำรวจในปี 2564 พบว่าครัวเรือนทั่วประเทศ มีรายได้ทั้งสิ้นเฉลี่ยเดือนละ 27,352 บาท โดยส่วนใหญ่เป็นรายได้จากการทำงาน 18,255 บาท คิดเป็นร้อยละ 66.74 ซึ่งจากแผนภูมิ 2.1 รายได้เฉลี่ยของครัวเรือนในประเทศไทยทั่วราชอาณาจักร¹⁰ เพิ่มขึ้นต่อเนื่องจาก 26,915 บาท ในปี 2558 เป็น 26,946 บาท ในปี 2560 และลดลงในปี 2562 เหลือจำนวน 26,018 บาท เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจถดถอยจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) แล้วกลับมาเพิ่มขึ้นในปี 2564 เป็นจำนวน 27,352 บาท ซึ่งเป็นผลมาจากนโยบายการช่วยเหลือต่าง ๆ ที่รัฐอุดหนุน หรือในรูปแบบการลดค่าสาธารณูปโภค รวมถึงการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ และการท่องเที่ยวในประเทศไทย

แผนภูมิ 2.1 รายได้เฉลี่ยครัวเรือนในประเทศไทย ปี 2558 - 2564

ที่มา. รายได้เฉลี่ยของครัวเรือนในประเทศไทย, กองสถิติพยากรณ์, สำนักงานสถิติแห่งชาติ

⁸ หมายเหตุ. %YoY หรือ Year over Year คือการเปลี่ยนแปลงเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว

⁹ ภาวะเศรษฐกิจไทยไตรมาสที่ 4/2564 และแนวโน้มปี 2565, สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, https://www.nesdc.go.th/more_news.php?cid=892&filename=QGDP_report

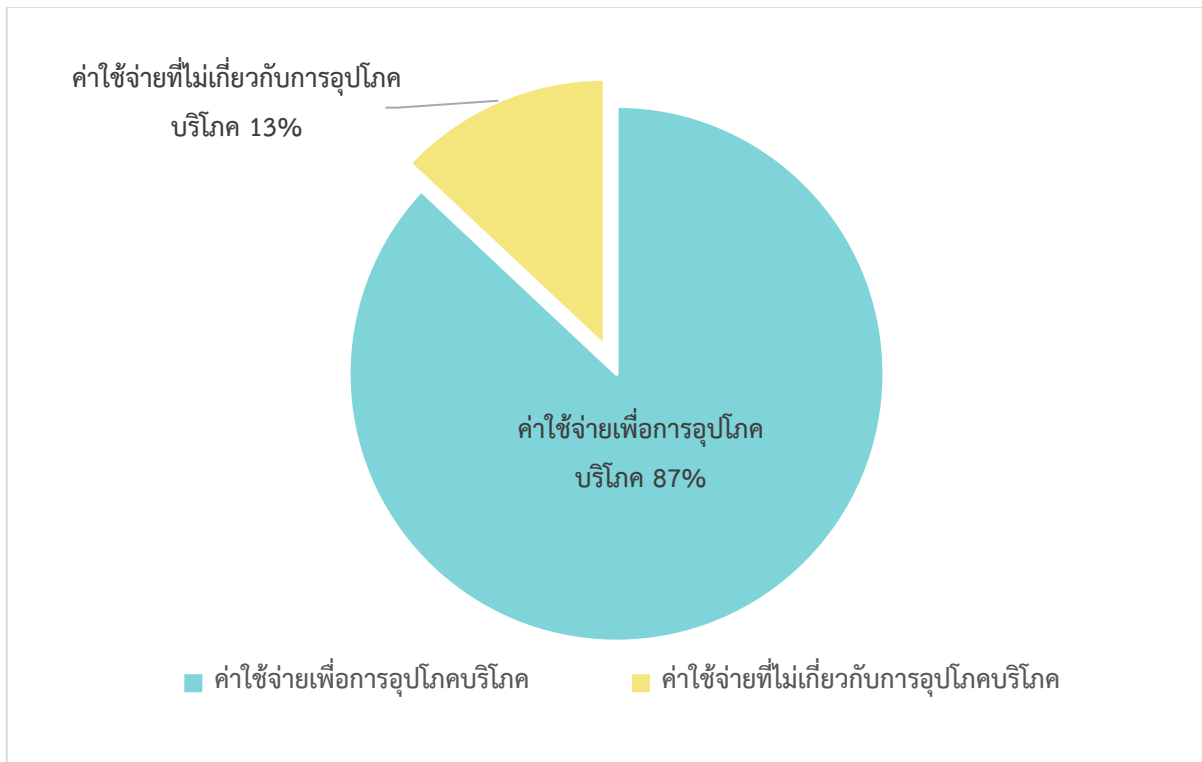
¹⁰ รายได้เฉลี่ยของครัวเรือนในประเทศไทย รายจังหวัด, สำนักงานสถิติแห่งชาติ, http://ittdashboard.nso.go.th/preview2.php?id_project=82

2.3.3 ค่าใช้จ่าย และหนี้สินเฉลี่ยของครัวเรือน

1) ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของครัวเรือนต่อเดือน

ครัวเรือนทั่วประเทศ ในปี 2564 มีค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นเฉลี่ยเดือนละ 21,616 บาท โดยจาก แผนภูมิ 2.2 แบ่งเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค (ค่าใช้จ่ายหมวดอาหาร เครื่องดื่มและยาสูบ สูงสุดถึง 7,660 บาท รองลงมาเป็นค่าที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ภายในบ้าน 4,632 บาท ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเดินทางและยานพาหนะ 3,467 บาท ตามลำดับ) รวมจำนวน 18,802 บาท คิดเป็นร้อยละ 87 ส่วนค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค (เช่น ค่าภาษีของขงวุฒิ เบี้ยประกันภัย ซื้สลากกินแบ่ง/หวย ดอกเบี้ย เป็นต้น) รวมจำนวน 2,814 บาท คิดเป็นร้อยละ 13

แผนภูมิ 2.2 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของครัวเรือนทั่วประเทศต่อเดือน ปี 2564

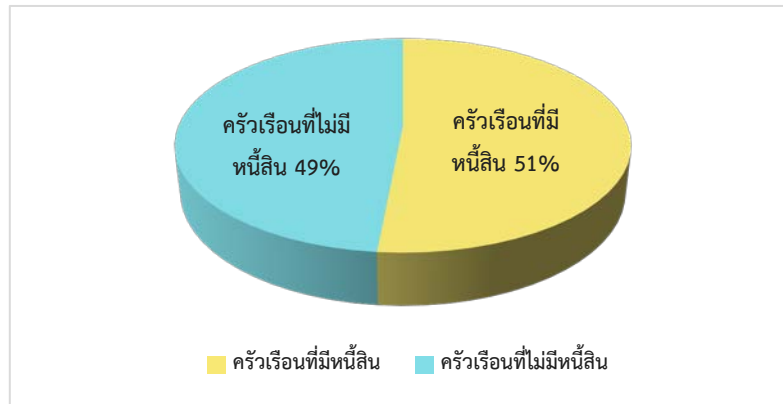

ที่มา. สรุปผลที่สำคัญการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2564, การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2564, สำนักงานสถิติแห่งชาติ

2) หนี้สินเฉลี่ยของครัวเรือน

จากแผนภูมิที่ 2.3 พบว่าในปี 2564 ครัวเรือนในประเทศไทยเกินครึ่งมีหนี้สิน ร้อยละ 51 และครัวเรือนที่ไม่มีหนี้สิน ร้อยละ 49 โดยครัวเรือนทั่วประเทศมีจำนวนหนี้สินเฉลี่ย 205,679 บาทต่อครัวเรือน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการก่อหนี้เพื่อใช้ในครัวเรือน 155,166 บาท คิดเป็นร้อยละ 75 ในขณะที่หนี้เพื่อใช้ในการลงทุน และอื่น ๆ มีจำนวน 50,513 บาท คิดเป็นร้อยละ 25

แผนภูมิ 2.3 ร้อยละครัวเรือนที่มีหนี้สิน ปี 2564

ที่มา. สรุปผลที่สำคัญการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2564, การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2564, สำนักงานสถิติแห่งชาติ

2.4 การพัฒนาประเทศตามหลักแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับ 13¹¹

2.4.1 การพัฒนาประเทศในมิติด้านสังคมและทรัพยากรมนุษย์

จากการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยในมิติต่าง ๆ ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ผ่านมา พบว่า ประเทศไทยประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหาความยากจน โดยในภาพรวมมีแนวโน้มลดลง และจำนวนคนจนลดลงอย่างต่อเนื่อง ในปี 2563 มีสัดส่วนคนจน ร้อยละ 6.84 ลดลงจากปี 2559 ที่มีสัดส่วนคนจนถึงร้อยละ 8.6 เนื่องด้วยข้อจำกัดด้านข้อมูลระดับประเทศในระยะยาว การติดตามประเมินผลการแก้ปัญหาความยากจนที่ผ่านมา จึงเป็นค่าเฉลี่ยในภาพรวม ซึ่งไม่สามารถอธิบายพลวัตความยากจนได้ว่า ครัวเรือนยากจนที่ต้องการความช่วยเหลือที่สุด จะสามารถหลุดพ้นจากความยากจนได้หรือไม่ อีกหนึ่งประเด็นที่สำคัญที่ประเทศไทยกำลังประสบปัญหาและจำเป็นต้องเร่งแก้ไข คือ ปัญหาความเหลื่อมล้ำในหลายมิติ อาทิ การกระจายโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมที่ไม่เท่าเทียมของประเทศไทย ส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำในหลายมิติ โดยพบว่า รายได้เฉลี่ยระหว่างคนจนที่สุดกับกลุ่มที่มีฐานะดีที่สุด มีความแตกต่างกันเกือบ 16 เท่า อีกทั้งการเจริญเติบโตและการกระจุกตัวทางเศรษฐกิจในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำเชิงพื้นที่และความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการสาธารณะที่มีคุณภาพ เช่น ด้านสุขภาพ การศึกษา ชีวิตการงาน ตลอดจนการคมนาคมและการสื่อสาร นอกจากนี้ปัญหาความเหลื่อมล้ำในหลายมิติของประเทศไทยยังทวีความรุนแรงมากขึ้น เมื่อต้องเผชิญกับภาวะวิกฤตต่าง ๆ โดยพบว่า คนจนและผู้ด้อยโอกาสได้รับผลกระทบรุนแรงมากที่สุด อีกทั้งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ยังนำมาซึ่งปัญหาความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล เนื่องจากการขาดความพร้อมด้านอุปกรณ์ หรือขาดทุนในการเข้าถึงระบบอินเทอร์เน็ต ส่งผลให้เกิดการขาดโอกาส ในการมีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์ในด้านต่าง ๆ รวมถึงการได้รับความช่วยเหลือจากมาตรการของรัฐ ดังนั้น กระทรวง พม. จึงเร่งดำเนินการตามประเด็นยุทธศาสตร์ในการสร้างโอกาสและยกระดับการคุ้มครองทางสังคมสำหรับคนทุกช่วงวัย เพื่อเข้าไปแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำในด้านต่าง ๆ ของประชาชน

¹¹ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570) https://www.nesdc.go.th/download/Plan13/Doc/Plan13_DraftFinal.pdf

ด้านโครงสร้างประชากรของประเทศไทย สังคมไทยเข้าสู่สังคมสูงวัย ตั้งแต่ปี 2548 ซึ่งการเป็นสังคมสูงวัย อาจส่งผลกระทบต่อทางเศรษฐกิจและสังคมต่อประเทศอย่างมีนัยสำคัญ อาทิ ปัญหาขาดแคลนกำลังแรงงาน ในประเทศ ตอกย้ำความจำเป็นในการพึ่งพาแรงงานต่างชาติเพิ่มมากขึ้น แต่ในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ประเทศไทยภาพรวม มีแนวโน้มดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง สะท้อนว่าคนไทยทุกช่วงวัยมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น แต่ทักษะด้านการศึกษากลับลดลง และมีเยาวชนที่ไม่ได้เรียนหรือทำงานเพิ่มสูงขึ้น ทำให้ไม่ได้พัฒนาศักยภาพ ของเยาวชนกลุ่มนี้ ซึ่งประเด็นด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงคุณภาพเป็นประเด็นท้าทายที่สำคัญของไทย มาโดยตลอด กระทรวง พม. จึงมุ่งเน้นพัฒนาศักยภาพคนและสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว

จากการประเมินภาพรวมทุนทางสังคมของประเทศไทย ชี้ให้เห็นว่าประเทศไทยต้องให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาเชิงโครงสร้างเพื่อมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม ด้วยการกระจายโอกาส สร้างความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำในด้านต่าง ๆ การให้ความช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางให้มีโอกาสได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนเรื้อรังและป้องกันการส่งต่อความยากจนไปสู่รุ่นต่อรุ่น พร้อมทั้งพัฒนาหลักประกันความคุ้มครองทางสังคมที่มีการบูรณาการอย่างเป็นระบบต่อไป

2.4.2 การพัฒนาประเทศในมิติด้านการบริหารจัดการภาครัฐ

ประเทศไทยมีความโดดเด่นในการพัฒนาไปสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล โดยในปี 2563 ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับดัชนีรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ อยู่ในอันดับ 57 จาก 193 ประเทศ จากองค์การสหประชาชาติ อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังคงมีอุปสรรคที่ทำให้การพัฒนาประสิทธิภาพของภาครัฐไม่ดีขึ้นเท่าที่ควร การพัฒนาการบริหารจัดการภาครัฐเพื่อส่งเสริมทุนทางสถาบันของประเทศไทยในระยะของแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 13 จึงมุ่งเน้นที่การยกระดับคุณภาพและประสิทธิภาพของการบริหารจัดการภาครัฐให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างเป็นรูปธรรม และทันต่อเหตุการณ์ รวมทั้งเสริมสร้างความสามารถของประเทศในการรับมือการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงภายใต้บริบทโลกใหม่ เพื่อให้ประเทศไทยมีภาครัฐที่มีสมรรถนะ ทันสมัย คล่องตัว และตอบโจทย์ประชาชน เป็นปัจจัยที่สามารถผลักดันการพลิกโฉมประเทศไทยได้อย่างแท้จริง

2.4.3 การพัฒนาประเทศในมิติด้านเศรษฐกิจ

จากแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 13 กล่าวถึงสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ในปี 2563 ซึ่งทำให้เศรษฐกิจประเทศไทยหดตัวลงถึงร้อยละ 6.1 รุนแรงกว่าประเทศส่วนใหญ่ในโลกที่มีค่าเฉลี่ยการหดตัวทางเศรษฐกิจเพียงร้อยละ 3.5 โดยเฉพาะภาคท่องเที่ยว ที่มีความสำคัญอย่างมากต่อเศรษฐกิจไทย จากรายได้นักท่องเที่ยวต่างชาติที่ลดลงมากถึง 2.18 ล้านล้านบาท สำหรับภาคการผลิตที่ได้รับผลกระทบรองลงมา ได้แก่ ภาคอุตสาหกรรม และภาคเกษตรกรรม ซึ่งสร้างความเสียหายทางเศรษฐกิจในวงกว้าง ส่งผลกระทบต่อตลาดแรงงานอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ก่อให้เกิดการว่างงานสูงขึ้น และสัดส่วนหนี้สินครัวเรือนต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่มีระดับสูงอยู่แล้ว ยิ่งสูงขึ้นไปอีก รวมถึงครัวเรือนเปราะบางที่มีรายได้น้อยมีอัตราหนี้ระยะสั้นเพื่อการอุปโภคบริโภค สะท้อนให้เห็นถึงความเปราะบางของโครงสร้างเศรษฐกิจไทย ที่มีข้อจำกัดในการรองรับ

สถานการณ์วิกฤติ และบริบทการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมในการแข่งขันที่รุนแรงขึ้น จากการจัดอันดับโดยสถาบันการจัดการนานาชาติ ปี 2564 พบว่า ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจอยู่ในอันดับที่ 28 จากทั้งหมด 64 ประเทศ/เขตเศรษฐกิจทั่วโลก ส่วนหนึ่งมาจากการที่ระบบเศรษฐกิจไทยเน้นแข่งขันด้านต้นทุนและราคา มากกว่าการลงทุนพัฒนาเชิงคุณภาพหรือการสร้างคุณค่า ทำให้ไม่สามารถตอบสนองต่อโอกาสที่มาจากแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในระดับโลกได้อย่างเต็มที่ แต่ถึงแม้จะมีข้อจำกัดเชิงโครงสร้างหลายประการ ประเทศไทยยังคงมีสถานะของทุนทางเศรษฐกิจที่มีศักยภาพ จากการมีพื้นฐานทางทรัพยากรที่ดี และมีความเชี่ยวชาญในการผลิตสินค้าและบริการตามความต้องการของตลาดโลก และเมื่อประกอบกับยุทธศาสตร์ กระทรวง พม. 20 ปี (พ.ศ.2561 – 2580) ที่จะเน้นการเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานราก⁸ ซึ่งเป็นระบบเศรษฐกิจชุมชน/ท้องถิ่น ที่สามารถพึ่งพาตนเองได้⁹ ก่อให้เกิดการพัฒนาในด้านอื่น ๆ อย่างเข้มแข็งต่อไปในอนาคต นอกจากนี้การเข้าสู่สังคมสูงวัยยังส่งผลให้สินค้าและบริการในอุตสาหกรรมการแพทย์ และสุขภาพเป็นที่ต้องการทั่วโลก กระแสความตระหนักด้านสุขภาพจะเพิ่มอุปสงค์ต่อสินค้าเกษตรปลอดภัย และผลิตภัณฑ์อาหารเพื่อสุขภาพ แม้จะเกิดภาวะการหดตัวของกำลังแรงงานจากการเป็นสังคมสูงวัย แต่ก็นำมาซึ่งการผลักดันให้ภาคธุรกิจเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน และใส่ใจกับการพัฒนาที่ยั่งยืนมากขึ้น

ส่วนที่ 3

สถานการณ์ทางสังคมกลุ่มเป้าหมาย

3.1 สถานการณ์ทางสังคมด้านเด็กและเยาวชน

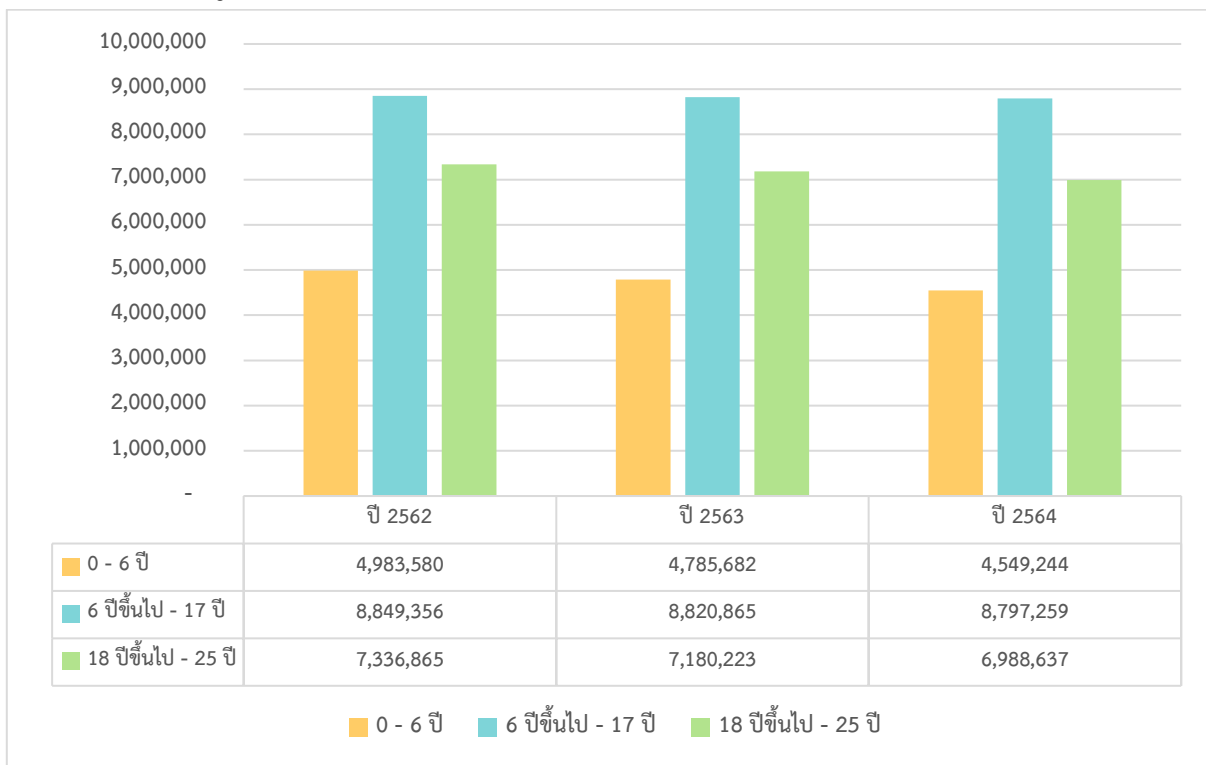
ประชากรจำแนกช่วงอายุเด็กและเยาวชน ประจำปี 2564 พบว่า ประชากรเด็กช่วงอายุ 0 - 6 ปี มีจำนวน 4,549,244 คน คิดเป็นร้อยละ 22.37 ของประชากรเด็กและเยาวชน ช่วงอายุ 6 ปีขึ้นไป - 18 ปี มีจำนวน 8,797,259 คน คิดเป็นร้อยละ 43.26 และช่วงอายุ 18 ปีขึ้นไป - 25 ปี มีจำนวน 6,988,637 คน คิดเป็นร้อยละ 34.37 ดังตาราง 3.1

ตาราง 3.1 จำนวนเด็กและเยาวชน จำแนกตามช่วงอายุ ปี 2564 (หน่วย:คน)

ช่วงอายุ	เพศชาย	เพศหญิง	รวม	ร้อยละ
0 - 6 ปี	2,339,599	2,209,645	4,549,244	22.37
6 ปีขึ้นไป - 18 ปี	4,520,975	4,276,284	8,797,259	43.26
18 ปีขึ้นไป - 25 ปี	3,572,738	3,415,899	6,988,637	34.37
รวมทั้งสิ้น	10,433,312	9,901,828	20,335,140	100.00

ที่มา. กรมการปกครอง, จัดทำตารางโดย คณะผู้จัดทำ

แผนภูมิ 3.1 เปรียบเทียบจำนวนเด็กและเยาวชน จำแนกตามช่วงอายุ ปี 2562 - 2564

ที่มา. กรมการปกครอง, ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

จำนวนประชากรเด็กและเยาวชน ปี 2564 มีจำนวนทั้งสิ้น 20,335,140 คิดเป็นร้อยละ 30.73 ของประชากรในประเทศไทย เมื่อเปรียบเทียบกับประชากรเด็กและเยาวชน ระหว่างปี 2562 – 2564 ดังแผนภูมิที่ 3.1 พบว่า ประชากรเด็กและเยาวชนทุกช่วงอายุ มีแนวโน้มลดลงทุกปี แบ่งได้ดังนี้

ประชากรเด็กแรกเกิดอายุ 0 - 6 ปี ในปี 2564 มีจำนวน 4,549,244 คน ลดลงจากปี 2563 จำนวน 236,438 คน คิดเป็นร้อยละ 5.20 ในปี 2563 มีจำนวน 4,785,682 คน ลดลงจากปี 2562 จำนวน 197,898 คน คิดเป็นร้อยละ 4.14 และในปี 2562 มีจำนวน 4,983,580 คน

ช่วงอายุ 6 ปีขึ้นไป - 18 ปี ในปี 2564 มีจำนวน 8,797,259 คน ลดลงจากปี 2563 จำนวน 23,606 คน คิดเป็นร้อยละ 0.27 ในปี 2563 จำนวน 8,820,865 คน ลดลงจากปี 2562 จำนวน 28,491 คน คิดเป็นร้อยละ 0.32 และในปี 2562 มีจำนวน 8,849,356 คน

ช่วงอายุ 18 ปีขึ้นไป - 25 ปี ในปี 2564 มีจำนวน 6,988,637 คน ลดลงจากปี 2563 จำนวน 191,586 คน คิดเป็นร้อยละ 2.67 ในปี 2563 มีจำนวน 7,180,223 คน ลดลงจากปี 2562 จำนวน 156,642 คน คิดเป็นร้อยละ 2.18 และในปี 2562 มีจำนวน 7,336,865 คน

3.1.1 โครงการเงินอุดหนุนเพื่อเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด

ตาราง 3.2 จำนวนผู้ลงทะเบียนโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2564)

จำนวนประชากรเด็กแรกเกิดอายุ 0 - 6 ปี (คน)*	ร้อยละ (ต่อประชากรทั้งหมด)	ผู้ลงทะเบียนโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด (คน)**	ร้อยละ (ต่อประชากรแรกเกิดอายุ 0 - 6 ปี)	ผู้ที่ได้รับเงินโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด (คน)	ร้อยละ (ต่อผู้ลงทะเบียน)	เบิกจ่ายงบประมาณ (หน่วย : บาท)
4,549,244	6.87	2,401,561	52.79	2,303,103	95.90	1,445,323,200

ที่มา. *กรมการปกครอง, กระทรวงมหาดไทย, ปีพ.ศ. 2564 ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

**ศูนย์ปฏิบัติการโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด , กรมกิจการเด็กและเยาวชน

จากสถิติประชากรเด็กแรกเกิดของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2564 พบว่าประชากรเด็กแรกเกิด อายุ 0 - 6 ปี มีจำนวนทั้งสิ้น 4,549,244 คน¹² โดยมีผู้ลงทะเบียนโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด จำนวน 2,401,561 คน¹³ คิดเป็นร้อยละ 52.79 ต่อประชากรแรกเกิดอายุ 0 - 6 ปี และมีผู้ที่ได้รับเงินโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด จำนวน 2,303,103 คน คิดเป็นร้อยละต่อผู้ลงทะเบียน 95.90 แยกเป็นเพศชาย 1,184,895 คน และเพศหญิง 1,118,208 คนโดยเบิกจ่ายงบประมาณเป็นเงินทั้งสิ้น 1,445,323,200 บาท

¹² สถิติจำนวนประชากรและบ้าน ปี 2564, สำนักบริหารการทะเบียน, กรมการปกครอง, <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statyear/#/>

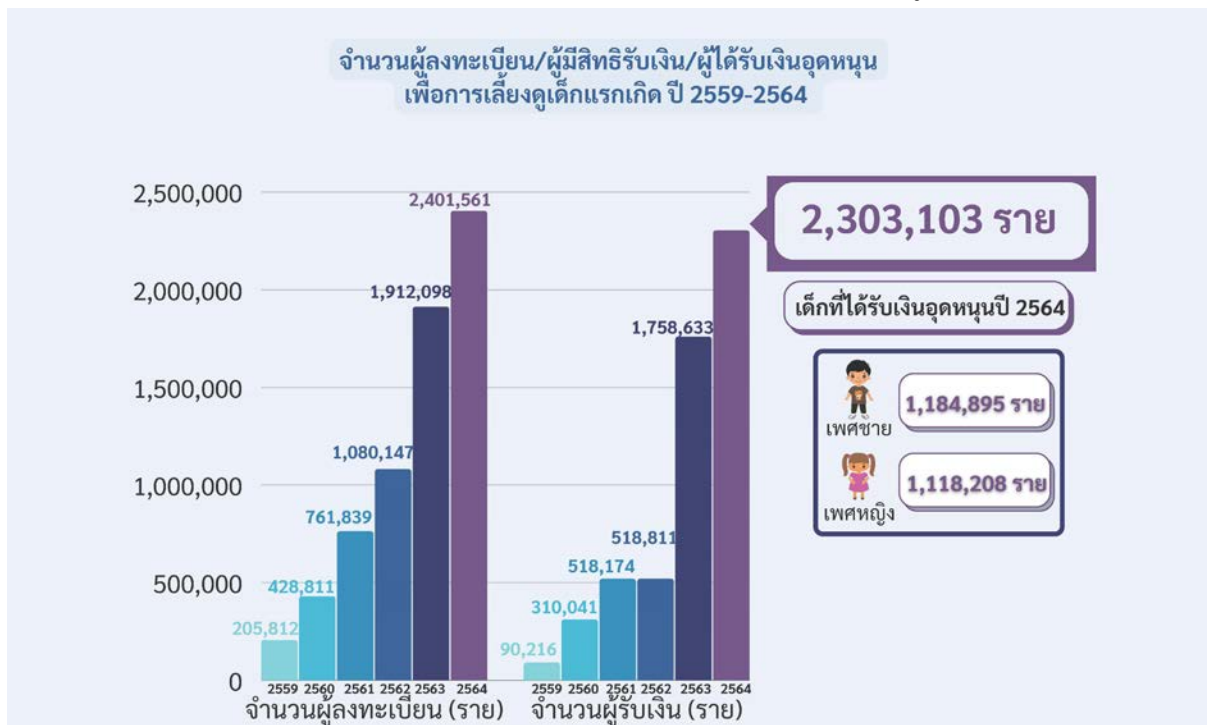
¹³ สถิติผลการดำเนินงานโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด ปี พ.ศ. 2559-2564, ข้อมูล ณ วันที่ 22 มีนาคม 2565, กรมกิจการเด็กและเยาวชน, <https://opendata.nesdc.go.th/dataset/csgproject>, <https://bi.dcy.go.th/views/DCY001/Dashboard?%3Aiid=1&%3Aembed=y#3>

จากภาพที่ 3.1 พบว่าคนที่ลงทะเบียนโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดมีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี เนื่องจากเป็นยอดสะสม ซึ่งในแต่ละปีผู้ที่ได้รับเงินโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด อาจจะไม่ได้รับเงินทุกคน เนื่องจากไม่มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด/อยู่ระหว่างตรวจสอบคุณสมบัติ โดยในภาพรวมปี 2564 มีผู้ลงทะเบียนทั้งหมด 2,401,561 คน ได้รับสิทธิ 2,303,103 คน คิดเป็นร้อยละ 95.90 ของผู้ลงทะเบียน และยังไม่ได้รับสิทธิ 98,458 คน คิดเป็นร้อยละ 4.10 ของผู้ลงทะเบียน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลของกรมกิจการเด็กและเยาวชน ผู้ประสบปัญหากลุ่มเป้าหมายที่สำคัญ ได้แก่ แม่วัยใส จำนวน 244,083 คน แม่เลี้ยงเดี่ยว จำนวน 87,708 คน และแม่วัยใสที่เป็นแม่เลี้ยงเดี่ยว จำนวน 13,805 คน

ภาพที่ 3.1 สถิติผลการดำเนินงานโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด

ที่มา. ศูนย์ปฏิบัติการโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด

จากสรุปสาระสำคัญเวทีเสวนาวิชาการ¹⁴ เมื่อวันที่ 29 กันยายน 2565 โดยกรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวง พม. หัวข้อ “ก้าวต่อไปเงินอุดหนุนทารกแรกเกิด” โดย ดร.สมชัย จิตสุชน สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ได้กล่าวว่า เงินอุดหนุนทารกแรกเกิดช่วยให้เด็กเข้าถึงบริการทางสาธารณสุขได้มากขึ้น และกำลังจะศึกษาความเป็นไปได้ในอนาคตว่าการให้เงินอุดหนุนเด็กสามารถทำให้เด็กมีภาวะโภชนาการที่ดี เข้าถึงบริการสุขภาพ แม่มีสุขภาพดี มีโอกาสเห็นลูกมากขึ้น สตรีมีโอกาสตัดสินใจทางการเงินในครอบครัวมากขึ้น อย่างไรก็ตามยังพบการตกหล่นของกลุ่มเป้าหมาย (Exclusion error) ถึงประมาณร้อยละ 30 โดยสาเหตุของการตกหล่น อาจมาจากการไม่ทราบถึงข้อมูลโครงการ ขาดเอกสาร กลัวการลงทะเบียน ไม่อยากถูกมองว่าเป็นคนจน ความขัดแย้งในชุมชน เจ้าหน้าที่ตัดสินใจผิดพลาด และอื่น ๆ ดังนั้น การขจัดปัญหาการตกหล่นของกลุ่มเป้าหมายที่ได้ผลที่สุดคือการให้เงินอุดหนุนแบบถ้วนหน้า

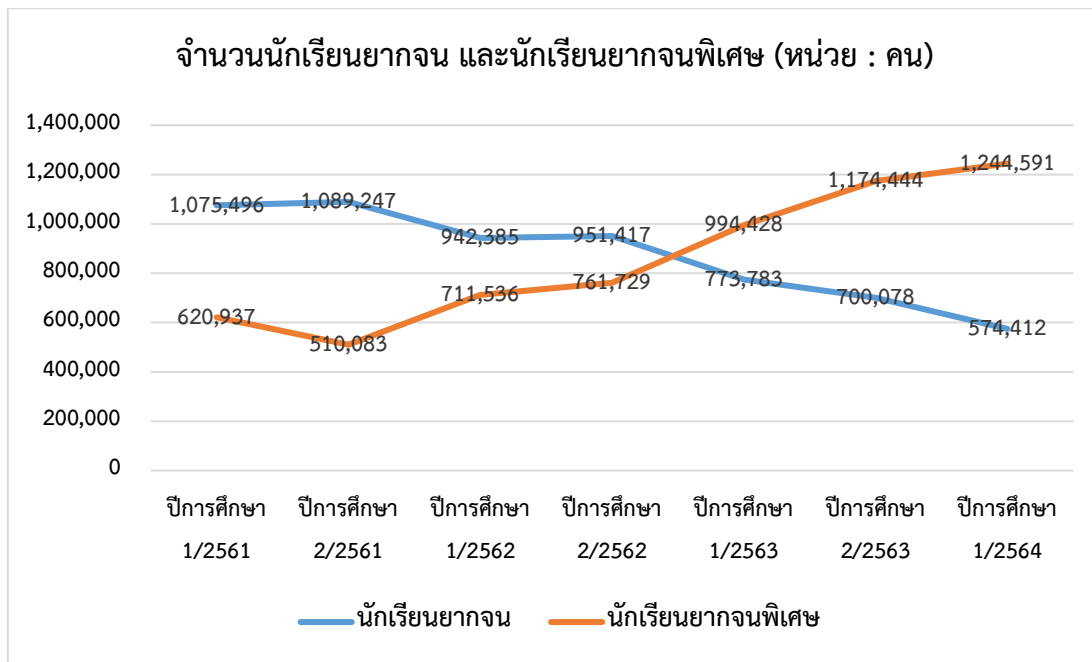
¹⁴ สรุปสาระสำคัญเวทีเสวนาวิชาการ (กรมกิจการเด็กและเยาวชน) ณ 29 ก.ย. 2565 20 ปี กระทรวง พม., หัวข้อ “ก้าวต่อไปของเงินอุดหนุนเพื่อเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด”

สถานการณ์ปัญหาเด็กและเยาวชน

1) เด็กและเยาวชนในครอบครัวยากจน

จากสถิติจำนวนนักเรียนยากจนและนักเรียนยากจนพิเศษ¹⁵ ปีการศึกษา 2561 – 2564 โดยกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ดังแผนภูมิ 3.2 พบว่า จำนวนนักเรียนยากจนมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสวนทางกับจำนวนนักเรียนยากจนพิเศษที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยยะสำคัญ ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่า เหตุที่จำนวนเด็กยากจนมีสถิติลดลงเป็นอาจเพราะการแก้ไขปัญหาประสบความสำเร็จ หรืออาจไปเพิ่มขึ้นเป็นนักเรียนยากจนพิเศษ ซึ่งเกิดขึ้นในรอยต่อของปี 2562 - 2563 ซึ่งเป็นระยะของการเกิดสถานการณ์โควิด-19 ซึ่งอาจส่งผลให้เด็กและครอบครัวได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจ จึงเปลี่ยนสถานะจากยากจนทั่วไปเป็นยากจนพิเศษ ในปี 2561 ภาคเรียนที่ 1/2561 มีนักเรียนยากจนจำนวน 1,075,496 คน และจำนวนนักเรียนยากจนพิเศษจำนวน 620,937 คน ภาคเรียนที่ 2/2561 มีนักเรียนยากจนจำนวน 1,089,247 คน และมีนักเรียนยากจนพิเศษจำนวน 510,083 ในปี 2562 ภาคเรียนที่ 1/2562 มีนักเรียนยากจนจำนวน 942,385 คน และมีนักเรียนยากจนพิเศษจำนวน 711,536 ภาคเรียนที่ 2/2562 มีนักเรียนยากจนจำนวน 951,417 คน และมีนักเรียนยากจนพิเศษจำนวน 761,729 คน ในปี 2563 ภาคเรียนที่ 1/2563 มีนักเรียนยากจนจำนวน 994,428 คน และมีนักเรียนยากจนพิเศษจำนวน 773,783 คน ภาคเรียนที่ 2/2563 มีนักเรียนยากจนจำนวน 1,174,444 คน และมีนักเรียนยากจนพิเศษจำนวน 700,078 คน ในปี 2564 ภาคเรียนที่ 1/2564 มีนักเรียนยากจนจำนวน 1,244,591 คน และมีนักเรียนยากจนพิเศษจำนวน 574,412 คน

แผนภูมิ 3.2 จำนวนนักเรียนยากจนและนักเรียนยากจนพิเศษ ประจำปี 1/2561 – 1/2564

ที่มา. จำนวนนักเรียนยากจนและยากจนพิเศษ ประจำปี 1/2561 – 1/2564, โดย iSEE ฐานข้อมูลเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

¹⁵ คู่มือการดำเนินงานระบบคัดกรองปัจจัยพื้นฐานนักเรียนยากจน และคู่มือการรับเงินอุดหนุนสำหรับนักเรียนยากจนพิเศษแบบมีเงื่อนไข, กระทรวงศึกษาธิการ

ตาราง 3.3 10 อันดับจังหวัดที่มีจำนวนนักเรียนยากจนและนักเรียนยากจนพิเศษมากที่สุด (หน่วย : คน)

จังหวัด	จำนวนนักเรียนทั้งหมด ในจังหวัด (คน)*	จำนวนนักเรียนยากจน และยากจนพิเศษ (คน)**	ร้อยละ
นราธิวาส	93,553	60,703	64.88
ร้อยเอ็ด	129,655	64,118	49.45
ศรีสะเกษ	183,256	86,519	47.21
สกลนคร	144,493	65,636	45.42
อุบลราชธานี	225,607	98,163	43.51
บุรีรัมย์	198,654	85,715	43.14
ขอนแก่น	172,809	65,190	37.72
สุรินทร์	182,635	68,767	37.65
เชียงใหม่	169,564	54,881	32.36
นครราชสีมา	267,150	59,470	22.26

ที่มา. * สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการ

**iSEE ฐานข้อมูลเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

เมื่อพิจารณารายจังหวัด ดังตารางที่ 3.3 พบว่า ในปี 2564 ภาคเรียนที่ 1/2564 จังหวัดที่มีจำนวนนักเรียนยากจนและยากจนพิเศษสูงที่สุด 10 จังหวัด โดยเรียงอัตราร้อยละจากมากไปน้อย เมื่อเทียบกับจำนวนเด็กนักเรียนทั้งหมดในจังหวัด ดังนี้ จังหวัดนราธิวาส จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดสกลนคร จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดนครราชสีมา ตามลำดับ

2) เด็กและเยาวชนหยุดเรียนกลางคัน

เนื่องจากสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ที่แพร่ระบาดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 ส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนที่กำลังศึกษาในทุกๆระดับ และเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เด็กและเยาวชนต้องหยุดเรียนกลางคัน หรือหลุดออกจากระบบการศึกษา ด้วยเหตุที่รัฐบาลจำเป็นต้องดำเนินนโยบายและแนวทางต่าง ๆ เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคดังกล่าว รวมทั้งมีการดำเนินแนวทางเพื่อป้องกันและควบคุมโรคระบาดในโรงเรียนเช่นกัน โดยเฉพาะการประกาศปิดสถานศึกษาและปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนให้เป็นรูปแบบออนไลน์ จากการดำเนินแนวทางการป้องกันการแพร่ระบาดข้างต้น ส่งผลให้ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษายิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น รวมถึงจำนวนนักเรียนยากจนและนักเรียนยากจนพิเศษที่เพิ่มขึ้นเช่นกัน โดยเฉพาะจำนวนนักเรียนยากจนพิเศษที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสวนทางกับจำนวนนักเรียนยากจนที่มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ดังแผนภูมิ 3.2 ด้วยเหตุนี้ คณะผู้จัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมจึงตั้งข้อสังเกตว่าเนื่องด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ส่งผลให้สถานการณ์ยากจนของนักเรียนเพิ่มขึ้น จากเดิมสถานะนักเรียนยากจน กลายเป็นนักเรียนสถานะยากจนพิเศษ รวมทั้งอาจเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เด็กและเยาวชนหยุดเรียนกลางคัน หรือหลุดออกจากระบบการศึกษา

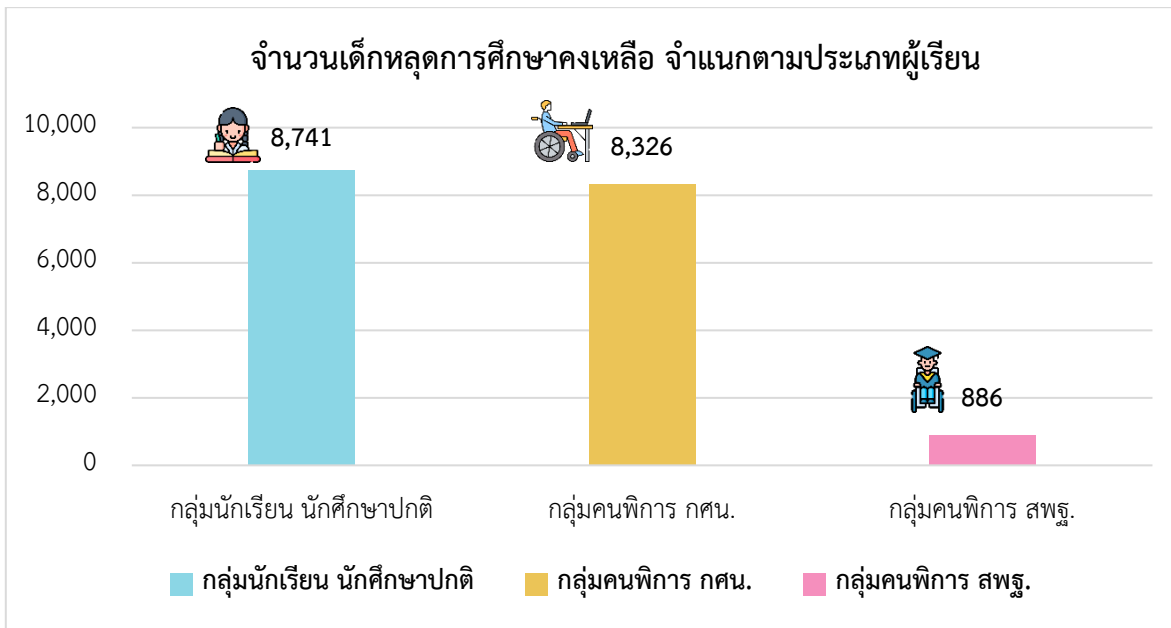
ตาราง 3.4 จำนวนและร้อยละเด็กหลุดจากระบบการศึกษา จำนวนเด็กที่กลับเข้าสู่ระบบการศึกษาแล้ว และจำนวนเด็กที่ยังหลุดจากระบบการศึกษา

จำนวนเด็กหลุดจากระบบการศึกษาทั้งหมด	จำนวนเด็กที่กลับเข้าสู่ระบบการศึกษาแล้ว	ร้อยละ	จำนวนเด็กที่ยังหลุดจากระบบการศึกษา	ร้อยละ
238,707	220,754	92.48	17,953	7.52

ที่มา. MOE One Team กระทรวงศึกษาธิการ, จัดทำโดย คณะผู้จัดทำ

จากตาราง 3.4 พบว่า ในช่วงปีการศึกษา 2564 มีจำนวนเด็กหลุดจากระบบการศึกษาทั่วประเทศจำนวน 238,707 คน ซึ่งในเดือนมกราคม ปี 2564 รัฐบาลร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ พร้อมด้วยพันธมิตร 11 หน่วยงานภาครัฐ รวมถึงกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์¹⁶ เร่งหาแนวทางดำเนินการและแก้ไขปัญหาเชิงรุกผ่านโครงการ “พาน้องกลับมาเรียน” จากผลการดำเนินการโครงการ ส่งผลให้ในปัจจุบันมีนักเรียนกลับเข้าสู่ระบบแล้ว จำนวน 220,754 คน คิดเป็นร้อยละ 92.48 และยังมีเด็กที่หลุดจากระบบการศึกษาคงเหลือ จำนวน 17,953 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 7.52

แผนภูมิ 3.3 จำนวนเด็กหลุดจากระบบศึกษาคงเหลือ จำแนกตามประเภทผู้เรียน

ที่มา. MOE One Team กระทรวงศึกษาธิการ, จัดทำโดย คณะผู้จัดทำ

จากแผนภูมิ 3.3 พบว่า เด็กที่ยังหลุดจากระบบการศึกษาคงเหลือ จำนวน 17,953 คน คิดเป็นร้อยละ 7.52 จากจำนวนเด็กที่หลุดการศึกษาทั้งหมด (จากจำนวน 238,707 คน) โดยจำนวนเด็กที่ยังหลุดจากระบบการศึกษา แบ่งเป็น กลุ่มนักเรียน นักศึกษาปกติ จำนวน 8,741 คน คิดเป็นร้อยละ 48.68 กลุ่มคนพิการ กศน. จำนวน 8,326 คน คิดเป็นร้อยละ 46.38 และกลุ่มคนพิการ สพฐ. จำนวน 886 คน คิดเป็นร้อยละ 4.94 ตามลำดับ

¹⁶ ศร360องศา กลุ่มสารนิเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

3) เด็กตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรและการตั้งครรภ์ซ้ำ

เด็กตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร

จากรายงาน “สถานการณ์อนามัยเจริญพันธุ์ในวัยรุ่นและเยาวชน ปี 2564” โดย สำนักอนามัยเจริญพันธุ์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข พบว่า สถิติการคลอดของหญิง อายุ 10 – 17 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 – 2564 มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยปี พ.ศ. 2560 มีอัตราการคลอดอยู่ที่ร้อยละ 5.9 ปีพ.ศ. 2561 มีอัตราการคลอดอยู่ที่ร้อยละ 5.4 ปีพ.ศ. 2562 มีอัตราการคลอดอยู่ที่ร้อยละ 5.0 ปี พ.ศ. 2563 มีอัตราการคลอดอยู่ที่ร้อยละ 4.3 และปีพ.ศ. 2564 มีอัตราการคลอดอยู่ที่ร้อยละ 4.2 ดังตาราง 3.5 ถึงแม้ภาพรวมการเกิดมีแนวโน้มที่ลดลง แต่ก็ยังถือเป็นปัญหาสำคัญอันดับต้น ๆ ที่ควรได้รับการแก้ไขอย่างต่อเนื่อง

ตาราง 3.5 จำนวนและร้อยละของหญิงคลอดทั้งหมด และจำนวนหญิงคลอดอายุ 10 – 17 ปี พ.ศ. 2560 – 2564

ปี พ.ศ.	หญิงคลอดทั้งหมด	หญิงคลอด อายุ 10 – 17 ปี	ร้อยละ
2560	656,571	38,534	5.9
2561	628,450	33,839	5.4
2562	596,736	29,829	5.0
2563	569,338	24,689	4.3
2564	526,469	22,299	4.2

ที่มา. ผลการดำเนินงาน ฯ ปี 2564 & ตัวชี้วัด ปี 2565, โดย กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข, จัดทำตารางโดย คณะผู้จัดทำ

จากข้อมูลรายงานการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย ปี 2553 – 2583 (ฉบับปรับปรุง 2562) โดยคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กล่าวว่า หากยังไม่สามารถลดอัตราการตั้งครรภ์และการคลอดในวัยรุ่นได้ และการที่เด็กผู้หญิงอายุไม่ถึง 20 ปี ท้องซ้ำหลังจากที่มีลูกคนแรก ย่อมสะท้อนให้เห็นถึงข้อจำกัดการให้บริการ การมีความรู้ ความเข้าใจ และการเลือกใช้วิธีคุมกำเนิดแบบกึ่งถาวรเพื่อการชะลอมีบุตร¹⁷

จากสถิติการคลอดของผู้หญิงที่มีอายุ 10 – 19 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 – 2564 ของสำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข พบว่า อัตราการคลอดมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง จากปี 2555 มีอัตราการคลอดที่ร้อยละ 16.9 หรือจำนวน 132,203 คน จากจำนวนหญิงคลอดทั้งหมดในปีเดียวกัน ลดลงเหลือร้อยละ 10.7 หรือจำนวน 63,831 คน ในปี 2562 และในปี 2563 มีอัตราการคลอดอยู่ที่ร้อยละ 10.2 และปี 2564 อัตราการคลอดอยู่ที่ร้อยละ 9.3 หรือจำนวน 49,018 คน ตามลำดับ ดังตารางที่ 3.6

¹⁷ รายงานการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2553 - 2583 (ฉบับปรับปรุง สิงหาคม 2562), สำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ตาราง 3.6 สถิติจำนวนหญิงคลอดบุตร ปี 2555 - 2564

ปี พ.ศ.	หญิงคลอดทั้งหมด	หญิงคลอดอายุ 10-19 ปี	ร้อยละ
2555	780,975	132,203	16.9
2556	748,081	125,375	16.8
2557	711,805	115,491	16.2
2558	679,502	104,289	15.3
2559	666,207	94,584	14.2
2560	656,571	84,578	12.9
2561	628,450	72,566	11.5
2562	596,736	63,831	10.7
2563	569,338	57,857	10.2
2564	526,469	49,018	9.3

ที่มา. สถานการณ์อนามัยการเจริญพันธุ์ในวัยรุ่นและเยาวชน ปี 2564, กองยุทธศาสตร์และแผนงาน, สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข
ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

ทั้งนี้ การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นไม่เพียงแต่เป็นปัญหาด้านสุขภาพ แต่ยังเป็นปัญหาด้านประชากรที่ส่งผลกระทบต่อ การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอีกด้วย ถึงแม้อัตราการคลอดในหญิง อายุ 10-19 ปีมีแนวโน้มลดลง แต่ก็ยังถือว่าเป็นปัญหาระดับชาติที่ควรได้รับการแก้ไขอย่างต่อเนื่อง การป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น และการให้ความช่วยเหลือแก่วัยรุ่นที่คลอดบุตรและครอบครัว จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างความเข้มแข็งให้กับคุณภาพ ของประชากรที่เกิดใหม่ อีกทั้งเป็นการวางรากฐานที่สำคัญให้กับเด็กและวัยรุ่นที่จะเข้าสู่วัยแรงงาน ในอนาคตได้อย่างมีคุณภาพ เพื่อรองรับโครงสร้างทางประชากรของประเทศที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว¹⁸

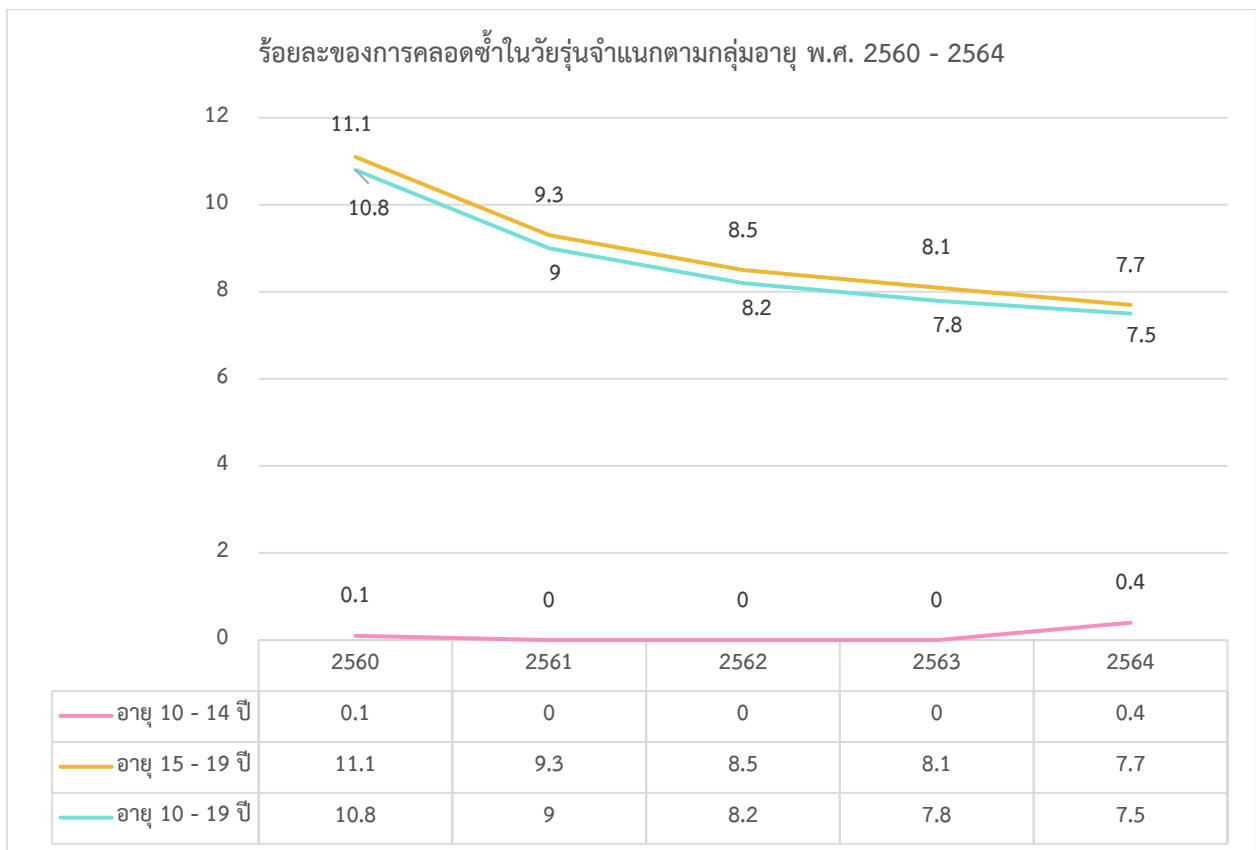
จากข้อมูล “รายงานประจำปี 2564 สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์” โดย กรมอนามัย กระทรวง สาธารณสุข พบว่า ร้อยละการตั้งครรภ์ซ้ำในหญิงอายุต่ำกว่า 20 ปี พ.ศ. 2564 เท่ากับ 14.45 (HDC, 16 ต.ค. 64) การตั้งครรภ์ซ้ำในวัยรุ่นลดลงจากร้อยละ 17.87 ในปี พ.ศ. 2559 แต่ยังคงสูงเกินเกณฑ์เป้าหมายที่กำหนด ในปีงบประมาณ 2564 โดยกำหนดไว้ไม่เกินร้อยละ 13.5 จึงมีความจำเป็นที่ต้องเร่งรัดการดำเนินงานเพื่อลด การตั้งครรภ์ซ้ำในกลุ่มวัยรุ่นอย่างจริงจัง ร้อยละของการคลอดซ้ำในวัยรุ่น พบว่ามีแนวโน้มลดลง จากร้อยละ การคลอดซ้ำในกลุ่มอายุ 10 - 19 ปี ที่เพิ่มสูงขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2554 - 2559 มีอัตราการลดลงเรื่อย ๆ จากร้อยละ 12.4 ในปี พ.ศ. 2557 (ร้อยละของการคลอดซ้ำสูงสุด) เป็นร้อยละ 7.5 ในปี พ.ศ. 2564 ร้อยละของเด็กแรกเกิด น้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ พบมากในกลุ่มแม่วัยรุ่นอายุน้อยกว่า 20 ปี แต่ร้อยละเด็กแรกเกิดน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ ในแม่วัยรุ่นอายุ 10-14 ปี ลดลงจากร้อยละ 22.5 ในปี พ.ศ. 2561 เป็นร้อยละ 19.2 ในปี พ.ศ. 2564 และเด็กแรกเกิด น้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ในแม่วัยรุ่นอายุ 15-19 ปี ลดลงจากร้อยละ 15.5 ในปี พ.ศ. 2561 เป็นร้อยละ 13.1 ในปี พ.ศ. 2564

¹⁸ รายงานยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับชาติ พ.ศ.2560-2569, สำนักอนามัยเจริญพันธุ์, กรมอนามัย, กระทรวง สาธารณสุข

การตั้งครรภ์ซ้ำในวัยรุ่น

ร้อยละของการตั้งครรภ์ซ้ำในหญิงอายุ ต่ำกว่า 20 ปี ทั้งนี้ ตามข้อมูลจากรายงานประจำปี 2563 และรายงานประจำปี 2564 โดย สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กล่าวว่า ร้อยละของการตั้งครรภ์ซ้ำในวัยรุ่น เป็นการติดตามสถานการณ์เฉพาะร้อยละของการคลอดมีชีพจากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร โดยไม่นับรวมการทำแท้ง โดยร้อยละการคลอดซ้ำในวัยรุ่นจำแนกตามกลุ่มอายุ พ.ศ. 2560 – 2564 พบว่า **ในกลุ่มอายุ 15 – 19 ปี มีแนวโน้มการตั้งครรภ์ซ้ำลดลงอย่างต่อเนื่อง** ในขณะที่กลุ่มอายุ 10 – 14 ปี พบว่ามีการตั้งครรภ์ซ้ำเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยยะสำคัญในปี 2564 จากในช่วงปี พ.ศ. 2561 - 2563 ที่ไม่มีสถิติการตั้งครรภ์ซ้ำเลย ซึ่งการเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญเช่นนี้ สะท้อนความรุนแรงของปัญหาการตั้งครรภ์ซ้ำในวัยรุ่น โดยเฉพาะที่มีอายุน้อย อีกทั้งยังเป็นเด็ก ที่อยู่ในวัยเรียนซึ่งจะส่งผลกระทบต่อ การเรียน คุณภาพชีวิต รวมถึงคุณภาพเด็กที่เกิดมา ดังแผนภูมิที่ 3.4

แผนภูมิ 3.4 ร้อยละของการคลอดซ้ำในวัยรุ่นจำแนกตามกลุ่มอายุ พ.ศ. 2560 - 2564

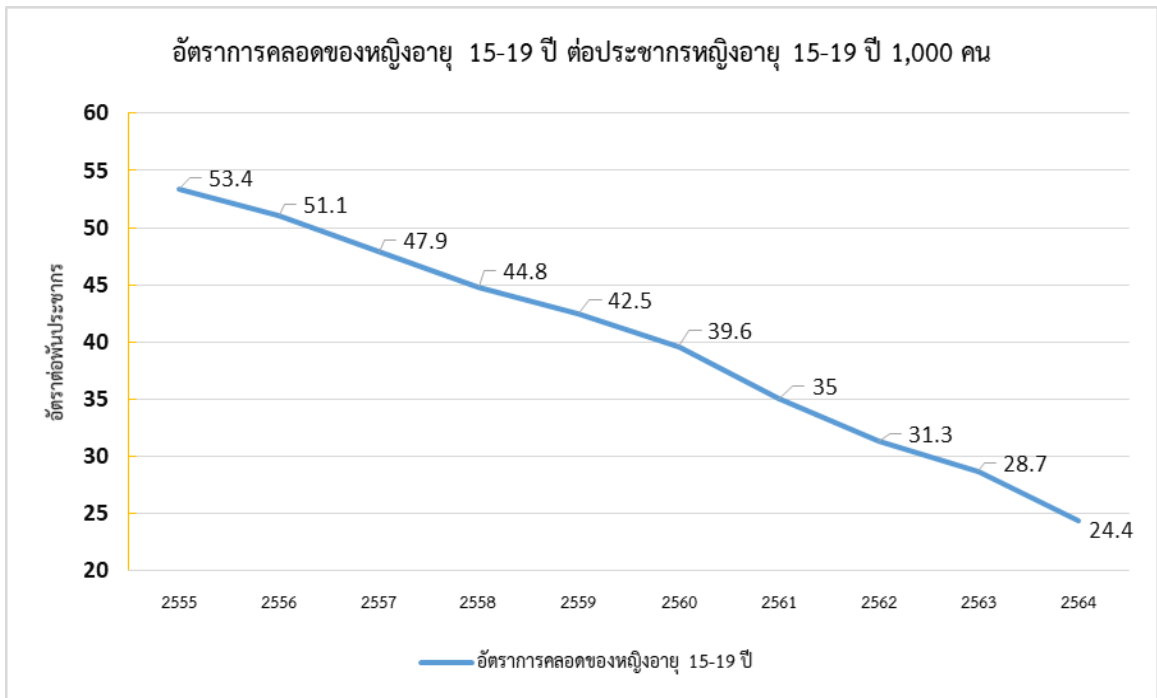
ที่มา. รายงานประจำปี 2564 สำนักอนามัยเจริญพันธุ์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

สถิติการคลอดบุตรของหญิงอายุ 15 – 19 ปี

จากสถิติการคลอดของผู้หญิงที่มีอายุ 15 – 19 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 – 2564 ของสำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข พบว่า มีอัตราการคลอดลดลงอย่างต่อเนื่อง จากปี 2555 มีอัตราการคลอดที่ 53.4 (ต่อประชากรในวัยเดียวกัน 1,000 คน) ลดลงเหลือ 24.4 ในปี 2564 ดังแผนภูมิที่ 3.5

แผนภูมิ 3.5 อัตราการคลอดของหญิงอายุ 15-19 ปี (หน่วย : อัตราต่อ 1,000 ประชากร)

ที่มา. สถานการณ์อนามัยการเจริญพันธุ์ในวัยรุ่นและเยาวชน ปี 2564, สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์, กรมอนามัย, กระทรวงสาธารณสุข
ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

ในปี พ.ศ. 2564 การคลอดบุตรของหญิงอายุ 15 - 19 ปี มีการคลอดบุตรเฉลี่ยวันละ 130 คน โดยจังหวัดที่มีอัตราการคลอดบุตรมีชีวิตของผู้หญิงอายุ 15 - 19 ปี ต่อจำนวนประชากรหญิงอายุ 15 - 19 ปี 1,000 คน มากกว่า 31.2 ขึ้นไป มีจำนวน 6 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน (36.7) นครนายก (35.6) ระยอง (34.3) จันทบุรี (33.3) สระแก้ว (33) และอุทัยธานี (31.3) ตามลำดับ จังหวัดที่มีอัตราการคลอดสูงสุดที่สุด คือจังหวัดตาก โดยมีอัตราการคลอดอยู่ที่ 42.7 และจังหวัดที่มีอัตราการคลอดน้อยที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ จังหวัดลำปาง (11.2) พัทลุง (14.2) แพร่ (15.1) มหาสารคาม (15.7) และลำพูน (16.6) ตามลำดับ ทั้งนี้ KPI ของกระทรวงสาธารณสุข เรื่องตัวชี้วัดอัตราการคลอดมีชีพในหญิงอายุ 15 - 19 ปี ได้กำหนดค่าเป้าหมายจำนวนการคลอดบุตรมีชีวิตของผู้หญิงอายุ 15-19 ปี ต่อจำนวนประชากรหญิงอายุ 15 - 19 ปี 1,000 คน ไว้ที่น้อยกว่าหรือเท่ากับ 40

4) สถานการณ์เด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม

ตาราง 3.7 จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดี จำแนกตามฐานความผิด ประจำปี 2562 – 2564

คดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดี จำแนกตามฐานความผิด	จำนวนคดี (หน่วย : คดี)			
	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ยอดรวม สะสม
ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด	10,634	9,600	6,943	27,177
ความผิดอื่น ๆ (เช่น มีความผิดตาม พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 หรือ พ.ร.บ. การพนัน พ.ศ. 2478 เป็นต้น)	2,695	4,140	3,338	10,173
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	2,948	2,028	1,857	6,833
ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	2,175	1,705	1,477	5,357
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	922	790	721	2,433
ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคง ความสงบสุข เสรีภาพ ชื่อเสียง และการปกครอง	517	437	257	1,211
รวมทั้งหมด	19,891	18,700	14,593	53,184

ที่มา. รายงานสถิติคดี ประจำปี 2562 – ปี 2564 กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จัดทำโดย คณะผู้จัดทำ

ในจำนวนคดีเด็กและเยาวชนซึ่งถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศจำแนกตามฐานความผิด พบว่า 3 อันดับคดีที่มีการดำเนินคดีโดยนับผลรวมตั้งแต่ปี 2562 – 2564 สามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คดีเกี่ยวกับยาเสพติด จำนวน 27,177 คดี คดีอื่น ๆ (เช่น มีความผิดตาม พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 หรือ พ.ร.บ. การพนัน พ.ศ. 2478 เป็นต้น) จำนวน 10,173 คดี คดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน จำนวน 6,833 คดี ดังตาราง 3.7 เมื่อสังเกตจากสถานการณ์ความรุนแรงของปัญหา พบว่า คดีเกี่ยวกับยาเสพติดยังคงมีจำนวนคดีมากเป็นอันดับ 1 ในทุก ๆ ปี ถึงแม้จำนวนคดีมีแนวโน้มที่ลดลงแต่ยังถือว่าเป็นปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไขอย่างต่อเนื่อง ในส่วนของอันดับที่ 2 พบว่า เป็นคดีเกี่ยวกับความผิดอื่น ๆ จำนวน 10,173 คดี ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการกระทำผิด โดยถือว่าเป็นปัญหาที่ควรได้รับการดูแล ป้องกัน หรือแก้ไขเพื่อควบคุมไม่ให้เกิดความรุนแรงอันส่งผลต่อชีวิตและทรัพย์สินของสังคม และอันดับที่ 3 พบว่า เป็นความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน จำนวน 6,833 คดี ทางคณะผู้จัดทำรายงานสถานการณ์ฯ มีข้อสังเกตว่า สาเหตุหลักที่ทำให้เด็กและเยาวชนก่อเหตุเกี่ยวกับทรัพย์สิน อาทิ เนื่องด้วยภาวะเศรษฐกิจที่อาจทำให้รายได้ของครอบครัวไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพ หรืออาจมีการเลียนแบบพฤติกรรมจากกลุ่มเพื่อนและคนรอบข้าง รวมทั้งความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ และไม่คำนึงถึงผลกระทบและโทษที่ตามมา

5) สถานการณ์ปัญหาเด็กและเยาวชนจากสื่อออนไลน์

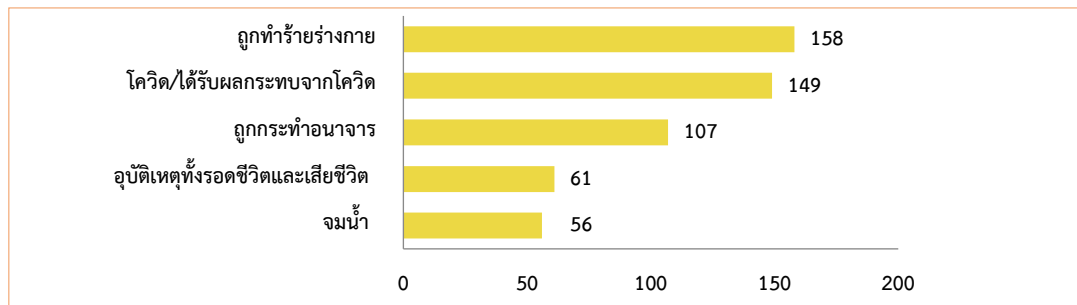
ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็ก 5 อันดับ (เด็กถูกระทำ)

จากรายงานสถานการณ์ด้านเด็กและเยาวชนไตรมาส ที่ 1/2564 ถึง 4/2564 ของ กรมกิจการเด็กและเยาวชน ที่ได้รวบรวมข่าวในสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีความเกี่ยวข้องกับเด็ก พบว่า ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2563 ถึงเดือนกันยายน 2564 มีประเด็นปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นกับเด็ก 208 ประเด็น จำนวน 912 กรณี ดังแผนภูมิที่ 3.6 โดยปัญหาที่มีเด็กปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์สูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่

- 1) เด็กถูกรำร้ายร่างกาย จำนวน 158 กรณี
- 2) เด็กติดโควิด/ได้รับผลกระทบจากโควิด จำนวน 149 กรณี
- 3) เด็กถูกระทำอนาจาร จำนวน 107 กรณี
- 4) เด็กประสบอุบัติเหตุทั้งรอดชีวิตและเสียชีวิต จำนวน 61 กรณี
- 5) เด็กจมน้ำ จำนวน 56 กรณี

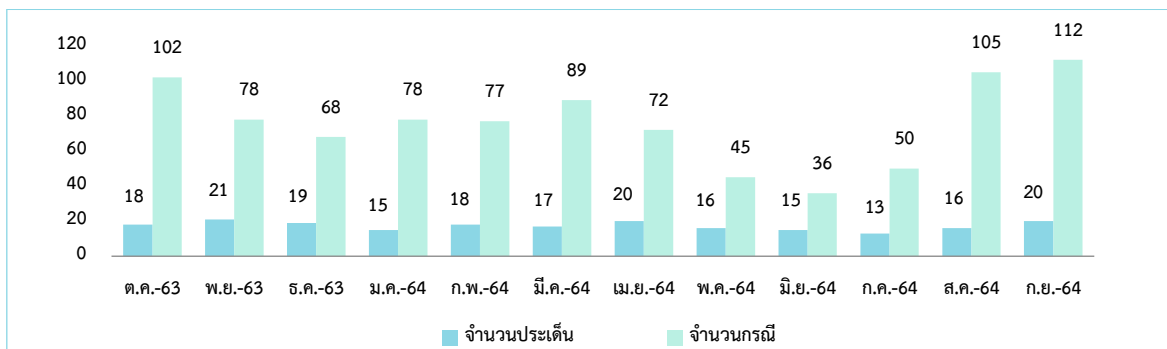
จำนวนสถิติสถานการณ์เด็กที่ปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์ประจำปี 2564 รายเดือนเฉลี่ยเดือนละ 76 กรณีต่อปี และเฉลี่ยเดือนละ 17 ประเด็นต่อปี

แผนภูมิ 3.6 สถานการณ์เด็กที่ปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์สูงสุด 5 อันดับแรก (ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2563 - กันยายน 2564) หน่วย : กรณี

ที่มา. รายงานสถานการณ์ด้านเด็กและเยาวชนไตรมาส ที่ 1/2564 ถึงไตรมาสที่ 4/2564 โดย กรมกิจการเด็กและเยาวชน, ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

แผนภูมิ 3.7 สถานการณ์เด็กที่ปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์ ประจำปี 2564 จำแนกรายเดือน (ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2563 - กันยายน 2564)

ที่มา. รายงานสถานการณ์ด้านเด็กและเยาวชนไตรมาส ที่ 1/2564 ถึงไตรมาสที่ 4/2564 โดย กรมกิจการเด็กและเยาวชน, ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

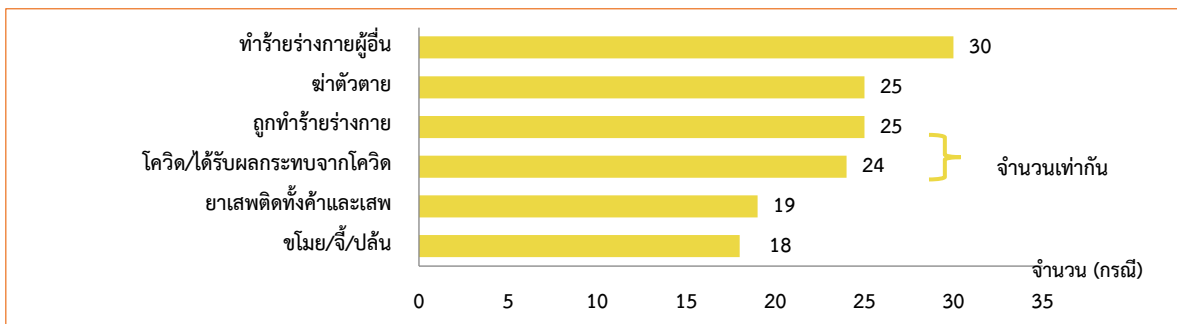
ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับเยาวชน 5 อันดับ

จากรายงานสถานการณ์ด้านเด็กและเยาวชนไตรมาสที่ 1/2564 ถึง 4/2564 ของ กรมกิจการเด็กและเยาวชน ที่ได้รวบรวมข่าวในสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีความเกี่ยวข้องกับเยาวชน พบว่า ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2563 ถึงเดือนกันยายน 2564 มีประเด็นปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นกับเยาวชน 140 ประเด็น จำนวน 260 กรณี ตั้งแผนภูมิ 3.8 โดยสถานการณ์เยาวชนที่ปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์สูงสุด 3 อันดับ ได้แก่

- 1) เยาวชนเป็นผู้กระทำ 48 กรณี (ทำร้ายร่างกายผู้อื่น ขโมย/จี้/ปล้น)
- 2) ถูกกระทำ 49 กรณี (ถูกทำร้ายร่างกาย ได้รับผลกระทบจากโควิด)
- 3) ทำร้ายตัวเอง 44 กรณี (ฆ่าตัวตาย ยาเสพติดทั้งค้ำและเสฟ)

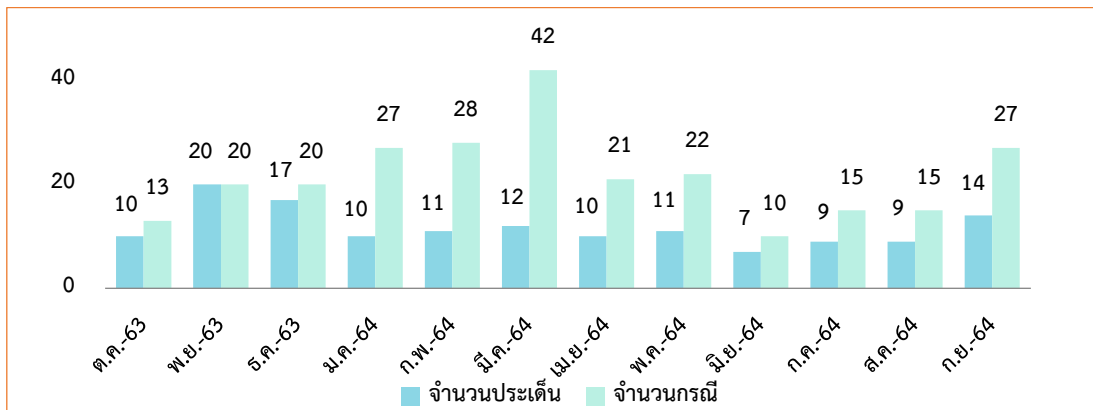
จำนวนสถิติสถานการณ์เยาวชนที่ปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์ประจำปี 2564 รายเดือนเฉลี่ยเดือนละ 22 กรณีต่อปี และเฉลี่ยเดือนละ 12 ประเด็นต่อปี

แผนภูมิ 3.8 สถานการณ์เยาวชนที่ปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์สูงสุด 5 อันดับแรก (ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2563 - กันยายน 2564) หน่วย : กรณี

ที่มา. รายงานสถานการณ์ด้านเด็กและเยาวชนไตรมาส ที่ 1/2564 ถึงไตรมาสที่ 4/2564 โดย กรมกิจการเด็กและเยาวชน, ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

แผนภูมิ 3.9 สถานการณ์เยาวชนที่ปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์ ประจำปี 2564 จำแนกรายเดือน(ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2563 - กันยายน 2564)

ที่มา. รายงานสถานการณ์ด้านเด็กและเยาวชนไตรมาส ที่ 1/2564 ถึงไตรมาสที่ 4/2564 โดย กรมกิจการเด็กและเยาวชน, ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

3.2 สถานการณ์ทางสังคมด้านสตรี

จากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2564 พบว่า ประชากรมีจำนวนทั้งสิ้น 66,171,439 คน มีประชากรหญิงมากกว่าประชากรชายจำนวน 1,493,203 คน คิดเป็น ร้อยละ 4.62 โดยแบ่งเป็นเพศหญิง จำนวน 33,832,321 คน คิดเป็นร้อยละ 51.13 และเพศชาย จำนวน 32,339,118 คน คิดเป็นร้อยละ 48.87

จากภาพที่ 3.2 และ 3.3 กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ได้จัดทำสถานการณ์สตรีไทย ปี 2564 พบว่ามีสถานการณ์ที่น่าสนใจดังต่อไปนี้

1) ด้านสตรีกับเศรษฐกิจ

- ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2556 ถึง 2562 สัดส่วนหัวหน้าครัวเรือนในเพศหญิงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง
- ปี พ.ศ. 2562 ถึง 2563 ผู้หญิงยังคงมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานน้อยกว่าผู้ชาย โดยมีกำลังแรงงานผู้หญิงในระบบ 17 ล้านคน ผู้ชาย 20 ล้านคน
- โดยรวมผู้หญิงยังคงได้รับอัตราค่าจ้างรายเดือนน้อยกว่าผู้ชาย

2) ด้านสตรีกับการศึกษา

- ปี พ.ศ. 2558 และ ปี พ.ศ. 2561 ผู้หญิงยังคงอ่านออกเขียนได้น้อยกว่าผู้ชาย
- ปี พ.ศ. 2562 สัดส่วนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรหญิงอายุ 15 ปี ขึ้นไป เพิ่มขึ้นสูงขึ้นจากร้อยละ 7.9 ในปี พ.ศ. 2557 เป็นร้อยละ 8.6

3) ด้านสตรีกับอำนาจและการตัดสินใจ

- ปี พ.ศ. 2562 ในระดับภาคราชการ ผู้หญิงดำรงตำแหน่งผู้บริหารระดับต้น และผู้บริหารระดับสูง สัดส่วนประมาณ 1 ใน 4 หรือร้อยละ 26.78 ของผู้บริหารทั้งหมด
- ปี พ.ศ. 2562 ในระดับภาคธุรกิจเอกชน ผู้บริหารสตรีระดับสูง มีจำนวนร้อยละ 32

ภาพที่ 3.2 สถานการณ์สตรีไทย ปี 2564

สถานการณ์สตรีไทย ปี 2564

สตรีกับการศึกษา

สัดส่วนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรหญิง 15 ปีขึ้นไป เพิ่มขึ้นจาก 7.9 ในปี 2557 เป็นร้อยละ 8.6 ในปี 2562 แต่ยังคงน้อยกว่าประชากรชายในเกือบทุกช่วงอายุ

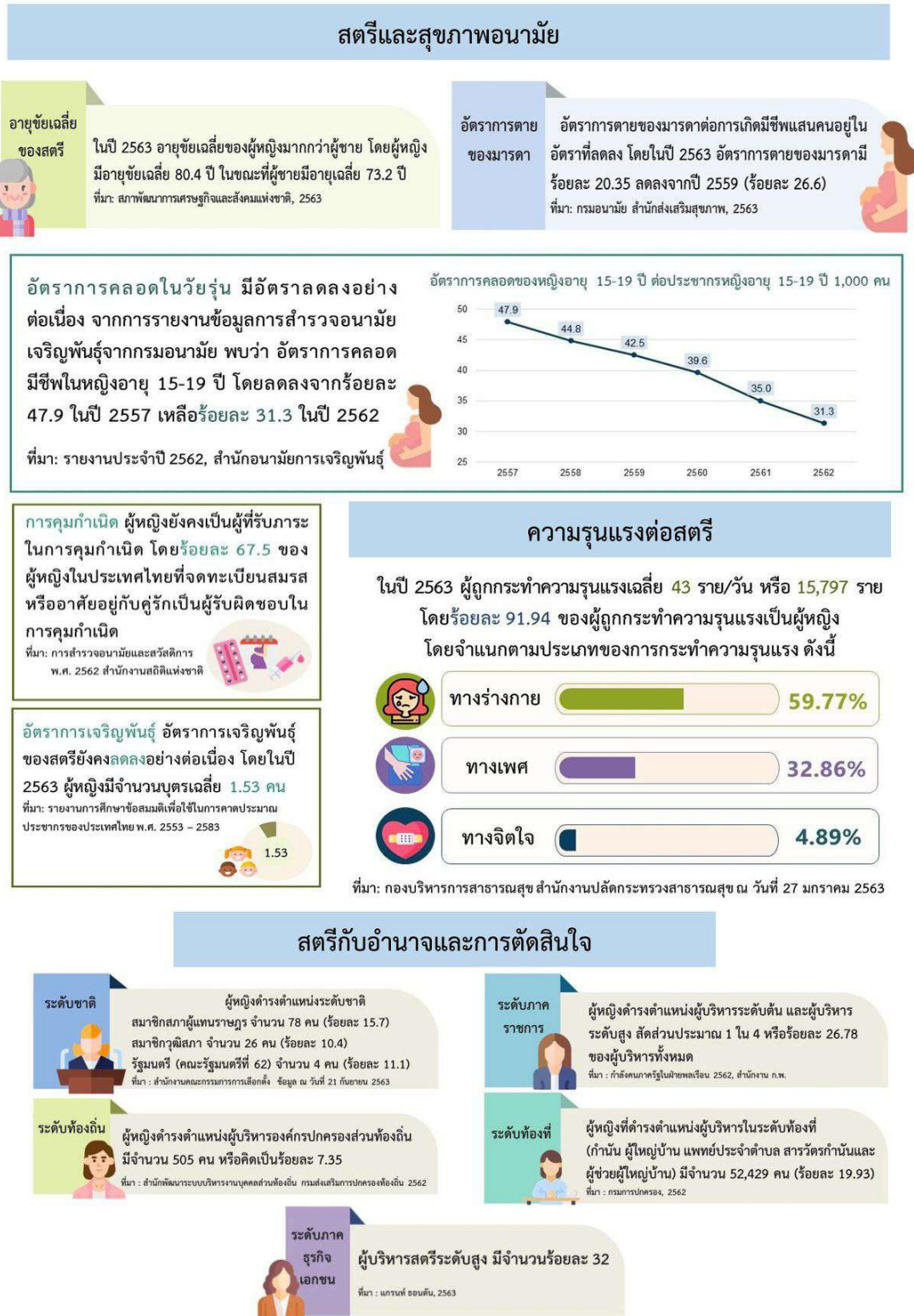
ผู้หญิงและผู้ชายที่ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ที่มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน โดยผู้หญิงมีร้อยละ 89.2 และผู้ชายมีร้อยละ 90

ที่มา: การสำรวจการมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ. 2561 (ไตรมาส 1) สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

ที่มา. สถานการณ์สตรีไทย ประจำปี 2564 โดย กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

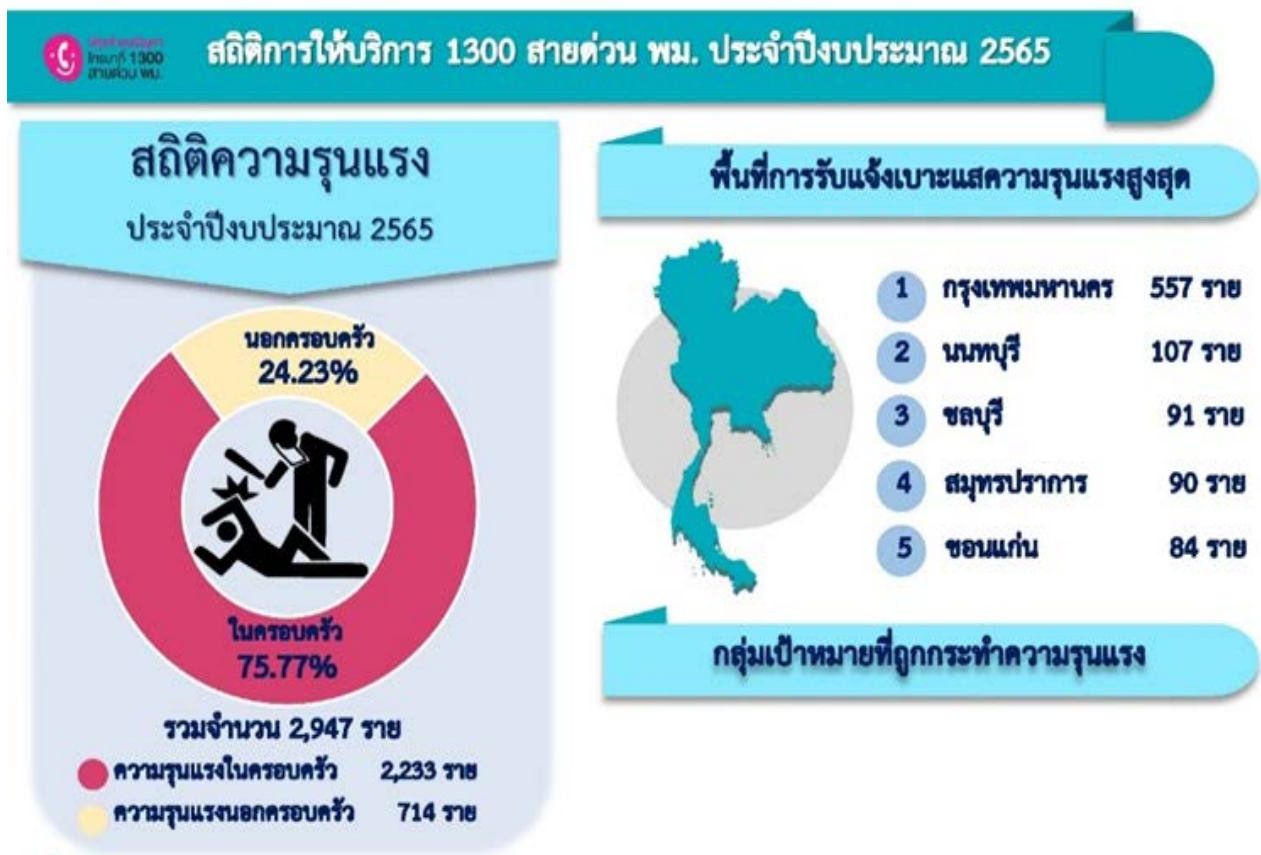
ภาพที่ 3.3 สถานการณ์สตรีไทย ปี 2564 (ต่อ)

3.2.1 สถานการณ์ความรุนแรงต่อสตรี

จากสถิติของศูนย์ช่วยเหลือสังคม (Social Assistance Center) สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปี 2565 ดังภาพ 3.4 กลุ่มเป้าหมายที่ถูกกระทำความรุนแรง ประกอบด้วย เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และคนพิการ จำนวน 2,974 ราย เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 2,272 ราย คิดเป็นร้อยละ 76.4 เพศชาย จำนวน 642 คน คิดเป็นร้อยละ 21.6 และไม่ทราบเพศ จำนวน 33 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.1 จำแนกตามประเภทการกระทำความรุนแรงในครอบครัวมากที่สุด โดยถูกทำร้ายร่างกาย จำนวน 2,312 ราย และรองลงมา คือ ถูกล่วงละเมิดทางเพศ จำนวน 378 ราย และถูกกระทำอนาจาร จำนวน 204 ราย ถูกทอดทิ้ง จำนวน 31 ราย ซึ่งสอดคล้องกับรายงานของกองบริการสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ได้รายงานผู้ถูกกระทำความรุนแรงที่มารับบริการศูนย์พึ่งได้ (ข้อมูล ณ วันที่ 17 ตุลาคม 2565) มีจำนวนรวม 7,413 ราย เฉลี่ย 10.127 ราย/วัน โดยผู้ถูกกระทำความรุนแรงเป็นผู้หญิง จำนวน 6,511 ราย คิดเป็นร้อยละ 87.83 เพศชายจำนวน 860 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.7 และเพศทางเลือกจำนวน 11 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.47 ตามลำดับ

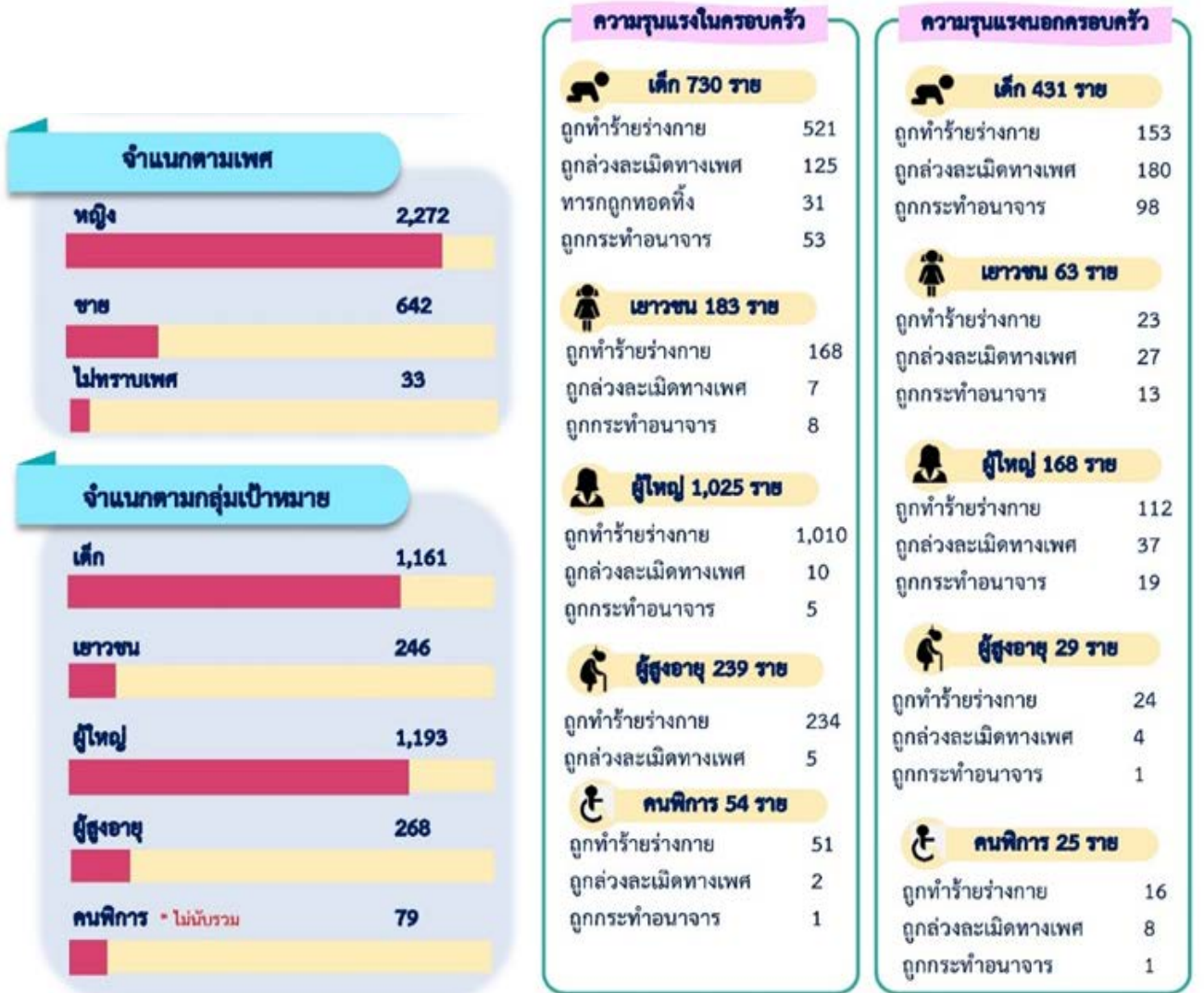
ภาพที่ 3.4 สถิติความรุนแรง ประจำปี 2565

ที่มา. สถิติการให้บริการ 1300 สายด่วน พม. ประจำปี 2565

โดย กลุ่มพัฒนาระบบบริการ, ศูนย์ช่วยเหลือสังคม, กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ภาพที่ 3.5 สถิติความรุนแรง ประจำปี 2565 (ต่อ)

ศูนย์ช่วยเหลือสังคม จัดทำโดย กลุ่มพัฒนาระบบบริการ

ที่มา. สถิติการให้บริการ 1300 สายด่วน พม. ประจำปี 2565

โดย กลุ่มพัฒนาระบบบริการ, ศูนย์ช่วยเหลือสังคม, กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

เมื่อเปรียบเทียบรายจังหวัด ดังตารางที่ 3.8 พบว่า ในปี พ.ศ. 2565 จังหวัดที่มีอัตราการถูกกระทำ ความรุนแรงเมื่อเทียบกับสัดส่วนต่อประชากร 100,000 คน สูงที่สุด จำนวน 10 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดสระบุรี จังหวัดสตูล จังหวัดอุดรดิตถ์ จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดตราด จังหวัดตาก จังหวัดพิษณุโลก และจังหวัดแพร่ ตามลำดับ ถึงแม้ทั้ง 10 จังหวัดจะมีอัตราการกระทำ ความรุนแรงน้อย แต่เมื่อเทียบกับสัดส่วนประชากรแล้ว ถือว่าเป็นจังหวัดที่มีการกระทำ ความรุนแรงที่สูง โดยมากกว่าร้อยละ 20 ขึ้นไป

ตาราง 3.8 สัดส่วนจำนวนครั้งที่ถูกกระทำ ความรุนแรง จำแนกรายจังหวัด ประจำปี 2565 (หน่วย : คน)

จังหวัด	จำนวนครั้งที่ถูกกระทำ	จำนวนประชากรในจังหวัด	สัดส่วนต่อประชากร 100,000 คน
สุพรรณบุรี	466	835,825	55.75
สระบุรี	322	644,040	50.00
สตูล	140	324,638	43.12
อุดรดิตถ์	187	446,617	41.87
กาญจนบุรี	277	894,097	30.98
กำแพงเพชร	219	712,417	30.74
ตราด	69	228,426	30.21
ตาก	187	675,561	27.68
พิษณุโลก	203	847,418	23.96
แพร่	103	435,038	23.68
ชัยนาท	75	320,853	23.38
เชียงราย	281	1,298,092	21.65
นครศรีธรรมราช	335	1,549,297	21.62
สงขลา	302	1,431,655	21.09
สิงห์บุรี	43	204,869	20.99
มุกดาหาร	71	351,338	20.21
น่าน	96	475,962	20.17
สระแก้ว	111	561,690	19.76
พัทลุง	96	522,590	18.37
ประจวบคีรีขันธ์	101	553,609	18.24
สุโขทัย	105	585,595	17.93
พังงา	47	268,081	17.53
พะเยา	73	465,061	15.7

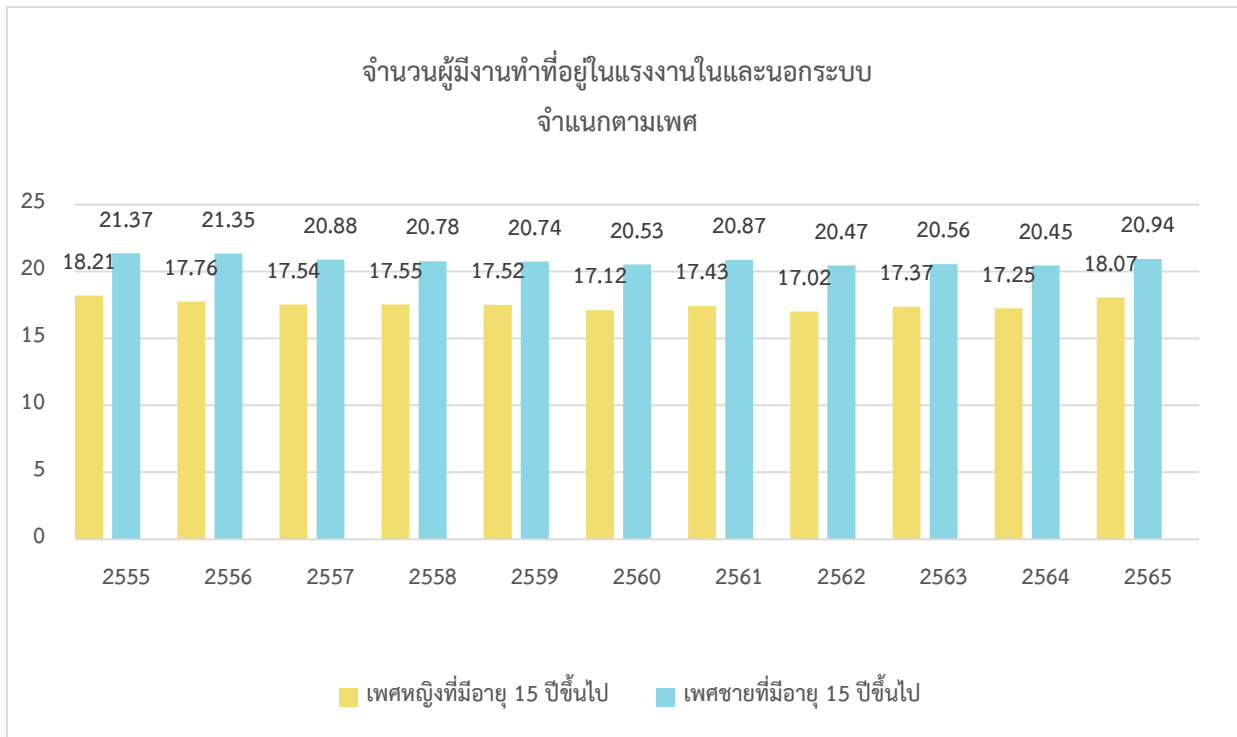
จังหวัด	จำนวนครั้งที่ถูกกระทำ	จำนวนประชากรในจังหวัด	สัดส่วนต่อประชากร 100,000 คน
ชัยภูมิ	166	1,122,445	14.79
สุรินทร์	194	1,376,625	14.09
ลพบุรี	104	739,712	14.06
เพชรบูรณ์	136	978,584	13.9
ขอนแก่น	246	1,791,477	13.73
ภูเก็ต	56	419,194	13.36
ลำปาง	96	725,564	13.23
สุราษฎร์ธานี	135	1,072,403	12.59
ฉะเชิงเทรา	90	723,575	12.44
นครราชสีมา	310	2,634,213	11.77
ร้อยเอ็ด	149	1,296,284	11.49
บุรีรัมย์	181	1,579,696	11.46
ตรัง	69	639,979	10.78
นครนายก	28	260,324	10.76
ศรีสะเกษ	153	1,457,005	10.5
สมุทรสาคร	60	586,194	10.24
นครสวรรค์	104	1,035,673	10.04
ปราจีนบุรี	47	495,017	9.49
บึงกาฬ	40	421,923	9.48
กระบี่	45	479,040	9.39
มหาสารคาม	89	949,130	9.38
พิจิตร	49	529,974	9.25
หนองคาย	42	516,972	8.12
อุดรธานี	122	1,566,668	7.79
ระยอง	53	750,107	7.07
เลย	42	638,788	6.57
อุทัยธานี	21	325,234	6.46
ชุมพร	32	509,477	6.28
ชลบุรี	98	1,582,463	6.19

จังหวัด	จำนวนครั้งที่ถูกกระทำ	จำนวนประชากรในจังหวัด	สัดส่วนต่อประชากร 100,000 คน
อำนาจเจริญ	23	376,306	6.11
พระนครศรีอยุธยา	50	820,377	6.09
ระนอง	11	194,681	5.65
ราชบุรี	47	868,830	5.41
นครปฐม	49	922,078	5.31
นราธิวาส	39	809,130	4.82
อุบลราชธานี	88	1,867,597	4.71
แม่ฮ่องสอน	13	285,804	4.55
อ่างทอง	12	275,167	4.36
สมุทรสงคราม	8	191,082	4.19
เชียงใหม่	61	1,788,340	3.41
ยโสธร	18	533,454	3.37
สมุทรปราการ	45	1,356,083	3.32
สกลนคร	38	1,146,320	3.31
หนองบัวลำภู	14	508,984	2.75
จันทบุรี	13	536,488	2.42
ปทุมธานี	27	1,187,933	2.27
ลำพูน	9	401,381	2.24
ปัตตานี	15	729,218	2.06
กาฬสินธุ์	20	975,928	2.05
นครพนม	12	717,013	1.67
ยะลา	8	542,002	1.48
นนทบุรี	16	1,286,596	1.24
กรุงเทพมหานคร	30	5,534,354	0.54
เพชรบุรี	2	482,659	0.41
รวม	7,534	66,174,314	-

ที่มา. แผนที่สัดส่วนจำนวนผู้ที่ถูกกระทำรุนแรงเทียบกับจำนวนประชากร ปี 2565, โดย กองบริหารการสาธารณสุข, สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข, ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

3.2.2 ภาวะการมีงานทำของหญิงอายุ 15 ปีขึ้นไป

แผนภูมิ 3.10 จำนวนผู้มีงานทำที่อยู่ในแรงงานในระบบและนอกระบบจำแนกตามเพศ (หน่วย : ล้านคน)

ที่มา. จำนวนผู้มีงานทำที่อยู่ในแรงงานในระบบและนอกระบบ จำแนกตามกลุ่มอายุ เพศ เป็นรายภาค และจังหวัด พ.ศ. 2555 – 2565, สำนักงานสถิติแห่งชาติ
ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

จากสถิติผู้มีงานทำที่อยู่ในแรงงานในระบบและนอกระบบ ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2555 – 2564 พบว่า เพศหญิงอายุ 15 ปี ขึ้นไปมีจำนวนผู้งานทำน้อยกว่าเพศชายอายุ 15 ปีขึ้นไป ดังแผนภูมิที่ 3.10

โดยในปี พ.ศ. 2565 พบว่า ในจำนวนประชากรที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป มีจำนวนเพศหญิง 30.65 ล้านคน เพศชาย 27.94 ล้านคน ดังตารางที่ 3.9 โดยเพศหญิงที่อยู่ในกำลังแรงงานมีจำนวน 18.34 ล้านคน และมีงานทำจำนวน 18.07 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 98.55 ในส่วนของเพศชายมีจำนวนที่อยู่ในกำลังแรงงาน 21.23 ล้านคน และมีงานทำจำนวน 20.94 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 98.67

ตาราง 3.9 จำนวนประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปผู้มีงานทำที่อยู่ในกำลังแรงงาน ประจำปี 2565 (หน่วย : ล้านคน)

เพศ	ประชากรทั้งหมด	อยู่ในกำลังแรงงาน	มีงานทำ	ร้อยละของผู้มีงานทำเทียบกับผู้อยู่ในกำลังแรงงาน
หญิงอายุ 15 ปี ขึ้นไป	30.65	18.34	18.07	98.55
ชายอายุ 15 ปี ขึ้นไป	27.94	21.23	20.94	98.67

ที่มา. ผลสำรวจภาวะการทำงานของประชากร พ.ศ. 2565 ไตรมาสที่ 2, โดย สำนักงานสถิติแห่งชาติ
จัดทำตารางโดย คณะผู้จัดทำ

ตามที่กฎหมายแรงงานกำหนดให้ ผู้ที่เป็นกำลังแรงงานตั้งแต่อายุ 15 ปี ขึ้นไป พบว่า ในภาพรวมและผู้หญิงยังคงมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานน้อยกว่าผู้ชาย โดยมีแรงงานผู้หญิงในระบบ 18,412,300 คน ผู้ชาย 21,351,700 คน โดยผู้หญิงที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไปเป็นผู้มีงานทำอยู่ในแรงงานในระบบและนอกระบบ เฉลี่ย 17.53 ล้านคน ในขณะที่ เพศชาย 20.81 ล้านคน แตกต่างกันอยู่ที่ 3.28 ล้านคน ดังแผนภูมิที่ 3.10 อีกทั้งในรายงานสถานการณ์สตรีไทย ประจำปี 2564 ของกรมกรรรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ยังพบว่า ผู้หญิงยังคงได้รับอัตราค่าจ้างรายเดือนน้อยกว่าผู้ชาย¹⁹

¹⁹ รายงานสถานการณ์สตรีไทย ประจำปี 2564, กรมกิจการสตรีและครอบครัว

3.3 สถานการณ์ทางสังคมด้านครอบครัว

สถานการณ์ครอบครัวไทยในปี 2564 มีจำนวนครัวเรือนทั่วประเทศ 27,708,635 ครัวเรือน ครัวเรือนเปราะบาง 4,104,450 ครัวเรือน และสมาชิกเฉลี่ยทั่วประเทศ 2.36 คนต่อครัวเรือน ดังภาพที่ 3.5 โดยโครงสร้างครอบครัว แบ่งออกเป็น ครอบครัวเดี่ยว ร้อยละ 81.19 ครอบครัวขยาย ร้อยละ 16.22 และครอบครัวลักษณะพิเศษ ซึ่งได้แก่ 1) ครอบครัวพ่อหรือแม่เลี้ยงเดี่ยว 2) ครอบครัวที่ไม่มีบุตร 3) ครอบครัวผู้สูงอายุเลี้ยงดูเด็กตามลำพัง 4) ครอบครัวที่มีสมาชิกอายุต่ำกว่า 18 ปี ตั้งครรภ์ หรือมีบุตร และ 5) ครอบครัวที่มีญาติดูแลเด็ก ร้อยละ 2.59 ตามภาพที่ 3.6

ภาพที่ 3.6 ข้อมูลพื้นฐานครัวเรือน ปี 2564

ภาพที่ 3.7 โครงสร้างรูปแบบครอบครัว ปี 2564

ที่มา : กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

ที่มา. กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

3.3.1 สถานการณ์ครอบครัวเข้มแข็ง

จากการสำรวจครอบครัวเข้มแข็ง จำนวน 56,108 ครอบครัว ของกรมกิจการสตรีและครอบครัว พบว่าประเทศไทย มีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 27.7 ล้านครัวเรือน²⁰ มีค่าเฉลี่ยดัชนีความเข้มแข็งในภาพรวมครอบครัวไทยเท่ากับ 85.81 คะแนน ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์มาตรฐานครอบครัวเข้มแข็ง โดยมีจำนวนครัวเรือนผ่านเกณฑ์ จำนวน 51,615 ครอบครัว (ร้อยละ 91.99) และจำนวนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 4,493 ครอบครัว (ร้อยละ 8.01) และเมื่อพิจารณาความเข้มแข็งของครอบครัวรายมิติ พบว่า ด้านการหลีกเลี่ยงภาวะเสี่ยง มีค่าความเข้มแข็งของครอบครัวมากที่สุด คือ ร้อยละ 93.48 รองลงมา คือ ด้านทุนทางสังคม ร้อยละ 91.83 ด้านบทบาทหน้าที่ของครอบครัว ร้อยละ 91.78 ด้านการพึ่งพาตนเอง ร้อยละ 83.05 และด้านสัมพันธภาพ ร้อยละ 68.92 ตามลำดับ ดังตาราง 3.10 จากข้อมูลดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า มิติด้านสัมพันธภาพของครอบครัวไทย แม้จะมีคะแนนผ่านเกณฑ์ แต่เมื่อเทียบกับมิติด้านอื่น ๆ คะแนนยังอยู่ในระดับต่ำ และเมื่อเทียบกับเมื่อปี 2563 ในทุก ๆ ด้าน มีร้อยละครอบครัวที่ผ่านเกณฑ์เพิ่มขึ้น ยกเว้นด้านหลีกเลี่ยงภาวะเสี่ยงที่ลดลง ตามตาราง 3.11

ตาราง 3.10 ผลสำรวจความเข้มแข็งของครอบครัวไทยระดับประเทศ

ดัชนีชี้วัด	เกณฑ์ดัชนีความเข้มแข็ง	ค่าเฉลี่ยดัชนีเข้มแข็ง	ผ่านเกณฑ์ (คน)	ร้อยละ	ไม่ผ่านเกณฑ์ (คน)	ร้อยละ
ภาพรวม	68.40	85.81	51,615	91.99	4,493	8.01
ด้านสัมพันธภาพ	67.00	68.92	41,594	74.13	14,514	25.87
ด้านบทบาทหน้าที่ของครอบครัว	74.00	91.78	51,293	91.41	4,815	8.58
ด้านการพึ่งพาตนเอง	63.00	83.05	54,826	97.72	1,282	2.28
ด้านทุนทางสังคม	65.00	91.83	53,481	95.32	2,627	4.68
ด้านหลีกเลี่ยงภาวะเสี่ยง	73.00	93.48	49,750	88.67	6,358	11.33

ที่มา. กองส่งเสริมสถาบันครอบครัว, กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ตาราง 3.11 เปรียบเทียบสถานการณ์ความเข้มแข็งของครอบครัวไทย ปี 2563 - 2564

ดัชนีชี้วัด	ร้อยละครอบครัวที่ผ่านเกณฑ์		แนวโน้ม
	ปี 2563	ปี 2564	
ร้อยละครอบครัวเข้มแข็ง	91.89	91.99	↑
ด้านสัมพันธภาพ	72.11	74.13	↑
ด้านบทบาทหน้าที่ของครอบครัว	91.08	91.41	↑
ด้านการพึ่งพาตนเอง	97.67	97.72	↑
ด้านทุนทางสังคม	94.97	95.32	↑
ด้านหลีกเลี่ยงภาวะเสี่ยง	89.48	88.67	↓

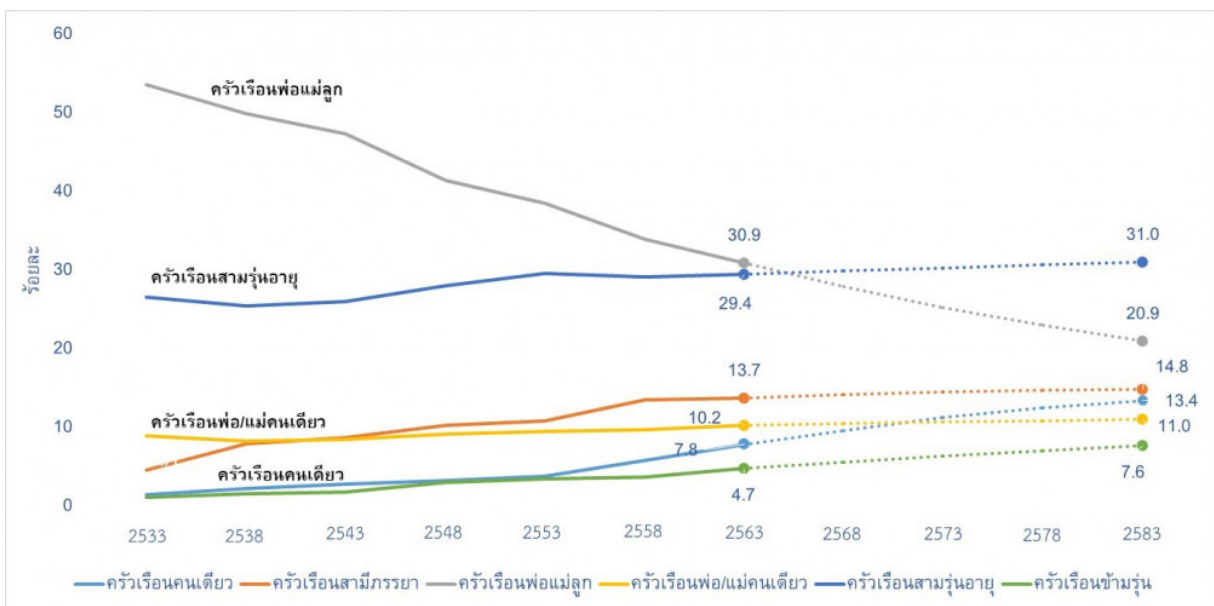
ที่มา. กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

²⁰ สถิติจำนวนประชากรและบ้าน ปี 2564, สำนักบริหารการทะเบียน, กรมการปกครอง, <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statyear/#/>

3.3.2 สถานการณ์ครอบครัวพ่อแม่เลี้ยงเดี่ยว

จากบทความ “รอยร้าวที่ฐานราก ความเปราะบางของครอบครัวไทยในอนาคต” โดย รศ.ดร. ภูเบศร์ สมุทรจักร สถาบันวิจัยประชากร ได้คาดประมาณสัดส่วนประชากรในครัวเรือนรูปแบบต่าง ๆ ตั้งแต่ปี 2533 - 2583 ว่างี้ ครัวเรือนไทยมีแนวโน้มที่มีความเปราะบางเพิ่มขึ้น ในประชากรวัยเด็กพบว่า ครัวเรือนพ่อแม่และลูก มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 45.5 ในปี 2548 เป็นร้อยละ 35.2 ในปี 2562 และในอีก 20 ปีข้างหน้า ครัวเรือนพ่อแม่และลูกมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 31 ซึ่งแนวโน้มการลดลงได้รับอิทธิพลจากภาวะเจริญพันธุ์ระดับต่ำ อายุเฉลี่ยแรกสมรสยาวนานมากขึ้น และการตัดสินใจที่ไม่มีบุตร นอกจากนี้ยังพบว่าครัวเรือนข้ามรุ่นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 8.9 ในปี 2548 เป็นร้อยละ 13.7 ในปี 2562 และในอีก 20 ปีข้างหน้าเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 15 ในปี 2583 ในขณะที่ผู้สูงอายุที่อยู่ในครัวเรือนสามรุ่นมีแนวโน้มที่จะลดลงจากร้อยละ 34 ในปี 2554 เป็นร้อยละ 28 ในปี 2560 และเหลือเพียงร้อยละ 22 ในปี 2583 หากนับเฉพาะครัวเรือนที่ลูกไม่ได้อยู่กับพ่อแม่พร้อมหน้ากัน ไม่ว่าจะเป็นครัวเรือนพ่อแม่เลี้ยงเดี่ยว ครัวเรือนแม่เลี้ยงเดี่ยว หรือครัวเรือนข้ามรุ่น พบว่ามีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ครัวเรือนข้ามรุ่นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 8.9 ในปี 2548 เป็นร้อยละ 13.7 ในปี 2562 และในอีก 20 ปีข้างหน้าเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 15 จากภาพที่ 3.7 ทำให้เห็นว่ารูปแบบครัวเรือนมีแนวโน้มเปลี่ยนไป คือ มีครัวเรือนสามรุ่นอายุมากเป็นอันดับหนึ่ง อาจมาจากสาเหตุที่ประเทศไทยเป็นสังคมผู้สูงอายุ และมีแนวโน้มเป็นสังคมผู้สูงอายุระดับสมบูรณ์ และจากการคาดการณ์ ในปี 2576 ผู้สูงอายุจะมากกว่าร้อยละ 28 ซึ่งจะทำให้ประเทศไทยเป็นสังคมผู้สูงอายุระดับสุดยอด²¹ รองลงมา ครัวเรือนพ่อแม่ลูก ครัวเรือนสามีภรรยา ครัวเรือนคนเดียว ครัวเรือนพ่อหรือแม่คนเดียว และครัวเรือนข้ามรุ่น ตามลำดับ

ภาพที่ 3.8 การคาดประมาณสัดส่วนประชากรในครัวเรือนรูปแบบต่าง ๆ

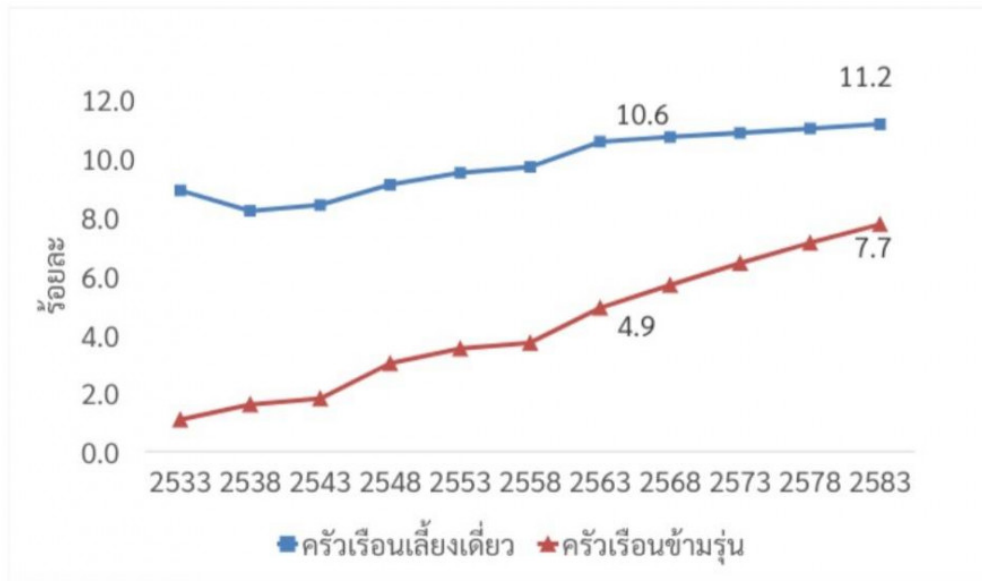

ที่มา. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, <https://op.mahidol.ac.th/ga/posttoday-44/>

²¹ การขับเคลื่อนมาตรการรองรับสังคมสูงวัยคนไทยอายุยืนของประเทศไทย, https://www.dop.go.th/download/knowledge/th1658208320-1649_0.pdf

ภาพที่ 3.9 การคาดประมาณสัดส่วนประชากรในครัวเรือนไม่พร้อมหน้า

ที่มา. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, <https://op.mahidol.ac.th/ga/posttoday-44/>

ซึ่งจากภาพ 3.8 มีการคาดการณ์ครัวเรือนไม่พร้อมหน้า ได้แก่ ครัวเรือนเลี้ยงเดี่ยว และครัวเรือนข้ามรุ่นตั้งแต่ 2533 - 2583 ในภาพรวมไว้ว่า มีครัวเรือนเลี้ยงเดี่ยวมากกว่าครัวเรือนข้ามรุ่นและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี โดนสรุปแล้วจึงสะท้อนว่า ในอนาคตครัวเรือนเลี้ยงเดี่ยวยังคงมีแนวโน้มที่มากขึ้น

ครอบครัวพ่อหรือแม่เลี้ยงเดี่ยว หมายถึง **ครอบครัวที่พ่อหรือแม่เลี้ยงดูบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะโดยลำพัง** มีสาเหตุหลายประการ และสาเหตุหนึ่งคือ การหย่าร้างหรือแยกทางกัน จากสถิติการหย่าร้างในรอบ 10 ปี²² รวม 1,175,986 คู่ สถิติที่สูงที่สุด ได้แก่ ปี 2562 จำนวน 128,514 คู่ ต่ำสุด ได้แก่ ปี 2556 จำนวน 107,031 คู่ และในปี 2564 มีจำนวน ทั้งสิ้น 110,942 คู่ ทั้งนี้ แนวโน้มการหย่าร้างในปี 2565 สูงขึ้น และอาจมากกว่าปี 2564 เนื่องจากข้อมูลรายงานสถิติจำนวนทะเบียนหย่า ระหว่างเดือนมกราคมถึงเดือนสิงหาคม ปี 2565²³ ซึ่งผ่านไปเพียง 8 เดือน พบสถิติการหย่าร้างแล้ว 78,995 คู่

นอกจากนี้ สาเหตุที่มาของครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว ได้แก่ การเสียชีวิตของคู่สมรส และการมีลูกเมื่อยังไม่พร้อม ทำให้หัวหน้าครอบครัวต้องปรับตัวในการใช้ชีวิตและการเลี้ยงดูลูกตามลำพัง ซึ่งมี 4 ระยะ²⁴ ได้แก่ ระยะแรกใครคนหนึ่งเสียชีวิต หรือเกิดปัญหาความไม่เข้าใจ ความไม่ลงรอย จนเกิดความรู้สึกว่าจะไม่อยู่ด้วยกันแล้ว ระยะที่ 2 คือระยะที่ตัดสินใจหย่าร้างกัน ระยะที่ 3 ความเป็นพ่อหรือแม่เลี้ยงเดี่ยวมือใหม่ ส่วนใหญ่จะพบกับปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ ทั้งเรื่องสภาพจิตใจ ค่าใช้จ่ายที่ต้องแบกรับภาระคนเดียว ปัญหาที่ต้องเลี้ยงดูลูกอย่างถูกวิธี และถูกมองด้วยทัศนคติที่ผิดๆ จากสังคมว่าเป็นครอบครัวที่ขาดความสมบูรณ์ เด็กที่มาจากครอบครัวนี้เป็นเด็กที่มีปัญหา สิ่งเหล่านี้ทำให้พ่อหรือแม่เลี้ยงเดี่ยวมีความเครียด และระยะสุดท้าย ระยะที่ 4 คือช่วงที่ผ่านพ้นวิกฤตไปได้สามารถเลี้ยงลูกได้ตามลำพัง เกิดเป็นครอบครัวใหม่ เป็นกระบวนการที่สามารถทำให้พ่อหรือแม่เลี้ยงเดี่ยวฝ่าวิกฤต และมีความเข้มแข็งในการดูแลครอบครัว

²² อัตราหย่าร้างในไทยพุ่ง 10 ปี 1.17 ล้านคู่ ปมพิษศก.-การงาน-โควิด กทม.แชมป์ - มติชนสุดสัปดาห์, matichonweekly.com

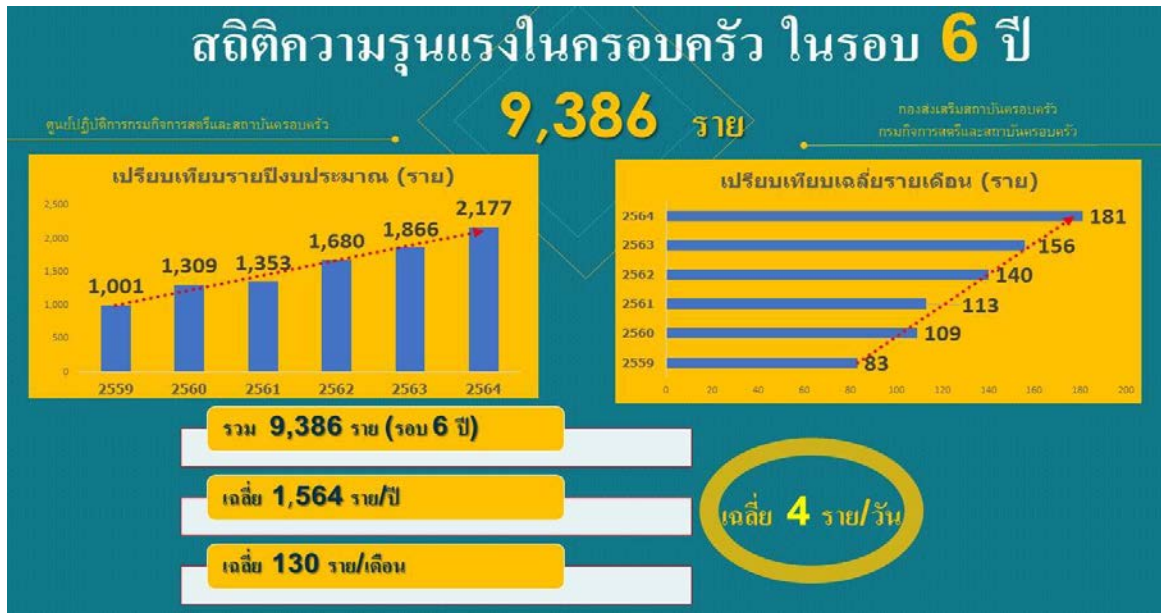
²³ สำนักบริหารการทะเบียน, กรมการปกครอง, กระทรวงมหาดไทย

²⁴ ลูกเลี้ยงเดี่ยว มองไปข้างหน้าและทำได้ดีที่สุด, ชาวประชาสัมพันธ์ สถาบันราชานุกูล, <https://th.rajanakul.go.th/preview-3361.html>

3.3.3 สถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัวในรอบ 6 ปี

รายงานสถิติความรุนแรงในครอบครัวในรอบ 6 ปี ซึ่งจัดเก็บโดย กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ทั้งส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ตั้งแต่ปี 2559 – 2564 ภาพรวมผู้ที่ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัวมีจำนวนทั้งสิ้น 9,386 คน เฉลี่ยจำนวน 1,564 รายต่อปี หรือ 130 รายต่อเดือน ซึ่งจะพบว่าอัตราความรุนแรงสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทุก ๆ ปี ไม่ว่าจะเปรียบเทียบรายเดือน หรือรายปี ดังภาพที่ 3.9

ภาพที่ 3.10 สถิติความรุนแรงในครอบครัว ในรอบ 6 ปี

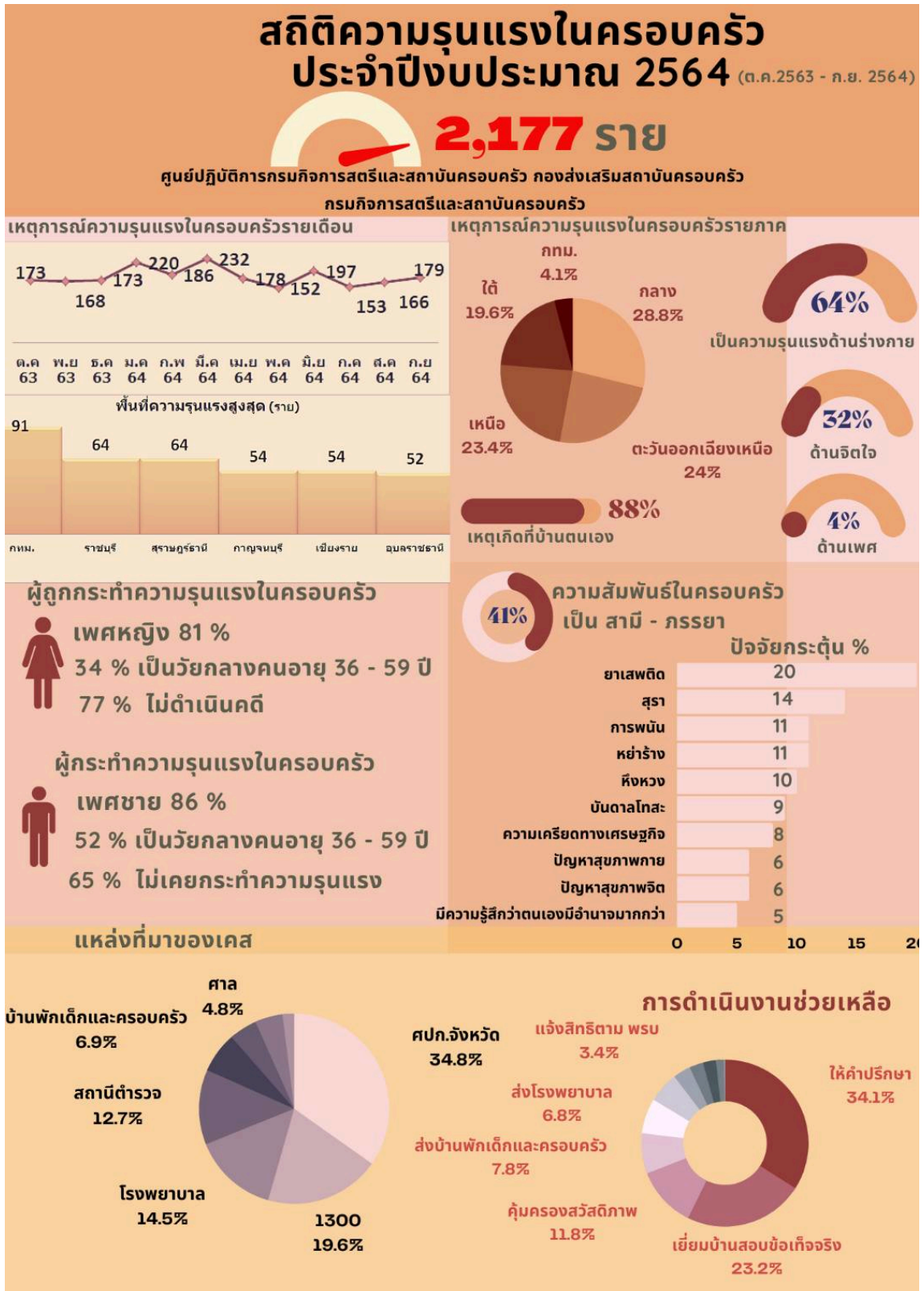

ที่มา. รายงานสถิติความรุนแรงในครอบครัวในรอบ 6 ปี, กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

จากภาพ 3.10 ความรุนแรงในครอบครัว จากรายงานความรุนแรงในครอบครัวใน ประจำปี 2564 มีทั้งสิ้น 2,177 ราย ความรุนแรงเฉลี่ย 181 รายต่อเดือน โดยพื้นที่ที่มีสถิติการใช้ความรุนแรงมากที่สุด คือ กรุงเทพมหานคร รองลงมา คือ ราชบุรี สุราษฎร์ธานี กาญจนบุรี เชียงราย และอุบลราชธานี ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเหตุการณ์ความรุนแรงในครอบครัวรายภาค พบว่าภาคที่มีความรุนแรงมากที่สุด คือภาคกลาง 28.8 % รองลงมาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคใต้ โดยเป็นความรุนแรงด้านร่างกายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 64 ตามมาด้วยด้านจิตใจ ร้อยละ 32 และด้านเพศ ร้อยละ 4 ตามลำดับ โดยพบว่าร้อยละ 88 เป็นเหตุที่เกิดขึ้นที่บ้านของตนเอง พบว่าผู้ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัวส่วนมากเป็นผู้หญิงสูงถึงร้อยละ 81 ทั้งนี้ผู้ที่ถูกกระทำความรุนแรงมักไม่ดำเนินคดี ร้อยละ 77 ในด้านผู้กระทำส่วนมากเป็นเพศชาย ร้อยละ 86 และพบว่า ร้อยละ 65 ไม่เคยกระทำความรุนแรงมาก่อน ทั้งนี้ความสัมพันธ์ในครอบครัวพบว่า เป็นสามีภรรยา ร้อยละ 41

จากสถิติข้างต้น พบว่าปัจจัยที่ก่อให้เกิดความรุนแรงในครอบครัว มีดังนี้ ยาเสพติด ร้อยละ 20 สุรา ร้อยละ 14 การพนัน ร้อยละ 11 หย่าร้าง ร้อยละ 11 หึงหวง ร้อยละ 10 บันดาลโทษ ร้อยละ 9 ความเครียดทางเศรษฐกิจ ร้อยละ 8 ปัญหาสุขภาพกาย ร้อยละ 6 ปัญหาสุขภาพจิต ร้อยละ 6 และมีความรู้สึกว่าตนเองมีอำนาจมากกว่า ร้อยละ 5 ตามลำดับ ศูนย์ปฏิบัติการกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ดำเนินการให้ความช่วยเหลือผ่านกระบวนการสังคมสงเคราะห์ ให้คำแนะนำปรึกษา เยี่ยมบ้าน สอบสภาพข้อเท็จจริง ค้ำครองสวัสดิภาพ ส่งต่อบ้านพักเด็กและครอบครัว หรือโรงพยาบาล และแจ้งสิทธิตาม พ.ร.บ. ที่เกี่ยวข้อง

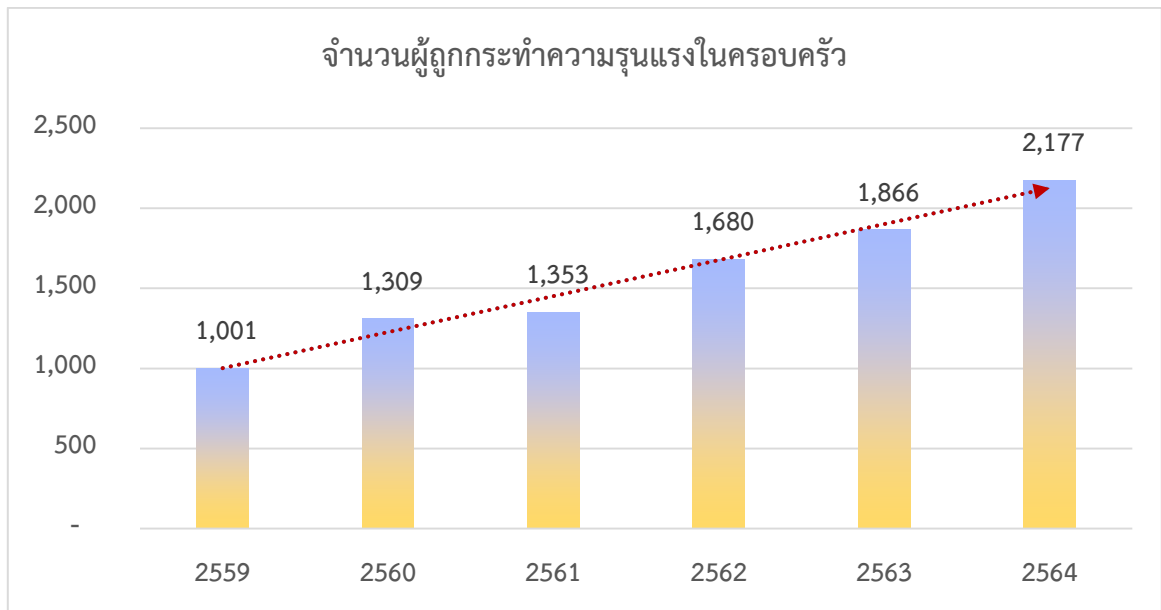
ภาพที่ 3.11 สถิติความรุนแรงในครอบครัว ประจำปี 2564

ที่มา. ศูนย์ปฏิบัติการ กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

จากแผนภูมิ 3.11 เมื่อเปรียบเทียบตั้งแต่ปี 2559 – 2564 พบว่า ในปี 2559 มีจำนวนสถิติความรุนแรงในครอบครัว 1,001 คน ในปี 2560 จำนวน 1,309 คน ปี 2561 จำนวน 1,353 คน ปี 2562 จำนวน 1,680 คน ปี 2563 จำนวน 1,866 คน ปี 2564 จำนวน 2,177 คน ซึ่งสูงขึ้นจากปีก่อนหน้า ร้อยละ 16.67 และในปี 2565 ไตรมาสที่ 1 จำนวนความรุนแรงในครอบครัวสูงถึง 667 ราย เฉลี่ย 222 รายต่อเดือน

แผนภูมิ 3.11 สถิติผู้ถูกระทำความรุนแรง ประจำปี 2559 – 2564 (หน่วย : คน)

ที่มา. รายงานสถิติความรุนแรงในครอบครัวในรอบ 6 ปี, กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว , ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

3.4 สถานการณ์สังคมด้านผู้สูงอายุไทย

ปัจจุบันประเทศไทยเป็นสังคมผู้สูงอายุ หรือ Aged Society เนื่องจากมีประชากรที่มีอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไปจำนวน 12,567,823 คน คิดเป็นสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 19.01 ของจำนวนประชากรทั้งหมด และคาดว่าในปี 2576 ประเทศไทยจะเข้าสู่สังคมสูงวัยระดับสุดยอด²⁵ (Super Aged Society) โดยจะมีประชากรสูงอายุ คิดเป็นร้อยละ 28 ของประชากรทั้งประเทศ ในปัจจุบันมีผู้สูงอายุไม่น้อยที่ตกอยู่ในภาวะยากลำบากหลายมิติ ทั้งมิติทางเศรษฐกิจ มิติสุขภาพ มิติสภาพแวดล้อมและที่อยู่อาศัย และมิติสังคม การเพิ่มขึ้นของประชากรผู้สูงอายุอย่างรวดเร็วส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในภาพรวมด้านต่างๆ นอกจากนี้รูปแบบการอยู่อาศัยของครอบครัว จะมีขนาดเล็กลดลง เหลือสมาชิกเฉลี่ย 3 คนต่อครอบครัว แนวโน้มการอยู่คนเดียวเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะผู้สูงอายุ คนวัยหนุ่มสาว มีการแต่งงานช้าลงเรื่อยๆ นิยมมีบุตรน้อยลง หรือไม่คิดที่จะมีบุตร จึงทำให้สัดส่วนประชากรเด็กเกิดในประเทศไทยมีแนวโน้มน้อยลง ส่งผลให้ประชากรวัยแรงงานมีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่อง

²⁵ การขับเคลื่อนมาตรการรองรับสังคมสูงวัยคนไทยอายุยืนของประเทศไทยไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ, จารุวรรณ ศรีภักดี

จากตาราง 3.12 ผลการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า ผู้สูงอายุหรือผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ในประเทศไทยมีจำนวนเพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี ดังนั้นการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประเทศไทยจึงมีผลทำให้โครงสร้างทางเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะด้านกำลังแรงงาน เนื่องจากผู้สูงอายุเข้ามา มีบทบาทในการเป็นกำลังแรงงานเพิ่มขึ้น หรือกล่าวได้ว่า ผู้สูงอายุที่มีงานทำมีความสำคัญต่อการขับเคลื่อน การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ²⁶ สำหรับประเด็นดัชนีผู้สูงอายุ (Ageing Index) หมายถึง อัตราส่วนของ จำนวนประชากร สูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) ต่อจำนวนประชากรวัยเด็ก (อายุต่ำกว่า 15 ปี) 100 คน²⁷ จากข้อมูลพบว่าในปี พ.ศ. 2564 การประมวลผลดัชนีผู้สูงอายุ อยู่ที่อัตราส่วน 115.45 แสดงให้เห็นว่าดัชนีผู้สูงอายุ มีค่ามากกว่า 100 นั้นหมายความว่า ในปี พ.ศ. 2564 ประเทศไทยมีประชากรผู้สูงอายุ มากกว่าประชากรเด็ก โดยมีผู้สูงอายุจำนวน 115 คน ต่อเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี จำนวน 100 คน

ตาราง 3.12 จำนวนผู้สูงอายุตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 - 2565 (หน่วย : คน)

ปี พ.ศ.	จำนวนประชากร	จำนวนผู้สูงอายุ (60 ปี ขึ้นไป)	สัดส่วน (ร้อยละ)
2555	64,456,695	8,170,909	12.68
2556	64,785,909	8,734,101	13.48
2557	65,124,716	9,110,754	13.99
2558	65,729,098	9,455,777	14.39
2559	65,931,550	9,802,080	14.87
2560	66,188,503	10,225,322	15.45
2561	66,413,979	10,666,803	16.06
2562	66,558,935	11,136,059	16.73
2563	66,186,727	11,627,130	17.57
2564	66,171,439	12,071,837	18.24
2565	66,107,892	12,567,823	19.01

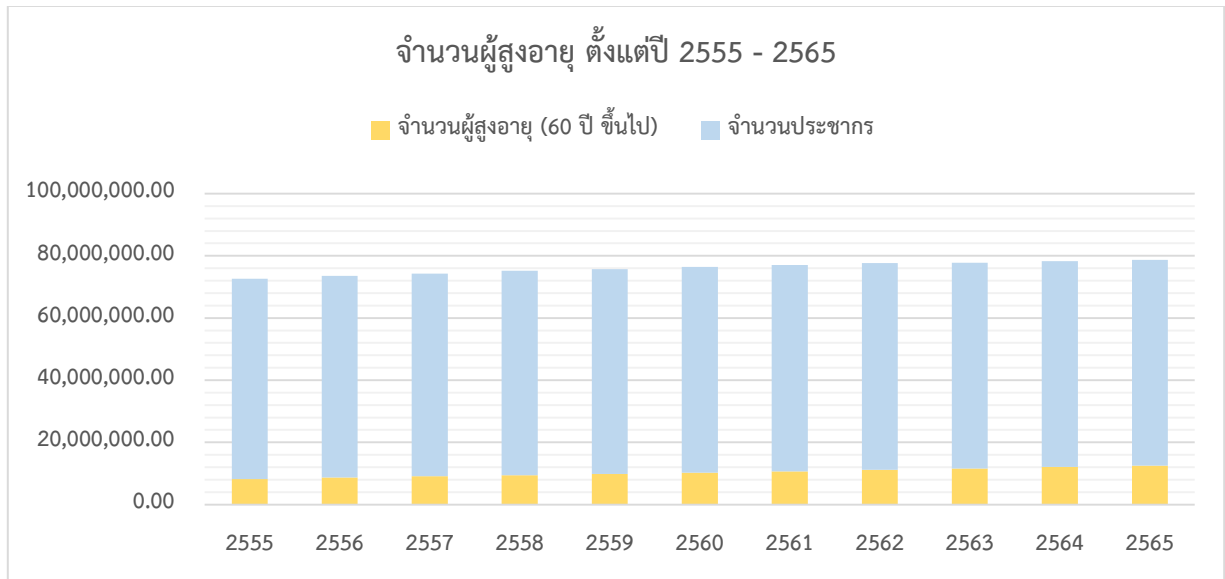
ที่มา. ข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2565, โดย สำนักงานสถิติแห่งชาติ และกรมกิจการผู้สูงอายุ ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

²⁶ วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเทพฯ, ปีที่ 8. ฉบับที่ 3, กันยายน-ธันวาคม 2564, สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ปี 2562

²⁷ การขยายอายุที่จะเกษียณในสังคมผู้สูงอายุ

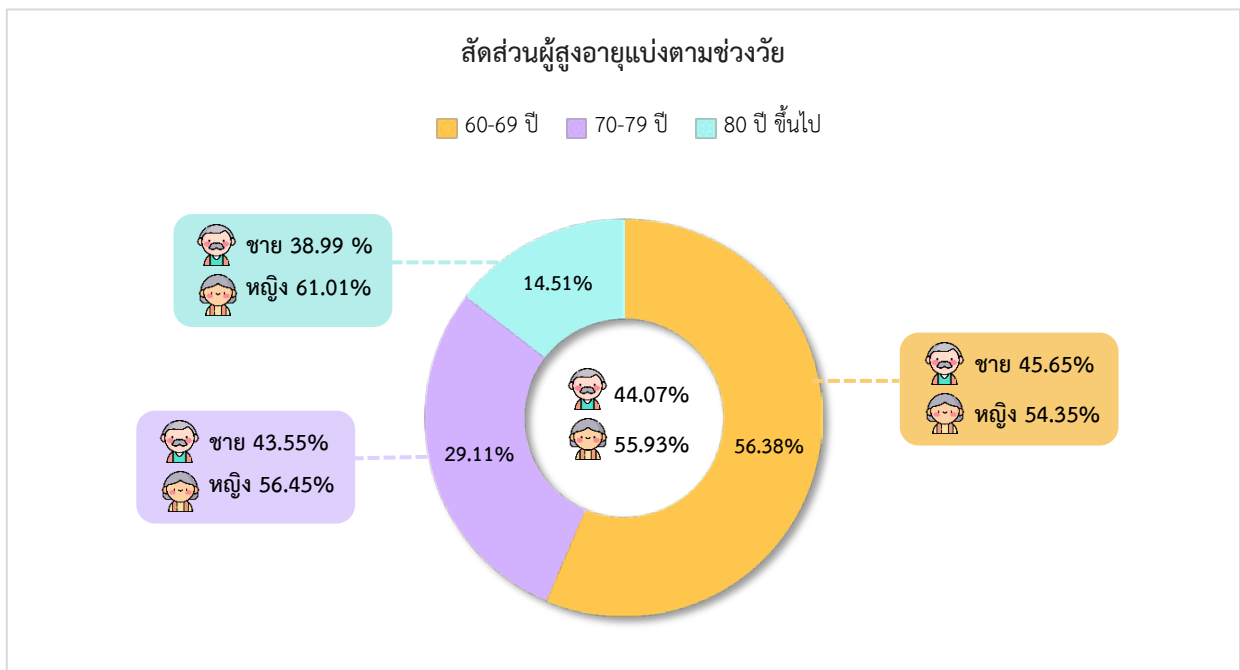
แผนภูมิ 3.12 จำนวนผู้สูงอายุ ตั้งแต่ปี 2555 – 2565 (หน่วย : คน)

ที่มา. จาก สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

จากแผนภูมิที่ 3.12 แสดงสถิติจำนวนผู้สูงอายุในประเทศไทย พบว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 – 2565 มีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นทุกปี และเมื่อจำแนกสัดส่วนผู้สูงอายุตามช่วงวัย ในปี 2564 พบว่า ประชากรสูงอายุวัยต้น (อายุ 60-69 ปี) มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.38 ของประชากรสูงอายุทั้งหมด รองลงมาเป็น ประชากรสูงอายุวัยกลาง (อายุ 70-79 ปี) ร้อยละ 29.11 และสุดท้ายได้แก่ ประชากรวัยปลาย (อายุ 80 ปีขึ้นไป) ร้อยละ 14.51

แผนภูมิ 3.13 สัดส่วนผู้สูงอายุแบ่งตามช่วงวัย ประจำปี 2564

ที่มา. จาก สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

3.4.1 สถานการณ์สังคมผู้สูงอายุ²⁸

เมื่อเปรียบเทียบจำนวนผู้สูงอายุต่อประชากรทั้งหมดรายจังหวัด พบว่า ในปี พ.ศ. 2564 พบว่าจังหวัดในประเทศไทยเป็นสังคมสูงวัยระดับสมบูรณ์ รวมกรุงเทพมหานคร 21 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดลำปาง จังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดแพร่ จังหวัดลำพูน จังหวัดชัยนาท จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดพะเยา จังหวัดอ่างทอง จังหวัดอุตรดิตถ์ จังหวัดพิจิตร จังหวัดสุโขทัย จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดน่าน จังหวัดอุทัยธานี จังหวัดนครนายก จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดลพบุรี จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดเพชรบุรี และอีก 56 จังหวัด เป็นสังคมผู้สูงวัย

และจากการสำรวจ พบว่าจังหวัดที่น่าห่วงใยเนื่องจากผู้สูงอายุได้รับเบี้ยยังชีพต่ำกว่า ร้อยละ 80 มี 2 จังหวัด คือกรุงเทพมหานคร ผู้สูงอายุได้รับเบี้ยยังชีพร้อยละ 76.05 และนนทบุรีร้อยละ 78.16 ดังตาราง 3.13

ตาราง 3.13 สัดส่วนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป จำแนกรายจังหวัด ประจำปี 2564 (หน่วย : คน)

จังหวัด	จำนวนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป	ร้อยละ (ผู้สูงอายุต่อประชากร)	ระดับสังคมสูงวัย	จำนวนผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	ร้อยละ (ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพต่อประชากรผู้สูงอายุในจังหวัด)
ลำพูน	100,460	25.04	สังคมสูงวัยสมบูรณ์	98,836	98.38
พะเยา	109,114	23.49	สังคมสูงวัยสมบูรณ์	106,631	97.72
สุโขทัย	128,902	22.02	สังคมสูงวัยสมบูรณ์	125,252	97.17
น่าน	103,079	21.66	สังคมสูงวัยสมบูรณ์	99,526	96.55
แพร่	108,991	25.08	สังคมสูงวัยสมบูรณ์	105,175	96.50
กาฬสินธุ์	170,862	17.51	สังคมสูงวัย	164,350	96.19
ลำปาง	184,913	25.52	สังคมสูงวัยสมบูรณ์	177,184	95.82
อำนาจเจริญ	65,086	17.29	สังคมสูงวัย	62,327	95.76
บึงกาฬ	62,461	14.8	สังคมสูงวัย	59,797	95.73
ยโสธร	98,323	18.43	สังคมสูงวัย	93,918	95.52
ชัยภูมิ	219,508	19.56	สังคมสูงวัย	209,024	95.22
ร้อยเอ็ด	240,592	18.56	สังคมสูงวัย	229,063	95.21
ศรีสะเกษ	251,661	17.27	สังคมสูงวัย	239,551	95.19
เลย	120,876	18.92	สังคมสูงวัย	114,994	95.13
ชัยนาท	77,152	24.08	สังคมสูงวัยสมบูรณ์	73,046	94.68
กำแพงเพชร	136,595	19.18	สังคมสูงวัย	129,128	94.53
หนองบัวลำภู	83,949	16.49	สังคมสูงวัย	79,292	94.45
เขียงราย	248,985	19.18	สังคมสูงวัย	235,086	94.42
อุตรดิตถ์	102,756	23.03	สังคมสูงวัยสมบูรณ์	96,992	94.39
สุรินทร์	242,114	17.59	สังคมสูงวัย	227,528	93.98

²⁸ กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, “สังคมผู้สูงอายุในปัจจุบันและเศรษฐกิจในประเทศไทย,” แก้วครั้งล่าสุด 2564, สืบค้นเมื่อ 16 พฤศจิกายน, 2564, <https://www.dop.go.th/th/know/15/926>

จังหวัด	จำนวนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป	ร้อยละ (ผู้สูงอายุต่อประชากร)	ระดับสังคมสูงวัย	จำนวนผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	ร้อยละ (ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพต่อประชากรผู้สูงอายุในจังหวัด)
พิจิตร	117,033	22.11	สังคมสูงวัยสมบูรณ์	109,971	93.97
บุรีรัมย์	270,902	17.15	สังคมสูงวัย	254,496	93.94
สุพรรณบุรี	181,071	21.68	สังคมสูงวัยสมบูรณ์	169,675	93.71
มุกดาหาร	54,874	15.61	สังคมสูงวัย	51,362	93.60
สกลนคร	179,711	15.68	สังคมสูงวัย	168,179	93.58
นครพนม	113,529	15.83	สังคมสูงวัย	105,979	93.35
อุทัยธานี	69,370	21.34	สังคมสูงวัยสมบูรณ์	64,725	93.30
มหาสารคาม	177,246	18.69	สังคมสูงวัย	164,719	92.93
กระบี่	62,710	13.08	สังคมสูงวัย	58,134	92.70
พังงา	47,929	17.88	สังคมสูงวัย	44,385	92.61
อุบลราชธานี	300,679	16.09	สังคมสูงวัย	278,228	92.53
เพชรบูรณ์	191,428	19.57	สังคมสูงวัย	177,041	92.48
ตรัง	110,291	17.24	สังคมสูงวัย	101,851	92.35
สตูล	44,598	13.73	สังคมสูงวัย	41,097	92.15
อ่างทอง	64,024	23.3	สังคมสูงวัยสมบูรณ์	58,744	91.75
ตาก	82,833	12.24	สังคมสูงวัย	75,874	91.60
จันทบุรี	103,799	19.35	สังคมสูงวัย	95,061	91.58
พัทลุง	103,421	19.79	สังคมสูงวัย	94,204	91.09
อุดรธานี	256,015	16.34	สังคมสูงวัย	233,195	91.09
นครราชสีมา	492,729	18.71	สังคมสูงวัย	448,253	90.97
ขอนแก่น	338,318	18.89	สังคมสูงวัย	306,556	90.61
นครสวรรค์	225,891	21.82	สังคมสูงวัยสมบูรณ์	203,815	90.23
ฉะเชิงเทรา	131,011	18.09	สังคมสูงวัย	117,605	89.77
เชียงใหม่	364,633	20.38	สังคมสูงวัยสมบูรณ์	326,681	89.59
ระยอง	104,371	13.89	สังคมสูงวัย	93,428	89.52
นครศรีธรรมราช	286,577	18.5	สังคมสูงวัย	256,494	89.50
สิงห์บุรี	51,353	25.11	สังคมสูงวัยสมบูรณ์	45,930	89.44
สมุทรสงคราม	45,583	23.89	สังคมสูงวัยสมบูรณ์	40,767	89.43
สระบุรี	115,804	17.98	สังคมสูงวัย	103,465	89.34
สุราษฎร์ธานี	172,117	16.05	สังคมสูงวัย	153,636	89.26
เพชรบุรี	97,568	20.21	สังคมสูงวัยสมบูรณ์	86,943	89.11

จังหวัด	จำนวนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป	ร้อยละ (ผู้สูงอายุต่อประชากร)	ระดับสังคมสูงวัย	จำนวนผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	ร้อยละ (ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพต่อประชากรผู้สูงอายุในจังหวัด)
ชุมพร	95,418	18.73	สังคมสูงวัย	84,962	89.04
พิษณุโลก	173,974	20.53	สังคมสูงวัยสมบูรณ์	154,586	88.86
แม่ฮ่องสอน	35,751	12.5	สังคมสูงวัย	31,755	88.82
ระนอง	29,560	15.19	สังคมสูงวัย	26,242	88.78
ตราด	42,771	18.73	สังคมสูงวัย	37,885	88.58
นครปฐม	171,236	18.57	สังคมสูงวัย	151,570	88.52
ชลบุรี	226,963	14.33	สังคมสูงวัย	200,867	88.50
ปราจีนบุรี	87,309	17.63	สังคมสูงวัย	77,252	88.48
พระนครศรีอยุธยา	160,268	19.53	สังคมสูงวัย	141,764	88.45
สมุทรสาคร	94,926	16.18	สังคมสูงวัย	83,939	88.43
ราชบุรี	172,838	19.91	สังคมสูงวัย	152,699	88.35
กาญจนบุรี	143,256	16.02	สังคมสูงวัย	126,407	88.24
สมุทรปราการ	222,831	16.43	สังคมสูงวัย	195,923	87.92
ภูเก็ต	51,259	12.24	สังคมสูงวัย	45,068	87.92
หนองคาย	88,388	17.1	สังคมสูงวัย	77,186	87.33
สงขลา	237,536	16.59	สังคมสูงวัย	206,999	87.14
ลพบุรี	151,552	20.49	สังคมสูงวัยสมบูรณ์	129,915	85.72
นครนายก	54,192	20.81	สังคมสูงวัยสมบูรณ์	46,239	85.32
นราธิวาส	96,415	11.91	สังคมสูงวัย	81,695	84.73
ประจวบคีรีขันธ์	97,577	17.64	สังคมสูงวัย	81,760	83.79
ปัตตานี	90,147	12.36	สังคมสูงวัย	75,169	83.38
ปทุมธานี	184,601	15.51	สังคมสูงวัย	153,537	83.17
สระแก้ว	90,163	16.04	สังคมสูงวัย	74,178	82.27
ยะลา	67,323	12.41	สังคมสูงวัย	55,323	82.18
นนทบุรี	250,679	19.45	สังคมสูงวัย	195,925	78.16
กรุงเทพมหานคร	1,141,107	20.64	สังคมสูงวัยสมบูรณ์	867,760	76.05
ผลรวม	12,071,837	-	-	10,843,085	100.00

ที่มา. สถิติการบริการด้านการทะเบียนราษฎร, สำนักบริหารการทะเบียน, กรมการปกครอง
ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

จากตาราง 3.14 เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป ต่อประชากรระดับจังหวัด ระหว่างปี 2562 – 2564 พบว่า จังหวัดที่เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุระดับสมบูรณ์ (Complete Aged Society) มีจำนวนเพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี โดยในปี 2562 มีจังหวัดที่เป็นสังคมผู้สูงอายุระดับสมบูรณ์ จำนวน 11 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดลำปาง จังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดแพร่ จังหวัดลำพูน จังหวัดชัยนาท จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดพะเยา จังหวัดอ่างทอง จังหวัดอุตรดิตถ์ จังหวัดพิจิตร จังหวัดสุโขทัย ส่วนปี 2563 มีจังหวัดที่เป็นสังคมผู้สูงอายุระดับสมบูรณ์ จำนวน 16 จังหวัด โดยจังหวัดที่เพิ่มเข้ามา 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดน่าน จังหวัดอุทัยธานี จังหวัดนครนายก และในปี 2564 มีจังหวัดที่เป็นสังคมผู้สูงอายุระดับสมบูรณ์ทั้งสิ้น จำนวน 20 จังหวัด (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร) โดยจังหวัดที่เพิ่มเข้ามา มีดังนี้ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดลพบุรี จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเพชรบุรี ตามลำดับ

ตาราง 3.14 เปรียบเทียบประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป จำแนกรายจังหวัด ประจำปี 2562 - 2564 (หน่วย : คน)

จังหวัด	ปี 2562	ร้อยละ (ผู้สูงอายุต่อประชากร)	ปี 2563	ร้อยละ (ผู้สูงอายุต่อประชากร)	ปี 2564	ร้อยละ (ผู้สูงอายุต่อประชากร)
กรุงเทพมหานคร	1,063,871	18.78	1,108,912	19.84	1,141,107	20.64
จังหวัดลำปาง	170,029	23.03	177,899	24.40	184,913	25.52
จังหวัดสิงห์บุรี	48,135	23.09	49,921	24.25	51,353	25.11
จังหวัดแพร่	100,880	22.84	104,954	24.00	108,991	25.08
จังหวัดลำพูน	92,945	22.95	96,805	24.08	100,460	25.04
จังหวัดชัยนาท	72,628	22.24	74,901	23.23	77,152	24.08
จังหวัดสมุทรสงคราม	43,019	22.25	44,569	23.21	45,583	23.89
จังหวัดพะเยา	99,116	20.98	104,517	22.36	109,114	23.49
จังหวัดอ่างทอง	60,046	21.47	62,315	22.53	64,024	23.30
จังหวัดอุตรดิตถ์	95,380	21.05	99,336	22.14	102,756	23.03
จังหวัดพิจิตร	109,225	20.37	113,617	21.34	117,033	22.11
จังหวัดสุโขทัย	119,088	20.01	124,307	21.14	128,902	22.02
จังหวัดนครสวรรค์	209,688	19.78	218,041	20.96	225,891	21.82
จังหวัดสุพรรณบุรี	168,856	19.95	175,302	20.90	181,071	21.68
จังหวัดน่าน	93,659	19.58	98,389	20.64	103,079	21.66
จังหวัดอุทัยธานี	65,041	19.79	67,296	20.65	69,370	21.34
จังหวัดนครนายก	50,301	19.29	52,395	20.15	54,192	20.81
จังหวัดพิษณุโลก	159,810	18.47	167,018	19.66	173,974	20.53
จังหวัดลพบุรี	140,685	18.62	146,807	19.76	151,552	20.49
จังหวัดเชียงใหม่	333,692	18.75	349,970	19.61	364,633	20.38
จังหวัดเพชรบุรี	90,258	18.60	93,990	19.49	97,568	20.21
จังหวัดราชบุรี	160,323	18.36	167,016	19.21	172,838	19.91

จังหวัด	ปี 2562	ร้อยละ (ผู้สูงอายุต่อ ประชากร)	ปี 2563	ร้อยละ (ผู้สูงอายุต่อ ประชากร)	ปี 2564	ร้อยละ (ผู้สูงอายุ ต่อ ประชากร)
จังหวัดพัทลุง	95,933	18.28	100,108	19.14	103,421	19.79
จังหวัดเพชรบูรณ์	177,211	17.86	184,662	18.81	191,428	19.57
จังหวัดชัยภูมิ	203,237	17.87	211,898	18.84	219,508	19.56
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	148,442	18.10	155,143	18.94	160,268	19.53
จังหวัดนนทบุรี	231,419	18.29	239,510	18.76	250,679	19.45
จังหวัดจันทบุรี	95,420	17.75	99,809	18.64	103,799	19.35
จังหวัดกำแพงเพชร	126,366	17.41	131,769	18.45	136,595	19.18
จังหวัดเชียงราย	225,862	17.40	238,087	18.38	248,985	19.18
จังหวัดเลย	111,799	17.39	116,590	18.25	120,876	18.92
จังหวัดขอนแก่น	312,933	17.36	326,053	18.17	338,318	18.89
จังหวัดชุมพร	88,026	17.22	91,744	18.02	95,418	18.73
จังหวัดตราด	39,413	17.14	41,300	18.07	42,771	18.73
จังหวัดนครราชสีมา	453,388	17.12	473,644	17.99	492,729	18.71
จังหวัดมหาสารคาม	164,249	17.06	170,986	17.93	177,246	18.69
จังหวัดนครปฐม	156,470	17.01	164,646	17.88	171,236	18.57
จังหวัดร้อยเอ็ด	224,131	17.17	232,664	17.92	240,592	18.56
จังหวัดนครศรีธรรมราช	265,735	17.01	276,533	17.83	286,577	18.50
จังหวัดยโสธร	91,078	16.95	94,795	17.74	98,323	18.43
จังหวัดฉะเชิงเทรา	121,318	16.85	126,675	17.58	131,011	18.09
จังหวัดสระบุรี	107,244	16.60	112,257	17.44	115,804	17.98
จังหวัดพังงา	44,316	16.49	46,146	17.20	47,929	17.88
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	88,793	16.02	93,313	16.95	97,577	17.64
จังหวัดปราจีนบุรี	80,845	16.34	84,339	17.08	87,309	17.63
จังหวัดสุรินทร์	224,364	16.06	233,749	16.96	242,114	17.59
จังหวัดกาฬสินธุ์	157,564	16.02	164,502	16.83	170,862	17.51
จังหวัดอำนาจเจริญ	59,862	15.82	62,492	16.61	65,086	17.29
จังหวัดศรีสะเกษ	232,607	15.79	242,643	16.64	251,661	17.27
จังหวัดตรัง	100,531	15.63	105,627	16.49	110,291	17.24
จังหวัดบุรีรัมย์	251,206	15.74	261,669	16.55	270,902	17.15
จังหวัดหนองคาย	80,634	15.44	84,533	16.34	88,388	17.10
จังหวัดสงขลา	219,472	15.28	229,680	16.08	237,536	16.59
จังหวัดหนองบัวลำภู	76,723	14.96	80,433	15.79	83,949	16.49
จังหวัดสมุทรปราการ	202,635	15.07	214,241	15.85	222,831	16.43
จังหวัดอุดรธานี	234,293	14.77	245,343	15.65	256,015	16.34

จังหวัด	ปี 2562	ร้อยละ (ผู้สูงอายุต่อ ประชากร)	ปี 2563	ร้อยละ (ผู้สูงอายุต่อ ประชากร)	ปี 2564	ร้อยละ (ผู้สูงอายุ ต่อ ประชากร)
จังหวัดสมุทรสาคร	86,663	14.82	91,464	15.60	94,926	16.18
จังหวัดอุบลราชธานี	276,628	14.73	289,179	15.49	300,679	16.09
จังหวัดสุราษฎร์ธานี	157,480	14.75	164,938	15.45	172,117	16.05
จังหวัดสระแก้ว	82,392	14.55	86,405	15.40	90,163	16.04
จังหวัดกาญจนบุรี	131,129	14.64	137,572	15.42	143,256	16.02
จังหวัดนครพนม	104,903	14.59	109,302	15.24	113,529	15.83
จังหวัดสกลนคร	164,075	14.23	171,997	15.00	179,711	15.68
จังหวัดมุกดาหาร	50,549	14.31	52,780	15.04	54,874	15.61
จังหวัดปทุมธานี	164,358	14.12	175,360	14.91	184,601	15.51
จังหวัดระนอง	26,964	13.94	28,289	14.55	29,560	15.19
จังหวัดบึงกาฬ	57,892	13.65	60,389	14.31	62,461	14.80
จังหวัดชลบุรี	205,021	13.16	216,726	13.83	226,963	14.33
จังหวัดระยอง	94,635	12.88	99,566	13.43	104,371	13.89
จังหวัดสตูล	40,896	12.64	42,848	13.22	44,598	13.73
จังหวัดกระบี่	56,627	11.88	59,700	12.50	62,710	13.08
จังหวัดแม่ฮ่องสอน	33,067	11.64	34,458	12.11	35,751	12.50
จังหวัดยะลา	63,488	11.84	65,546	12.17	67,323	12.41
จังหวัดปัตตานี	86,050	11.87	88,552	12.20	90,147	12.36
จังหวัดตาก	76,411	11.48	79,826	11.91	82,833	12.24
จังหวัดภูเก็ต	45,821	11.00	48,262	11.64	51,259	12.24
จังหวัดนราธิวาส	90,816	11.24	94,169	11.71	96,415	11.91
รวม	11,136,059	-	11,633,188	-	12,071,837	-

ที่มา. สถิติการบริการด้านการทะเบียนราษฎร, สำนักบริหารการทะเบียน, กรมการปกครอง

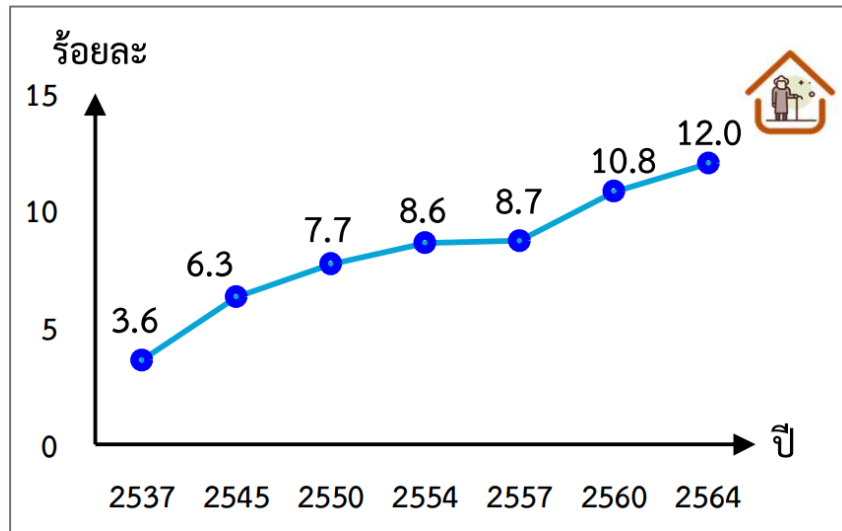
<https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statMenu/newStat/home.php>

ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

3.4.2 สถานการณ์ด้านที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุ

ด้านที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ พบว่า สัดส่วนผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียวตามลำพังในครัวเรือน ตั้งแต่ปี 2537 – 2564 มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง²⁹ โดยในปี 2564 มีผู้สูงอายุ ร้อยละ 12.0 ที่อยู่คนเดียวตามลำพังในครัวเรือนดังภาพ 3.11

ภาพที่ 3.12 สัดส่วนผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียวตามลำพังในครัวเรือน ตั้งแต่ปี 2537 – 2564

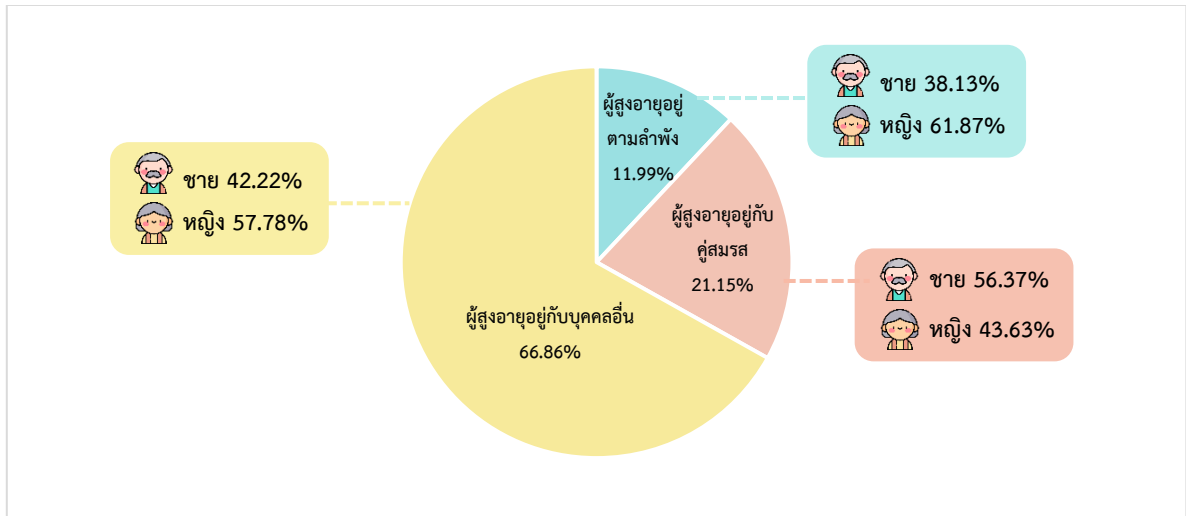
ที่มา. รายงานการสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2564, สำนักงานสถิติแห่งชาติ

และจากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ดังแผนภูมิ 3.14 พบว่า ประชากรสูงอายุอยู่ตามลำพังถึงร้อยละ 11.99 และกว่าร้อยละ 50 ของผู้สูงอายุที่อยู่ตามลำพังเป็นผู้สูงอายุเพศหญิง แม้เทียบกับผู้สูงอายุที่อยู่กับบุคคลอื่นแล้วจะมีจำนวนน้อยกว่า แต่การปล่อยให้ผู้สูงอายุอยู่ตามลำพังนับเป็นปัญหาที่ควรจะต้องเข้าไปดูแลอย่างทั่วถึง เนื่องจากเมื่อผู้สูงอายุอยู่คนเดียว อาจจะมีพฤติกรรมกรมการดูแลสุขภาพที่ไม่มีประสิทธิภาพ หรือการรับประทานอาหารไม่เหมาะสม ปัญหาการเดินทาง ด้านการเงิน รวมถึงการเข้าถึงสวัสดิการต่าง ๆ เนื่องจากเข้าไม่ถึงเทคโนโลยี นอกจากนี้สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล³⁰ ยังได้กล่าวว่าการที่ผู้สูงอายุอยู่ในครัวเรือนสามี-ภรรยา โดยไม่มีลูกหรือคนอื่น ๆ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 16.9 ในปี 2554 เป็นร้อยละ 20.6 ในปี 2560 และคาดการณ์ว่าในปี 2583 จะมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 23 ครัวเรือนผู้สูงอายุที่อยู่ลำพังคนเดียวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 8.6 ในปี 2554 เป็นร้อยละ 10.8 ในปี 2560 และราวร้อยละ 15 ในอีก 20 ปีข้างหน้า ซึ่งทั้งครัวเรือนผู้สูงอายุอยู่ด้วยกันโดยลำพัง หรืออยู่คนเดียวโดยลำพัง นับว่ามีความเปราะบางอย่างยิ่งต่อสวัสดิภาพทุกมิติของผู้สูงวัย

²⁹ รายงานการสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2564, สำนักงานสถิติแห่งชาติ

³⁰ พฤติกรรมกรมการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ตามลำพัง, <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/NHEJ/article/view/159049/115058>

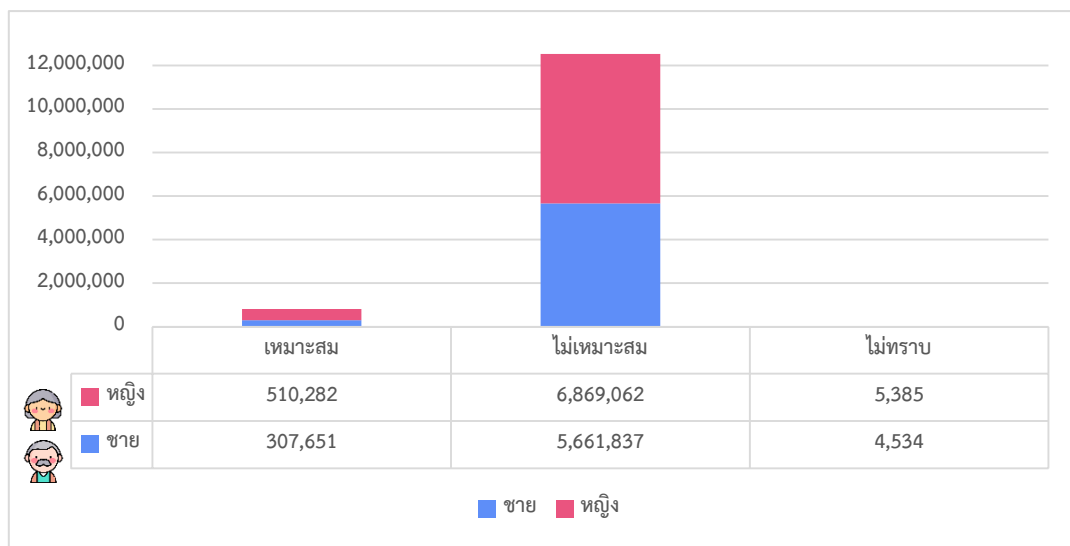
แผนภูมิ 3.14 ร้อยละของผู้สูงอายุ จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย ประจำปี 2564

ที่มา. สํารวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2564, สํานักงานสถิติแห่งชาติ

จากการสำรวจประชากรสูงอายุไทยปี 2564 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่าด้านสภาพที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ³¹ ซึ่งมีมาตรฐานบ้านพักผู้สูงอายุ 4 ด้าน ได้แก่ อาคารสถานที่ ห้องพัก อนามัยสิ่งแวดล้อม การจัดการภายในบ้านพักผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุที่มีสภาพแวดล้อมเหมาะสม มีเพียง 817,934 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 6.13 ในขณะที่ผู้สูงอายุอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสมสูงถึง 12,530,898 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 93.80 และมากกว่าครึ่ง เป็นผู้สูงอายุเพศหญิง ซึ่งการมีสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม อาจส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ดังนั้น การจัดการสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้สอดคล้องกับการใช้ชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุ³² จึงเป็นการลดอุบัติเหตุที่บ้าน มีที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมปลอดภัย สามารถพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการดำรงชีวิตและมีคุณภาพชีวิตต่อไป รายละเอียดตาม แผนภูมิที่ 3.15

แผนภูมิ 3.15 สัดส่วนผู้สูงอายุจำแนกตามบ้านที่มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม (หน่วย : คน)

ที่มา. สํารวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2564, สํานักงานสถิติแห่งชาติ

³¹ การจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม: สุขภาวะที่ดีในสังคมผู้สูงวัย, คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

³² วารสารพยาบาลสาธารณสุข เรื่อง “ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความปลอดภัยและสะดวกสบายในการอยู่อาศัยของผู้สูงอายุที่อยู่ในชุมชน” มกราคม - เมษายน 2561 ปีที่ 32 ฉบับที่ 1

3.5 สถานการณ์ด้านคนพิการในประเทศไทย

ปัจจุบัน ปี พ.ศ. 2564 ประเทศไทยมีจำนวนประชากรทั้งหมด 66,171,439 คน³⁵ พบว่า ในปัจจุบันคนพิการที่ได้รับการออกบัตรประจำตัวคนพิการ³³ มีจำนวน 2,102,384 คน คิดเป็นร้อยละ 3.18 ของประชากรทั้งประเทศ แบ่งเป็นเพศชาย จำนวน 1,098,117 คน (ร้อยละ 52.23) และเพศหญิง จำนวน 1,004,267 คน (ร้อยละ 47.77)

โดยจากการประมวลผล คนพิการที่พบส่วนมากอาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 836,097 คน (ร้อยละ 39.77) รองลงมา คือ ภาคกลาง จำนวน 437,715 คน (ร้อยละ 20.82) ภาคใต้ จำนวน 262,744 คน (ร้อยละ 12.50) ภาคเหนือ จำนวน 255,568 คน (ร้อยละ 12.16) ภาคตะวันออก จำนวน 120,249 คน (ร้อยละ 5.72) กรุงเทพมหานคร จำนวน 98,030 คน (ร้อยละ 4.66) และ ภาคตะวันตก จำนวน 91,980 คน (ร้อยละ 4.38) ตามลำดับ

ตาราง 3.15 จำนวนคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการแยกตามประเภทความพิการ ประจำปี 2564 (หน่วย : คน)

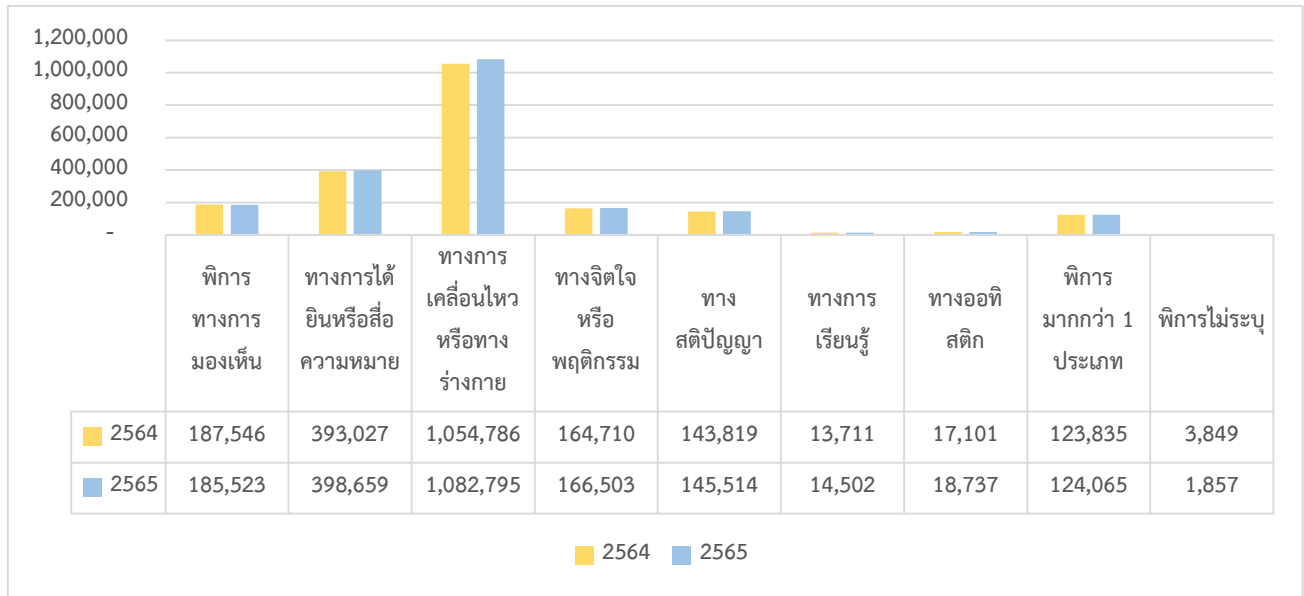
ภาค	ประเภทความพิการ									
	พิการทางการเห็น	ทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย	ทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย	ทางจิตใจหรือพฤติกรรม	ทางสติปัญญา	ทางการเรียนรู้	ทางออทิสติก	พิการมากกว่า 1 ประเภท	พิการไม่ระบุ	รวม
กรุงเทพมหานคร	4,730	19,074	42,239	9,502	7,562	1,416	3,184	10,185	138	98,030
ภาคกลาง	30,740	73,299	233,690	32,245	29,254	3,044	4,780	29,935	728	437,715
ภาคตะวันตก	6,151	16,920	47,519	6,617	7,108	702	782	6,020	161	91,980
ภาคตะวันออก	8,156	18,486	65,743	7,591	9,180	643	1,189	9,008	253	120,249
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	104,189	156,213	404,523	71,483	54,078	3,874	3,420	36,712	1,605	836,097
ภาคใต้	17,135	49,704	127,772	21,472	19,903	2,251	1,987	21,779	741	262,744
ภาคเหนือ	16,445	59,331	133,300	15,800	16,734	1,781	1,759	10,196	222	255,568
ไม่ระบุ	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
รวม	187,546	393,027	1,054,786	164,710	143,819	13,711	17,101	123,835	3,848	2,102,384

ที่มา. ข้อมูลประมวลผลจากฐานข้อมูลทะเบียนกลางคนพิการ, กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

จากตารางที่ 3.15 เมื่อแบ่งตามประเภทความพิการ พบว่าส่วนใหญ่เป็นความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย จำนวน 1,082,795 คน (ร้อยละ 50.64) รองลงมา คือ ทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย จำนวน 398,659 คน (ร้อยละ 18.65) ทางการเห็น จำนวน 185,523 คน (ร้อยละ 8.68) ทางจิตใจหรือพฤติกรรม จำนวน 166,503 คน (ร้อยละ 7.79) ทางสติปัญญา จำนวน 145,514 คน (ร้อยละ 6.81) พิการมากกว่า 1 ประเภท จำนวน 124,065 คน (ร้อยละ 5.80) ออทิสติก จำนวน 18,737 คน (ร้อยละ 0.88) ทางการเรียนรู้ จำนวน 14,502 คน (ร้อยละ 0.68) และพิการไม่ระบุ จำนวน 1,857 คน (ร้อยละ 0.09) ตามลำดับ

³³ ข้อมูลประมวลผลจากฐานข้อมูลทะเบียนกลางคนพิการ, กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

แผนภูมิ 3.16 สถิติเปรียบเทียบจำนวนคนพิการ แยกตามประเภทความพิการ ระหว่างปี 2564 – 2565 (หน่วย:คน)

ที่มา. สถิติออกบัตรคนพิการ, ข้อมูลประมวลผลจากฐานข้อมูลทะเบียนกลางคนพิการ, กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, https://ecard.dep.go.th/nep_all/stat.php

ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

ดังตารางที่ 3.16 สาเหตุของความพิการส่วนใหญ่เกิดจากแพทย์ไม่ระบุสาเหตุ จำนวน 957,377 คน รองลงมาคือ ไม่ทราบสาเหตุ จำนวน 543,744 คน ภาวะเจ็บป่วย จำนวน 431,648 คน อุบัติเหตุ จำนวน 168,889 คน พันธุกรรม จำนวน 14,935 คน และพิการโดยกำเนิด จำนวน 1,115 คน ตามลำดับ ซึ่งความพิการไม่ระบุสาเหตุและไม่ทราบสาเหตุมีจำนวนมาก จึงเป็นข้อสังเกตเพื่อนำไปสู่การพัฒนาต่อไปในอนาคต

ตาราง 3.16 สาเหตุของความพิการ ประจำปี 2565 (หน่วย: คน)

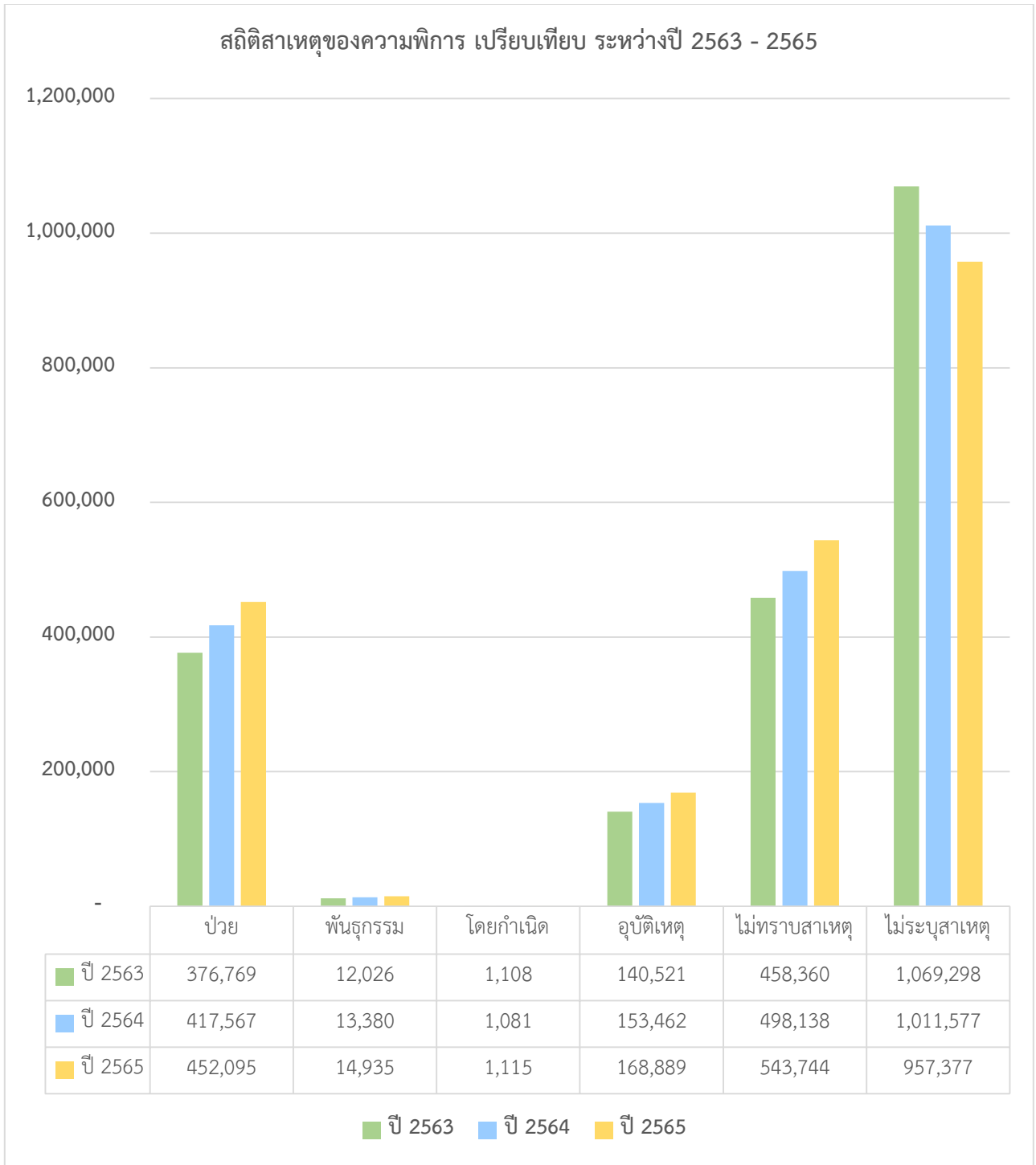
ลำดับ	สาเหตุความพิการ	จำนวนคนพิการ			
		เพศชาย	เพศหญิง	รวม	ร้อยละ
1	ภาวะเจ็บป่วย	189,819	241,829	431,648	20.38
2	พันธุกรรม	7,944	6,991	14,935	0.71
3	โดยกำเนิด	655	450	1,115	0.05
4	อุบัติเหตุ	110,520	58,369	168,889	7.98
5	ไม่ทราบสาเหตุ	277,007	266,737	543,744	25.68
6	ไม่ระบุ	510,654	446,723	957,377	45.21
รวม		1,096,609	1,021,099	2,117,708	100.00

ที่มา. สถานการณ์คนพิการ 30 กันยายน 2565 (รายไตรมาส), กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, <https://dep.go.th/th/law-academic/knowledge-base/disabled-person-situation>

ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

แผนภูมิ 3.17 สถิติสาเหตุของความพิการ เปรียบเทียบ ระหว่างปี 2563 - 2565 (หน่วย : คน)

ที่มา: สถานการณ์คนพิการ (รายไตรมาส), กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ,
<https://dep.go.th/th/law-academic/knowledge-base/disabled-person-situation>
 ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

จากการเปรียบเทียบสถิติย้อนหลัง 3 ปี ของสาเหตุความพิการ ระหว่างปี 2563 – 2565 พบว่า (1) แพทย์ไม่ระบุสาเหตุ มีจำนวนสูงสุด ตลอด 3 ปีที่ผ่านมา รองลงมาเป็น (2) ไม่ทราบสาเหตุ (3) เจ็บป่วย (4) อุบัติเหตุ (5) พันธุกรรม และ (6) โดยกำเนิด ตามลำดับ

3.5.1 สถานการณ์การประกอบอาชีพของคนพิการ

จากผลการสำรวจการประกอบอาชีพของคนพิการในวัยทำงาน ในปี 2565 จากคนพิการวัยทำงาน ช่วงอายุ 26 – 59 ปี ทั้งหมด 313,591 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2565) พบว่า อาชีพที่มีคนพิการประกอบอาชีพมากที่สุด อันดับแรก ได้แก่ อาชีพเกษตรกรรวม จำนวน 167,295 คน คิดเป็นร้อยละ 53.35 รองลงมาได้แก่ อาชีพรับจ้าง จำนวน 71,988 คน ร้อยละ 22.96 ไม่ระบุอาชีพ 20,234 คน ร้อยละ 6.45 ผู้ประกอบกิจการส่วนตัว/อาชีพอิสระ/ธุรกิจ จำนวน 19,344 คน ร้อยละ 6.17 อาชีพอื่น ๆ จำนวน 18,139 คน ร้อยละ 5.78 ลูกจ้าง/ลูกจ้างเอกชน/พนักงานบริษัท จำนวน 12,032 คน ร้อยละ 3.84 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 3,716 คน ร้อยละ 1.18 กิจการส่วนตัว/อาชีพอิสระ/ค้าขาย จำนวน 843 คน ร้อยละ 0.27 ดังตาราง 3.17

ตาราง 3.17 อาชีพคนพิการวัยทำงาน ช่วงอายุ 26 – 59 ปี ประจำปี 2565 (หน่วย : คน)

อาชีพ	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ
เกษตรกรรวม	96,373	70,922	167,295	53.35
รับจ้าง	47,102	24,886	71,988	22.96
ไม่ระบุอาชีพ	11,722	8,512	20,234	6.45
ผู้ประกอบกิจการส่วนตัว/อาชีพอิสระ/ธุรกิจ	10,963	8,381	19,344	6.17
ลูกจ้าง/ลูกจ้างเอกชน/พนักงานบริษัท	7,655	4,377	12,032	3.84
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	2,642	1,074	3,716	1.18
กิจการส่วนตัว/อาชีพอิสระ/ค้าขาย	545	298	843	0.27
อาชีพอื่น ๆ	10,399	8,006	18,139	5.78
รวม	187,401	126,456	313,591	100.00

ที่มา. สถานการณ์คนพิการ (รายไตรมาส), กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, <https://dep.go.th/th/law-academic/knowledge-base/disabled-person-situation>
ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

3.6 สถานการณ์ด้านคนไร้ที่พึ่ง

3.6.1 ข้อมูลคนไร้ที่พึ่ง

คนไร้ที่พึ่ง ตามพระราชบัญญัติการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง พ.ศ. 2557 มาตรา 3 ให้ความหมายคนไร้ที่พึ่ง หมายความว่า บุคคลซึ่งไร้ที่อยู่อาศัยและไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ และให้รวมถึงบุคคลที่อยู่ในสภาวะยากลำบากและไม่อาจพึ่งพาบุคคลอื่นได้ **จำนวนทั้งสิ้น 11,189,759 คน** ประกอบด้วย

1) บุคคลที่ประสบปัญหาความเดือดร้อน จำนวน 9,640,902 คน

- กลุ่มเป้าหมายตาม Social Match ของ พส. จำนวน 9,634,325 คน โดยเชื่อมโยงข้อมูล 6 ฐาน ได้แก่ ข้อมูลจาก จปฐ. 2562, บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ 2560, Social Map 2561, ระบบบริการทางสังคม (เงินสงเคราะห์) 2565, Family data 2562, ตำบลสร้างเสริมสวัสดิการ 2564

- ผู้รับบริการในสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง จำนวน 5,300 คน

- ผู้รับบริการในศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งและศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาทักษะชีวิต จำนวน 1,277 คน

2) คนเร่ร่อน และบุคคลที่อาศัยที่สาธารณะเป็นที่พักนอนชั่วคราว จำนวน 3,534 คน (ข้อมูลจาก สสส., 2565)

3) บุคคลที่มีสถานะทางทะเบียนราษฎรแต่ไร้สัญชาติไทย จำนวน 983,994 คน (ข้อมูลจากสำนักทะเบียนกลาง ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2565)

4) บุคคลไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎร จำนวน 561,329 คน (ข้อมูลจาก UNHCR, 2564)

3.6.2 ข้อมูลผู้ทำการขอทาน

1) ผู้ทำการขอทานทั่วประเทศ จำนวน 6,681 ราย (ตุลาคม 2557 – ธันวาคม 2565)

2) ผู้แสดงความสามารถ จำนวน 8,999 ราย (ผู้มาทำบัตรประจำตัวผู้แสดงความสามารถ ตั้งแต่ 16 ธันวาคม 2559 - 31 ธันวาคม 2565)

จากการศึกษา บทความวิจัย “สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขกระบวนการดำเนินงานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง และนิคมสร้างตนเอง”³⁴ พบสภาพปัญหาในระหว่างได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ ซึ่งเป็นปัญหาในการกลับคืนสู่สังคม ได้แก่ ความพิการด้านจิตใจหรือมีสภาพเป็นผู้ป่วยจิตเวช ความเจ็บป่วยทางร่างกาย ศักยภาพของผู้รับบริการยังไม่เพียงพอต่อการส่งกลับคืนสู่สังคม นอกจากนี้ผู้รับบริการที่มีความพร้อมส่งกลับคืนสู่สังคมยังไม่ต้องการออกจากสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง

³⁴ สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขกระบวนการดำเนินงานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง, และนิคมสร้างตนเอง, บทความ วารสารวิจัยฯ ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน 2564, DSDW Service: www.dsdw2016.dsdw.go.th/images/service/service.jpg

3.6.2 คนไร้รัฐ ไร้สัญชาติ และไม่มีเลขบัตรประจำตัวประชาชน 13 หลัก

การเป็นบุคคลไร้รัฐ ไร้สัญชาติ รวมทั้งบุคคลที่ไม่มีเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก อาจทำให้บุคคลไม่สามารถเข้าถึงสิทธิสวัสดิการต่าง ๆ เช่น การเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐาน การศึกษา การทำงาน การเดินทาง การครอบครองที่ดินหรือที่อยู่อาศัย สิทธิการรักษาพยาบาล ความปลอดภัยในชีวิต และสิทธิในการมีส่วนร่วมต่าง ๆ การเข้าไม่ถึงสิทธิและบริการข้างต้นอาจทำให้การเป็นบุคคลไร้รัฐ/ไร้สัญชาติ รวมทั้งบุคคลที่ไม่มีเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก กลายเป็นผู้เปราะบางทางสังคม ตลอดจนถูกทิ้งไว้ข้างหลัง

จากสถิติจำนวนประชากรคนไร้รัฐ/ไร้สัญชาติที่ได้ขึ้นทะเบียนจากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2564 พบว่า ประชากรไร้รัฐไร้สัญชาติ มีจำนวน 561,329 คน โดยส่วนใหญ่อยู่จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 131,698 คน รองลงมา คือ เชียงราย จำนวน 115,699 คน ตาก จำนวน 107,496 คน กาญจนบุรี จำนวน 69,943 คน แม่ฮ่องสอน จำนวน 29,841 คน ราชบุรี จำนวน 18,404 คน ระนอง จำนวน 8,826 คน ตราด จำนวน 7,090 คน อุบลราชธานี จำนวน 6,437 คน กรุงเทพมหานคร จำนวน 4,907 คน ตามลำดับ และจังหวัดอื่น ๆ รวมจำนวน 60,988 คน ดังตารางที่ 3.18

ตาราง 3.18 จำนวนประชากรไร้รัฐ ไร้สัญชาติ (หน่วย : คน)

ลำดับ	จังหวัด	จำนวนประชากรไร้รัฐ ไร้สัญชาติ	ร้อยละ
1	เชียงใหม่	131,698	23.46
2	เชียงราย	115,699	20.61
3	ตาก	107,496	19.15
4	กาญจนบุรี	69,943	12.46
5	แม่ฮ่องสอน	29,841	5.32
6	ราชบุรี	18,404	3.28
7	ระนอง	8,826	1.57
8	ตราด	7,090	1.26
9	อุบลราชธานี	6,437	1.15
10	กรุงเทพมหานคร	4,907	0.87
11	จังหวัดอื่น ๆ	60,988	10.86
รวม		561,329	100

ที่มา: โดยกลุ่มประสานงานการรับมือการแพร่ระบาดโรคโควิด 19 สำหรับคนไร้รัฐไร้สัญชาติ หน่วยงานผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR), ข้อมูล ณ วันที่ 21 กรกฎาคม 2565 ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

3.6.3 สถิติการให้บริการศูนย์ช่วยเหลือสังคม สายด่วน 1300

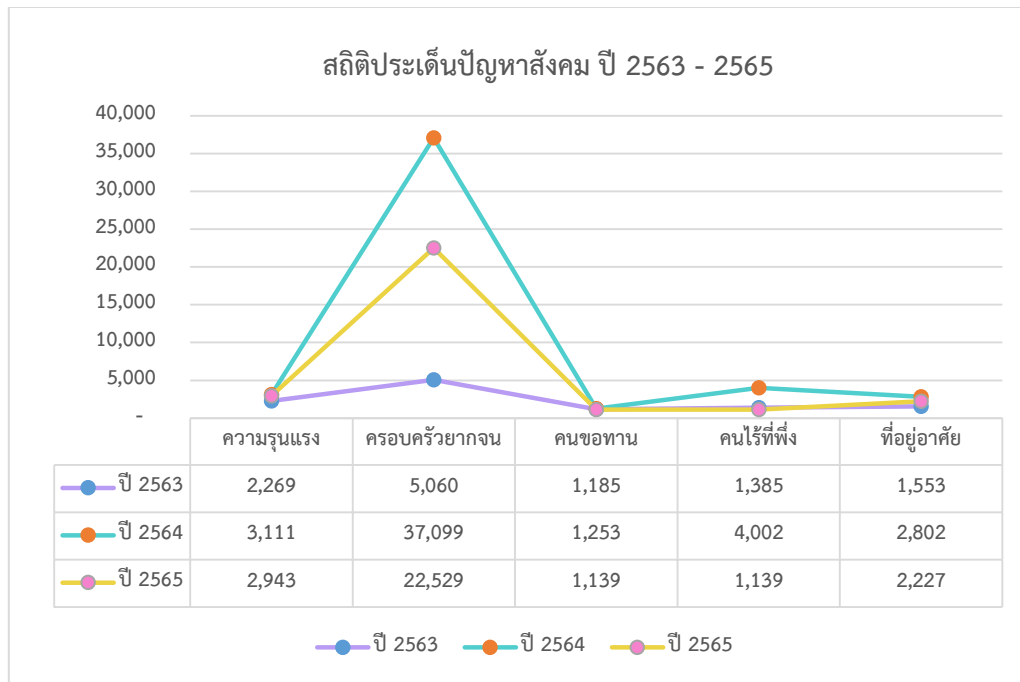
จากสถิติการเข้ารับบริการผ่านศูนย์ช่วยเหลือสังคม ประจำปี 2565 มีประเด็นปัญหาที่น่าสนใจดังนี้ ได้แก่ ครอบครัวยากจน ซึ่งเป็นประเด็นที่มีปัญหามากที่สุด 3 ปีซ้อนหลัง รองลงมา ประเด็นคนไร้ที่พึ่ง ประเด็น ความรุนแรง ประเด็นที่อยู่อาศัย และ ประเด็นคนขอทาน ตามลำดับ ดังตาราง 3.19

ตาราง 3.19 สถิติประเด็นปัญหาสังคม ปี 2563 – 2565 (หน่วย : คน)

ประเด็น	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565
ความรุนแรง	2,269	3,111	2,943
ครอบครัวยากจน	5,060	37,099	22,529
คนขอทาน	1,185	1,253	1,139
คนไร้ที่พึ่ง	1,385	4,002	3,673
ที่อยู่อาศัย	1,553	2,802	2,227
รวม	11,452	48,267	29,977

ที่มา. ศูนย์ช่วยเหลือสังคม 1300, กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, <https://1300thailand.m-society.go.th/statyearly>

แผนภูมิ 3.18 สถิติประเด็นปัญหาสังคม ปี 2563 – 2565 (หน่วย : คน)

ที่มา. ศูนย์ช่วยเหลือสังคม 1300, กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, <https://1300thailand.m-society.go.th/statyearly>

ส่วนที่ 4

สถานการณ์ทางสังคมระดับจังหวัด/กลุ่มจังหวัด

4.1 สถานการณ์ด้านการทำงานของประชากร

จากข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรแบ่งตามกลุ่มจังหวัด³⁵ ในความรับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1 – 11 ตามตาราง 4.1 และแผนภูมิ 4.1 พบว่า ผู้อยู่ในกำลังแรงงานมีจำนวนทั้งหมด 38,689,307 คน คิดเป็นร้อยละของประชากรที่อยู่ในวัยกำลังแรงงาน 78.27 โดยผู้อยู่ในกำลังแรงงานประกอบด้วย กำลังแรงงานผู้มีงานทำ จำนวน 32,377,952 คน คิดเป็นร้อยละ 95.05 กำลังแรงงานผู้ว่างงาน จำนวน 1,165,333 คน คิดเป็นร้อยละ 3.42 และกำลังแรงงานที่รอฤดูกาล จำนวน 520,722 คน คิดเป็นร้อยละ 1.53 ของผู้อยู่ในกำลังแรงงานทั้งหมด) และผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน จำนวน 13,715,610 คน (ประกอบด้วยผู้ที่ไม่อยู่ในกำลังแรงงานที่ทำงานบ้าน จำนวน 4,196,242 คน คิดเป็นร้อยละ 30.59 ผู้ที่ไม่อยู่ในกำลังแรงงานที่เรียนหนังสือ จำนวน 3,992,823 คน คิดเป็นร้อยละ 29.11 และผู้ที่ไม่อยู่ในกำลังแรงงานอื่น ๆ จำนวน 5,526,545 คน คิดเป็นร้อยละ 40.29)

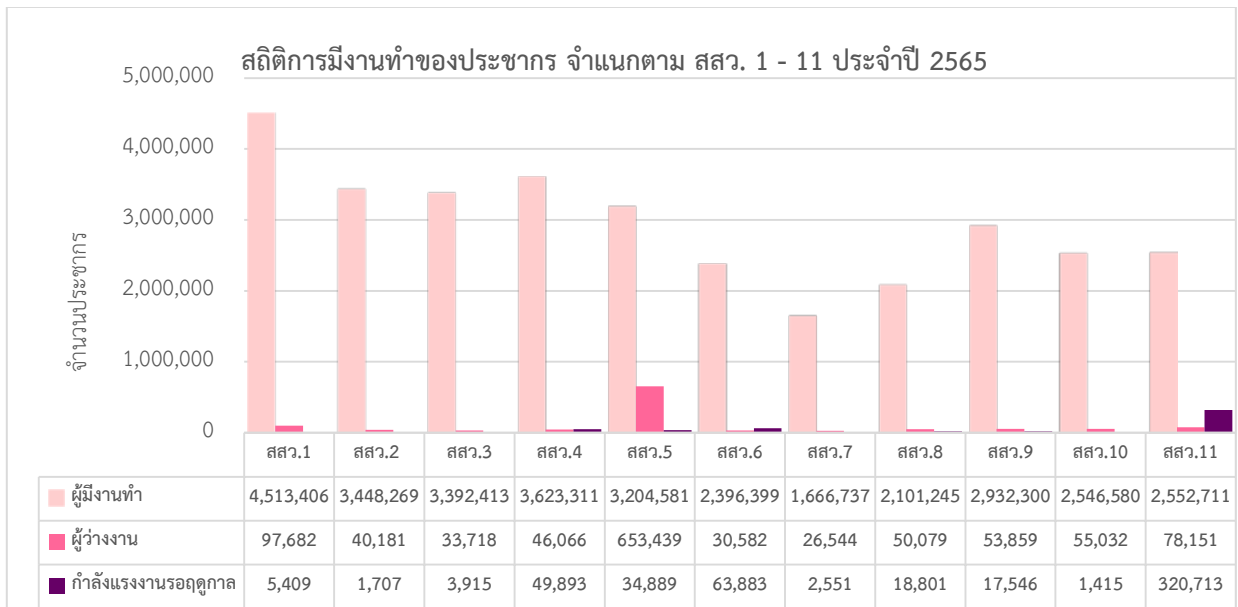
ตาราง 4.1 ภาวะการมีงานทำของประชากรในภาพรวมกลุ่มจังหวัดผู้มีงานทำ
ผู้ว่างงาน กำลังแรงงานที่รอฤดูกาล(หน่วย : คน)

สสว.	ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป**	กำลังแรงงานรวม*				สัดส่วนกำลังแรงงานรวม กับ ประชากร 15 ปี ขึ้นไป
		ผู้มีงานทำ*	ผู้ว่างงาน*	กำลังแรงงาน* รอฤดูกาล	รวม	
สสว.1	6,663,363	4,513,406	97,682	5,409	4,616,497	69.28
สสว.2	4,759,341	3,448,269	40,181	1,707	3,490,157	73.33
สสว.3	4,892,199	3,392,413	33,718	3,915	3,430,046	70.11
สสว.4	5,883,545	3,623,311	46,066	49,893	3,719,270	63.21
สสว.5	5,170,013	3,204,581	653,439	34,889	3,892,909	75.30
สสว.6	3,948,188	2,396,399	30,582	63,883	2,490,864	63.09
สสว.7	2,598,564	1,666,737	26,544	2,551	1,695,832	65.26
สสว.8	3,364,849	2,101,245	50,079	18,801	2,170,125	64.49
สสว.9	4,609,508	2,932,300	53,859	17,546	3,003,705	65.16
สสว.10	3,763,939	2,546,580	55,032	1,415	2,603,027	69.16
สสว.11	3,774,898	2,552,711	78,151	320,713	2,951,575	78.19
รวม	49,428,405	34,340,638	3,815,752	532,917	38,689,307	-

ที่มา. *รายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับกลุ่มจังหวัด สสว. 1 -11

³⁵ รายงานสถานการณ์ทางสังคม ระดับกลุ่มจังหวัด, สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1 – 11, กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

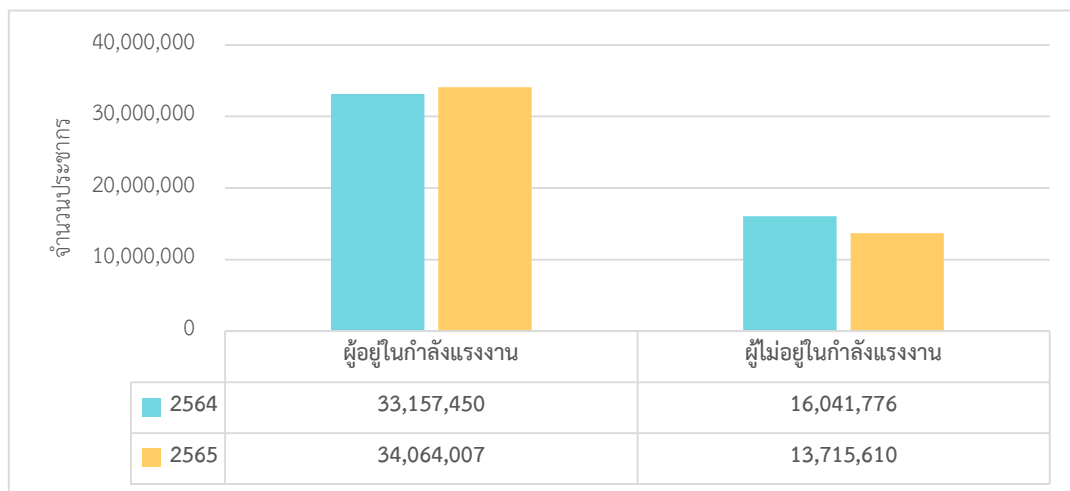
แผนภูมิ 4.1 สถิติการมีงานทำของประชากร ผู้มีงานทำ ผู้ว่างงาน กำลังแรงงานที่รอฤดูกาล

ที่มา. รายงานสถานการณ์ทางสังคม ระดับกลุ่มจังหวัด 1 - 11, สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1 - 11, กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ประมวลผลโดย ผู้จัดทำ

จากแผนภูมิ 4.2 เมื่อเทียบภาวะการทำงานของคนแบ่งตามกลุ่มจังหวัดในความรับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1 - 11 ประจำปี 2564 และประจำปี 2565 พบว่าในปีนี้อัตราการมีงานทำในกำลังแรงงานมีแนวโน้มสูงขึ้น ร้อยละ 16.68 ในขณะเดียวกันจำนวนผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงานมีแนวโน้มลดลง ร้อยละ 14.50

แผนภูมิ 4.2 สถิติประชากรผู้อยู่ในกำลังแรงงาน และไม่อยู่ในกำลังแรงงาน ปี 2564 - 2565

ที่มา. รายงานสถานการณ์ทางสังคม ระดับกลุ่มจังหวัด 1 - 11, สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1 - 11, กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ประมวลผลโดย ผู้จัดทำ

โดยจังหวัดที่มีสัดส่วนผู้อยู่ในกำลังแรงงานสูงสุด 5 จังหวัดแรก เมื่อเทียบประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป ได้แก่ จังหวัดปราจีนบุรี (ร้อยละ 87.28 ของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป) จังหวัดจันทบุรี (ร้อยละ 79.56) จังหวัดพัทลุง (ร้อยละ 79.37) จังหวัดยโสธร (ร้อยละ 79.15) จังหวัดตราด (ร้อยละ 75.83) ตามลำดับ และจังหวัดที่มีสัดส่วนผู้อยู่ในกำลังแรงงานน้อยที่สุด 5 จังหวัดแรก ได้แก่ จังหวัดสกลนคร (ร้อยละ 52.91 ของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป) จังหวัดตาก (ร้อยละ 53.82) จังหวัดหนองคาย (ร้อยละ 57.02) จังหวัดสุรินทร์ (ร้อยละ 58.05) จังหวัดอำนาจเจริญ (ร้อยละ 58.13) ตามลำดับ ดังตาราง 4.2 และ ตาราง 4.3

จังหวัดที่มีสัดส่วนผู้ที่ไม่อยู่ในกำลังแรงงานสูงสุด 5 จังหวัดแรก ได้แก่ จังหวัดอุดรดิตถ์ (ร้อยละ 43.89 ของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป) จังหวัดสุรินทร์ (ร้อยละ 41.95) จังหวัดนครนายก (ร้อยละ 40.78) จังหวัดอ่างทอง (ร้อยละ 36.30) จังหวัดเพชรบูรณ์ (ร้อยละ 35.75) ตามลำดับ และจังหวัดที่มีสัดส่วนผู้ที่ไม่อยู่ในกำลังแรงงานน้อยที่สุด 5 จังหวัดแรก ได้แก่ จังหวัดยโสธร (ร้อยละ 11.57 ของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป) จังหวัดสมุทรสาคร (ร้อยละ 13.10) จังหวัดเลย (ร้อยละ 13.23) จังหวัดแม่ฮ่องสอน (ร้อยละ 15.25) จังหวัดลำพูน (ร้อยละ 15.46) ตามลำดับ ดังตาราง 4.4 และ ตาราง 4.5

ตาราง 4.2 ร้อยละจังหวัดที่มีผู้อยู่ในกำลังแรงงานสูงสุด 5 จังหวัดแรก

1	ปราจีนบุรี	ร้อยละ 87.28
2	จันทบุรี	ร้อยละ 79.56
3	พัทลุง	ร้อยละ 79.37
4	ยโสธร	ร้อยละ 79.15
5	ตราด	ร้อยละ 75.83

ตาราง 4.3 ร้อยละจังหวัดที่มีผู้อยู่ในกำลังแรงงานน้อยที่สุด 5 จังหวัดแรก

1	สกลนคร	ร้อยละ 52.91
2	ตาก	ร้อยละ 53.82
3	หนองคาย	ร้อยละ 57.02
4	สุรินทร์	ร้อยละ 58.05
5	อำนาจเจริญ	ร้อยละ 58.13

ตาราง 4.4 ร้อยละจังหวัดที่มีผู้ที่ไม่อยู่ในกำลังแรงงานสูงสุด 5 จังหวัดแรก

1	อุดรดิตถ์	ร้อยละ 43.89
2	สุรินทร์	ร้อยละ 41.95
3	นครนายก	ร้อยละ 40.78
4	อ่างทอง	ร้อยละ 36.30
5	เพชรบูรณ์	ร้อยละ 35.75

ตาราง 4.5 ร้อยละจังหวัดที่มีผู้ที่ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน น้อยที่สุด 5 จังหวัดแรก

1	ยโสธร	ร้อยละ 11.57
2	สมุทรสาคร	ร้อยละ 13.10
3	เลย	ร้อยละ 13.23
4	แม่ฮ่องสอน	ร้อยละ 15.25
5	ลำพูน	ร้อยละ 15.46

ที่มา. รายงานสถานการณ์ทางสังคม ระดับกลุ่มจังหวัด 1 – 11, สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1 – 11, กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
ประมวลผลโดย ผู้จัดทำ

4.2 สถานการณ์ด้านแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าว

จากรายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับกลุ่มจังหวัด ประจำปี พ.ศ. 2565 ของหน่วยงาน สสว. 1 – 11 ข้อมูลในตาราง 4.6 พบว่า ในปี 2564 มีจำนวนประชากรแรงงานต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานคงเหลือทั้งสิ้น 1,418,895 คน โดย สสว. ที่มีจำนวนแรงงานต่างด้าวสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ สสว. 3 จำนวน 439,035 คน คิดเป็นร้อยละ 29.69 รองลงมาเป็น สสว. 2 จำนวน 342,388 คน ร้อยละ 23.15 และ สสว. 10 จำนวน 237,416 คน ร้อยละ 16.05 ของประชากรแรงงานต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานคงเหลือ โดยพบว่าปัจจุบันกำลังแรงงานส่วนมากยังเป็นคนไทย จำนวน 38,689,307 คน และเป็นแรงงานต่างด้าวจำนวน 1,478,895 คน ทั้งนี้ 2 กลุ่มจังหวัดแรกที่มีประชากรแรงงานต่างด้าวมากที่สุดเป็นจังหวัดในโซนภาคกลาง คือ สสว. 3 จำนวน 439,035 คน และสสว. 2 จำนวน 342,388 คน ซึ่งส่วนมากเป็นจังหวัดที่อยู่ในเขตนิคมอุตสาหกรรม และเศรษฐกิจของประเทศไทย รองลงมาเป็น สสว. 10 จำนวน 237,416 คน

ตาราง 4.6 จำนวนประชากรแรงงานต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้ทำงานในประเทศไทย
แบ่งตาม สสว. 1 – 11 ปี 2564 (หน่วย : คน)

สสว.	ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป**	จำนวนประชากรกำลังแรงงานไทย ปี 2564 *	จำนวนประชากรแรงงานต่างด้าวปี 2564 *
สสว.1	6,663,363	4,616,497	59,155
สสว.2	4,759,341	3,490,157	342,388
สสว.3	4,892,199	3,430,046	439,035
สสว.4	5,883,545	3,719,270	22,050
สสว.5	5,170,013	3,892,909	16,893
สสว.6	3,948,188	2,490,864	11,491
สสว.7	2,598,564	1,695,832	21,028
สสว.8	3,364,849	2,170,125	79,583
สสว.9	4,609,508	3,003,705	183,974
สสว.10	3,763,939	2,603,027	237,416
สสว.11	3,774,898	2,951,575	65,882
รวม	49,428,405	38,689,307	1,478,895

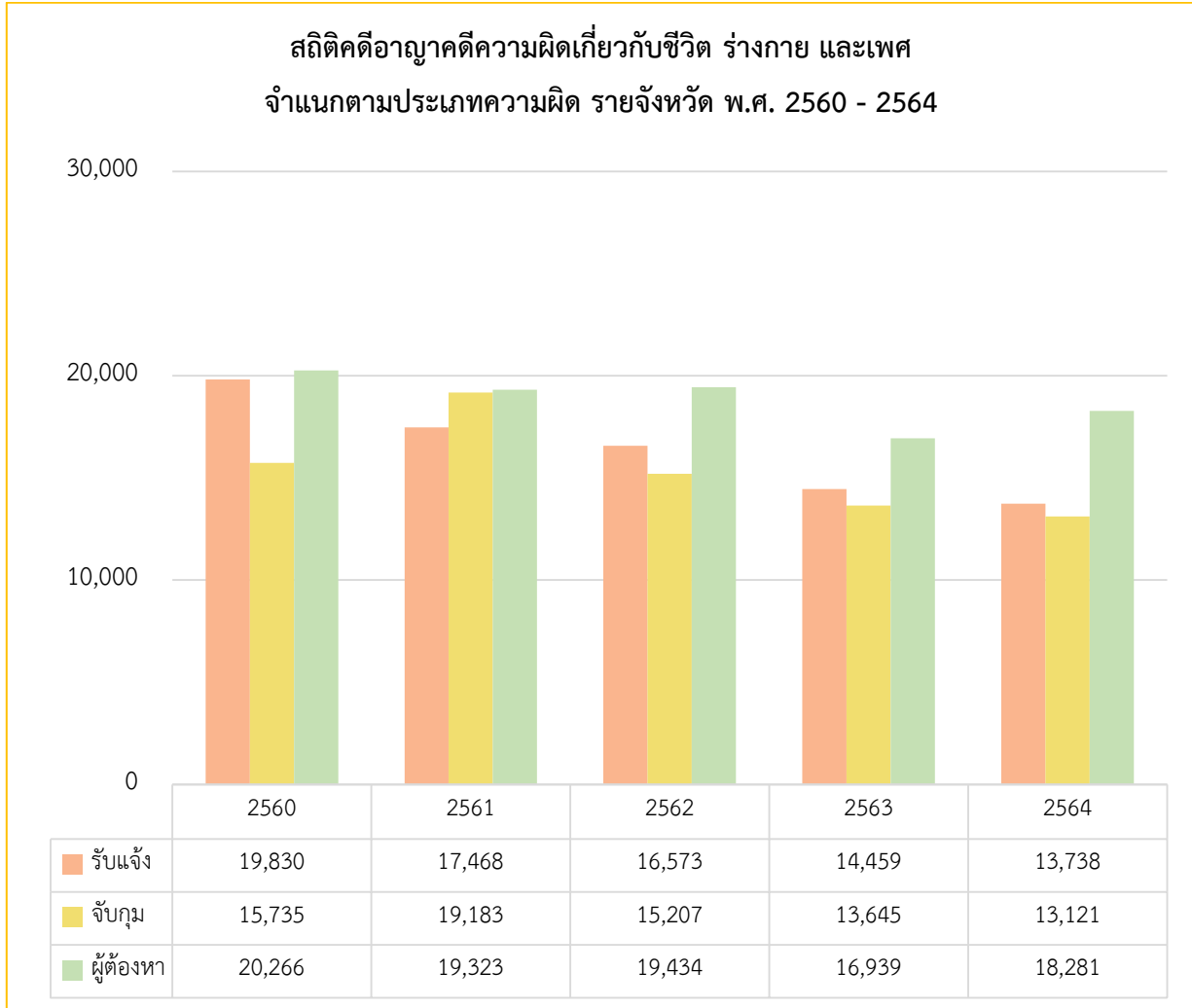
ที่มา. *รายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับกลุ่มจังหวัด สสว. 1 -11

** จำนวนประชากร จำแนกตามสถานภาพแรงงาน และเพศ รายจังหวัด พ.ศ. 2564, สำนักงานสถิติแห่งชาติ, <http://statbbi.nso.go.th/staticreport/page/sector/th/02.aspx>

ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

4.3 สถานการณ์ด้านความรุนแรงในการก่อคดีต่าง ๆ

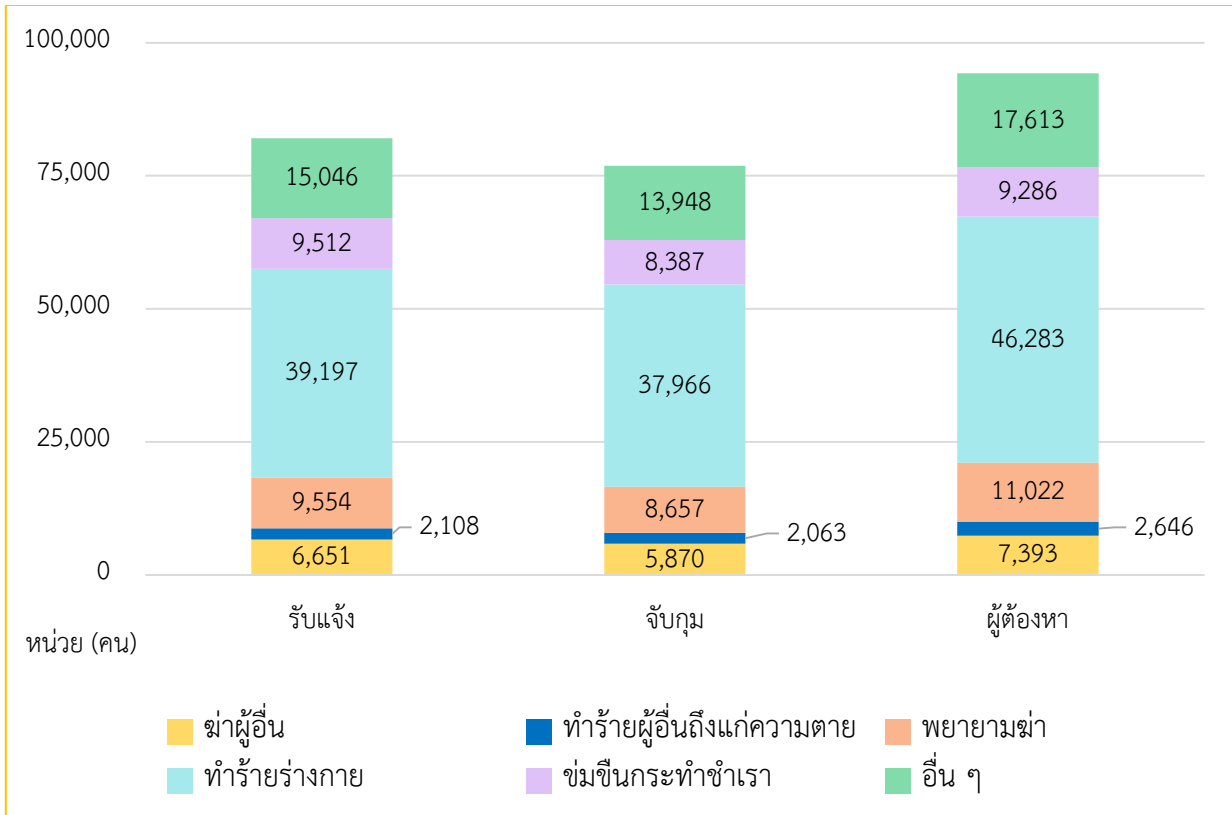
แผนภูมิ 4.3 สถิติคดีอาญา คดีความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ จำแนกตามประเภทความผิด รายจังหวัด พ.ศ. 2560 – 2564 (หน่วย : คน)

ที่มา. สถิติคดีอาญาคดีความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ จำแนกตามประเภทความผิด รายจังหวัด พ.ศ. 2560 - 2564 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, สำนักงานสถิติแห่งชาติ
ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

จากข้อมูลสถิติคดีอาญา คดีความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ จำแนกตามประเภทความผิด รายจังหวัด พ.ศ. 2564 ตามแผนภูมิที่ 4.3 พบว่า สาเหตุในส่วนของผู้ต้องหา อันดับ (1) คดีทำร้ายร่างกาย จำนวน 46,283 คน คิดเป็นร้อยละ 49.11 (2) อื่น ๆ 17,613 คน ร้อยละ 18.69 (3) คดีพยายามฆ่า จำนวน 11,022 คน ร้อยละ 11.70 (4) คดีข่มขืนกระทำชำเรา จำนวน 9,286 คน ร้อยละ 9.8 (5) คดีฆ่าผู้อื่น จำนวน 7,393 คน ร้อยละ 7.84 และ (6) คดีทำร้ายผู้อื่นถึงแก่ความตาย จำนวน 2,646 คน คิดเป็นร้อยละ 2.81 ของผู้ต้องหาทั้งหมดตามลำดับ

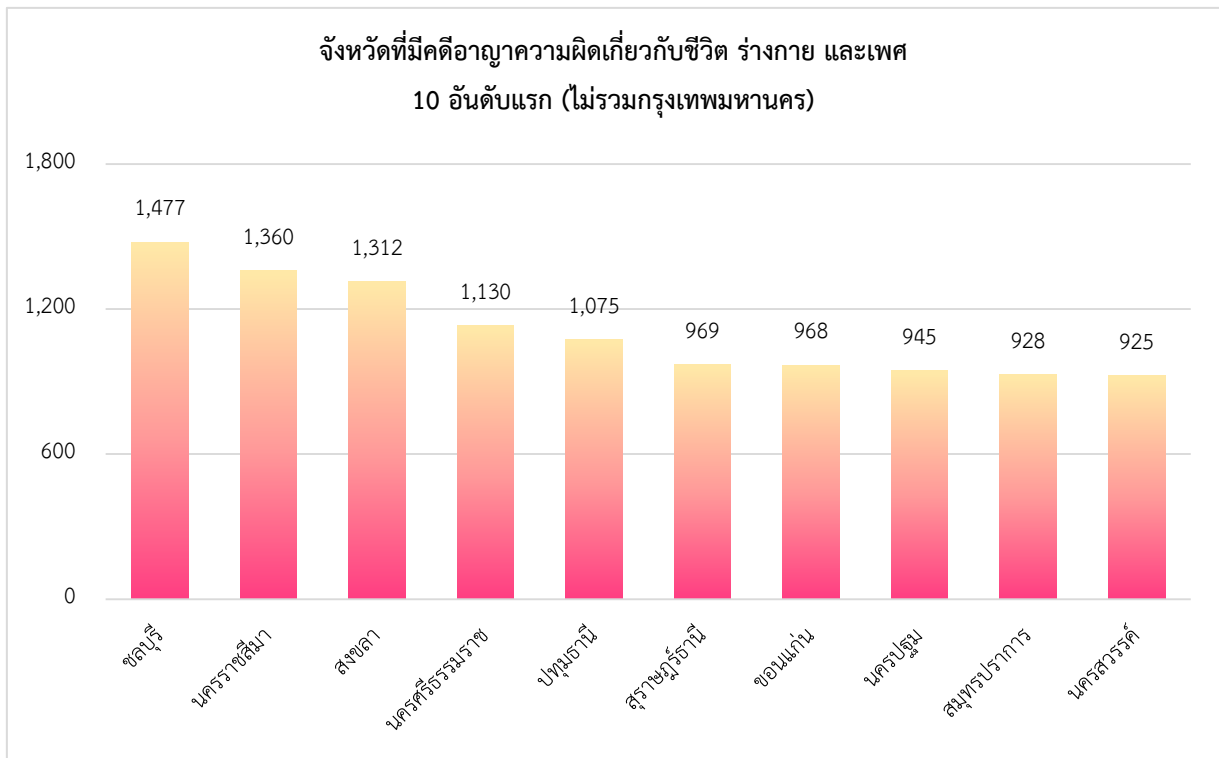
แผนภูมิ 4.4 สถิติคดีอาญา คดีความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ จำแนกตามคดี ประจำปี 2564 (หน่วย : คน)

ที่มา. สถิติคดีอาญา คดีความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ จำแนกตามประเภทความผิด รายจังหวัด พ.ศ. 2560 - 2564 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

จากแผนภูมิที่ 4.5 พบว่า จังหวัดที่มีคดีอาญาความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ 10 จังหวัดแรก ได้แก่ จังหวัดชลบุรี จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดสงขลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดปทุมธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดขอนแก่น จังหวัดนครปฐม จังหวัดสมุทรปราการ และจังหวัดนครสวรรค์ ตามลำดับ

แผนภูมิ 4.5 จังหวัดที่มีคดีอาญาความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ 10 จังหวัดแรก ประจำปี 2564 (หน่วย : คดี)

ที่มา: สถิติคดีอาญาความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ จำแนกตามประเภทความผิด รายจังหวัด พ.ศ. 2560 - 2564 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ
หมายเหตุ : ทั้งนี้ยังไม่สามารถวัดความรุนแรงได้

และเมื่อเปรียบเทียบจังหวัดที่มีคดีอาญาความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศสูงสุด 5 จังหวัดแรก ประจำปี พ.ศ. 2563 และ พ.ศ. 2564 ดังตาราง 4.7 พบว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563 - 2564 จังหวัดที่มีจำนวนคดีอาญาความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ สูงที่สุดอันดับ 1 ยังคงเป็นจังหวัดชลบุรี รองลงมา คือ อันดับที่ 2 จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 1,360 คน ซึ่งเพิ่มขึ้นกว่าปี 2563 ในขณะที่อันดับที่ 3 จังหวัดสงขลา จำนวน 1,312 คน ลดลงจากปี 2563 ทั้งนี้อันดับที่ 4 ยังคงเป็นจังหวัดนครศรีธรรมราช และอันดับ 5 จังหวัดปทุมธานี ซึ่งขึ้นมาถึง 5 อันดับจากปี 2563 ที่อยู่ในอันดับ 10 โดยจังหวัดที่ยังคงติดอันดับสูงสุด 1 ใน 10 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563 มีจำนวน 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชลบุรี จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดสงขลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดปทุมธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดนครปฐม

ตาราง 4.7 เปรียบเทียบจังหวัดที่มีคดีอาญาความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศสูงสุด 5 จังหวัดแรก ประจำปี 2563 และ ปี 2564 (หน่วย : คน)

อันดับ	จังหวัด	ปี 2563	อันดับ	จังหวัด	ปี 2564
1	ชลบุรี	1,449	1	ชลบุรี	1,477
2	สงขลา	1,384	2	นครราชสีมา	1,360
3	นครราชสีมา	1,338	3	สงขลา	1,312
4	นครศรีธรรมราช	1,073	4	นครศรีธรรมราช	1,130
5	เชียงใหม่	1,061	5	ปทุมธานี	1,075

ที่มา. สถิติคดีอาญาความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ จำแนกตามประเภทความผิด รายจังหวัด พ.ศ. 2560 - 2564 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, สำนักงานสถิติแห่งชาติ
ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

4.4 สถานการณ์ครัวเรือนเปราะบาง

การจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับจังหวัด จัดเก็บและรวบรวมข้อมูล โดย สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (สนง.พมจ.) 76 จังหวัด และสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1 - 11 (สสว. 1 - 11) ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ประการหนึ่งในการกำกับดูแลและส่งเสริมด้านวิชาการแต่จังหวัดในเขตพื้นที่ตามแบบฟอร์ม สสว. 5 เป็นเจ้าภาพหลักในการจัดทำแบบจัดเก็บข้อมูลจังหวัด ปี 2565 รวมทั้งรวบรวมรายงานและประมวลผล แล้วนำส่งรายงานเพื่อกองมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (กมพ.) ดำเนินการนำข้อมูลมาสังเคราะห์ร่วมกับฐานข้อมูลทางสังคมอื่น ๆ ในภาพรวมประเทศ จากการรวบรวมข้อมูลจากจังหวัดและ สสว. 1 - 11 พบว่า ในบางรายการข้อมูลไม่ครบถ้วนทุกจังหวัด ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากรายงานสถานการณ์ที่จัดทำขึ้นครั้งนี้ รายจังหวัดไม่ระบุข้อมูล ต้องดูรายละเอียดเพิ่มเติมในส่วนของหน่วยงานอื่น ๆ เช่น แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ เพื่อให้สามารถพิจารณาภาพรวมระดับประเทศได้

4.4.1 สถานการณ์กลุ่มเปราะบางรายครัวเรือน TPMAP

ในปี 2564 ประเทศไทยมีครัวเรือน ทั้งสิ้นจำนวน 27,708,635 ครัวเรือน ซึ่งจากการสำรวจ TPMAP พบว่า มีครัวเรือนเปราะบาง รวมจำนวน 4,147,176 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 14.97 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด และจากตาราง 4.8 เมื่อจำแนกระดับความเปราะบางของครัวเรือนระดับ 0 - 3 ระดับ พบว่าจังหวัดที่ครัวเรือนมีระดับความเปราะบางสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา จำนวนรวม 196,214 ครัวเรือน รองลงมา คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 154,288 ครัวเรือน จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 121,518 ครัวเรือน จังหวัดสงขลา จำนวน 117,265 ครัวเรือน และจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 114,634 ครัวเรือน ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเฉพาะระดับครัวเรือนเปราะบางที่ 2 และ 3 เนื่องจากเป็นกลุ่มเป้าหมายที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ให้ความสำคัญ ดังตาราง 4.9 พบว่า สสว. ที่มีจำนวนครัวเรือนเปราะบางระดับ 2 และระดับ 3 มากที่สุดเป็นอันดับ 1 คือ จังหวัดสมุทรปราการ โดยสามารถจัดอันดับจังหวัดที่สูงที่สุดของแต่ละ สสว. ดังต่อไปนี้

จังหวัดที่มีครัวเรือนเปราะบางระดับ 2 มากที่สุด จำแนกราย สสว.

สสว.1 จังหวัดสมุทรปราการ	จำนวน 22,039 ครัวเรือน
สสว.2 จังหวัดตราด	จำนวน 12,050 ครัวเรือน
สสว.3 จังหวัดนครปฐม	จำนวน 7,374 ครัวเรือน
สสว.4 จังหวัดสุรินทร์	จำนวน 7,402 ครัวเรือน
สสว.5 จังหวัดขอนแก่น	จำนวน 15,659 ครัวเรือน
สสว.6 จังหวัดบึงกาฬ	จำนวน 13,653 ครัวเรือน
สสว.7 จังหวัดนครสวรรค์	จำนวน 4,889 ครัวเรือน
สสว.8 จังหวัดตาก	จำนวน 4,561 ครัวเรือน
สสว.9 จังหวัดพะเยา	จำนวน 6,405 ครัวเรือน
สสว.10 จังหวัดภูเก็ต	จำนวน 9,692 ครัวเรือน
สสว.11 จังหวัดพัทลุง	จำนวน 6,269 ครัวเรือน

จังหวัดที่มีครัวเรือนเปราะบางระดับ 3 มากที่สุด จำแนกราย สสว.

สสว.1 จังหวัดสมุทรปราการ	จำนวน 2,998 ครัวเรือน
สสว.2 จังหวัดตราด	จำนวน 2,473 ครัวเรือน
สสว.3 จังหวัดนครปฐม	จำนวน 2,147 ครัวเรือน
สสว.4 จังหวัดนครราชสีมา	จำนวน 1,935 ครัวเรือน
สสว.5 จังหวัดขอนแก่น	จำนวน 2,597 ครัวเรือน
สสว.6 จังหวัดบึงกาฬ	จำนวน 2,086 ครัวเรือน
สสว.7 จังหวัดนครสวรรค์	จำนวน 1,211 ครัวเรือน
สสว.8 จังหวัดตาก	จำนวน 1,605 ครัวเรือน
สสว.9 จังหวัดพะเยา	จำนวน 977 ครัวเรือน
สสว.10 จังหวัดภูเก็ต	จำนวน 1,604 ครัวเรือน
สสว.11 จังหวัดปัตตานี	จำนวน 2,289 ครัวเรือน

ตาราง 4.8 จำนวนครัวเรือนเปราะบางระดับ 0 – 3 จำแนกตาม สสว. 1 – 11
เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย (หน่วย: ครัวเรือน) ข้อมูล วันที่ 21 เมษายน 2565

ลำดับ	จังหวัด	สสว.	ระดับความ เปราะบาง 0	ระดับความ เปราะบาง 1	ระดับความ เปราะบาง 2	ระดับความ เปราะบาง 3	รวม
1	นครราชสีมา	สสว.4	185,065	2,382	6,832	1,935	196,214
2	นครศรีธรรมราช	สสว.10	149,249	2,511	1,937	591	154,288
3	เชียงใหม่	สสว.9	106,115	14,166	1,079	158	121,518
4	สงขลา	สสว.11	110,235	2,193	3,597	1,240	117,265
5	สุราษฎร์ธานี	สสว.10	108,891	1,336	3,386	1,021	114,634
6	บุรีรัมย์	สสว.4	111,563	68	689	336	112,656
7	ขอนแก่น	สสว.5	79,211	10,988	15,659	2,597	108,455
8	อุดรธานี	สสว.5	96,012	2,447	4,846	1,282	104,587
9	ชัยภูมิ	สสว.4	82,595	2,969	6,731	1,526	93,821
10	สกลนคร	สสว.6	80,339	1,468	2,160	584	84,551
11	ร้อยเอ็ด	สสว.5	70,642	2,696	5,051	1,365	79,754
12	เขียงราย	สสว.9	63,998	15,281	435	16	79,730
13	นครสวรรค์	สสว.7	71,361	1,668	4,889	1,211	79,129
14	สุรินทร์	สสว.4	64,694	3,037	7,402	1,840	76,973
15	อุบลราชธานี	สสว.6	67,435	1,565	2,267	577	71,844
16	นครปฐม	สสว.3	48,046	13,233	7,374	2,147	70,800
17	ศรีสะเกษ	สสว.4	58,538	2,442	5,150	1,635	67,765
18	เพชรบูรณ์	สสว.8	62,508	1,931	2,660	596	67,695
19	กาญจนบุรี	สสว.3	54,468	3,482	7,181	1,575	66,706
20	ตรัง	สสว.11	59,209	1,816	3,711	1,227	65,963
21	ราชบุรี	สสว.3	58,643	965	2,022	531	62,161
22	กาฬสินธุ์	สสว.6	52,624	1,864	3,794	907	59,189
23	ปทุมธานี	สสว.1	53,576	466	2,519	1,075	57,636
24	ฉะเชิงเทรา	สสว.2	54,041	1,817	1,198	253	57,309
25	สมุทรปราการ	สสว.1	17,006	14,794	22,039	2,998	56,837
26	นครพนม	สสว.6	50,068	1,734	3,813	935	56,550
27	พัทลุง	สสว.11	45,969	2,144	6,269	1,674	56,056
28	ลำปาง	สสว.9	51,505	731	3,101	544	55,881
29	ชุมพร	สสว.10	50,708	1,207	2,445	306	54,666
30	สุพรรณบุรี	สสว.3	51,165	1,158	1,358	376	54,057

ลำดับ	จังหวัด	สสว.	ระดับความ เปราะบาง 0	ระดับความ เปราะบาง 1	ระดับความ เปราะบาง 2	ระดับความ เปราะบาง 3	รวม
31	พิษณุโลก	สสว.8	49,837	905	1,799	1,004	53,545
32	นราธิวาส	สสว.11	47,902	820	3,002	1,730	53,454
33	ลพบุรี	สสว.7	45,144	1,990	4,440	1,169	52,743
34	เลย	สสว.5	45,234	2,576	3,591	792	52,193
35	มหาสารคาม	สสว.5	46,399	1,440	3,422	764	52,025
36	ชลบุรี	สสว.2	50,614	374	666	336	51,990
37	สุโขทัย	สสว.8	38,390	7,358	4,553	1,054	51,355
38	กระบี่	สสว.10	44,683	1,324	2,680	875	49,562
39	ประจวบคีรีขันธ์	สสว.3	20,314	20,068	6,803	1,441	48,626
40	ตาก	สสว.8	40,397	1,169	4,561	1,605	47,732
41	พระนครศรีอยุธยา	สสว.1	41,408	1,217	3,189	1,212	47,026
42	ยโสธร	สสว.4	43,039	872	1,104	296	45,311
43	กำแพงเพชร	สสว.8	40,722	746	2,279	543	44,290
44	ปัตตานี	สสว.11	33,623	1,917	5,789	2,289	43,618
45	สระบุรี	สสว.1	35,812	4,028	1,884	735	42,459
46	สระแก้ว	สสว.2	34,629	1,348	4,335	1,105	41,417
47	ยะลา	สสว.11	34,467	473	4,361	2,114	41,415
48	จันทบุรี	สสว.2	37,066	836	2,841	520	41,263
49	เพชรบุรี	สสว.3	35,439	1,555	2,508	292	39,794
50	หนองคาย	สสว.5	36,739	570	1,130	343	38,782
51	พิจิตร	สสว.7	34,684	927	2,050	412	38,073
52	ปราจีนบุรี	สสว.2	33,804	1,326	2,392	508	38,030
53	พะเยา	สสว.9	26,992	2,246	6,405	977	36,620
54	ลำพูน	สสว.9	25,995	4,041	5,712	683	36,431
55	อุดรดิตถ์	สสว.8	31,400	881	2,666	505	35,452
56	บึงกาฬ	สสว.6	10,178	9,213	13,653	2,086	35,130
57	มุกดาหาร	สสว.6	32,079	957	1,489	291	34,816
58	หนองบัวลำภู	สสว.5	30,756	601	1,460	508	33,325
59	ชัยนาท	สสว.7	27,343	1,888	2,710	458	32,399
60	สมุทรสาคร	สสว.3	29,675	162	925	219	30,981
61	อำนาจเจริญ	สสว.6	29,949	19	4	-	29,972
62	แพร่	สสว.9	22,960	613	4,235	756	28,564
63	นนทบุรี	สสว.1	27,852	20	64	4	27,940

ลำดับ	จังหวัด	สสว.	ระดับความ เปราะบาง 0	ระดับความ เปราะบาง 1	ระดับความ เปราะบาง 2	ระดับความ เปราะบาง 3	รวม
64	อุทัยธานี	สสว.7	24,508	577	1,960	500	27,545
65	ตราด	สสว.2	5,311	5,347	12,050	2,473	25,181
66	สตูล	สสว.11	19,613	1,015	3,134	1,263	25,025
67	น่าน	สสว.9	18,984	616	4,450	743	24,793
68	พังงา	สสว.10	22,489	547	1,017	286	24,339
69	อ่างทอง	สสว.1	21,330	460	1,814	487	24,091
70	ระนอง	สสว.10	20,269	250	735	170	21,424
71	นครนายก	สสว.1	18,278	435	1,301	382	20,396
72	แม่ฮ่องสอน	สสว.9	12,454	1,336	3,457	723	17,970
73	ภูเก็ต	สสว.10	865	5,115	9,692	1,604	17,276
74	สมุทรสงคราม	สสว.3	14,603	282	771	257	15,913
75	สิงห์บุรี	สสว.7	12,356	247	557	107	13,267
76	ระยอง	สสว.2	6,086	491	1,758	598	8,933
รวม			3,578,150	205,757	292,992	70,277	4,147,176

ที่มา. กองตรวจราชการ, สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

ตาราง 4.9 จำนวนครัวเรือนเปราะบางระดับ 2 – 3 จำแนกตาม สสว. 1 – 11 (หน่วย: ครัวเรือน)

ข้อมูล วันที่ 21 เมษายน 2565

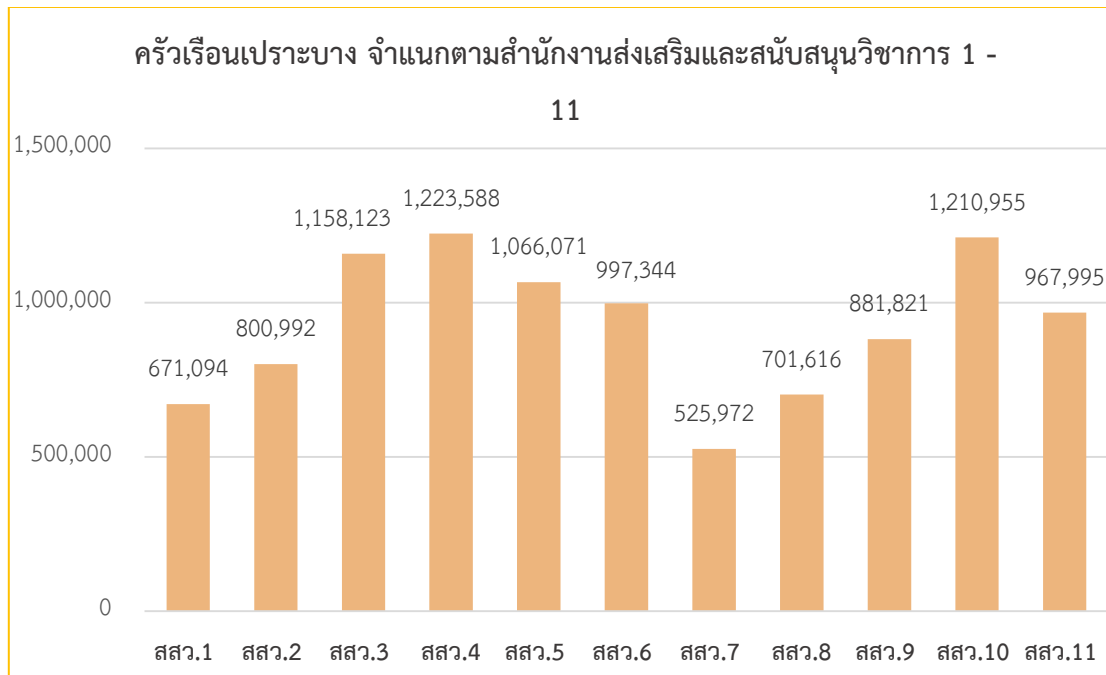
ลำดับ	จังหวัด	สสว.	ระดับความ เปราะบาง 2	ระดับความเปราะบาง 3
1	สมุทรปราการ	สสว.1	22,039	2,998
2	ขอนแก่น	สสว.5	15,659	2,597
3	ตราด	สสว.2	12,050	2,473
4	ปัตตานี	สสว.11	5,789	2,289
5	นครปฐม	สสว.3	7,374	2,147
6	ยะลา	สสว.11	4,361	2,114
7	บึงกาฬ	สสว.6	13,653	2,086
8	นครราชสีมา	สสว.4	6,832	1,935
9	สุรินทร์	สสว.4	7,402	1,840
10	นราธิวาส	สสว.11	3,002	1,730
11	พัทลุง	สสว.11	6,269	1,674
12	ศรีสะเกษ	สสว.4	5,150	1,635
13	ตาก	สสว.8	4,561	1,605
14	ภูเก็ต	สสว.10	9,692	1,604
15	กาญจนบุรี	สสว.3	7,181	1,575
16	ชัยภูมิ	สสว.4	6,731	1,526
17	ประจวบคีรีขันธ์	สสว.3	6,803	1,441
18	ร้อยเอ็ด	สสว.5	5,051	1,365
19	อุดรธานี	สสว.5	4,846	1,282
20	สตูล	สสว.11	3,134	1,263
21	สงขลา	สสว.11	3,597	1,240
22	ตรัง	สสว.11	3,711	1,227
23	พระนครศรีอยุธยา	สสว.1	3,189	1,212
24	นครสวรรค์	สสว.7	4,889	1,211
25	ลพบุรี	สสว.7	4,440	1,169
26	สระแก้ว	สสว.2	4,335	1,105
27	ปทุมธานี	สสว.1	2,519	1,075
28	สุโขทัย	สสว.8	4,553	1,054
29	สุราษฎร์ธานี	สสว.10	3,386	1,021
30	พิษณุโลก	สสว.8	1,799	1,004
31	พะเยา	สสว.9	6,405	977

ลำดับ	จังหวัด	สสว.	ระดับความ เปราะบาง 2	ระดับความเปราะบาง 3
32	นครพนม	สสว.6	3,813	935
33	กาฬสินธุ์	สสว.6	3,794	907
34	กระบี่	สสว.10	2,680	875
35	เลย	สสว.5	3,591	792
36	มหาสารคาม	สสว.5	3,422	764
37	แพร่	สสว.9	4,235	756
38	น่าน	สสว.9	4,450	743
39	สระบุรี	สสว.1	1,884	735
40	แม่ฮ่องสอน	สสว.9	3,457	723
41	ลำพูน	สสว.9	5,712	683
42	ระยอง	สสว.2	1,758	598
43	เพชรบูรณ์	สสว.8	2,660	596
44	นครศรีธรรมราช	สสว.10	1,937	591
45	สกลนคร	สสว.6	2,160	584
46	อุบลราชธานี	สสว.6	2,267	577
47	ลำปาง	สสว.9	3,101	544
48	กำแพงเพชร	สสว.8	2,279	543
49	ราชบุรี	สสว.3	2,022	531
50	จันทบุรี	สสว.2	2,841	520
51	ปราจีนบุรี	สสว.2	2,392	508
52	หนองบัวลำภู	สสว.5	1,460	508
53	อุดรดิตถ์	สสว.8	2,666	505
54	อุทัยธานี	สสว.7	1,960	500
55	อ่างทอง	สสว.1	1,814	487
56	ชัยนาท	สสว.7	2,710	458
57	พิจิตร	สสว.7	2,050	412
58	นครนายก	สสว.1	1,301	382
59	สุพรรณบุรี	สสว.3	1,358	376
60	หนองคาย	สสว.5	1,130	343
61	บุรีรัมย์	สสว.4	689	336
62	ชลบุรี	สสว.2	666	336
63	ชุมพร	สสว.10	2,445	306
64	ยโสธร	สสว.4	1,104	296
65	เพชรบุรี	สสว.3	2,508	292

ลำดับ	จังหวัด	สสว.	ระดับความ เปราะบาง 2	ระดับความเปราะบาง 3
66	มุกดาหาร	สสว.6	1,489	291
67	พังงา	สสว.10	1,017	286
68	สมุทรสงคราม	สสว.3	771	257
69	ฉะเชิงเทรา	สสว.2	1,198	253
70	สมุทรสาคร	สสว.3	925	219
71	ระนอง	สสว.10	735	170
72	เชียงใหม่	สสว.9	1,079	158
73	สิงห์บุรี	สสว.7	557	107
74	เชียงราย	สสว.9	435	16
75	นนทบุรี	สสว.1	64	4
76	อำนาจเจริญ	สสว.6	4	-
รวม			292,992	70,277

ที่มา. กองตรวจราชการ, สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

แผนภูมิ 4.6 จำนวนครัวเรือนเปราะบาง จำแนกตาม สสว. 1 – 11 (หน่วย : ครัวเรือน)

ที่มา. กองตรวจราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

4.5 การเข้าถึงสวัสดิการค่าดัชนีมิติ 5 ด้าน

4.5.1 ด้านสถานะทางสุขภาพ

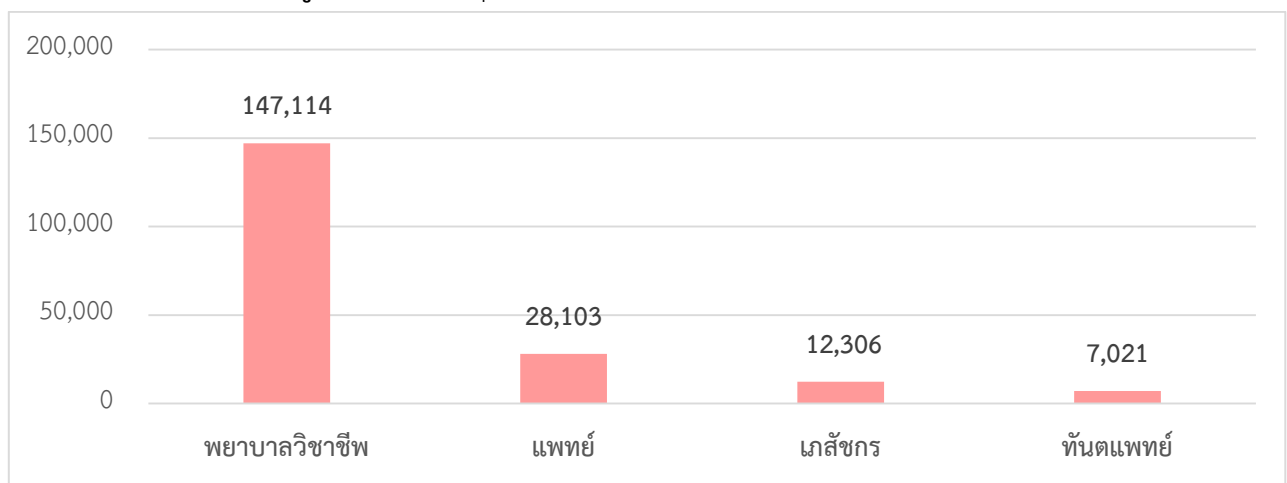
1) สำนักงานปลัดกระทรวงการสาธารณสุข กล่าวใน “แผนปฏิรูปกำลังคนและภารกิจบริการด้านสุขภาพของกระทรวงสาธารณสุข” ว่าผลลัพธ์ที่ดีที่สุดภายใต้การบริหารจัดการ คือ ใน 20 ปีข้างหน้าจะต้องมีจำนวนบุคลากรทางการแพทย์³⁶ ดังต่อไปนี้

- ✚ แพทย์ 1 คน ต่อประชากร 874 คน
- ✚ พยาบาลวิชาชีพ 1 คน ต่อ จำนวนประชากร 232 คน
- ✚ ทันตแพทย์ 1 คน ต่อจำนวนประชากร 2,983 คน
- ✚ เภสัชกร 1 คน ต่อ จำนวน ประชากร 2,935 คน

2) ปัจจุบัน ปี พ.ศ. 2564 นั้น ประเทศไทยมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 60,643,445 คน (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร) เมื่อหากพิจารณาโดยใช้เกณฑ์ของกระทรวงสาธารณสุข ตามข้อ 1) พบว่าในภาพรวมของประเทศ มีดังนี้

- ✚ แพทย์ จำนวน 28,103 คน ทำให้สัดส่วนแพทย์ต่อประชากร คือ แพทย์ 1 คน ดูแลประชากร 2,158 คน
- ✚ พยาบาลวิชาชีพ จำนวน 147,114 คน ทำให้สัดส่วนพยาบาลวิชาชีพต่อประชากร คือ พยาบาลวิชาชีพ 1 คนดูแลประชาชน 412 คน
- ✚ ทันตแพทย์ จำนวน 7,021 คน ทำให้สัดส่วนทันตแพทย์ต่อประชากร คือ ทันตแพทย์ 1 คน ดูแลประชากร 8,083 คน
- ✚ เภสัชกร จำนวน 12,306 คน ทำให้สัดส่วนเภสัชกรต่อประชากร คือ เภสัชกร 1 คน ดูแลประชากร 4,928 คน ดังตาราง 4.10

แผนภูมิ 4.7 จำนวนบุคลากรทางการแพทย์ ปี พ.ศ. 2564 (หน่วย : คน)

ที่มา. สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข , ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

³⁶ กลุ่มประสานนโยบายและยุทธศาสตร์กำลังคนด้านสุขภาพ, กองบริหารทรัพยากรบุคคล, สำนักงานปลัดกระทรวงการสาธารณสุข, “แผนปฏิรูปกำลังคนและภารกิจบริการด้านสุขภาพของกระทรวงสาธารณสุข,” 20 มีนาคม 2562

ตาราง 4.10 สัดส่วนบุคลากรทางการแพทย์ต่อจำนวนประชากร ปี 2564 ทุกจังหวัด (หน่วย : คน)

สสว.	จังหวัด	จำนวนประชากร (คน)	แพทย์ (1:874)		พยาบาลวิชาชีพ (1:232)		ทันตแพทย์ (1:2,983)		เภสัชกร (1:2,935)	
			จำนวน	สัดส่วน	จำนวน	สัดส่วน	จำนวน	สัดส่วน	จำนวน	สัดส่วน
สสว.1	สมุทรปราการ	1,356,449	674	2,013	3,026	448	97	13,984 (3)	284	4,776
	นนทบุรี	1,288,637	826	1,560	3,267	394	134	9,617	275	4,686
	ปทุมธานี	1,190,060	943	1,262	2,513	474	201	5,921	246	4,838
	พระนครศรีอยุธยา	820,512	343	2,392	1,822	450	88	9,324	178	4,610
	อ่างทอง	274,763	118	6,953	714	1,149	40	6,869	71	11,557
	สระบุรี	643,963	397	692	1,923	143	75	8,586	161	1,707
	นครนายก	260,433	200	3,220	1,018	633	52	5,008	78	8,256
สสว.2	ชลบุรี	1,583,672	1,379	1,148	6,161	257	201	7,879	559	2,833
	ระยอง	751,343	392	1,917	1,971	381	69	10,889	180	4,174
	จันทบุรี	536,557	354	1,516	1,898	283	69	7,776	140	3,833
	ตราด	228,376	98	2,330	695	329	35	6,525	54	4,229
	ฉะเชิงเทรา	724,178	331	2,188	1,700	426	77	9,405	134	5,404
	ปราจีนบุรี	495,325	221	2,241	1,133	437	51	9,712	96	5,160
	สระแก้ว	561,992	160	3,512	1,069	526	51	11,019	85	6,612
สสว.3	ราชบุรี	868,281	462	1,879	2,355	369	94	9,237	179	4,851
	กาญจนบุรี	894,054	300	2,980	1,803	496	86	10,396	146	6,124
	สุพรรณบุรี	835,360	332	2,516	1,979	422	104	8,032	161	5,189
	นครปฐม	922,171	605	1,524	2,296	402	120	7,685	197	4,681
	สมุทรสาคร	586,789	571	1,028	2,002	293	81	7,244	196	2,994
	สมุทรสงคราม	190,842	87	2,194	494	386	28	6,816	46	4,149
	เพชรบุรี	482,875	173	2,791	1,098	440	49	9,855	102	4,734
	ประจวบคีรีขันธ์	553,171	233	2,374	1,135	487	67	8,256	101	5,477
สสว.4	นครราชสีมา	2,634,154	1,098	2,399	6,394	412	223	11,812	480	5,488
	บุรีรัมย์	1,579,805	459	3,442	3,071	514	132	11,968	238	6,638
	สุรินทร์	1,376,230	432	3,186	2,563	537	128	10,752	202	6,813 (5)
	ศรีสะเกษ	1,457,556	377	3,866	2,477	588 (4)	124	11,754	194	7,513 (2)
	ยโสธร	533,394	131	4,072 (4)	976	547	54	9,878	92	5,798
	ชัยภูมิ	1,122,265	277	4,051	1,996	562	114	9,844	155	7,240 (3)
สสว.5	หนองบัวลำภู	509,001	108	4,713 (2)	703	724 (1)	114	4,465	66	7,712 (1)
	ขอนแก่น	1,790,863	1,547	1,158	5,741	312	312	5,740	401	4,466
	อุดรธานี	1,566,510	606	2,585	3,339	469	119	13,164 (5)	290	5,402
	เลย	638,732	171	3,735	1,351	473	44	14,517 (2)	109	5,860
	หนองคาย	516,843	188	2,749	1,085	476	312	1,657	98	5,274
	มหาสารคาม	948,310	316	3,001	1,893	501	119	7,969	144	6,585
	ร้อยเอ็ด	1,296,013	371	3,493	2,418	536	122	10,623	212	6,113

จังหวัดที่มีบุคลากรทางการแพทย์เพียงพอต่อประชากร ■ จังหวัดที่มีบุคลากรทางการแพทย์รับผิดชอบประชากรเกินค่าเป้าหมายที่กำหนด 5 อันดับแรก

สสว.	จังหวัด	จำนวนประชากร (คน)	แพทย์ (1:874)		พยาบาลวิชาชีพ (1:232)		ทันตแพทย์ (1:2,983)		เภสัชกร (1:2,935)	
			จำนวน	สัดส่วน	จำนวน	สัดส่วน	จำนวน	สัดส่วน	จำนวน	สัดส่วน
สสว.6	อุบลราชธานี	1,868,519	797	2,344	4,581	408	167	11,189	363	5,147
	อำนาจเจริญ	376,350	103	3,654	668	563	100	3,764	62	6,070
	บึงกาฬ	421,995	70	6,029 ①	677	623 ②	122	3,459	64	6,594
	กาฬสินธุ์	975,570	239	4,082 ③	1,893	515	83	11,754	157	6,214
	สกลนคร	1,146,286	322	3,560	2,405	477	82	13,979 ④	170	6,743
	นครพนม	717,040	178	4,028	1,281	560	74	9,690	109	6,578
	มุกดาหาร	351,484	101	3,480	785	448	43	8,174	63	5,579
สสว.7	ลพบุรี	739,473	323	2,289	1,703	434	78	9,480	147	5,030
	สิงห์บุรี	204,526	105	1,948	709	288	28	7,305	52	3,933
	ชัยนาท	320,432	126	2,543	787	407	45	7,121	73	4,389
	นครสวรรค์	1,035,028	503	2,058	2,286	453	112	9,241	200	5,175
	อุทัยธานี	325,116	131	2,482	749	434	57	5,704	80	4,064
	พิจิตร	529,395	225	2,353	1,036	511	63	8,403	110	4,813
สสว.8	อุดรดิตถ์	446,148	228	1,957	1,299	343	65	6,864	100	4,461
	กำแพงเพชร	712,143	178	4,001	1,190	598 ③	67	10,629	107	6,656
	ตาก	676,583	200	3,383	1,372	493	60	11,276	106	6,383
	สุโขทัย	585,352	201	2,912	1,097	534	57	10,269	104	5,628
	พิษณุโลก	847,384	746	1,136	2,700	314	219	3,869	250	3,390
	เพชรบูรณ์	978,372	241	4,060 ⑤	1,667	587 ⑤	76	12,873	138	7,090 ④
สสว.9	เชียงใหม่	1,789,385	1,424	1,257	6,673	268	356	5,026	579	3,090
	ลำพูน	401,139	201	1,996	1,030	389	54	7,429	98	4,093
	ลำปาง	724,678	410	1,768	2,112	343	94	7,709	179	4,048
	แพร่	434,580	180	2,414	1,119	388	48	9,054	92	4,724
	น่าน	475,875	203	2,344	1,283	371	80	5,948	104	4,576
	พะเยา	464,505	216	2,150	1,182	393	63	7,373	97	4,789
	เชียงราย	1,298,425	563	2,306	2,845	456	210	6,183	254	5,112
	แม่ฮ่องสอน	285,916	85	3,364	553	517	33	8,664	58	4,930
สสว.10	นครศรีธรรมราช	1,549,344	562	2,757	3,175	488	146	10,612	286	5,417
	กระบี่	479,351	160	2,996	1,044	459	57	8,410	88	5,447
	พังงา	268,016	90	2,978	755	355	40	6,700	64	4,188
	ภูเก็ต	418,785	435	963	1,569	267	79	5,301	146	2,868
	สุราษฎร์ธานี	1,072,464	568	1,888	3,259	329	114	9,408	285	3,763
	ระนอง	194,573	54	3,603	514	379	32	6,080	45	4,324
	ชุมพร	509,479	197	2,586	1,248	408	60	8,491	108	4,717
สสว.11	สงขลา	1,431,536	1,234	1,160	4,803	298	262	5,464	334	4,286
	สตูล	324,835	92	3,531	780	416	39	8,329	66	4,922
	ตรัง	639,788	330	1,939	1,680	381	77	8,309	154	4,154
	พัทลุง	522,541	166	3,148	1,162	450	72	7,258	115	4,544

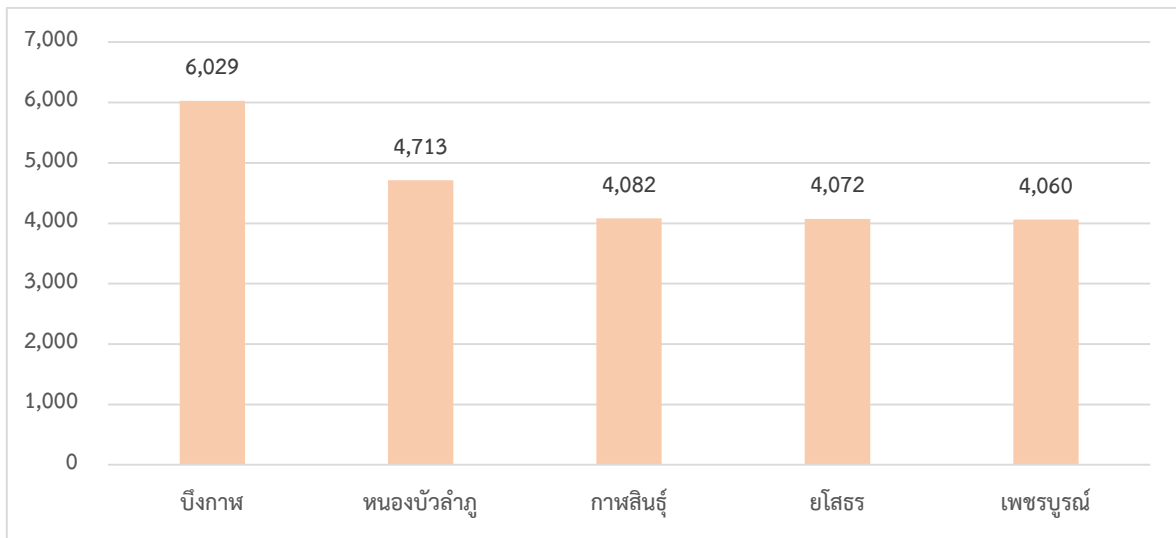
สสว.	จังหวัด	จำนวนประชากร (คน)	แพทย์ (1:874)		พยาบาลวิชาชีพ (1:232)		ทันตแพทย์ (1:2,983)		เภสัชกร (1:2,935)	
			จำนวน	สัดส่วน	จำนวน	สัดส่วน	จำนวน	สัดส่วน	จำนวน	สัดส่วน
	ปัตตานี	729,581	221	3,301	1,825	400	82	8,897	120	6,080
	ยะลา	542,314	201	2,698	1,572	345	70	7,747	106	5,116
	นราธิวาส	809,660	214	3,783	1,967	412	51	15,876 ①	123	6,583
	รวม	60,643,445	28,103	2,158	147,114	412	7,503	8,083	12,306	4,928

ที่มา. สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข, จัดทำตารางโดย คณะผู้จัดทำ

จากการสำรวจจำนวนบุคลากรทางการแพทย์ ปี 2564 เมื่อเปรียบเทียบความเพียงพอของบุคลากรทางการแพทย์ต่อประชากร จำแนกรายจังหวัด ดังตารางที่ 4.10 พบว่า

- **เกณฑ์ : แพทย์ 1 คน ต่อประชากร 874 คน** พบว่า จังหวัดที่มีความเพียงพอของแพทย์ต่อประชากรมีเพียง 1 จังหวัด คือ จังหวัดสระบุรี และจังหวัดที่มีแพทย์รับผิดชอบประชากรเกินค่าเป้าหมายที่กำหนดมากถึง 75 จังหวัด โดยเรียงลำดับ **จังหวัดที่มีแพทย์ดูแลประชากรมากที่สุด 5 อันดับแรก** ดังนี้ บึงกาฬ หนองบัวลำภู กาฬสินธุ์ ยโสธร เพชรบูรณ์ และอื่น ๆ ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.10

แผนภูมิ 4.8 5 จังหวัดที่มีอัตราส่วนแพทย์ดูแลประชากรมากที่สุด (หน่วย : คน)

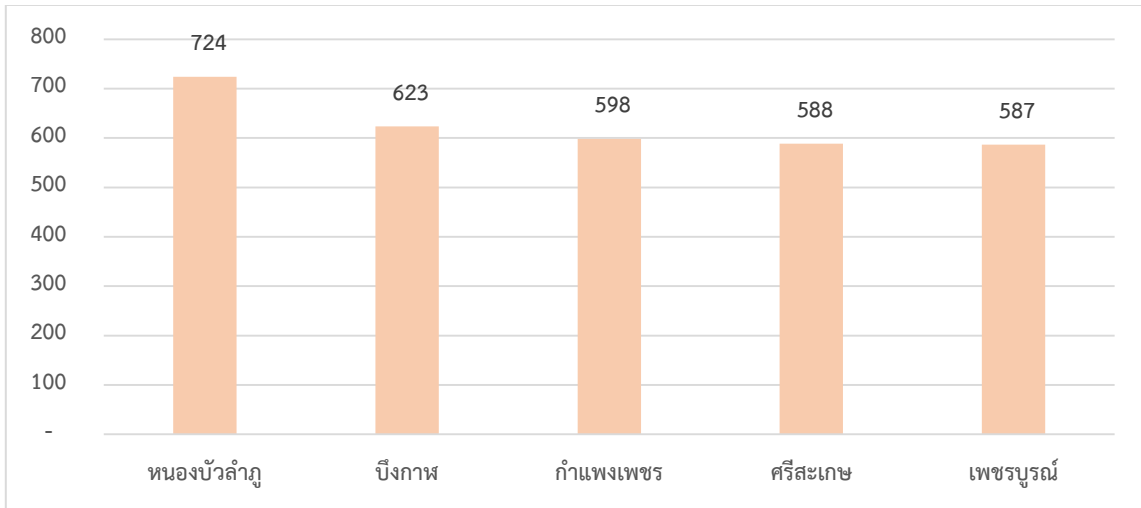

ที่มา. สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข, ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

- **เกณฑ์ : พยาบาลวิชาชีพ 1 คน ต่อประชากร 232 คน** พบว่า จังหวัดที่มีความเพียงพอของพยาบาลวิชาชีพต่อประชากรมีเพียง 1 จังหวัด คือ สระบุรี และจังหวัดที่มีพยาบาลวิชาชีพรับผิดชอบประชากรเกินค่าเป้าหมายที่กำหนดมากถึง 75 จังหวัด โดยเรียงลำดับ **จังหวัดที่มีพยาบาลวิชาชีพดูแลประชากรมากที่สุด 5 อันดับแรก** ดังนี้ หนองบัวลำภู บึงกาฬ กำแพงเพชร ศรีสะเกษ เพชรบูรณ์ และอื่น ๆ ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.10

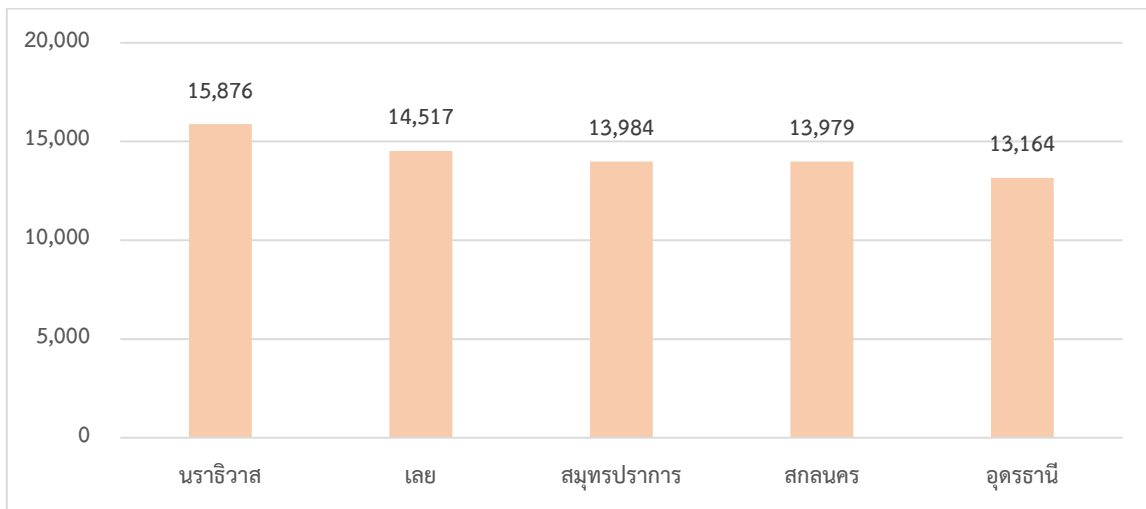
แผนภูมิ 4.9 5 จังหวัดที่มีอัตราส่วนพยาบาลวิชาชีพดูแลประชากรมากที่สุด (หน่วย : คน)

ที่มา. สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข, ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

- **เกณฑ์ : ทันตแพทย์ 1 คน ต่อประชากร 2,983 คน** พบว่า จังหวัดที่มีความเพียงพอของทันตแพทย์ต่อประชากรมีเพียง 1 จังหวัด คือ หนองคาย และจังหวัดที่ทันตแพทย์รับผิดชอบประชากรเกินค่าเป้าหมายที่กำหนดมากถึง 75 จังหวัด โดยเรียงลำดับ **จังหวัดที่ทันตแพทย์ดูแลประชากรมากที่สุด 5 อันดับแรก** ดังนี้ นราธิวาส เลย สมุทรปราการ สกลนคร อุตรธานี และอื่น ๆ ตามลำดับดังตารางที่ 4.10

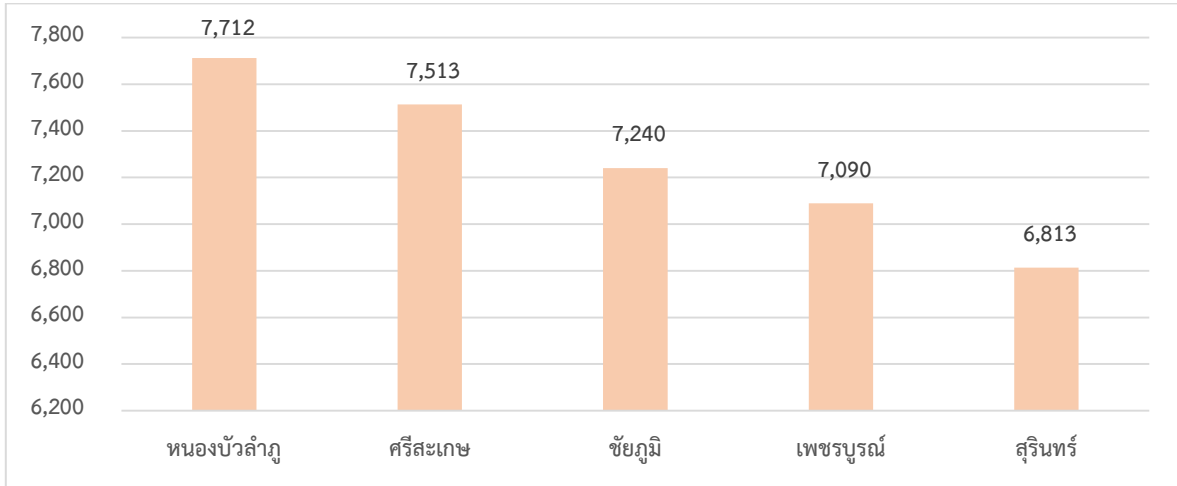
แผนภูมิ 4.10 5 จังหวัดที่มีอัตราส่วนทันตแพทย์ดูแลประชากรมากที่สุด (หน่วย : คน)

ที่มา. สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข, ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

- **เกณฑ์เภสัชกร 1 คน ต่อประชากร 2,935 คน** พบว่า จังหวัดที่มีความเพียงพอของเภสัชกรต่อประชากรมีเพียง 3 จังหวัด ได้แก่ สระบุรี ชลบุรี และภูเก็ต ตามลำดับ และจังหวัดที่เภสัชกรรับผิดชอบประชากรเกินค่าเป้าหมายที่กำหนดมากถึง 73 จังหวัด โดยเรียงลำดับ**จังหวัดที่เภสัชกรดูแลประชากรมากที่สุด 5 อันดับแรก** ดังนี้ หนองบัวลำภู ศรีสะเกษ ชัยภูมิ เพชรบูรณ์ สุรินทร์ และอื่น ๆ ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.10

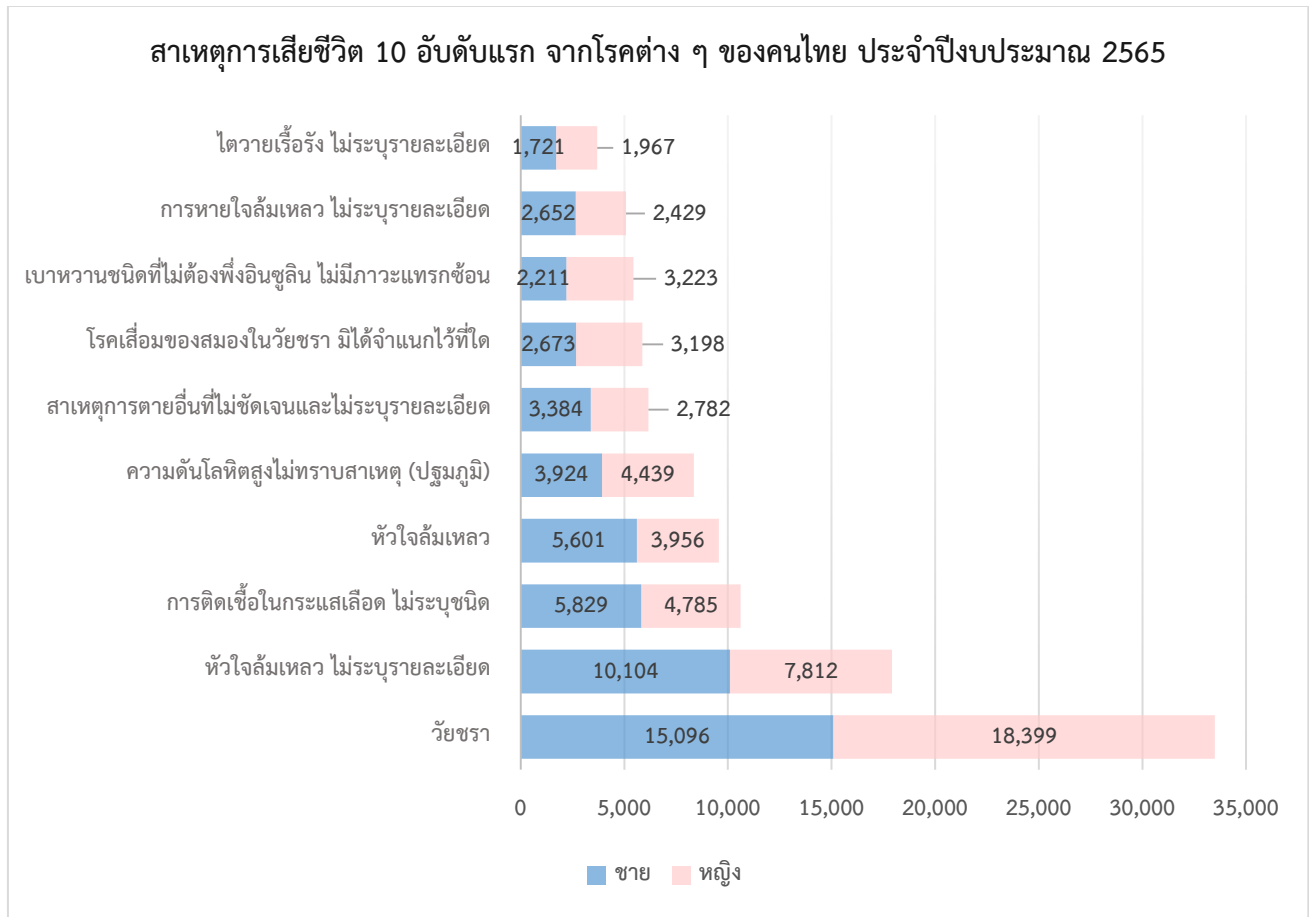
แผนภูมิ 4.11 5 จังหวัดที่มีอัตราส่วนเภสัชกรดูแลประชากรมากที่สุด (หน่วย : คน)

ที่มา. สำนักงานปลัดกระทรวง , กระทรวงสาธารณสุข, ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

จากผลการวิเคราะห์ พบว่า บุคลากรทางการแพทย์ต้องรับผิดชอบประชากรประชากรเกินค่าเป้าหมายที่กำหนด เกิดจากการกระจายตัวของบุคลากรในการให้บริการผู้ป่วยตามจังหวัดต่าง ๆ เป็นไปอย่างไม่ทั่วถึงและไม่สอดคล้องกับภาระงาน รวมทั้งเกิดการกระจุกตัวในจังหวัดใหญ่ รวมทั้งเกิดจากความสมัครใจของบุคลากรในการเลือกปฏิบัติงานในภาคเอกชน เนื่องจากภาระในการรับผิดชอบต่อประชากรนั้น มีสัดส่วนน้อยกว่าภาครัฐบาล จากรายงานแผนปฏิรูปกำลังคนและภารกิจบริการด้านสุขภาพของกระทรวงสาธารณสุข ปี 2562 กล่าวว่า แพทย์ในกระทรวงสาธารณสุขต้องปฏิบัติงานประมาณ มากกว่า 60 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยเฉลี่ยในส่วนพยาบาลวิชาชีพ 1 คน ในกระทรวงสาธารณสุข ต้องทำงานมากกว่า 40 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และทางด้านอัตรากำลังทันตแพทย์น้อยกว่าภาระงาน โดยภาระงานส่วนเกินบางส่วนจะถูกรองรับโดยทันตภิบาล หรือนักวิชาการสาธารณสุข อย่างไรก็ตาม หน่วยงานบริการในภาครัฐอื่นมีอัตรากำลังทันตแพทย์ค่อนข้างสมดุล ด้วยเหตุผลข้างต้นจึงอาจเป็นสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดการรับผิดชอบต่อประชากรที่มีจำนวนมากเกินไป โดยสวนทางกับจำนวนแพทย์ที่มีอยู่ก็เป็นได้

แผนภูมิ 4.12 สาเหตุการเสียชีวิต 10 อันดับแรก จากโรคต่าง ๆ ของคนไทย ประจำปี 2565 (หน่วย:คน)

ที่มา. สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข, ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

จากแผนภูมิที่ 4.12 จากรายงานของกระทรวงสาธารณสุข พบว่า สาเหตุการเสียชีวิต 10 อันดับแรก จากโรคต่าง ๆ ของคนไทย ประจำปี 2565 ได้แก่ โรควัยชรา จำนวน 30,891 คน รองลงมา คือ โรคหัวใจล้มเหลว ไม่ระบุรายละเอียด จำนวน 18,140 คน การติดเชื้อในกระแสเลือด ไม่ระบุชนิด จำนวน 10,614 คน โรคหัวใจล้มเหลว จำนวน 9,557 คน โรคความดันโลหิตสูงไม่ทราบสาเหตุ (ปฐมภูมิ) จำนวน 8,363 คน สาเหตุการตายอื่นที่ไม่ชัดเจนและไม่ระบุรายละเอียด จำนวน 6,166 คน โรคเสื่อมของสมองในวัยชรา มิได้จำแนกไว้ที่ใด จำนวน 5,871 คน เบาหวานชนิดที่ไม่ต้องพึ่งอินซูลิน ไม่มีภาวะแทรกซ้อน จำนวน 5,434 คน การหายใจล้มเหลว ไม่ระบุรายละเอียด จำนวน 5,081 คน และไตวายเรื้อรัง ไม่ระบุรายละเอียด จำนวน 3,688 คน ตามลำดับ

และเมื่อเปรียบเทียบสาเหตุการเสียชีวิตสูงสุด 10 อันดับแรก จากโรคต่าง ๆ ของคนไทย ประจำปี 2564 และ ปี 2565 ดังตาราง 4.11 พบว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2564 - 2565 สาเหตุการเสียชีวิตสูงสุดที่ 5 อันดับแรก ยังคงเป็นโรคเดิมเหมือนปี พ.ศ. 2564 โดยอันดับที่ 1 เสียชีวิตจากโรควัยชรา รองลงมา คือ โรคหัวใจล้มเหลว ไม่ระบุรายละเอียด โรคการติดเชื้อในกระแสเลือดไม่ระบุชนิด โรคหัวใจล้มเหลว และโรคความดันโลหิตสูงไม่ทราบสาเหตุ (ปฐมภูมิ) ตามลำดับ นอกจากนี้สาเหตุการเสียชีวิตที่ยังคงติดอันดับสูงสุด 1 ใน 10 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2564 มีจำนวน 9 สาเหตุ

ตาราง 4.11 สาเหตุการเสียชีวิต 10 อันดับแรก จากโรคต่าง ๆ ของคนไทย
ประจำปี 2564 และ ปี 2565 (หน่วย:คน)

	ประจำปี 2564					ประจำปี 2565			
	ชื่อโรค	ชาย	หญิง	รวม		ชื่อโรค	ชาย	หญิง	รวม
1	วัยชรา	13,853	17,038	30,891	1	วัยชรา	15,096	18,399	33,495
2	หัวใจล้มเหลว ไม่ระบุ รายละเอียด	10,471	7,669	18,140	2	หัวใจล้มเหลว ไม่ระบุ รายละเอียด	10,104	7,812	17,916
3	การติดเชื้อในกระแส เลือด ไม่ระบุชนิด	5,485	4,554	10,039	3	การติดเชื้อในกระแสเลือด ไม่ระบุชนิด	5,829	4,785	10,614
4	หัวใจล้มเหลว	5,333	3,873	9,206	4	หัวใจล้มเหลว	5,601	3,956	9,557
5	ความดันโลหิตสูงไม่ ทราบสาเหตุ (ปฐมภูมิ)	4,359	4,763	9,122	5	ความดันโลหิตสูง ไม่ทราบสาเหตุ (ปฐมภูมิ)	3,924	4,439	8,363
6	โรคเสื่อมของสมองใน วัยชรา มิได้จำแนกไว้ที่ ใด	2,538	3,186	5,724	6	สาเหตุการตายอื่นที่ไม่ ชัดเจน และไม่ระบุ รายละเอียด	3,384	2,782	6,166
7	เบาหวานชนิดที่ไม่ต้อง พึ่งอินซูลิน ไม่มี ภาวะแทรกซ้อน	2,263	3,294	5,557	7	โรคเสื่อมของสมองในวัยชรา มิได้จำแนกไว้ที่ใด	2,673	3,198	5,871
8	สาเหตุการตายอื่นที่ไม่ ชัดเจน และไม่ระบุ รายละเอียด	2,784	2,334	5,118	8	เบาหวานชนิดที่ไม่ต้องพึ่ง อินซูลิน ไม่มี ภาวะแทรกซ้อน	2,211	3,223	5,434
9	มะเร็งเซลล์ตับ	3,047	1,273	4,320	9	การหายใจล้มเหลว ไม่ระบุรายละเอียด	2,652	2,429	5,081
10	การหายใจล้มเหลว ไม่ระบุรายละเอียด	2,315	1,980	4,295	10	ไตวายเรื้อรัง ไม่ระบุ รายละเอียด	1,721	1,967	3,688

ที่มา. สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข, ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

4.5.2 ด้านคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่

สถานการณ์ชุมชนผู้มีรายได้น้อย โดยคำนิยามของ "ชุมชนผู้มีรายได้น้อย" จากการเคหะแห่งชาติ (กคช.)³⁷ หมายถึง ชุมชนที่มีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

1) **ชุมชนแออัด** หมายถึง บริเวณพื้นที่ส่วนใหญ่ที่มีที่อยู่อาศัยอย่างหนาแน่น ไร้ระเบียบ และชำรุดทรุดโทรม ประชาชนอยู่กันอย่างแออัดหรือที่อาศัยอยู่รวมกันโดยมีความสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งมีสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม อันอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้อยู่อาศัย และมีปัญหาทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและความมั่นคงในการอยู่อาศัย

2) **ชุมชนเมือง** หมายถึง ชุมชนในเขตเมืองบริเวณพื้นที่ที่มีสภาพแออัดและหรือเสื่อมโทรม เป็นชุมชนที่มีการอยู่อาศัยค่อนข้างหนาแน่น ลักษณะการอยู่อาศัยส่วนใหญ่มักเป็นบ้านและที่ดินของตนเอง หรือบ้านของตนเองบนที่ดินเช่า สภาพทางกายภาพและระบบสาธารณูปโภคค่อนข้างดี ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพที่เป็นทางการ

3) **ชุมชนชานเมือง** หมายถึง ชุมชนบริเวณชานเมือง ชุมชนที่ขาดการจัดระเบียบทางกายภาพ เป็นชุมชนที่มีการตั้งบ้านเรือนกระจายตามที่ทำกินเป็นกลุ่มๆ ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม หรืออาชีพต่อเนื่องที่สัมพันธ์กับเกษตรกรรม สภาพบ้านเรือนค่อนข้างทรุดโทรม แต่ยังไม่หนาแน่น ขาดระบบสาธารณูปโภคที่ดี

จากการสำรวจชุมชนผู้มีรายได้น้อยในประเทศไทย (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร) ประจำปี 2565 ดังตาราง 4.12 พบว่า มีจำนวนทั้งสิ้น 1,129 ชุมชน โดยมีประชากรอาศัยอยู่ จำนวน 343,426 คน มีครัวเรือนที่อยู่อาศัยในชุมชน จำนวน 103,879 ครัวเรือน และบ้าน จำนวน 105,342 แห่ง

³⁷ ศูนย์กลางองค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่อยู่อาศัย, การเคหะแห่งชาติ, ชุมชนผู้มีรายได้น้อย ปี 2565,

<https://housingkc.nha.co.th/th/inter/knowledge/content/20171030232944/20200721154858>

ตาราง 4.12 จำนวนชุมชนผู้มีรายได้น้อย จำแนกตาม สสว. 1 - 11 (หน่วย : แห่ง/ครัวเรือน/คน)

หน่วยงาน (สสว.)	จำนวน ชุมชน (แห่ง)	ชุมชนแออัด		ชุมชนเมือง		ชุมชนชานเมือง		จำนวน บ้าน (แห่ง)	จำนวน ครัวเรือน (ครัวเรือน)	จำนวน ประชากร (คน)
		ชุมชน (ชุมชน)	ครัวเรือน (ครัวเรือน)	ชุมชน (ชุมชน)	ครัวเรือน (ครัวเรือน)	ชุมชน (ชุมชน)	ครัวเรือน (ครัวเรือน)			
สสว.1	338	325	22,199	3	95	10	278	19,455	22,572	83,318
สสว.2	114	99	5,737	9	1,378	6	1,116	6,864	8,231	20,810
สสว.3	100	95	3,885	N/A	N/A	5	125	3,590	4,010	15,052
สสว.4	92	49	4,463	42	2,830	1	1,500	23,883	24,090	41,696
สสว.5	52	38	1,819	6	365	8	622	2,684	2,808	11,211
สสว.6	12	10	472	N/A	N/A	2	42	472	514	1,983
สสว.7	77	70	3,150	2	70	5	102	2,949	3,322	13,288
สสว.8	39	32	1,451	4	123	3	90	1,398	1,664	6,656
สสว.9	22	22	886	N/A	N/A	N/A	N/A	805	886	3,003
สสว.10	85	85	5,455	N/A	N/A	N/A	N/A	5,023	5,455	20,389
สสว.11	198	86	8,006	69	18,132	43	4,207	38,219	30,327	126,020
รวม	1,129	911	57,523	135	22,993	83	8,082	105,342	103,879	343,426

ที่มา. รายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับกลุ่มจังหวัด สสว. 1 -11

ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

เมื่อเปรียบเทียบลักษณะชุมชนผู้มีรายได้น้อย ประจำปี พ.ศ. 2564 และ พ.ศ. 2565 ตามตาราง 4.13 พบว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2564 - 2565 สัดส่วนชุมชนผู้มีรายได้น้อย และครัวเรือนที่อยู่อาศัยในชุมชนผู้มีรายได้น้อย ส่วนใหญ่เป็นชุมชนแออัด รองลงมา คือ ชุมชนเมือง และชุมชนชานเมือง ตามลำดับ

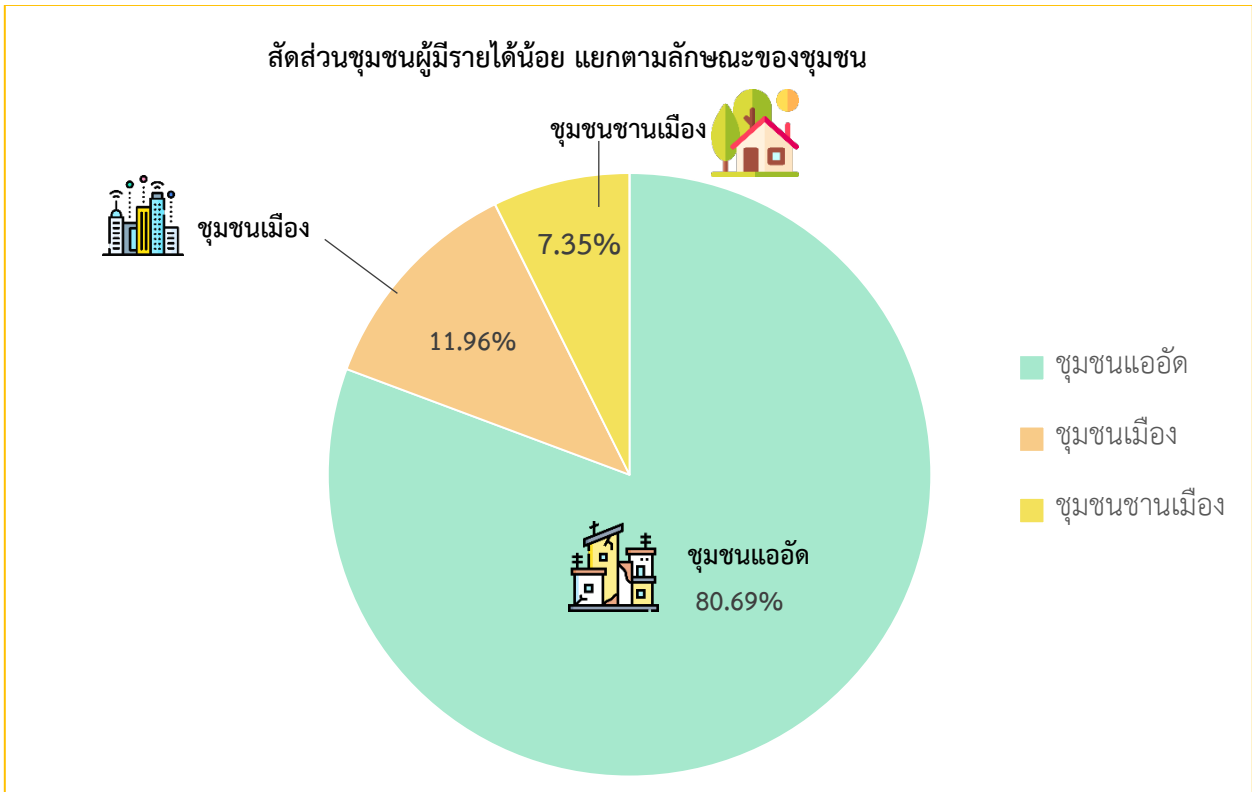
ตาราง 4.13 ลักษณะชุมชนผู้มีรายได้น้อย ประจำปี พ.ศ. 2564 และ พ.ศ. 2565 (หน่วย : แห่ง/ครัวเรือน)

ลักษณะชุมชน	ประจำปี พ.ศ. 2564				ประจำปี พ.ศ. 2565			
	จำนวน ชุมชน	ร้อยละ	จำนวน ครัวเรือน	ร้อยละ	จำนวน ชุมชน	ร้อยละ	จำนวน ครัวเรือน	ร้อยละ
ชุมชนแออัด	585	75.48	34,208	55.78	911	80.69	57,523	64.93
ชุมชนเมือง	95	12.26	13,882	22.64	135	11.96	22,993	25.95
ชุมชนชานเมือง	95	12.26	13,234	21.58	83	7.35	8,082	9.12
รวม	775	100	61,324	100	1,129	100	88,598	100

ที่มา. รายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับกลุ่มจังหวัด สสว. 1 -11

ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

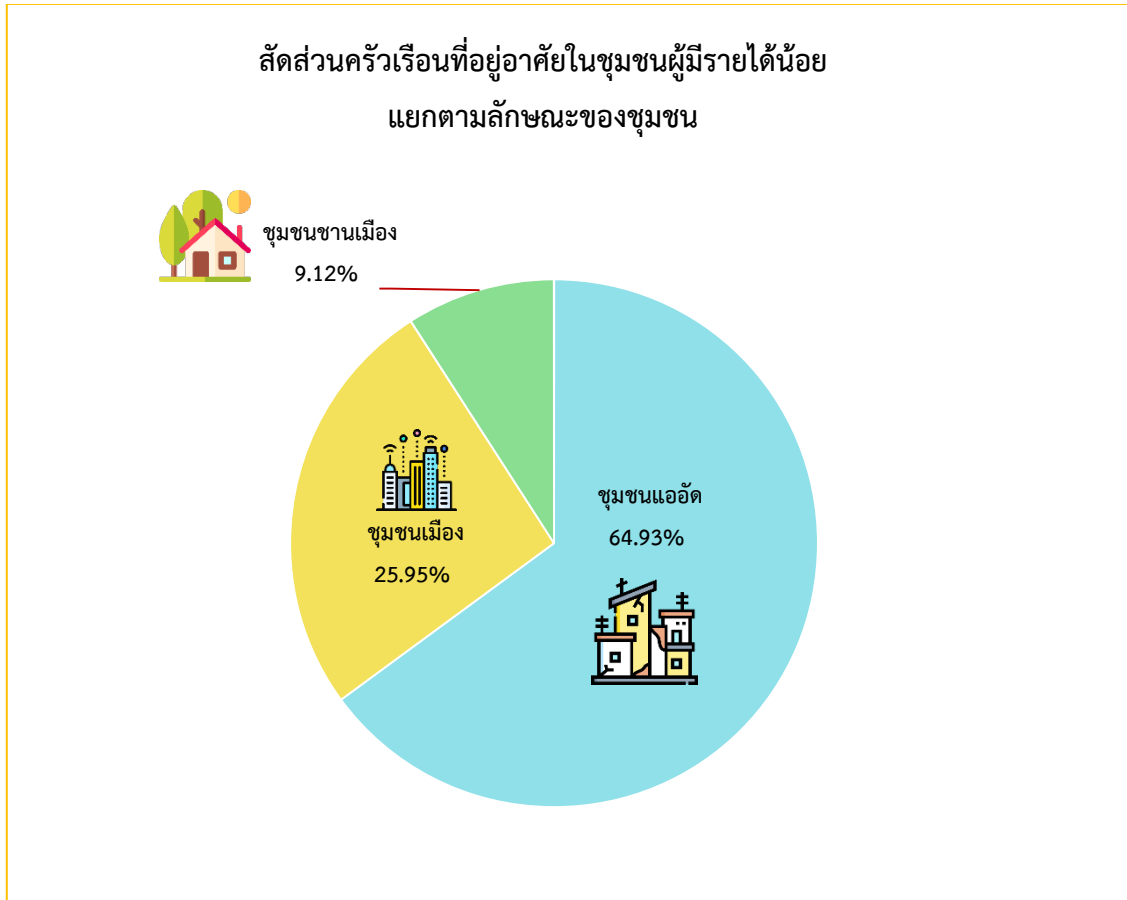
แผนภูมิ 4.13 สัดส่วนชุมชนผู้มีรายได้น้อย แยกตามลักษณะของชุมชน (หน่วย : ชุมชน)

ที่มา. รายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับกลุ่มจังหวัด สสว. 1 -11
ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

จากแผนภูมิ 4.13 พบว่า สัดส่วนชุมชนผู้มีรายได้น้อย ส่วนใหญ่เป็นลักษณะของชุมชนแออัด จำนวน 911 ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 80.69 ของจำนวนชุมชนผู้มีรายได้น้อยทั้งหมด รองลงมา คือ ชุมชนเมือง จำนวน 135 ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 11.96 และชุมชนชานเมือง จำนวน 83 ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 7.35 ตามลำดับ

แผนภูมิ 4.14 สัดส่วนครัวเรือนที่อยู่อาศัยในชุมชนผู้มีรายได้น้อย แยกตามลักษณะของชุมชน (หน่วย : ชุมชน)

ที่มา. รายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับกลุ่มจังหวัด สสว. 1 -11
ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

ในส่วนของครัวเรือนที่อยู่อาศัยในชุมชนผู้มีรายได้น้อย ตามแผนภูมิ 4.14 ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัด จำนวน 57,523 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 64.93 ของครัวเรือนที่อยู่อาศัยในชุมชนผู้มีรายได้น้อยทั้งหมด รองลงมา คือ ชุมชนเมือง จำนวน 22,993 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 25.95 และชุมชนชานเมือง จำนวน 8,082 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 9.12 ตามลำดับ

สถานการณ์ด้านคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ พบว่า ชุมชนผู้มีรายได้น้อย ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นชุมชนแออัด ถึงร้อยละ 80.69 หากทุกภาคส่วนให้ความสำคัญในเรื่องของชุมชนแออัด จะช่วยแก้ไขปัญหาด้านคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ของประชาชน และครัวเรือนผู้มีรายได้น้อยได้ นอกจากนี้ยังสามารถช่วยแก้ปัญหาด้านสภาพแวดล้อม สุขภาพ รายได้ และความปลอดภัยของผู้อยู่อาศัยได้อีกด้วย

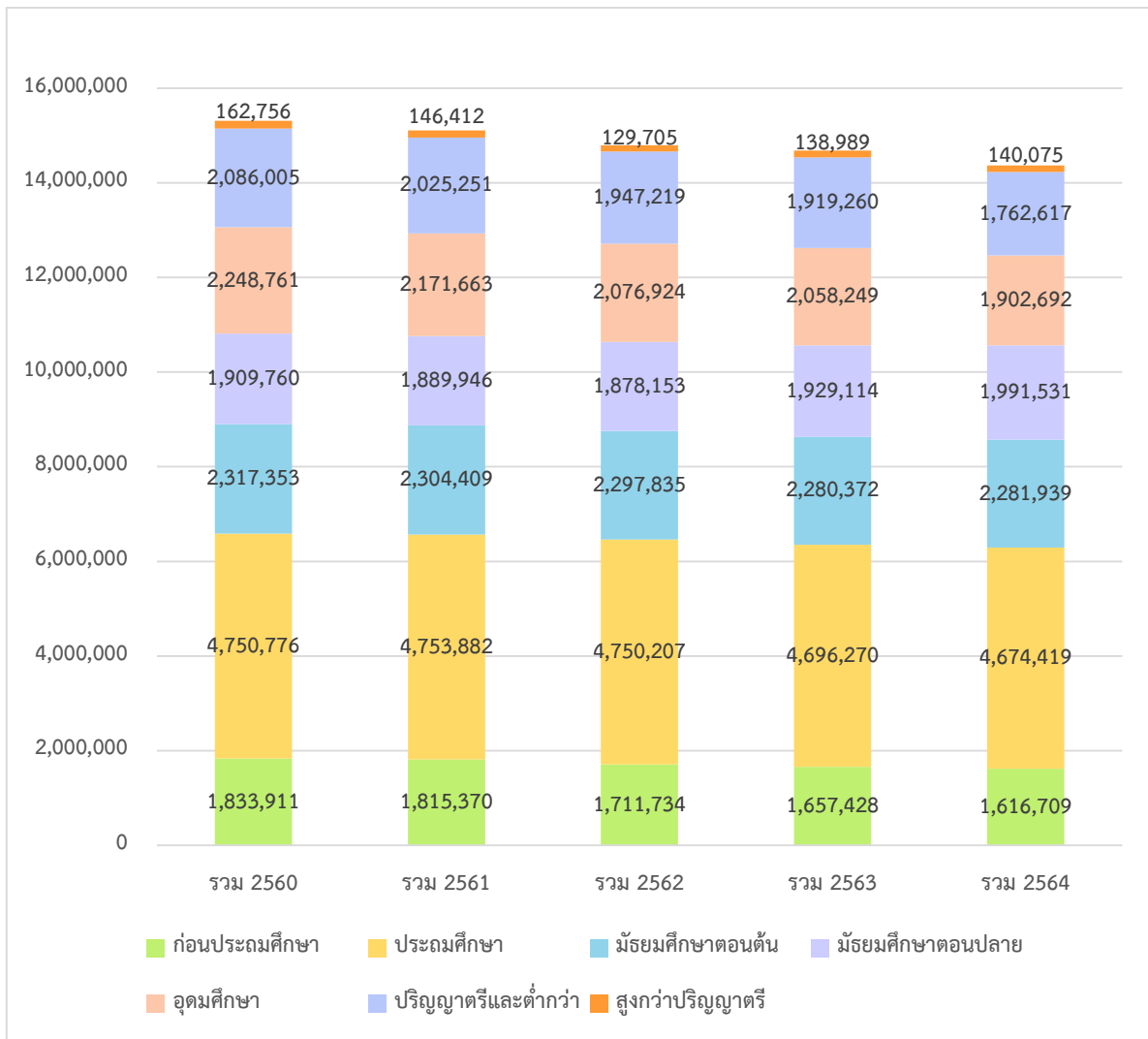

4.5.3 ด้านการศึกษาและทักษะที่จำเป็น

ในปีการศึกษา 2564 มีนักเรียน นักศึกษาที่อยู่ในระดับชั้นต่าง ๆ ได้แก่ ก่อนประถมศึกษา จำนวน 1,616,709 คน ระดับชั้นประถมศึกษา จำนวน 4,674,419 คน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 2,281,939 คน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 1,991,531 คน อุดมศึกษา จำนวน 1,902,692 คน ปริญญาตรี และต่ำกว่า จำนวน 1,762,617 คน และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 140,075 คน

จากแผนภูมิที่ 4.15 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2560 – 2564 พบว่า แนวโน้มของนักเรียน นิสิต นักศึกษา ในระบบโรงเรียน ในสถานศึกษาของรัฐบาลและเอกชน ที่อยู่ในระดับชั้นก่อนประถมศึกษา อุดมศึกษา และระดับชั้นปริญญาตรีและต่ำกว่า มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ตั้งแต่ปีการศึกษา 2562 – 2564

แผนภูมิ 4.15 จำนวนนักเรียน นิสิต นักศึกษาในระบบโรงเรียน ในสถานศึกษาของรัฐบาลและเอกชน จำแนกตามระดับการศึกษา และชั้นปีการศึกษา 2560 – 2564 (หน่วย:คน)

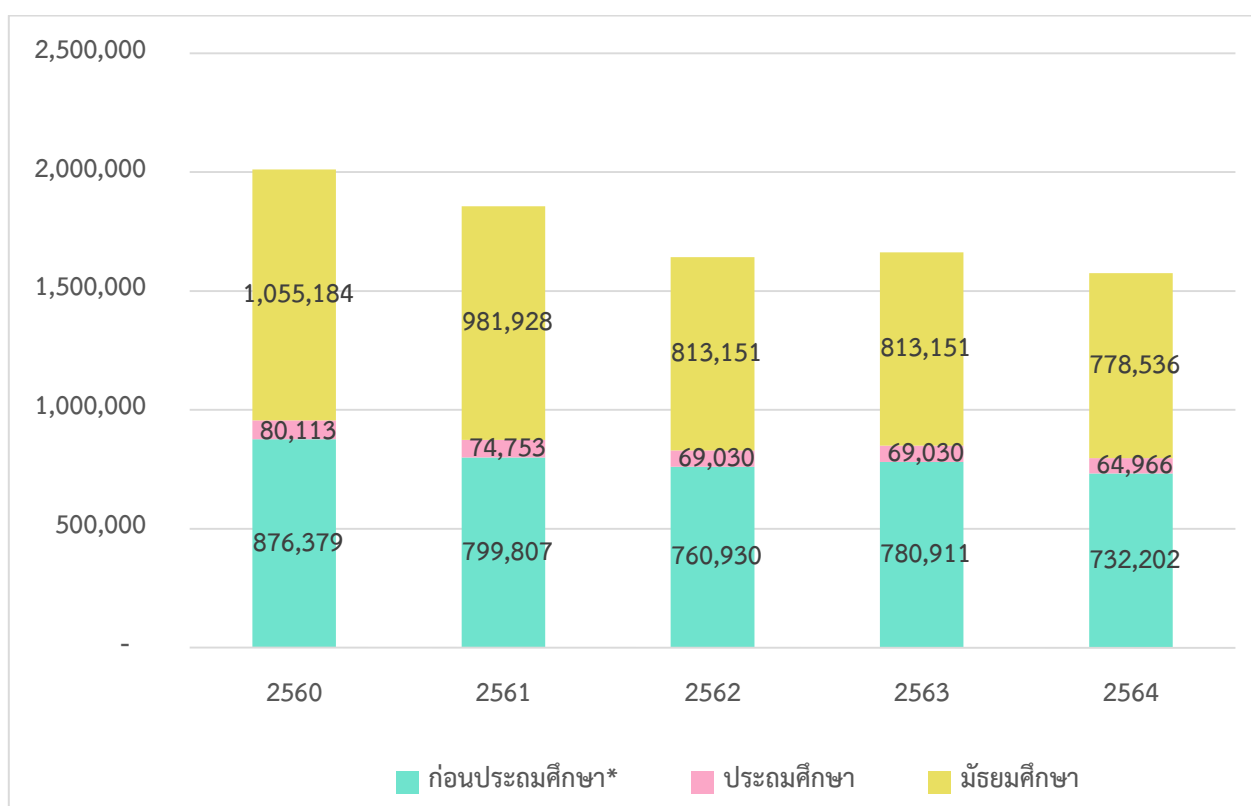
ที่มา. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, กระทรวงศึกษาธิการ ประมวลผลโดย ผู้จัดทำ

ตาราง 4.14 จำนวนนักเรียนในระบบ จำแนกตามระดับการศึกษา ปี 2560 - 2564

ระดับการศึกษา/ชั้น	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564
ก่อนประถมศึกษา	1,833,911	1,815,370	1,711,734	1,657,428	1,616,709
ประถมศึกษา	4,750,776	4,753,882	4,750,207	4,696,270	4,674,419
มัธยมศึกษาตอนต้น	2,317,353	2,304,409	2,297,835	2,280,372	2,281,939
มัธยมศึกษาตอนปลาย	1,909,760	1,889,946	1,878,153	1,929,114	1,991,531
อุดมศึกษา	2,248,761	2,171,663	2,076,924	2,058,249	1,902,692
ปริญญาตรีและต่ำกว่า	2,086,005	2,025,251	1,947,219	1,919,260	1,762,617
สูงกว่าปริญญาตรี	162,756	146,412	129,705	138,989	140,075
รวม	13,060,561	12,935,270	12,714,853	12,621,433	12,467,290

ที่มา: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, กระทรวงศึกษาธิการ
ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

แผนภูมิ 4.16 จำนวนผู้เรียนนอกระบบโรงเรียน จำแนกตามระดับการศึกษา ปี 2560 - 2564

ที่มา: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, กระทรวงศึกษาธิการ ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

จากแผนภูมิที่ 4.16 พบว่าปีการศึกษา 2564 ผู้เรียนนอกระบบโรงเรียน มีแนวโน้มลดลง จากปี 2563 จำนวน 87,388 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 5.55

ตาราง 4.15 จำนวนผู้เรียนนอกระบบโรงเรียน จำแนกตามระดับการศึกษา ปี 2560 - 2564

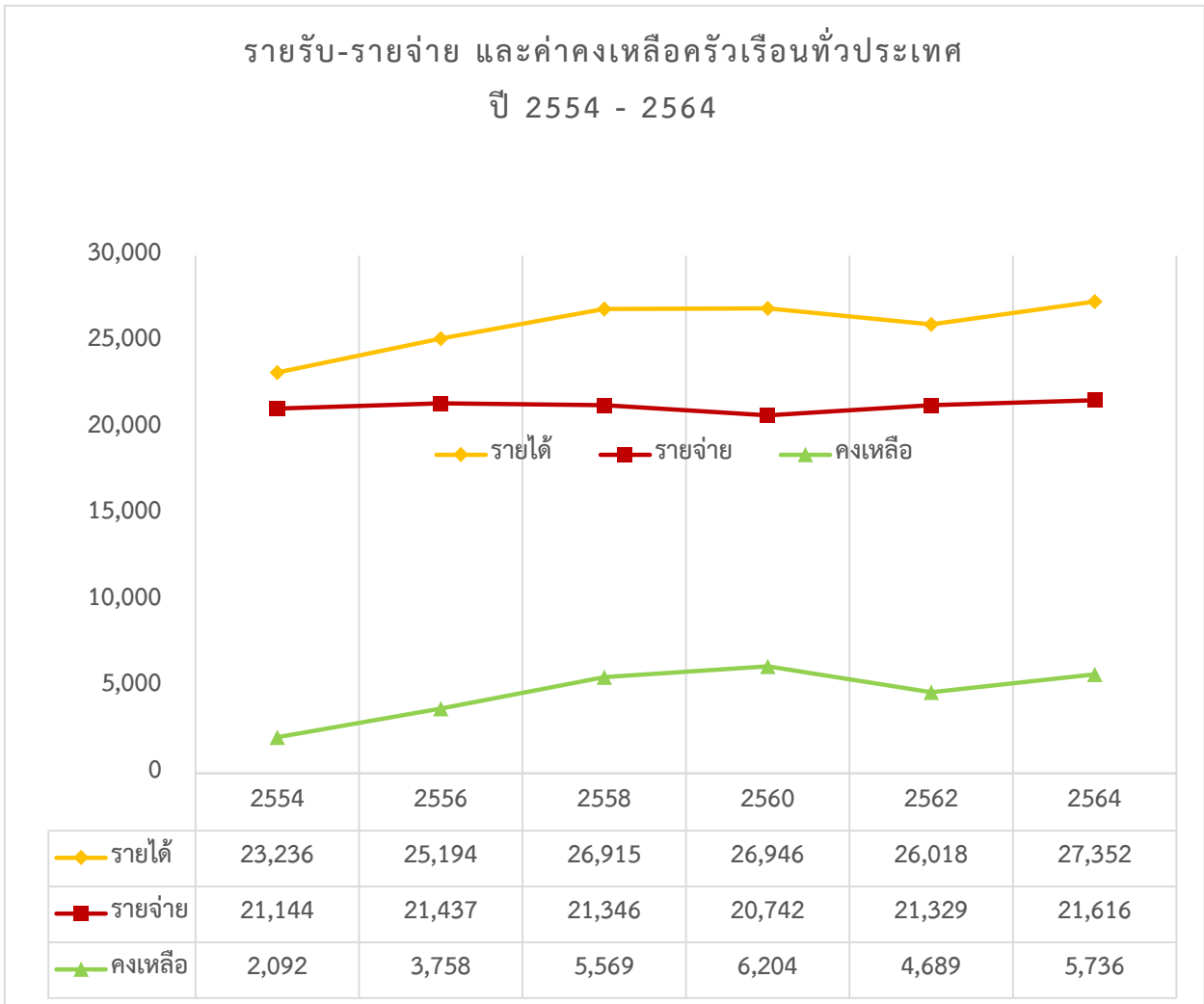
ระดับการศึกษา	2560	2561	2562	2563	2564
ก่อนประถมศึกษา	876,379	799,807	760,930	780,911	732,202
ประถมศึกษา	80,113	74,753	69,030	69,030	64,966
มัธยมศึกษา	1,055,184	981,928	813,151	813,151	778,536
มัธยมศึกษาตอนต้น	429,984	395,915	337,753	337,753	319,575
มัธยมศึกษาตอนปลาย	625,200	586,013	475,398	475,398	458,961
รวม	2,011,676	1,856,488	1,643,111	1,663,092	1,575,704

ที่มา: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, กระทรวงศึกษาธิการ ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

โดยสรุปแล้ว จากการเปรียบเทียบในด้านการศึกษา แสดงให้เห็นว่า จำนวนนักเรียน นิสิต นักศึกษา ในระบบโรงเรียน ในสถานศึกษาของรัฐบาลและเอกชน ที่อยู่ในระดับชั้นก่อนประถมศึกษา อุดมศึกษา และระดับชั้นปริญญาตรีและต่ำกว่า รวมทั้งจำนวนผู้เรียนนอกระบบโรงเรียน มีแนวโน้มลดลง จากปี 2563 ในขณะที่นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

4.5.4 ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

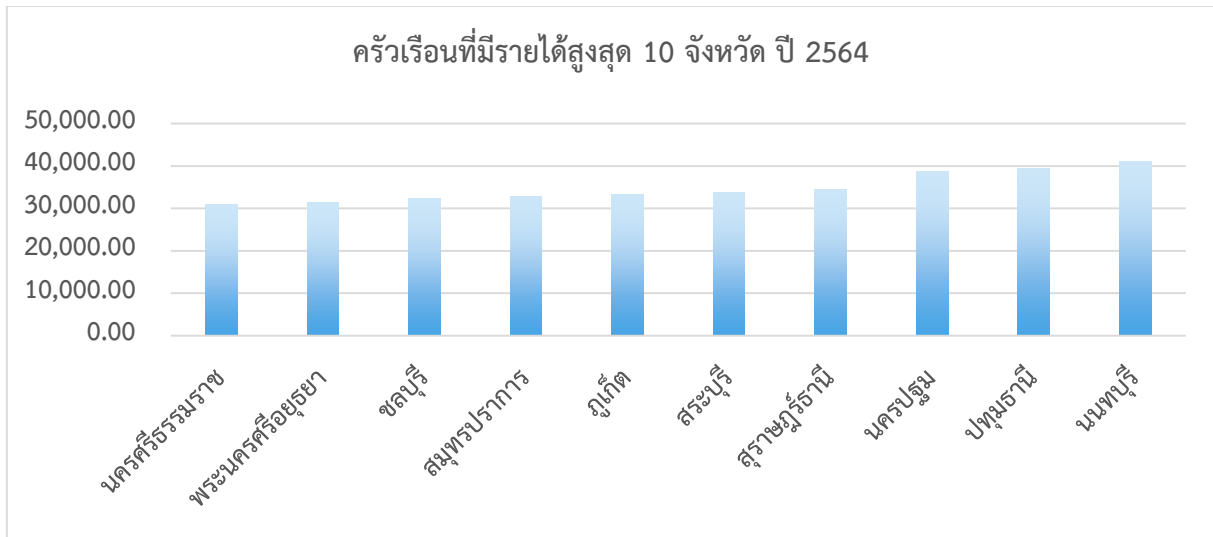
แผนภูมิ 4.17 รายรับ - รายจ่าย และค่าคงเหลือครัวเรือนทั่วประเทศ ปี 2554 - 2564

ที่มา. การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน, สำนักงานสถิติแห่งชาติ, กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

จากแผนภูมิที่ 4.17 พบว่า รายรับเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน มีอัตราเพิ่มขึ้นตั้งแต่ ปี 2554 ถึงปี 2560 และลดน้อยลงใน ปี 2562 ในขณะที่เดียวกันกลับมีรายจ่ายเพิ่มสูงขึ้น แต่ในปี 2564 รายได้้อัตรารายได้เพิ่มสูงขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 5.13 โดยแผนภูมิที่ 4.18 พบว่า ในปี พ.ศ. 2564 ครัวเรือนที่มีรายได้สูงสุด 10 จังหวัด (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร) ในประเทศไทย ได้แก่ นนทบุรี รongลงมา ปทุมธานี นครปฐม สุราษฎร์ธานี สระบุรี ภูเก็ต สมุทรปราการ ชลบุรี พระนครศรีอยุธยา ตามลำดับ

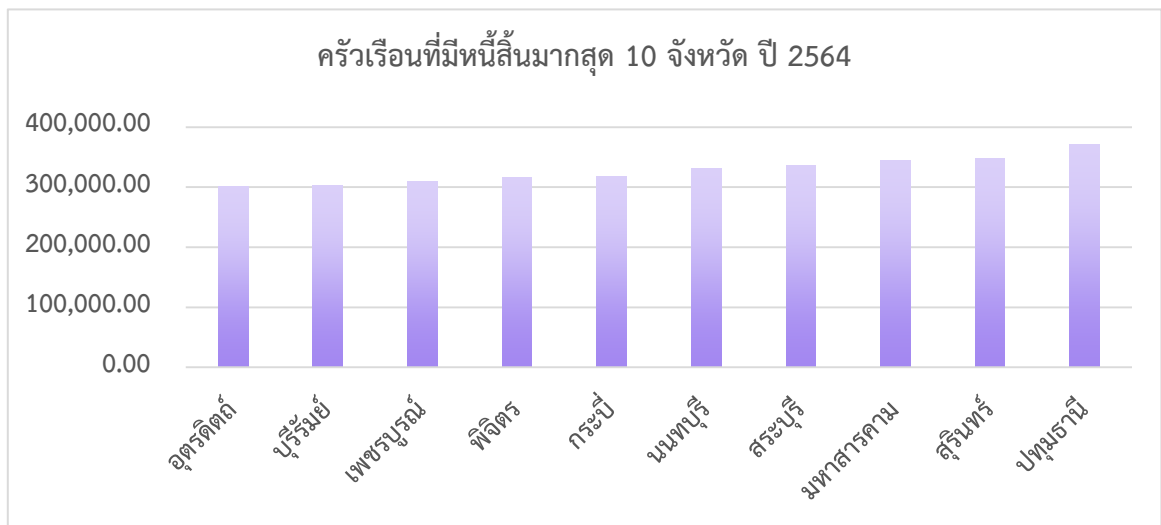
แผนภูมิ 4.18 คริวเรือนที่มีรายได้สูงสุด 10 จังหวัด ปี 2564

ที่มา. การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน, สำนักงานสถิติแห่งชาติ, กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

จากแผนภูมิที่ 4.19 พบว่า ในปี พ.ศ. 2564 คริวเรือนที่มีหนี้สินมากที่สุด 10 จังหวัด ได้แก่ ปทุมธานี รองลงมา สุรินทร์ มหาสารคาม สระบุรี นนทบุรี กระบี่ พิจิตร เพชรบูรณ์ บุรีรัมย์ อุตรดิตถ์ ตามลำดับ

แผนภูมิ 4.19 คริวเรือนที่มีหนี้สินมากที่สุด 10 จังหวัด ปี 2564

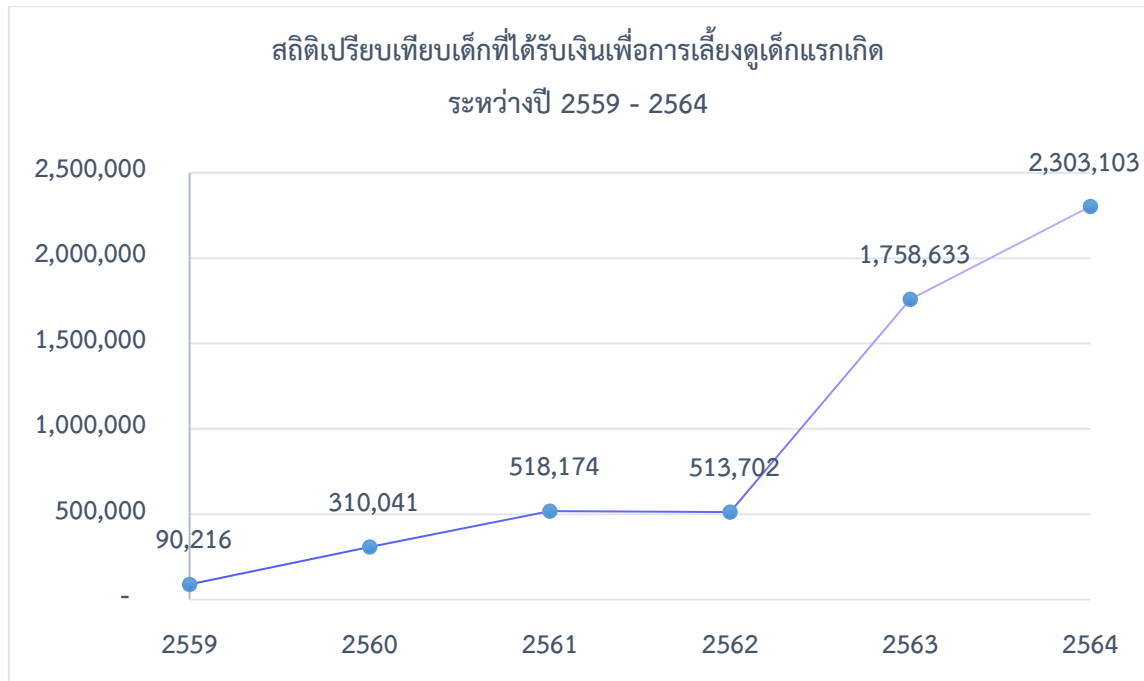
ที่มา. การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน, สำนักงานสถิติแห่งชาติ, กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

4.5.5 ด้านการเข้าถึงสวัสดิการของรัฐ

ในปี 2564 มีเด็กที่ได้รับเงินอุดหนุนแรกเกิด จำนวน 2,096,950 คน คนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการ จำนวน 2,102,384 คน และคนพิการที่ได้รับเบี้ยยังชีพ จำนวน 2,011,028 คน

จากแผนภูมิที่ 4.20 ผลการดำเนินงานโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด³⁸ ระหว่างปี 2559 - 2564 พบว่า จำนวนผู้ลงทะเบียนเพื่อขอรับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดและได้รับเงินแล้ว สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และเมื่อเทียบกับจำนวนผู้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดในปี 2563 กับปี 2564 แสดงให้เห็นว่าจำนวนผู้ได้รับเงินอุดหนุน ฯ เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 30.96

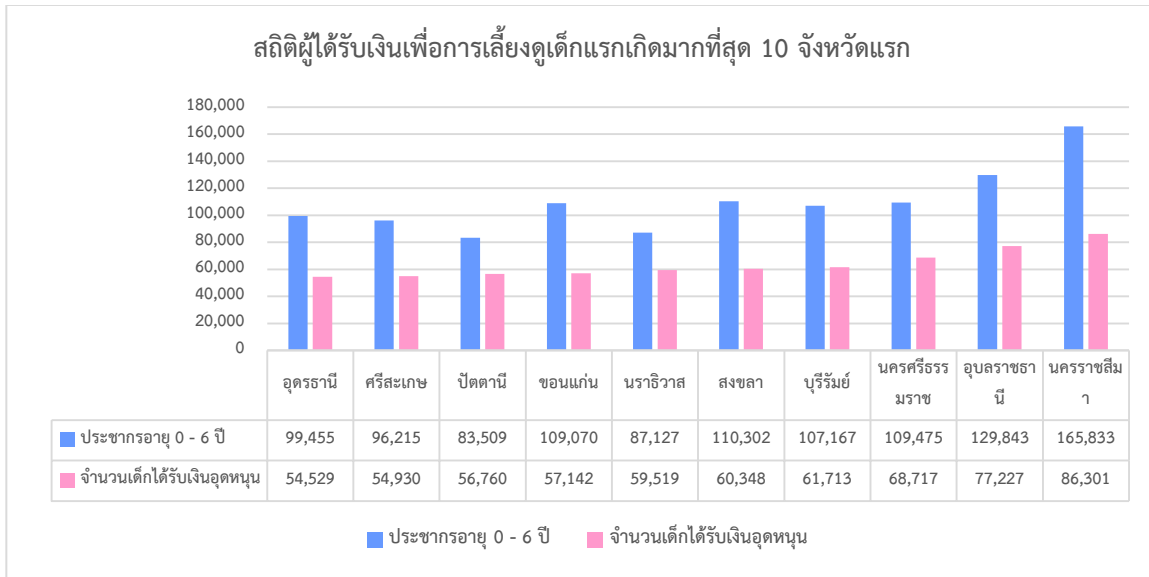
แผนภูมิ 4.20 สถิติเปรียบเทียบเด็กที่ได้รับเงินเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด ระหว่างปี 2559 – 2564 (หน่วย: คน)

ที่มา. ชุดข้อมูลสถิติผลการดำเนินงานโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด, กรมกิจการเด็กและเยาวชน ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

³⁸ สถิติผลการดำเนินงานโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด. กรมกิจการเด็กและเยาวชน.

แผนภูมิ 4.21 สถิติผู้ได้รับเงินเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดมากที่สุด 10 จังหวัดแรก (หน่วย: คน)

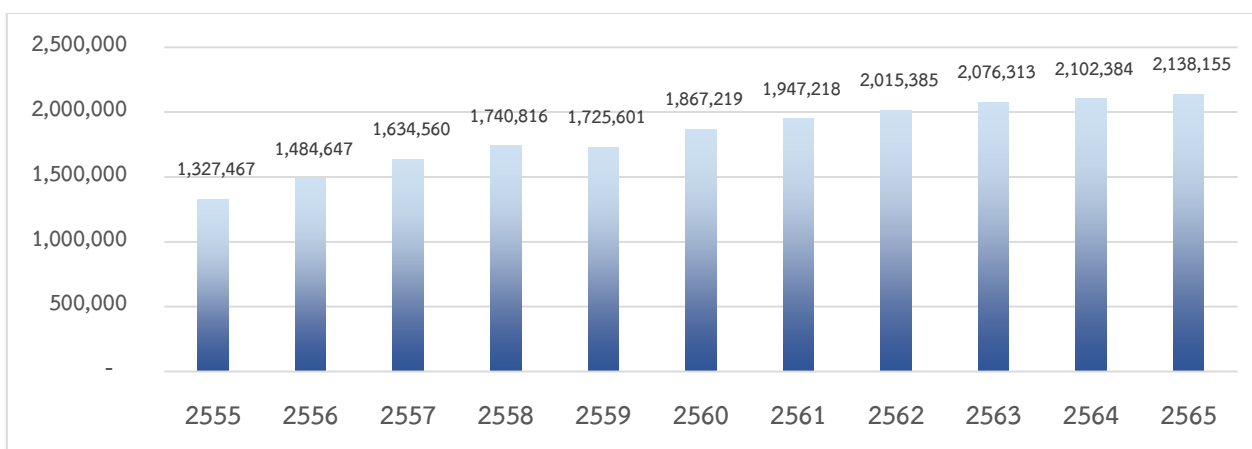

ที่มา. ศูนย์ปฏิบัติการโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด, สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด , ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

จากแผนภูมิ 4.21 เมื่อจำแนกจำนวนผู้ได้รับเงินเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดรายจังหวัด พบว่า 10 จังหวัดแรก ที่มีเด็กได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดมากที่สุด ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 86,301 คน คิดเป็นร้อยละ 52.04 รองลงมา จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 77,227 คน คิดเป็นร้อยละ 59.48 จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 68,717 คน คิดเป็นร้อยละ 62.77 จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 61,713 คน คิดเป็นร้อยละ 57.59 จังหวัดสงขลา จำนวน 60,348 คน คิดเป็นร้อยละ 54.71 จังหวัดนราธิวาส จำนวน 59,519 คน คิดเป็นร้อยละ 68.31 จังหวัดขอนแก่น จำนวน 57,142 คน คิดเป็นร้อยละ 52.39 จังหวัดปัตตานี จำนวน 56,760 คน คิดเป็นร้อยละ 67.97 จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 54,930 คน คิดเป็นร้อยละ 57.09 จังหวัดอุดรธานี จำนวน 54,529 คน คิดเป็นร้อยละ 54.83

จากแผนภูมิที่ 4.22 พบว่า คนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการ มีจำนวนเพิ่มขึ้นเกือบทุกปี ซึ่งจะสังเกตได้ว่าคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการส่วนใหญ่ ร้อยละ 49.36 มีปัญหาทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย

แผนภูมิ 4.22 จำนวนคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการ ปี 2555 - 2565

ที่มา. รายงานข้อมูลสถานการณ์ด้านคนพิการในประเทศไทย ประจำปี 2564 (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2565)

<https://dep.go.th/th/law-academic/knowledge-base/disabled-person-situation>

ตาราง 4.16 จำนวนคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการ แยกตามประเภทความพิการ ประจำปี 2564

ภาค	ประเภทความพิการ									รวม
	ทางการเห็น	ทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย	ทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย	ทางจิตใจหรือพฤติกรรม	ทางสติปัญญา	ทางการเรียนรู้	ทางออทิสติก	พิการมากกว่า 1 ประเภท	ไม่ระบุ	
ภาคกลาง	30,740	73,299	233,690	32,245	29,254	3,044	4,780	29,935	728	437,715
ภาคตะวันออก	8,156	18,486	65,743	7,591	9,180	643	1,189	9,008	253	120,249
ภาคตะวันตก	6,151	16,920	47,519	6,617	7,108	702	782	6,020	161	91,980
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	104,189	156,213	404,523	71,483	54,078	3,874	3,420	36,712	1,605	836,097
ภาคเหนือ	16,445	59,331	133,300	15,800	16,734	1,781	1,759	10,196	222	255,568
ภาคใต้	17,135	49,704	127,772	21,472	19,903	2,251	1,987	21,779	741	262,744

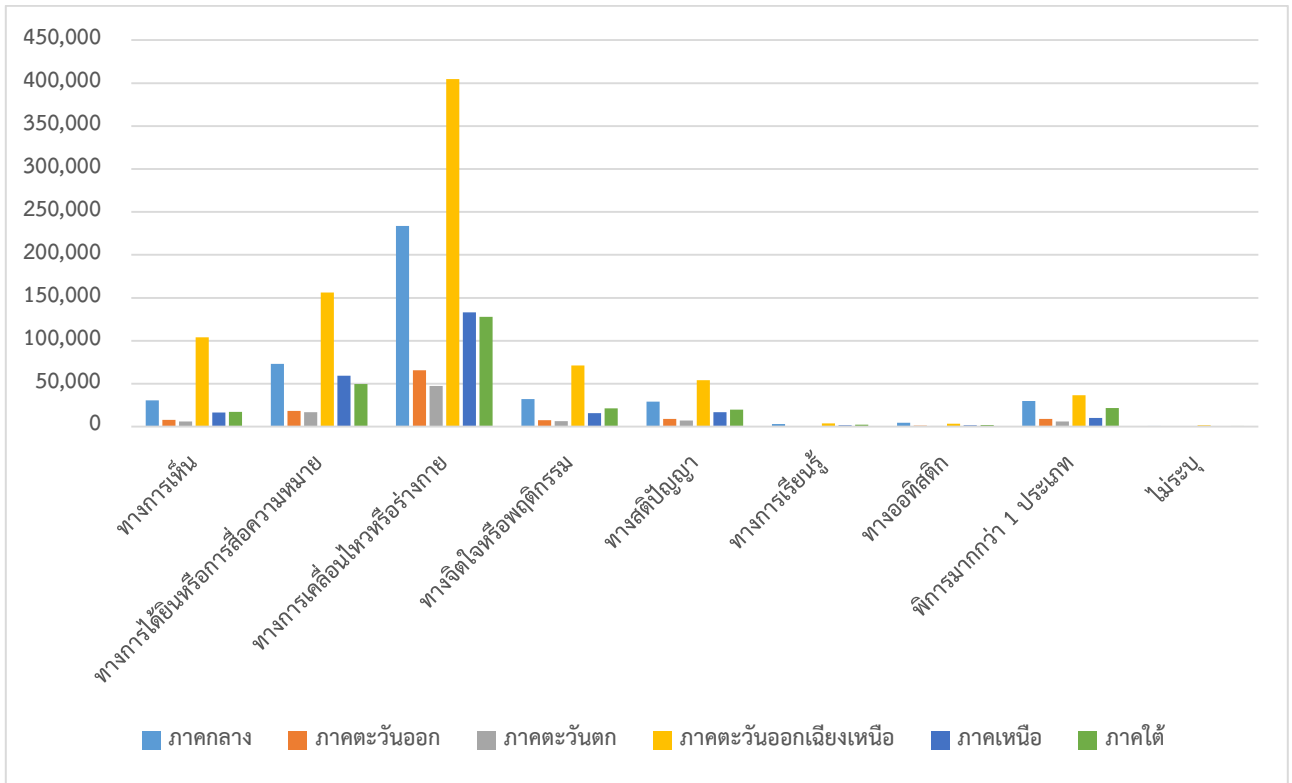
ที่มา. รายงานข้อมูลสถานการณ์ด้านคนพิการในประเทศไทย ประจำปี 2564 (ข้อมูล ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2564)

<https://dep.go.th/th/law-academic/knowledge-base/disabled-person-situation> , ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

จากแผนภูมิ 4.23 หากจำแนกคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการตามภาคในประเทศไทย พบว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีคนพิการประเภทต่าง ๆ สูงกว่าภาคอื่น ๆ ยกเว้น คนพิการทางออทิสติก ที่มีจำนวนต่ำกว่า ภาคกลาง ร้อยละ 39.77

แผนภูมิ 4.23 สถิติข้อมูลคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการ จำแนกตามภาค แยกประเภทความพิการ ประจำปี 2564 (หน่วย:คน)

ที่มา. รายงานข้อมูลสถานการณ์ด้านคนพิการในประเทศไทย ประจำปี 2564 (ข้อมูล ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2564) <https://dep.go.th/th/law-academic/knowledge-base/disabled-person-situation>, ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

สัดส่วนอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) กับการดำเนินงานตามภารกิจของกระทรวง พม.

จากข้อมูลกองกิจการอาสาสมัครและภาคประชาสังคม กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ได้กำหนดสัดส่วนของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ที่เหมาะสมต่อการดำเนินงานตามภารกิจ และเป็นกลไกของกระทรวง พม. คือ “ค่าเป้าหมาย อพม. สัดส่วน 40 ครั้วเรือน : อพม. 1 คน”

จากข้อมูลทะเบียนอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยกองกิจการอาสาสมัครและภาคประชาสังคม ดังตาราง 4.21 พบว่า มีจังหวัดที่มีสัดส่วนอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่เหมาะสมตามบทบาทภารกิจ และเป็นกลไกในการดำเนินงานของกระทรวง พม. มีจำนวน 14 จังหวัด ได้แก่ ปัตตานี (อัตรา 1 ต่อ 16 ครั้วเรือน) สตูล (อัตรา 1 ต่อ 21 ครั้วเรือน) สมุทรสงคราม (อัตรา 1 ต่อ 27 ครั้วเรือน) อ่างทอง (อัตรา 1 ต่อ 28 ครั้วเรือน) ร้อยเอ็ด (อัตรา 1 ต่อ 29 ครั้วเรือน) ยโสธร (อัตรา 1 ต่อ 33 ครั้วเรือน) หนองคาย (อัตรา 1 ต่อ 33 ครั้วเรือน) พิษณุโลก (อัตรา 1 ต่อ 34 ครั้วเรือน) สิงห์บุรี (อัตรา 1 ต่อ 36 ครั้วเรือน) ขอนแก่น (อัตรา 1 ต่อ 38 คน) กาฬสินธุ์ (อัตรา 1 ต่อ 39 ครั้วเรือน) แพร่ (อัตรา 1 ต่อ 39 ครั้วเรือน) ระนอง

(อัตรา 1 ต่อ 39 คริวเรือน) และชุมพร (อัตรา 1 ต่อ 40 คริวเรือน) และในส่วนของจังหวัดที่ยังไม่ถึงเกณฑ์ของสัดส่วนที่เหมาะสม คือ 40 คริวเรือน ต่อ อพม. 1 คน มีจำนวนทั้งสิ้น 63 จังหวัด

และจากการเปรียบเทียบข้อมูลสัดส่วนอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ประจำปี พ.ศ. 2564 ถึง พ.ศ. 2565 พบว่าในปี พ.ศ. 2564 มีจังหวัดที่มีสัดส่วนอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่เหมาะสมตามภารกิจกระทรวง พม. จำนวน 4 จังหวัด และในปี พ.ศ. 2565 มีจำนวน 14 จังหวัด นั้นหมายความว่าจังหวัดที่มีสัดส่วนเหมาะสมในการดูแลคริวเรือนเพิ่มขึ้นมาจำนวน 10 จังหวัด และยังมีจังหวัดที่มีจำนวนอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีสัดส่วนใกล้เคียงเหมาะสมในการดูแลคริวเรือน (จำนวนระหว่าง 41 – 50 คริวเรือน ต่อ อพม. 1 คน) มีจำนวน 13 จังหวัด แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ที่จะเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการเป็นกลไกสำคัญในการดูแลสิทธิสวัสดิการของคนไทยให้มีความครอบคลุมในระดับพื้นที่มากยิ่งขึ้น

ตาราง 4.17 เปรียบเทียบสัดส่วนอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) ต่อคริวเรือน
จำแนกรายจังหวัด ประจำปี 2564 – 2565 (หน่วย : คน)

จังหวัด	ประจำปี พ.ศ. 2564			ประจำปี พ.ศ. 2565		
	จำนวนอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.)	จำนวนคริวเรือน	สัดส่วนอพม. ต่อคริวเรือน	จำนวนอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.)	จำนวนคริวเรือน	สัดส่วนอพม. ต่อคริวเรือน
ปัตตานี	6,070	133,210	22	8,764	133,210	16
สตูล	3,296	80,669	25	3,973	80,669	21
สมุทรสงคราม	1,078	60,953	57	2,327	60,953	27
อ่างทอง	1,839	85,567	47	3,070	85,567	28
ร้อยเอ็ด	2,437	337,270	139	11,685	337,270	29
ยโสธร	4,018	158,679	40	4,888	158,679	33
หนองคาย	3,316	132,654	41	4,136	132,654	33
พิษณุโลก	5,672	311,586	55	9,225	311,586	34
สิงห์บุรี	1,913	76,589	41	2,129	76,589	36
ขอนแก่น	1,674	518,865	310	13,971	518,865	38
กาฬสินธุ์	3,987	306,218	77	8,045	306,218	39
แพร่	3,289	153,824	47	3,987	153,824	39

จังหวัด	ประจำปี พ.ศ. 2564			ประจำปี พ.ศ. 2565		
	จำนวน อาสาสมัคร พัฒนาสังคม และความมั่นคง ของมนุษย์ (อพม.)	จำนวน ครัวเรือน	สัดส่วน อพม. ต่อ ครัวเรือน	จำนวน อาสาสมัคร พัฒนาสังคม และความมั่นคง ของมนุษย์ (อพม.)	จำนวน ครัวเรือน	สัดส่วน อพม. ต่อ ครัวเรือน
ระนอง	1,797	80,470	45	2,116	80,470	39
ชุมพร	851	169,432	200	4,319	169,432	40
นครศรีธรรมราช	4,501	479,770	107	11,773	479,770	41
นครนายก	1,653	101,084	62	2,431	101,084	42
นครราชสีมา	6,289	775,859	124	18,534	775,859	42
ตราด	1,042	105,826	102	2,483	105,826	43
นครพนม	3,185	173,849	55	4,123	173,849	43
พังงา	1,773	85,221	49	1,988	85,221	43
พิจิตร	2,779	195,825	71	4,641	195,825	43
ตาก	2,041	224,075	110	5,195	224,075	44
บึงกาฬ	4,200	135,143	33	3,040	135,143	45
เพชรบูรณ์	4,227	283,546	68	6,395	283,546	45
แม่ฮ่องสอน	1,495	66,343	45	1,499	66,343	45
สุรินทร์	7,450	335,796	46	7,455	335,796	46
ลำพูน	1,881	145,195	78	3,138	145,195	47
เลย	2,412	150,191	63	2,920	150,191	52
หนองบัวลำภู	2,501	136,046	55	2,625	136,046	52
พะเยา	2,563	157,335	62	3,006	157,335	53
สกลนคร	4,025	257,626	65	4,806	257,626	54
อุดรดิตถ์	1,812	160,624	89	3,028	160,624	54
กำแพงเพชร	3,845	243,805	64	4,490	243,805	55
สุราษฎร์ธานี	3,942	355,766	91	6,549	355,766	55
อุบลราชธานี	5,920	492,960	84	8,227	492,960	60
ปราจีนบุรี	2,333	228,323	98	3,759	228,323	61

จังหวัด	ประจำปี พ.ศ. 2564			ประจำปี พ.ศ. 2565		
	จำนวน อาสาสมัคร พัฒนาสังคม และความมั่นคง ของมนุษย์ (อพม.)	จำนวน ครัวเรือน	สัดส่วน อพม. ต่อ ครัวเรือน	จำนวน อาสาสมัคร พัฒนาสังคม และความมั่นคง ของมนุษย์ (อพม.)	จำนวน ครัวเรือน	สัดส่วน อพม. ต่อ ครัวเรือน
นครสวรรค์	3,737	325,394	88	5,146	325,394	64
สระแก้ว	3,134	217,274	70	3,440	217,274	64
ตรัง	3,041	194,874	65	3,044	194,874	65
มุกดาหาร	1,197	100,282	84	1,558	100,282	65
ชัยนาท	1,607	108,392	68	1,658	108,392	66
สุโขทัย	3,724	219,820	60	3,319	219,820	67
ยะลา	1,085	119,856	111	1,763	119,856	68
สระบุรี	2,783	236,200	85	3,483	236,200	68
เชียงราย	3,205	380,842	119	5,179	380,842	74
อุทัยธานี	1,456	99,726	69	1,337	99,726	75
พัทลุง	2,001	194,291	98	2,542	194,291	77
สุพรรณบุรี	2,545	274,621	108	3,585	274,621	77
ฉะเชิงเทรา	3,592	273,574	77	3,549	273,574	78
นราธิวาส	2,224	172,569	78	2,224	172,569	78
ชัยภูมิ	3,110	302,965	98	3,877	302,965	79
จันทบุรี	2,390	190,540	80	2,390	190,540	80
ประจวบคีรีขันธ์	2,911	154,434	54	1,935	154,434	80
ศรีสะเกษ	3,498	291,649	84	3,664	291,649	80
อำนาจเจริญ	1,505	119,445	80	1,506	119,445	80
พระนครศรีอยุธยา	3,255	279,535	86	3,272	279,535	86
อุดรธานี	4,151	375,988	91	4,661	375,988	87
กระบี่	1,757	115,420	66	1,251	115,420	93
น่าน	1,774	167,408	95	1,810	167,408	93
มหาสารคาม	2,462	254,844	104	2,652	254,844	97

จังหวัด	ประจำปี พ.ศ. 2564			ประจำปี พ.ศ. 2565		
	จำนวน อาสาสมัคร พัฒนาสังคม และความมั่นคง ของมนุษย์ (อพม.)	จำนวน ครัวเรือน	สัดส่วน อพม. ต่อ ครัวเรือน	จำนวน อาสาสมัคร พัฒนาสังคม และความมั่นคง ของมนุษย์ (อพม.)	จำนวน ครัวเรือน	สัดส่วน อพม. ต่อ ครัวเรือน
ระยอง	1,550	149,619	97	1,550	149,619	97
ราชบุรี	1,153	252,177	219	2,579	252,177	98
ลพบุรี	1,250	246,567	198	2,445	246,567	101
กาญจนบุรี	1,920	249,261	130	2,310	249,261	108
ภูเก็ต	2,508	161,266	65	1,429	161,266	113
ปทุมธานี	2,919	486,261	167	4,213	486,261	116
เพชรบุรี	1,306	152,726	117	1,306	152,726	117
สงขลา	3,005	465,535	155	3,753	465,535	124
ลำปาง	1,934	292,413	152	1,717	292,413	171
ชลบุรี	3,444	632,489	184	3,501	632,489	181
นครปฐม	1,999	370,517	186	1,870	370,517	199
นนทบุรี	2,491	562,865	226	2,491	562,865	226
สมุทรสาคร	593	366,733	619	1,479	366,733	248
เชียงใหม่	3,858	720,184	187	2,358	720,184	306
บุรีรัมย์	4,156	461,821	112	4,562	461,821	402
กรุงเทพมหานคร	5,142	2,912,412	567	5,716	2,912,412	510
สมุทรปราการ	998	717,629	720	1,171	717,629	613
รวม	215,476 ⁱ	22,266,612 ⁱⁱ	103	308,035 ⁱⁱⁱ	22,266,612	72

ที่มา. * ข้อมูลจากฐานระบบทะเบียนอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กองกิจการอาสาสมัครและภาคประชาสังคม กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ, <https://volunteer.dsdw.go.th>

** ข้อมูลครัวเรือนประชากร กรมการปกครอง, ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2563, <https://stat.bora.dopa.go.th/>

*** ข้อมูลจากฐานระบบทะเบียนอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กองกิจการอาสาสมัครและภาคประชาสังคม กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ, <https://volunteer.dsdw.go.th>

4.6 สถานการณ์กลุ่มเป้าหมายภาพรวมระดับกลุ่มจังหวัด สสว. 1 – 11

รายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับจังหวัด และกลุ่มจังหวัด ประจำปี 2565 ได้รวบรวมข้อมูลในรูปแบบตัวเลขสถิติที่เกิดขึ้น โดยกลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย เด็ก เยาวชน สตรี ครอบครัว ผู้สูงอายุ คนพิการ และ ผู้ด้อยโอกาส

4.6.1 สถานการณ์เด็ก

ประชากรเด็กที่อยู่ในพื้นที่มีจำนวนทั้งหมด 10,227,007 คน จากการสำรวจสามารถเรียงลำดับประเด็นได้ดังต่อไปนี้ อันดับ (1) เด็กที่ได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด จำนวน 2,123,409 คิดเป็นร้อยละ 76.60 รองลงมา คือ (2) เด็กนอกระบบ จำนวน 358,053 คน คิดเป็นร้อยละ 12.92 (3) เด็กไร้สัญชาติ จำนวน 175,160 คน คิดเป็นร้อยละ 6.32 (4) เด็กที่อยู่ในครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว จำนวน 44,047 คน คิดเป็นร้อยละ 1.59 (5) เด็กที่ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร จำนวน 37,855 คน คิดเป็นร้อยละ 1.37 (6) เด็กที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม จำนวน 32,493 คน คิดเป็นร้อยละ 1.17 และ (7) เด็กที่ถูกทารุณกรรมทางร่างกายจิตใจและทางเพศที่มีการดำเนินคดี จำนวน 1,170 คน คิดเป็นร้อยละ 0.04 ตามลำดับ

4.6.2 สถานการณ์เยาวชน

ประชากรเยาวชนที่อยู่ในพื้นที่มีจำนวนทั้งหมด 5,951,449 คน จากการสำรวจสามารถเรียงลำดับประเด็นได้ดังต่อไปนี้ อันดับ (1) เยาวชนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม จำนวน 23,980 คิดเป็นร้อยละ 96.14 รองลงมา คือ (2) เยาวชนที่ถูกทารุณกรรมทางร่างกายจิตใจและทางเพศ จำนวน 964 คิดเป็นร้อยละ 3.86 ตามลำดับ

4.6.3 สถานการณ์สตรี

ประชากรสตรีที่อยู่ในพื้นที่มีจำนวนทั้งหมด 16,011,191 คน จากการสำรวจสามารถเรียงลำดับประเด็นได้ดังต่อไปนี้ อันดับ (1) สตรีที่ถูกเลิกจ้าง/ตกงาน จำนวน 164,662 คน คิดเป็นร้อยละ 73.88 รองลงมา คือ (2) แม่เลี้ยงเดี่ยวฐานะยากจน จำนวน 55,621 คน คิดเป็นร้อยละ 24.96 (3) สตรีที่ถูกทำร้ายร่างกายจิตใจ จำนวน 2,067 คน คิดเป็นร้อยละ 0.93 และ (4) สตรีที่ถูกละเมิดทางเพศ จำนวน 532 คน คิดเป็นร้อยละ 0.24 ตามลำดับ

4.6.4 สถานการณ์ครอบครัว

ครอบครัวที่อยู่ในพื้นที่มีจำนวนทั้งหมด 18,521,167 ครอบครัว จากการสำรวจสามารถเรียงลำดับประเด็นได้ดังต่อไปนี้ อันดับ (1) ครอบครัวยากจน จำนวน 938,834 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 77.94 รองลงมา คือ (2) ครอบครัวที่จดทะเบียนสมรส จำนวน 177,620 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 14.75 (3) ครอบครัวหย่าร้าง จำนวน 85,673 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 7.11 และ (4) ครอบครัวที่มีคนในครอบครัวกระทำความรุนแรงต่อกัน จำนวน 2,480 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 0.21 ตามลำดับ

4.6.5 สถานการณ์ผู้สูงอายุ

ผู้สูงอายุที่อยู่ในพื้นที่มีจำนวนทั้งหมด 10,888,406 คน จากการสำรวจสามารถเรียงลำดับประเด็นได้ดังต่อไปนี้ อันดับ (1) ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพ จำนวน 8,520,123 คน คิดเป็นร้อยละ 55.52 รองลงมา คือ (2) ผู้สูงอายุจำแนกตามความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน (ADL) ซึ่งแบ่งเป็น 3 กรณี ได้แก่ 1) ติดสังคม จำนวน 4,355,710 คน คิดเป็นร้อยละ 28.38 2) ติดบ้าน จำนวน 2,400,402 คน คิดเป็นร้อยละ 15.64 3) ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ (ติดเตียง) จำนวน 50,686 คน คิดเป็นร้อยละ 0.33 (3) ผู้สูงอายุที่มีที่อยู่อาศัยไม่เหมาะสม จำนวน 19,615 คน คิดเป็นร้อยละ 0.13 (4) ผู้สูงอายุที่บริจาคเบี้ยยังชีพ จำนวน 379 คน คิดเป็นร้อยละ 0.002 และ (5) ผู้สูงอายุที่ต้องดำรงชีพด้วยการเร่ร่อน ขอดทาน จำนวน 356 คน คิดเป็นร้อยละ 0.002 ตามลำดับ

4.6.6 สถานการณ์คนพิการ

คนพิการที่อยู่ในพื้นที่มีจำนวนทั้งหมด 1,907,262 คน จากการสำรวจสามารถเรียงลำดับประเด็นได้ดังต่อไปนี้ อันดับ (1) คนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการ จำนวน 1,907,262 คน คิดเป็นร้อยละ 38.90 รองลงมา คือ (2) คนพิการที่ได้รับเบี้ยยังชีพคนพิการ จำนวน 1,597,442 คน คิดเป็นร้อยละ 32.58 และ (3) คนพิการที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำนวน 1,398,242 คน คิดเป็นร้อยละ 28.52 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาสาเหตุความพิการ สามารถเรียงลำดับสาเหตุที่พบได้ดังต่อไปนี้ อันดับที่ 1 ไม่ทราบสาเหตุ จำนวน 695,491 คน (ร้อยละ 49.47) รองลงมา คือ โรคอื่น ๆ จำนวน 313,369 คน (ร้อยละ 22.29) มากกว่า 1 สาเหตุ จำนวน 196,282 คน (ร้อยละ 13.96) อุบัติเหตุ จำนวน 142,518 คน (ร้อยละ 10.14) โรคติดเชื้อ จำนวน 39,131 คน (ร้อยละ 2.78) และพันธุกรรม จำนวน 19,107 คน (ร้อยละ 1.36) ตามลำดับ

ในส่วนของประเภทความพิการ สามารถเรียงลำดับสาเหตุที่พบได้ดังต่อไปนี้ อันดับที่ 1 พิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย จำนวน 984,467 คน (ร้อยละ 50.34) รองลงมา คือ พิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย จำนวน 355,396 คน (ร้อยละ 18.17) พิการทางการเห็น จำนวน 200,000 คน (ร้อยละ 10.23) พิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม จำนวน 157,416 คน (ร้อยละ 8.05) พิการทางสติปัญญา จำนวน 126,243 คน (ร้อยละ 6.46) พิการมากกว่า 1 ประเภท จำนวน 107,913 คน (ร้อยละ 5.52) พิการทางการเรียนรู้ จำนวน 13,112 คน (ร้อยละ 0.67) และออทิสติก จำนวน 11,159 คน (ร้อยละ 0.57) ตามลำดับ

4.6.7 สถานการณ์ผู้ด้อยโอกาส

จากการสำรวจสามารถเรียงลำดับประเด็นได้ดังต่อไปนี้ อันดับ (1) คนยากจน จำนวน 1,404,314 คน คิดเป็นร้อยละ 61.80 รองลงมา คือ (2) ไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎร จำนวน 588,210 คน คิดเป็นร้อยละ 25.88 (3) ผู้ติดเชื้อ HIV จำนวน 193,677 คน คิดเป็นร้อยละ 8.52 (4) ผู้พันโทษ จำนวน 58,979 คน คิดเป็นร้อยละ 2.60 และ (5) คนเร่ร่อน/ไร้ที่อยู่อาศัย จำนวน 27,275 คน คิดเป็นร้อยละ 1.20 ตามลำดับ

ส่วนที่ 5

ข้อเสนอเชิงนโยบาย

5.1 สรุปข้อเสนอเชิงนโยบายระดับกลุ่มจังหวัด

จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลของสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-11 (สสว. 1-11) จำแนกตามกลุ่มเป้าหมาย/ประเด็นที่เกี่ยวข้องตามภารกิจกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ตาราง 5.1 สรุปข้อเสนอเชิงนโยบายระดับกลุ่มจังหวัดของ สสว.1-11 จำแนกตามประเด็น/กลุ่มเป้าหมาย

ประเด็น/ กลุ่มเป้าหมาย	ข้อเสนอเชิงนโยบาย	หน่วยงาน ที่เสนอ
สตรีและ ครอบครัว	1 จากข้อมูลสตรีที่ถูกเลิกจ้าง/ตกงาน ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 16,862 คน คิดเป็นร้อยละ 0.90 ของประชากรสตรีทั้งหมด จำนวน 1,863,745 คน โดยเฉพาะในจังหวัดอยู่ในพื้นที่ในเขตระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือ EEC ซึ่งได้แก่จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจ และการลงทุน มีความต้องการแรงงานจำนวนมาก และที่ได้รับผลกระทบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และผลกระทบที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเปราะบาง ที่ส่งผลให้มีความต้องการการช่วยเหลือเพิ่มมากขึ้น และเร่งด่วน ดังนั้น ควรมีการขยายโอกาสการประกอบอาชีพ เสริมทักษะเดิมเพิ่มทักษะอาชีพใหม่ (Upskill & Reskill) การสนับสนุนเงินทุนประกอบอาชีพ ให้กับผู้ได้รับผลกระทบจากโรค COVID-19 ในทุกจังหวัด	สสว.2
	2 ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพสตรีให้มีความรู้และทักษะในการทำงาน พัฒนาตนเองตลอดเวลา เรียนรู้ทักษะใหม่ๆ ให้เท่าทันสถานการณ์ เช่น ด้านเทคโนโลยี การทำตลาดออนไลน์ ทั้งนี้จากสถานการณ์สำคัญ พบว่า แม่เลี้ยงเดี่ยวฐานะยากจน มีจำนวนทั้งสิ้น 5,136 คน คิดเป็น ร้อยละ 0.19 ของจำนวนประชากรสตรีทั้งหมดในกลุ่มจังหวัด	สสว.6
	3 ส่งเสริมและสนับสนุนองค์ความรู้เกี่ยวกับการสร้างครอบครัวเข้มแข็ง เพิ่มกิจกรรมให้ครอบครัวสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง มีสื่อรณรงค์เพื่อลดปัญหาความรุนแรงในชุมชน ทั้งนี้ สอดคล้องกับสถานการณ์ความรุนแรงที่มีจำนวนแนวโน้มเหตุการณ์ความรุนแรงในครอบครัวเพิ่มมากขึ้น และจากสถิติการให้บริการศูนย์ช่วยเหลือสังคม 1300 ปัญหาอันดับ 3 ได้แก่ ปัญหาความสัมพันธ์ในครอบครัว	สสว.6
	4 Generation X (พ.ศ. 2508 - 2522) คุณลักษณะของช่วงวัยนี้มีความรับผิดชอบ สูงาน ให้ความสำคัญและดูแลสุขภาพของตัวเองและครอบครัวมากกว่ารุ่นก่อนหน้า มีความยืดหยุ่นในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง เติบโตมากับเทคโนโลยี ชอบอะไรง่าย ๆ ไม่เป็นทางการ เป็นวัยทำงาน	สสว.7

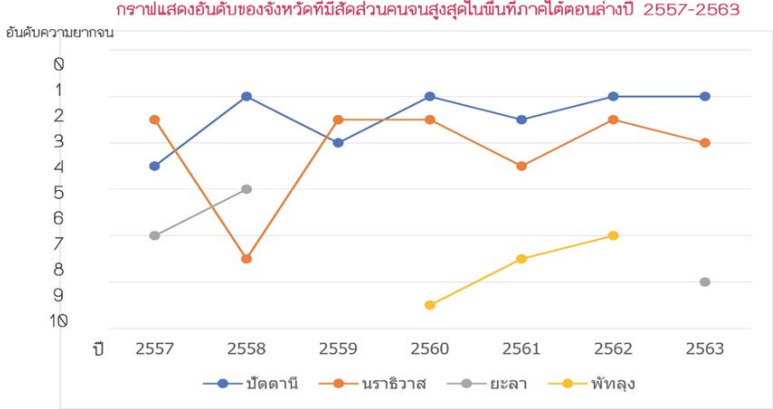
ประเด็น/ กลุ่มเป้าหมาย	ข้อเสนอเชิงนโยบาย	หน่วยงาน ที่เสนอ
สตรีและ ครอบครัว	<p>และกำลังจะก้าวเข้าสู่วัยสูงอายุ คนช่วงวัยนี้จึงควรมุ่งเน้นการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในด้านต่าง ๆ เพื่อเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้สูงวัยที่มีคุณภาพ ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ให้ความรู้ในการบริหารเงินส่วนบุคคล การวางแผนการใช้จ่าย การวางแผนการเงินหลังเกษียณ และการจัดทำบัญชีครัวเรือน รวมทั้งวิธีการลดรายจ่ายและลดภาระหนี้สินให้กับคนทุกช่วงวัย เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ 2) ส่งเสริมการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ ที่สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง จัดตั้งขึ้นตาม พ.ร.บ.กองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. 2554 เพื่อสร้างหลักประกันด้านรายได้ผ่านการออมเพื่อวัยเกษียณแก่ประชาชนวัยทำงาน โดยสมาชิกจะจ่ายเงินสะสมเข้ากองทุนเป็นรายเดือน และรัฐบาลร่วมจ่ายเงินสมทบ เมื่อสมาชิกอายุครบ 60 ปี จะได้รับเงินบำนาญรายเดือนอย่างต่อเนื่องไปตลอดชีวิต 3) ส่งเสริมให้ความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน เพื่อให้ได้รับความสะดวกเข้าถึงการบริการภาครัฐ เอกชน เป็นเครื่องมือในการติดตาม ข่าวสาร บ้านเมืองรับรู้สถานการณ์ต่างๆ เป็นสื่อในการเรียนรู้สิ่งใหม่ได้ 	
	<p>5 Generation Y (พ.ศ. 2523 - 2540)</p> <p>คุณลักษณะของช่วงวัยนี้จะมีความมั่นใจ ชอบการแสดงออก มีความเป็นตัวของตัวเองสูง ไม่ชอบถูกบังคับ และพร้อมที่จะปฏิเสธสิ่งที่ตัวเองไม่ชอบ ค่อนข้างมีอิสระทางความคิดให้ความสำคัญกับความสมดุลในการใช้ชีวิตคุ้นเคยกับการใช้อินเทอร์เน็ตในชีวิตประจำวัน เติบโตมาในยุคที่มีเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้องสูง จึงมีความสามารถในการทำงานที่เกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารใช้ความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ชอบทำงานเป็นทีม คนช่วงวัยนี้กำลังอยู่ในช่วงวัยทำงานและเป็นกำลังหลักของครอบครัวควรมีการเตรียมความพร้อม ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ส่งเสริมการวางแผนทางการเงิน ทั้งเพื่อจุดประสงค์การใช้เงินในอนาคต ภาวะฉุกเฉิน การเจ็บป่วย การเกษียณอายุ ทุพลภาพ และเสียชีวิต เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงินให้แก่ครอบครัว 2) ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง ไปจนถึงความเชี่ยวชาญเชิงลึกเฉพาะด้านในระดับที่สูงขึ้นตามสายวิชาชีพ เพื่อใช้ในการทำงานเกิดความเชี่ยวชาญสามารถนำไปต่อยอดได้ในอนาคต 3) ส่งเสริมกิจกรรมยามว่างร่วมกับครอบครัวรวมถึงกิจกรรมนันทนาการ เพื่อให้ใช้เวลาว่างได้อย่างสร้างสรรค์ สามารถทำกิจกรรมร่วมกันได้ทุกช่วงวัย 	สสว.7

ประเด็น/ กลุ่มเป้าหมาย	ข้อเสนอเชิงนโยบาย		หน่วยงาน ที่เสนอ
สตรีและ ครอบครัว	6	ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน (ศพค.) ให้มีการจัดตั้งครอบครัวคลุมทุกพื้นที่	สสว.9
	7	ข้อมูลวัยแรงงานในพื้นที่ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบน พบว่าผู้มีงานทำมีจำนวนทั้งสิ้น 2,546,580 คน คิดเป็นร้อยละ 97.88 ของประชากรในวัยแรงงานทั้งหมดของ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบน แต่สิ่งที่น่าสนใจคือ มีผู้ไม่มีงานทำ 56,232 คน คิดเป็นร้อยละ 2.16 ของประชากรในวัยแรงงานทั้งหมดของ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบน และเป็นสตรีที่ถูกเลิกจ้าง จำนวน 21,310 คน คิดเป็นร้อยละ 38 ของผู้ไม่มีงานทำทั้งหมดดังนั้น ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจึงควรส่งเสริมทักษะอาชีพและผลักดันให้เกิดการจ้างงาน เพื่อขจัดปัญหาความยากจนของกลุ่มเปราะบางที่อยู่ในวัยแรงงาน	สสว.10
ผู้สูงอายุ	8	จากข้อมูลประชากรผู้สูงอายุในปัจจุบัน จำนวน 803,570 คน คิดเป็น ร้อยละ 16.46 ของประชากรทั้งหมดของกลุ่มจังหวัดตะวันออก ใน ช่วง 5 ปีย้อนหลังที่ผ่านมาพบว่ามีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ และปัญหาผู้สูงอายุช่วยเหลือตัวเองไม่ได้/ไม่มีรายได้/ผู้ป่วยเรื้อรังติดบ้าน ติดเตียง จำนวน 413,698 คน คิดเป็น ร้อยละ 51.48 ของประชากรผู้สูงอายุทั้งหมดในกลุ่มจังหวัดตะวันออก ควรมีการรองรับสังคมผู้สูงอายุ โดยการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ส่งเสริมการจ้างงานผู้สูงอายุ ทั้งผู้มีรายได้น้อยและผู้สูงอายุที่มีทักษะความชำนาญ จัดเตรียมระบบการดูแลผู้สูงอายุในบ้าน สถานพักพิง และโรงพยาบาลที่เป็นความร่วมมือของภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน และครอบครัว พัฒนาระบบการเงินการคลังสำหรับการดูแลผู้สูงอายุ	สสว.2
	9	การดำเนินนโยบายด้านผู้สูงอายุ จากสถิติการเพิ่มจำนวนประชากรของผู้สูงอายุ รัฐบาลควรมีนโยบายเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุมากขึ้น เช่น ด้านสวัสดิการผู้สูงอายุ ด้านการส่งเสริมอาชีพรายได้ให้กับผู้สูงอายุ ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของผู้สูงอายุ เพื่อป้องกันโรคที่เกิดกับผู้สูงอายุ รวมถึงการเตรียมความพร้อมให้กับประชาชนที่ก้าวเข้าสู่ผู้สูงอายุให้มีความพร้อมในด้านสุขภาพและด้านสังคม และผู้สูงอายุเองเป็นกลุ่มประชากรที่มีทักษะ มีองค์ความรู้ ดังนั้น ควรมีการส่งเสริมในเรื่องการรวบรวมภูมิปัญญา องค์ความรู้ ของผู้สูงอายุ เพื่อไม่ให้องค์ความรู้เหล่านั้นสูญหายไป มีการส่งเสริมเรื่องการออม การบริหารเงิน เพื่อสามารถดำเนินชีวิตในวัย 60 ปีขึ้นไป ได้อย่างมีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดี	สสว.4
	10	การสร้างคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ โดย สร้างโอกาสและช่องทางให้ผู้สูงอายุได้แสดงถึงความสามารถและศักยภาพของตนเองเพื่อให้ครอบครัวและชุมชน สังคม ได้รับรู้และยอมรับในตัวผู้สูงอายุ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับสุขภาพและความสุขในการทำกิจกรรมที่หลากหลาย โดยลดข้อจำกัดอันเป็นการเลือกปฏิบัติ อาทิ ทางเลือกด้านอาชีพที่มีความยืดหยุ่นด้านเวลา สถานที่ซึ่งใกล้บ้าน การรวมกลุ่มทำงานที่บ้าน/ศูนย์ชุมชน การรวมกลุ่มหรือมีส่วนร่วมในศูนย์/กลไกระดับชุมชนในการช่วยเหลือและพัฒนาสังคมผ่านการถ่ายทอดประสบการณ์ องค์ความรู้ จิตอาสา งานสาธารณประโยชน์	สสว.5

ประเด็น/ กลุ่มเป้าหมาย	ข้อเสนอเชิงนโยบาย	หน่วยงาน ที่เสนอ
ผู้สูงอายุ	11 ควรส่งเสริมกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวในการดูแลผู้สูงอายุผ่านกิจกรรมต่างๆ เช่น ค่ายครอบครัว กิจกรรมจิตอาสา เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างมีพลัง ทั้งนี้สอดคล้องกับสถานการณ์ประชากรส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้สูงอายุติดสังคม ซึ่งเป็นผู้สูงอายุที่ช่วยเหลือตนเองได้ดี ดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างอิสระ สามารถทำกิจกรรมประจำวันพื้นฐานและกิจวัตรประจำวันต่อเนื่องได้ คิดเป็นร้อยละ 31.37 ของจำนวนผู้สูงอายุทั้งหมดในกลุ่มจังหวัด	สสว.6
	12 2. Silent Generation (พ.ศ. 2468 - 2488) และ Baby Boomer Generation (พ.ศ. 2489 - 2507) คนในสองช่วงวัยนี้จะเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ การดูแล ส่งเสริมกิจกรรมจึงต้องพิจารณาตามความพร้อมของสุขภาพร่างกายเป็นหลัก เน้นถึงความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านสังคมในระดับพื้นที่ของคนช่วงวัยนี้ได้แก่ 1) ส่งเสริมให้มีการบริการสาธารณสุขที่เอื้อต่อการรับบริการของผู้สูงอายุในชุมชน และสามารถดูแลผู้สูงอายุนอกสถานที่ โดยทีมบุคลากรทางการแพทย์ ตลอดจนให้ความรู้กับผู้ที่ดูแลหรือคนในครอบครัวของผู้สูงอายุ เพื่อให้สามารถมีความรู้ความเข้าใจในการดูแลที่บ้านได้ 2) ปรับปรุงสถานที่ สิ่งก่อสร้างที่เหมาะสม ปลอดภัย เอื้อต่อการใช้ชีวิตของผู้สูงอายุทั้งภายในบ้านและภายนอกบ้าน โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มเปราะบางต้องได้รับการส่งเสริมการจัดสวัสดิการในการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมและพร้อมต่อการใช้งานในชีวิตประจำวัน 3) ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุวัยต้นหรือกลางที่แข็งแรง ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงวัย Baby Boomer Generation ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาถ่ายทอด เป็นที่ปรึกษาในสิ่งที่ตนมีความรู้ ตลอดจนสนับสนุนช่วยเหลือให้ผู้สูงอายุทุกคนที่มีสิทธิ์ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตามเกณฑ์	สสว.7
	13 ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางด้านกลุ่มผู้สูงอายุ วางแผนนโยบาย มาตรการ ในการรองรับปัญหาของผู้สูงอายุในด้านต่าง ๆ ให้ครอบคลุม	สสว.8
	14 จัดให้มีสายด่วนสำหรับผู้สูงอายุ ที่ต้องการขอรับความช่วยเหลือ บริการจากภาครัฐ	สสว.9
	15 ข้อมูลผู้สูงอายุในพื้นที่ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบน พบว่าสถานการณ์ผู้สูงอายุที่มีความรุนแรง อันดับที่ 1 ได้แก่ ผู้สูงอายุอยู่ติดสังคม จำนวนทั้งสิ้น 148,243 คน คิดเป็นร้อยละ 19.35 ของประชากรผู้สูงอายุใน 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบนทั้งหมด ทั้งนี้ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจึงควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุทำกิจกรรม ทางสังคมอย่างต่อเนื่อง ภายใต้ทรัพยากรในพื้นที่และเกิดผลสัมฤทธิ์ นอกจากนี้จากข้อมูลผู้สูงอายุใน 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบน ยังพบปัญหาของผู้สูงอายุ ได้แก่ มีที่อยู่อาศัยไม่เหมาะสม จำนวน 1,650 คน คิดเป็นร้อยละ 0.22 ของประชากรผู้สูงอายุใน 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบนทั้งหมด และผู้สูงอายุดำรงชีพด้วยการเร่ร่อน/ขอทาน จำนวน 130 คน คิด	สสว.10

ประเด็น/ กลุ่มเป้าหมาย	ข้อเสนอเชิงนโยบาย		หน่วยงาน ที่เสนอ
ผู้สูงอายุ	เป็นร้อยละ 0.01 ของประชากรผู้สูงอายุใน 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบนทั้งหมด ดังนั้น เพื่อให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข จึงควรส่งเสริมครอบครัวตระหนักถึงความสำคัญในการดูแลทั้งทางร่างกายและจิตใจแก่ผู้สูงอายุ ตลอดจนสนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้เข้าถึงบริการของรัฐ ด้านการปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัย โดยผ่านกลไกการดำเนินงานของศูนย์ช่วยเหลือสังคมตำบล		
คนพิการ	16	จากข้อมูลคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการ มีจำนวน 124,734 คน หรือ ร้อยละ 97.94 ของประชากรคนพิการทั้งหมดในเขตพื้นที่กลุ่มจังหวัดที่รับผิดชอบ จำนวน 127,362 คน ควรมีการเชื่อมประสานการทำงานระหว่างเครือข่ายคนพิการ คนพิการ ภาครัฐ และสถานประกอบการ ภายใต้การจ้างงานเชิงสังคมตามมาตรา 33 และ มาตรา 35 โดยพัฒนาระบบฐานข้อมูลคนพิการและสถานประกอบการให้เกิดการจับคู่กันแบบ Matching ควรมียุทธศาสตร์กลางทำหน้าที่ในการเชื่อมโยงระหว่างสถานประกอบการและคนพิการ เพื่อได้ทำงานในสถานประกอบการ หรือสร้างโอกาสให้คนพิการมีงานทำใกล้บ้านและมีอาชีพอิสระ สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างมีเกียรติ มีศักดิ์ศรี และถือเป็นการส่งเสริมภารกิจด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทโดยตรง	สสว.2
	17	จากสถิติจำนวนคนพิการในกลุ่มจังหวัดมีจำนวนมาก ส่งผลให้มีกลุ่ม คน พิการมากขึ้น ดังนั้นหน่วยงานที่ดำเนินงานด้านคนพิการควรมีการเตรียมความพร้อม ในการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้กับคนพิการ รวมถึงการมีระบบสวัสดิการทางสังคม ที่ทั่วถึงกลุ่มเป้าหมาย มีการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมเพื่อคนพิการ มาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิต เพื่อให้สังคมไทยเป็นสังคมที่มีระบบสวัสดิการที่ดีแก่ กลุ่มเป้าหมายคนพิการมีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถใช้ชีวิตประจำวันได้อย่างปกติและมีความสุข	สสว. 4
	18	ส่งเสริมสังคมมีเจตคติเชิงสร้างสรรค์ต่อคนพิการ ความพิการ ซึ่งจะส่งผลให้คนพิการ ได้รับโอกาสทางสังคมเท่าเทียมกับคนทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับสถานการณ์ด้านคน พิการ พบว่า จำนวนคนพิการทั้งหมด 210,131 คน คิดเป็นร้อยละ 3.59 ของ ประชากรทั้งหมดในกลุ่มจังหวัด แบ่งเป็นประเภทความพิการมากที่สุดคือ คนพิการ ทางการเคลื่อนไหวหรือร่างกาย จำนวน 94,727 คน รองลงมาคือ จำนวนคนพิการ ทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย จำนวน 94,727 คน จำนวนคนพิการทางการเห็น จำนวน 24,904 คน	สสว.6
	19	ข้อมูลคนพิการในพื้นที่ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบน พบว่าคนพิการจดทะเบียนตาม พ.ร.บ.ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 ทั้งสิ้น 118,368 คน มีคน พิการที่ได้รับเบี้ยความพิการ จำนวน 112,656 คน คิดเป็นร้อยละ 95.18 ของ ประชากรคนพิการใน 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบนทั้งหมด และมีคนพิการที่ไม่ได้รับเบี้ย ความพิการ จำนวน 5,712 คน คิดเป็นร้อยละ 4.82 ของประชากรคนพิการที่จัด	สสว.10

ประเด็น/ กลุ่มเป้าหมาย	ข้อเสนอเชิงนโยบาย		หน่วยงาน ที่เสนอ
คนพิการ	ทะเบียนใน 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบนทั้งหมด แต่เนื่องจากว่าการได้รับเบี้ยความพิการ เป็นสิทธิตามกฎหมายที่คนพิการซึ่งจดทะเบียนทุกคนจะได้รับ ดังนั้นข้อเสนอแนะเชิง นโยบาย ควรส่งเสริมให้คนพิการเข้าถึงสิทธิตาม พ.ร.บ.ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพ ชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 ผ่านกลไกการดำเนินงานของศูนย์ช่วยเหลือสังคมตำบล		
กลุ่มเปราะบาง	20	จากสถานการณ์ผู้ติดเชื้อ Covid-19 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก ควรมีการขยาย โอกาสการเพิ่มทักษะอาชีพ โดยให้กลุ่มเปราะบางสามารถเข้าถึงได้ และเป็นอาชีพที่ สามารถดำเนินการได้ในช่วงสถานการณ์โควิด- 19 และการสนับสนุนเงินทุนประกอบ อาชีพ ให้กับผู้ที่ได้รับผลกระทบจากกรณีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)	สสว. 2
	21	ส่งเสริมองค์ความรู้ ทักษะด้านการเฝ้าระวังปัญหาสังคมและการช่วยเหลือประชาชน กลุ่มเปราะบางให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นให้กับภาคีเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้อง กับสถานการณ์กลุ่มคนจนเป้าหมายตามฐานข้อมูลระบบการพัฒนาคนแบบชี้เป้า TP MAP พบว่า ระดับกลุ่มจังหวัดมีจำนวนคนเปราะบางทั้งหมด 538,956 คน คิดเป็น ร้อยละ 9.2 ของจำนวนประชากรทั้งหมดในกลุ่มจังหวัด มีปัญหาอันดับที่ 1 ด้าน สุขภาพมากที่สุด จำนวน 19,012 คน คิดเป็นร้อยละ 3.53 อันดับที่ 2 ด้านรายได้ จำนวน 17,111 คน คิดเป็นร้อยละ 3.17 อันดับ 3 มิติด้านการศึกษา จำนวน 15,537 คน คิดเป็นร้อยละ 2.88	สสว.6
	22	การช่วยเหลือ สงเคราะห์ผู้มีรายได้น้อย ผู้ด้อยโอกาส ผู้ประสบปัญหาทางสังคม กลุ่ม เปราะบาง ผ่านอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) ศูนย์ พัฒนารอบครัวในชุมชน (ศพค.) ศูนย์ช่วยเหลือสังคมตำบล (ศชส.ต.) และภาคี เครือข่ายในระดับพื้นที่ เพื่อให้การช่วยเหลือ ดูแล โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง	สสว.9
	23	ข้อมูลประชากรทั้งหมดของ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบน พบว่า มีข้อมูลประชากรกลุ่ม เปราะบาง ในปี 2565 และส่วนใหญ่กลุ่มเปราะบางได้รับบริการในมิติด้านความ เป็นอยู่มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 7.4 ของประชากรกลุ่มเปราะบางใน 7 จังหวัดภาคใต้ ตอนบนทั้งหมด ลงลงมาได้รับบริการในมิติด้านรายได้ คิดเป็นร้อยละ 7.15 ของ ประชากรกลุ่มเปราะบางใน 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบนทั้งหมด แต่บริการที่ได้รับบริการ น้อยที่สุด คือ มิติการเข้าถึงสวัสดิการแห่งรัฐ ดังนั้น ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายควร ส่งเสริมให้กลุ่มเปราะบางสามารถเข้าถึงสวัสดิการแห่งรัฐหลักๆ ๔ ด้าน ได้แก่ ส่งเสริมการมีงานทำ,ส่งเสริมทักษะการประกอบอาชีพ,ส่งเสริมแหล่งเงินทุน และ ส่งเสริมการเข้าถึงสิ่งจำเป็นพื้นฐาน โดยใช้ช่องทางการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ	สสว.10

ประเด็น/ กลุ่มเป้าหมาย	ข้อเสนอเชิงนโยบาย		หน่วยงาน ที่เสนอ
	และการจัดกิจกรรมเชิงรุกของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงต่าง ๆ ตามนโยบายของรัฐบาล		
กลุ่มเปราะบาง	24	<p>จากข้อมูลสถานการณ์ทางสังคมในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนล่าง พบว่า ประเด็นปัญหาที่มีความสำคัญเร่งด่วน ต้องรีบดำเนินการแก้ไขเป็นประเด็นหลักคือปัญหาความยากจน ข้อมูลจากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ข้อมูล ณ.ย. 2564 พบว่า รายชื่อจังหวัดที่ติดอันดับ 10 จังหวัดที่มีสัดส่วนคนจนสูงที่สุด</p> <p>ในช่วงปี 2557-2563 ประกอบด้วย จังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และพัทลุง ซึ่งสะท้อนถึงปัญหาความยากจนในพื้นที่ ๆ เป็นปัญหาเรื้อรังอย่างต่อเนื่องและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดปัตตานี นราธิวาสและยะลา ที่ยังคงเป็นอันดับต้น ๆ ของประเทศที่มีความยากจนมากที่สุด ทั้งนี้ความน่าสนใจของสถิติดังกล่าว พบว่า ในปี 2560 -2562 มีจังหวัดพัทลุงที่ขึ้นมาติดอันดับดังกล่าวเช่นกัน</p> <p>แผนภูมิที่ 4.3.7 แสดงอันดับของจังหวัดที่มีสัดส่วนคนจนสูงที่สุดในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ปี 2557-2563</p> <p>จากสถิติดังกล่าว แม้ว่าจะมีเพียง 4 จังหวัดที่ติดอันดับความยากจน 10 อันดับสูงสุดของประเทศ แต่จากข้อมูลสถานการณ์กลุ่มจังหวัดตามกลุ่มเป้าหมายโดยเฉพาะในกลุ่มครอบครัว ในพื้นที่ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนล่าง พบว่า สถิติครอบครัวยากจน ในระบบ TPMAP มีจำนวนครอบครัวยากจนที่เพิ่มขึ้น ซึ่งมีผลกระทบมาจากหลากหลายปัจจัย ซึ่งในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา เกิดสถานการณ์โรคติดเชื้อ COVID-19 ซึ่งส่งผลกระทบต่อสถานะเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะกลุ่มประชากรที่เป็นแรงงานไทยในมาเลเซียที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ดังกล่าว มีการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานกลับมายังภูมิลำเนา ทำให้เกิดอัตราการว่างงานของประชากรที่เพิ่มสูงขึ้น ไม่มีรายได้รายจ่ายที่เพิ่มสูงขึ้น ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตตั้งแต่ระดับปัจเจก ครอบครัว ชุมชน และสังคม ทำให้ปัญหาความยากจนในพื้นที่มีอัตราที่สูงขึ้นเช่นเดียวกัน รวมถึง</p>	สสว.11

ประเด็น/ กลุ่มเป้าหมาย	ข้อเสนอเชิงนโยบาย	หน่วยงาน ที่เสนอ
กลุ่มเปราะบาง	<p>บริบททางสังคมในพื้นที่โดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส) ที่เป็นครอบครัวมีบุตรมาก และมักอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวใหญ่ แต่รายได้ในครอบครัวไม่สอดคล้องกับจำนวนสมาชิก ทำให้ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย ปัญหาดังกล่าวยังส่งผลกระทบต่อการศึกษาในด้านต่างๆ เช่น โภชนาการ สาธารณสุข และการศึกษา เป็นต้น ซึ่งสถิติของเด็กจำนวนมากที่มีปัญหาภาวะทุพพลโภชนาการ ไม่ได้รับวัคซีนตามเกณฑ์ นอกจากนี้ ปัญหาความยากจนยังมีผลเชื่อมโยงถึงข้อมูลสถิติการออกจากระบบการศึกษากลางคัน โดยเฉพาะพื้นที่จังหวัดตรัง ที่พบข้อมูลสถิติสูงสุดในปี 2564 ข้อมูลเหล่านี้เป็นข้อบ่งชี้ที่สำคัญที่อาจนำไปสู่สถานะการมีงานทำของเด็กและเยาวชน ซึ่งจะกลายเป็นกลุ่มที่ขาดโอกาสทางการศึกษา ไม่สามารถต่อยอดหรือพัฒนาตนเองต่อไปได้ และเป็นสถานการณ์ที่น่าเป็นห่วงที่ทำให้เกิดครอบครัวยากจนข้ามรุ่นในอนาคต สถิติที่น่าสนใจอีกประเด็นหนึ่ง คือ ประเด็นกลุ่มเป้าหมายคนพิการโดยเฉพาะคนพิการที่เป็นผู้สูงอายุในพื้นที่ที่มีอัตราเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้เกิดครอบครัวหรือครัวเรือนที่อยู่ในสภาวะพึ่งพิงและมีความเปราะบางเพิ่มมากขึ้นเช่นเดียวกัน ทำให้ปัญหาความยากจนกลายเป็นปัญหาที่วนเวียนอยู่ในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนล่างมาอย่างยาวนาน สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 11 ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญ จึงมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาและแก้ไขปัญหาความยากจนในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนล่างดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) จัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่สอดคล้องและตอบโจทย์การแก้ไขปัญหาความยากจน โดยเฉพาะการจัดทำนโยบายสวัสดิการให้ประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมายสามารถเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานที่ควรจะได้รับครอบคลุมทุกช่วงวัย ตามบทบาทและภารกิจของกระทรวงฯ 2) จัดทำแผนงาน โครงการและกิจกรรมด้านการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในระดับจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวง โดยมีการบูรณาการแผนงานด้านสังคมตามกลุ่มเป้าหมาย ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและนอกกระทรวงอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะในระดับพื้นที่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน 3) ส่งเสริม สนับสนุน และประสานการดำเนินงานกับองค์กรเครือข่ายในจังหวัดทั้งภาครัฐและ ภาคเอกชน ขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านองค์กรเครือข่ายในจังหวัดทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ในรูปแบบขององค์กร ภาคธุรกิจเพื่อสังคมให้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงบริบททางสังคมและวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ 	

ประเด็น/ กลุ่มเป้าหมาย	ข้อเสนอเชิงนโยบาย	หน่วยงาน ที่เสนอ
กลุ่มเปราะบาง	<p>4) ปรับปรุงและพัฒนาระบบฐานข้อมูลครัวเรือนเปราะบาง MSO Logbook เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของระบบให้มีการประมวลผลวิเคราะห์ปัญหาและกำหนดแนวทางการให้ความช่วยเหลือได้ตามสภาพปัญหาในมิติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเป้าหมาย อีกทั้งกระทรวง พม. จำเป็นต้องมีการต่อยอดสู่การจัดระบบฐานข้อมูลกลางด้านสังคมทั้งในระดับพื้นที่และระดับประเทศเพื่อนำไปสู่การเป็นเจ้าภาพด้านสังคม</p> <p>5) พัฒนาสมรรถนะและเพิ่มขีดความสามารถของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รวมถึงภาคีเครือข่ายด้านสังคม แกนนำในพื้นที่ เพื่อสร้างกลไกการทำงานที่เข้มแข็งในการแก้ไขปัญหาความยากจน และกลุ่มเปราะบาง เพื่อผลักดันให้เกิดความร่วมมือในการนำไปสู่การออกแบบและร่วมกันแก้ไขปัญหาในระดับชุมชน ท้องถิ่น ผ่านการบูรณาการและขับเคลื่อนของคณะทำงานศูนย์ช่วยเหลือสังคมตำบล</p>	
เด็กและเยาวชน	<p>25 จากข้อมูลปัญหาเด็กไร้สัญชาติ จำนวน 7,052 คน คิดเป็นร้อยละ 0.65 ของประชากรเด็ก (อายุต่ำกว่า 18 ปี จำนวน 1,087,110 คน) ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก ทำให้มีเด็กเข้าไม่ถึงสิทธิขั้นพื้นฐาน ที่จำเป็นหลายประการ นำไปสู่การขาดโอกาส และมักถูกเลือกปฏิบัติและกีดกันจากการมีส่วนร่วมในสังคม รัฐบาลควรมีการดำเนินการศึกษาแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการระบุลักษณะของตัวเด็ก เพื่อใช้พิสูจน์หรือยืนยันตัวบุคคลในอนาคต ระบบการจัดเก็บข้อมูล และขยายโอกาสการเข้าถึงความมีสัญชาติไทย โดยการสร้างมาตรการจูงใจ ให้มารดาคลอดบุตรในสถานพยาบาล เพื่อการเข้าถึงการจดทะเบียน การเกิดถ้วหน้า โดยการขยายหลักประกันสุขภาพให้ครอบคลุมสิทธิประโยชน์เรื่องการคลอดบุตร</p>	สสว.2
	<p>26 กำหนดนโยบายการเตรียมความพร้อมก่อนวัยสูงอายุ โดยการผลักดัน แนวทางการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิตไปสู่การปฏิบัติอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม พัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน อปท. ครอบครัว และชุมชน มุ่งปลูกฝังความเป็นคนดี มีวินัยในช่วงวัยเรียนและวัยรุ่น มุ่งเตรียมความพร้อมให้แก่พ่อแม่ก่อนการตั้งครรภ์ การปลูกฝังการออม การพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและส่งเสริมให้ผู้สูงอายุในอนาคตมีศักยภาพ ไม่เป็นภาระลูกหลาน พร้อมเป็นกำลังในการขับเคลื่อนประเทศได้</p>	สสว.3

ประเด็น/ กลุ่มเป้าหมาย	ข้อเสนอเชิงนโยบาย	หน่วยงาน ที่เสนอ
	<p>27 ส่งเสริมให้ความรู้และให้คำแนะนำปรึกษาปัญหาครอบครัวโดยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน สอดคล้องกับสถานการณ์จำนวนเด็กที่อยู่ในครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว มีจำนวนทั้งสิ้น 6,129 คน คิดเป็นร้อยละ 0.51 เมื่อเทียบกับประชากรเด็กทั้งหมดในกลุ่มจังหวัด</p>	<p>สสว.6</p>
<p>เด็กและเยาวชน</p>	<p>28</p> <p>1. Generation Z (พ.ศ. 2540 ขึ้นไป) Generation Z จะเติบโตมาพร้อมกับสิ่งอำนวยความสะดวกมีความสามารถในการใช้งานเครื่องมือทางเทคโนโลยีต่าง ๆ และเรียนรู้ได้รวดเร็ว กล้าแสดงออกและไม่ชอบถูกบังคับ มีความอดทนต่ำ มองโลกในแง่ดี ไม่มีวิธีการหรือกรอบ การเตรียมความพร้อมให้เป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพมีสิ่งสมควรส่งเสริม ได้แก่</p> <p>1) ส่งเสริมการเรียนรู้ที่ทดลองปฏิบัติจริงเพื่อค้นหาความชอบ ความถนัด หรือความสามารถของตนเองให้ได้มากที่สุด เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาทักษะเฉพาะด้านให้มีความเชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นผลดีต่อการพัฒนาอาชีพหรือธุรกิจที่มีลักษณะที่ต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์</p> <p>2) ส่งเสริมและปลูกฝังให้จิตสำนึกสาธารณะเป็นพื้นฐานทางความคิด เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน มีความเข้าใจในธรรมชาติและพฤติกรรมของมนุษย์ เข้าใจและยอมรับถึงความแตกต่างหลากหลายของผู้คนในสังคม ฝึกทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น</p> <p>3) การส่งเสริมความรู้ด้านการเงินให้แก่เยาวชนวัยเรียน ซึ่งการเงินเป็นพื้นฐานของการดำเนินชีวิตของบุคคลทุกช่วงวัย ส่งเสริมนิสัยการออมและการใช้เงินอย่างคุ้มค่า เพื่อเตรียมเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ที่มีทักษะในการสร้างความมั่นคงทางการเงิน</p>	<p>สสว.7</p>
	<p>29 ส่งเสริมสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์ประสานงานเพื่อการขับเคลื่อนและป้องกันคุ้มครองเด็กและเยาวชน ร่วมกับสภาเด็กและเยาวชนระดับ ตำบล อำเภอ จังหวัด</p>	<p>สสว.9</p>
	<p>30 จากข้อมูลเด็กที่ขาดโอกาสทางการศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 25,919 คน คิดเป็นร้อยละ 2.6 ของประชากรเด็กทั้งหมดใน 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบน และข้อมูลด้านเด็กตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร จำนวนทั้งสิ้น 11,759 คน คิดเป็นร้อยละ 2.4 ของประชากรเด็กใน 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบน ถึงแม้จะมีร้อยละไม่สูงแต่ในความเป็นจริงข้อมูลดังกล่าวมาเป็นสถานการณ์ความรุนแรงอันดับที่ 1 และอันดับที่ 2 ตามลำดับ ดังนั้น ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายควรส่งเสริมความรู้ความเข้าใจให้แก่ครอบครัว ตระหนักถึงความสำคัญในการดูแลเด็ก เพื่อผลักดันให้เด็กได้เข้าสู่ระบบการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และรับทราบหน้าที่ในการเฝ้าระวังเด็กที่มีแนวโน้มปัญหาด้านการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร</p> <p>2. ข้อมูลเยาวชนในพื้นที่ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบน สถานการณ์เยาวชนที่มีความรุนแรง อันดับที่ 1 ได้แก่ เยาวชนมีความประพฤติไม่เหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 0.18 ของประชากรเยาวชนใน 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบนทั้งหมด และสถานการณ์เยาวชนที่</p>	<p>สสว.10</p>

ประเด็น/ กลุ่มเป้าหมาย	ข้อเสนอเชิงนโยบาย	หน่วยงาน ที่เสนอ
	รุนแรงอันดับที่ 2 ได้แก่ เยาวชนถูกระทำ ความรุนแรงทางด้านร่างกายและจิตใจ ดังนั้น ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการขับเคลื่อนสภาเด็กและเยาวชนให้เข้มแข็ง เพื่อเฝ้าระวังและป้องกันปัญหาเยาวชนในระดับพื้นที่	
กลุ่มเป้าหมาย อื่นๆและ ข้อเสนอเพื่อการ พัฒนาระบบ บริหารงาน	31 ควรให้อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นผู้สำรวจปัญหาต่าง ๆ และผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อนในท้องถิ่น และรายงานให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อให้เกิดความรวดเร็วในการให้ความช่วยเหลือ	สสว. 2
	32 ควรมีการกำหนดนโยบายและทิศทางการพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการทำงาน พร้อมทั้ง สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการใช้เทคโนโลยีเพื่อนำองค์ความรู้มาใช้พัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น รวมถึงการส่งเสริมให้เครือข่าย ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการติดต่อสื่อสาร เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานและภาคีเครือข่าย	สสว. 2
	33 ควรมีการพัฒนากระบวนการให้ความช่วยเหลือเยียวยาในสถานการณ์วิกฤตอย่าง ทันท่วงทีและมีรูปแบบที่มีประสิทธิภาพ	สสว.1
	34 ควรมีการสนับสนุนให้ประชากรทุกช่วงวัย ตั้งแต่วัยเด็ก เยาวชน วัยแรงงาน กลุ่มผู้สูงอายุ โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบางในระดับครัวเรือน ภายใต้แนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เข้าถึงการศึกษาและอาชีพ เพื่อเป็นพลังในการขับเคลื่อนสังคมและรองรับสังคมผู้สูงอายุ	สสว.1
	35 ควรมีการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายทางสังคมเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมพัฒนาคุณภาพชีวิตแบบบูรณาการของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนในระดับจังหวัด นำไปสู่กลไกการขับเคลื่อนแบบองค์รวม ตั้งแต่ระดับชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ และระดับจังหวัดและนำไปขยายผลต่อไป	สสว.1
	36 ควรมีการส่งเสริมทักษะการประกอบอาชีพอิสระที่หลากหลายให้แก่ประชากรเพิ่มขึ้น เพื่อเป็นการสร้างรายได้ ทั้งนี้ สอดคล้องกับสถานการณ์ปัญหาอันดับ 1 จากการทำบริการศูนย์ช่วยเหลือสังคม 1300 ปัญหารายได้และความเป็นอยู่	สสว.6
	37 เพื่อให้สอดคล้องกับยุค 4.0 ควรเร่งพัฒนาระบบ Big Data ให้เป็นระบบเดียวกัน บนแพลตฟอร์มเดียวกัน ตามกลุ่มเป้าหมาย เพื่อแสดงความสัมพันธ์ของชุดข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลแสดงผลได้อย่างชัดเจนมีความน่าเชื่อถือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ	สสว.6
	38 ควรมีการประชาสัมพันธ์ในเชิงรุก เรื่องสิทธิ สวัสดิการและกฎหมาย สำหรับประชาชนอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ สอดคล้องกับการให้บริการศูนย์ช่วยเหลือสังคม 1300 อันดับ 2 ปัญหาเรื่องสิทธิ สวัสดิการและกฎหมาย	สสว.6
	39 ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน บูรณาการร่วมกันในการแก้ไขปัญหาสังคมในระดับชุมชน	สสว.8
	40 สร้างกลไกและเครือข่าย ในการเฝ้าระวัง และแจ้งเบาะแสในระดับจังหวัดให้มากขึ้น	สสว.8

ประเด็น/ กลุ่มเป้าหมาย	ข้อเสนอเชิงนโยบาย	หน่วยงาน ที่เสนอ
	41 นำเทคโนโลยีดิจิทัล เข้ามาใช้เป็นระบบฐานข้อมูลสถานการณ์ทางสังคม ผู้ประสบปัญหาทางสังคม และความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการดำเนินงาน และการจัดทำนโยบาย	สสว.8
กลุ่มเป้าหมาย อื่นๆและ ข้อเสนอเพื่อการ พัฒนาระบบ บริหารงาน	42 บุคลากรต้องมีการเตรียมความพร้อมในสภาวะฉุกเฉิน วิกฤต และมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงาน และเข้าร่วมอบรมกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความชำนาญ เชี่ยวชาญ เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และถูกต้อง พร้อมทั้งเพิ่มบุคลากรในการดำเนินงานให้เพียงพอต่อผู้ประสบปัญหาทางสังคมทุกกลุ่มเป้าหมาย	สสว.8
	43 จากข้อมูลสถิติคดีและรูปแบบการแสวงหาประโยชน์จากการค้ามนุษย์ ในพื้นที่ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบน พบว่า ในปี 2563-2565 มีคดีดังกล่าวทั้งสิ้น 16 คดี และรูปแบบการแสวงหาประโยชน์ จากการค้ามนุษย์ ส่วนใหญ่จำนวน 8 คดี เป็นรูปแบบของการค้าประเวณี คิดเป็นร้อยละ 44.4 ของคดีการค้ามนุษย์ทั้งหมดระหว่างปี 2563-2565 ดังนั้น ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจึงควรดำเนินการดังนี้ 1) สร้างความรู้ความเข้าใจที่มหาวิทยาลัย และเร่งขับเคลื่อนหน่วยงาน/องค์กร ภายใต้กลไกการส่งต่อระดับชาติ เพื่อการช่วยเหลือคุ้มครองผู้เสียหาย (National Referral Mechanism : NRM) 2) อบรมหลักสูตรพนักงานเจ้าหน้าที่ ตาม พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2561 เพิ่มเติม 3) สร้างความตระหนักรู้ และทักษะในการป้องกันการถูกล่อลวงในรูปแบบต่าง ๆ โดยเฉพาะ ในกลุ่มเด็ก เยาวชน และครอบครัว 4) ส่งเสริมศูนย์ช่วยเหลือสังคมตำบล เข้ามามีส่วนร่วมในการเฝ้าระวัง 5) จัดอบรมล่ามภาษา และขึ้นทะเบียนเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงาน	สสว.10
	44 ส่งเสริมให้มีการขับเคลื่อนงานตามนโยบายสำคัญในการแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างเร่งด่วน โดยประสานความร่วมมือและบูรณาการร่วมกับจังหวัดและท้องถิ่น ในการจัดสรรสวัสดิการพื้นฐานที่จำเป็น ให้กับประชาชนให้สามารถเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการอย่างเหมาะสม ทั้งถึง เท่าเทียมและเป็นธรรม	สสว.11
45 มีการสำรวจความต้องการ ความคิดเห็นและต้นทุนทางสังคมของประชาชนในระดับพื้นที่ ผ่านชุมชน ท้องที่ และท้องถิ่น โดยจัดเก็บข้อมูลลงสมุดพกครอบครัว และนำเข้าไปสู่การออกแบบแผนงานโครงการที่เหมาะสม และมีความจำเป็นตรงตามบริบทของชุมชน สังคม รวมถึงการนำผลการจัดทำบันทึกข้อตกลง MOU ระดับกระทรวงมาถ่ายทอดสู่ผู้ปฏิบัติจริงในระดับพื้นที่ เพื่อให้เกิดการบูรณาการอย่างแท้จริง ซึ่งจะช่วยลดขั้นตอน	สสว.11	

ประเด็น/ กลุ่มเป้าหมาย	ข้อเสนอเชิงนโยบาย		หน่วยงาน ที่เสนอ
		การทำงานของภาครัฐในการให้ความช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ	
กลุ่มเป้าหมาย อื่นๆและ ข้อเสนอเพื่อการ พัฒนาระบบ บริหารงาน	46	ส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมขององค์กรภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ภาคธุรกิจเพื่อสังคม ในการผลักดันนโยบายการแก้ไขปัญหาความยากจน โดยการทำความร่วมมือต่าง ๆ เช่น การจับคู่พัฒนา 1 องค์กร 1 คริวเรือนเป้าหมาย ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเปราะบางและครัวเรือนยากจน โดยมีภาครัฐเป็นตัวกลางเชื่อมโยงระหว่างองค์กรต่าง ๆ กับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งจะเป็นการบูรณาการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดความคุ้มค่า และเพิ่มโอกาสให้องค์กรต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาความยากจนมากขึ้น	สสว.11
	47	นำผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาภายนอกแบบแนวทางการให้ความช่วยเหลือร่วมกับหน่วยงาน ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ เช่น สาธารณสุข แรงงาน ศึกษาธิการ เป็นต้น ให้ครอบคลุมในทุกมิติซึ่ง ประกอบด้วย มิติด้านสุขภาพ มิติด้านที่อยู่อาศัย มิติด้านอาชีพรายได้ มิติด้านการศึกษา และมิติการเข้าถึงบริการภาครัฐ	สสว.11
	48	หน่วยงาน พม. ในพื้นที่ต้องเพิ่มบทบาทในการทำงานเพื่อนำไปสู่การเป็นเจ้าของภาพหลักในการดำเนินงานด้านสังคมในระดับพื้นที่ โดยอาศัยความร่วมมือกับหน่วยงานด้านสังคมที่เกี่ยวข้อง ในการประสานและเชื่อมโยงข้อมูลด้านสังคม เพื่อนำเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลกลางด้านสังคมในภาพรวม ซึ่งดูแลและบริหารจัดการโดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ที่จะสามารถนำไปวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไขให้กับกลุ่มเป้าหมายได้อย่างเหมาะสม	สสว.11
	49	ให้สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ ร่วมกับสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดในพื้นที่ สํารวจความต้องการในการพัฒนาศักยภาพของ อพม. ทั้งที่เป็นทักษะจำเป็นขั้นพื้นฐานและทักษะที่มีความต้องการเฉพาะ รวมถึงภาคีเครือข่าย แกนนำชุมชน ท้องที่และท้องถิ่น เพื่อสร้างเครือข่ายทางสังคมให้มีองค์ความรู้ ความเข้าใจในแนวทางนโยบายการทำงานของกระทรวงฯ และเพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานร่วมกันกับภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ได้อย่างมีเอกภาพ อีกทั้งยังเป็นการสร้างกลไกการทำงานที่มีประสิทธิภาพในระดับพื้นที่ภายใต้ศูนย์ช่วยเหลือสังคมตำบล เพื่อให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้รับการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาแบบองค์รวม อย่างทันท่วงที	สสว.11

ที่มา. รายงานสถานการณ์ทางสังคมกลุ่มจังหวัด ประจำปี พ.ศ. 2565, โดย สสว. 1 – 11

ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

5.2 สรุปข้อเสนอเชิงนโยบายระดับประเทศ

ตาราง 5.2 สรุปข้อเสนอเชิงนโยบายระดับประเทศ จำแนกตามประเด็น/กลุ่มเป้าหมาย

ประเด็น/ กลุ่มเป้าหมาย	ข้อเสนอเชิงนโยบายระดับกลุ่มจังหวัด (โดย สสว.1-11)	สสว. เสนอ	สรุปรวม ข้อเสนอระดับประเทศ
สตรีและ ครอบครัว	1 จากข้อมูลสตรีที่ถูกเลิกจ้าง/ตกงาน ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก จำนวน 16,862 คน คิดเป็นร้อยละ 0.90 ของประชากรสตรีทั้งหมด จำนวน 1,863,745 คน โดยเฉพาะในจังหวัดอยู่ในพื้นที่ในเขตระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก หรือ EEC ซึ่งได้แก่จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจ และการลงทุน มีความต้องการแรงงานจำนวนมาก และที่ได้รับผลกระทบ กับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และผลกระทบที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเปราะบาง ที่ส่งผลให้มีความต้องการการช่วยเหลือเพิ่มมากขึ้น และเร่งด่วน ดังนั้น ควรมีการขยายโอกาสการประกอบอาชีพ เสริมทักษะเดิม เพิ่มทักษะอาชีพใหม่ (Upskill & Reskill) การสนับสนุนเงินทุนประกอบอาชีพ ให้กับผู้ได้รับผลกระทบจากโรค COVID-19 ในทุกจังหวัด	สสว.2	1 กระทรวง พม.ควรมีแผนเผชิญเหตุแบบครบวงจรโดยบูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วนเพื่อรองรับทั้งในเชิงป้องกัน แก้ไข พื้นฟูและพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเป้าหมายกรณีฉุกเฉิน และหรือในภาวะวิกฤต เช่น กรณีผู้ได้รับผลกระทบจากโรค COVID-19 รวมถึงกรณีภัยพิบัติจากโรคอื่นๆ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ เป็นต้น ในทุกจังหวัดเพื่อการสร้างโอกาสและช่องทางการประกอบอาชีพ เสริมทักษะเดิม เพิ่มทักษะอาชีพใหม่ (Upskill & Reskill) การสนับสนุนเงินทุนประกอบอาชีพ และการดำรงชีพให้ทันต่อปัญหาและความต้องการ
	2 ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพสตรีให้มีความรู้และทักษะในการทำงานพัฒนาตนเองตลอดเวลา เรียนรู้ทักษะใหม่ๆ ให้เท่าทันสถานการณ์ เช่น ด้านเทคโนโลยี การทำตลาดออนไลน์ ทั้งนี้จากสถานการณ์สำคัญ พบว่า แม่เลี้ยงเดี่ยวฐานะยากจน มีจำนวนทั้งสิ้น 5,136 คน คิดเป็นร้อยละ 0.19 ของจำนวนประชากรสตรีทั้งหมดในกลุ่มจังหวัด	สสว.6	
	3 ข้อมูลวัยแรงงานในพื้นที่ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบน พบว่าผู้มีงานทำมีจำนวนทั้งสิ้น 2,546,580 คน คิดเป็นร้อยละ 97.88 ของประชากรในวัยแรงงานทั้งหมดของ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบน แต่สิ่งที่น่าสนใจคือ มีผู้ไม่มี	สสว.10	

ประเด็น/ กลุ่มเป้าหมาย	ข้อเสนอเชิงนโยบายระดับกลุ่มจังหวัด (โดย สสว.1-11)	สสว. เสนอ		สรุปภาพรวม ข้อเสนอระดับประเทศ
สตรีและ ครอบครัว	<p>งานทำ 56,232 คน คิดเป็นร้อยละ 2.16 ของประชากรในวัยแรงงานทั้งหมดของ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบน และเป็นสตรีที่ถูกเลิกจ้าง จำนวน 21,310 คน คิดเป็นร้อยละ 38 ของผู้ไม่มีงานทำทั้งหมดตั้งนั้น ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจึงควรส่งเสริมทักษะอาชีพและผลักดันให้เกิดการจ้างงาน เพื่อขจัดปัญหาความยากจนของกลุ่มเปราะบางที่อยู่ในวัยแรงงาน</p>			
	<p>4 ส่งเสริมและสนับสนุนองค์ความรู้เกี่ยวกับการสร้างครอบครัวเข้มแข็ง เพิ่มกิจกรรมให้ครอบครัวสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง มีสื่อรณรงค์เพื่อลดปัญหาความรุนแรงในชุมชน ทั้งนี้ สอดคล้องกับสถานการณ์ความรุนแรงที่มีจำนวนแนวโน้มเหตุการณ์ความรุนแรงในครอบครัวเพิ่มมากขึ้น และจากสถิติการให้บริการศูนย์ช่วยเหลือสังคม 1300 ปัญหาอันดับ 3 ได้แก่ ปัญหาความสัมพันธ์ในครอบครัว</p>	สสว.6	2	<p>ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพสตรีให้มีความรู้และทักษะในการทำงานพัฒนาตนเองตลอดเวลา เรียนรู้ทักษะใหม่ๆ ให้เท่าทันสถานการณ์ เช่น ด้านเทคโนโลยี การทำตลาดออนไลน์ ทั้งนี้จากสถานการณ์สำคัญ พบว่า แม่เลี้ยงเดี่ยวฐานะยากจน</p>
	<p>5 Generation X (พ.ศ. 2508 - 2522) คุณลักษณะของช่วงวัยนี้มีความรับผิดชอบ สูงงาน ให้ความสำคัญและดูแลสุขภาพของตัวเองและครอบครัวมากกว่ารุ่นก่อนหน้า มีความยืดหยุ่นในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง เทคโนโลยี ชอบอะไรง่าย ๆ ไม่เป็นทางการ เป็นวัยทำงานและกำลังจะก้าวเข้าสู่วัยสูงอายุ คนช่วงวัยนี้จึงควรมุ่งเน้นการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในด้านต่าง ๆ เพื่อเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้สูงวัยที่มีคุณภาพ ได้แก่</p> <p>1) ให้ความรู้ในการบริหารเงินส่วนบุคคล การวางแผนการใช้จ่าย การวางแผนการเงินหลังเกษียณ และการจัดทำบัญชีครัวเรือน รวมทั้งวิธีการลดรายจ่ายและลดภาระหนี้สินให้กับคนทุกช่วงวัย เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ</p>	สสว.7	3	<p>ส่งเสริมและสนับสนุนองค์ความรู้เกี่ยวกับการสร้างครอบครัวเข้มแข็ง</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) บูรณาการภารกิจกลไกระดับพื้นที่/ตำบล/ชุมชน ให้เป็นศูนย์บริการทุกช่วงวัยตามภารกิจของกระทรวง พม. ภายใต้ “ศูนย์ช่วยเหลือสังคมระดับตำบล/ชุมชน” เช่น งาน ศพค. ศพอส. โรงเรียนผู้สูงอายุ สภากาชาดและเยาวชนระดับตำบลโรงเรียนครอบครัว เป็นต้น 2) เพิ่มกิจกรรมให้ครอบครัวสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง มีสื่อรณรงค์เพื่อลด

ประเด็น/ กลุ่มเป้าหมาย	ข้อเสนอเชิงนโยบายระดับกลุ่มจังหวัด (โดย สสว.1-11)	สสว. เสนอ	สรุปภาพรวม ข้อเสนอระดับประเทศ
สตรีและ ครอบครัว	<p>2) ส่งเสริมการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ ที่สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง จัดตั้งขึ้นตาม พ.ร.บ.กองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. 2554 เพื่อสร้างหลักประกันด้านรายได้ผ่านการออมเพื่อวัยเกษียณแก่ประชาชนวัยทำงาน โดยสมาชิกจะจ่ายเงินสะสมเข้ากองทุนเป็นรายเดือน และรัฐบาลร่วมจ่ายเงินสมทบ เมื่อสมาชิกอายุครบ 60 ปี จะได้รับเงินบำนาญรายเดือนอย่างต่อเนื่องไปตลอดชีวิต</p> <p>3) ส่งเสริมให้ความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน เพื่อให้ได้รับความสะดวกเข้าถึงการบริการภาครัฐ เอกชน เป็นเครื่องมือในการติดตาม ข่าวสารบ้านเมืองรับรู้สถานการณ์ต่างๆ เป็นสื่อในการเรียนรู้สิ่งใหม่ได้</p>		<p>ปัญหาความรุนแรงในชุมชน เพื่อป้องกันปัญหาการใช้ความรุนแรงในครอบครัว</p> <p>3) ให้ความรู้ในการบริหารเงินส่วนบุคคล การวางแผนการใช้จ่าย การวางแผนการเงินหลังเกษียณ และการจัดทำบัญชีครัวเรือน รวมทั้งวิธีการลดรายจ่ายและลดภาระหนี้สินให้กับคนทุกช่วงวัย เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ</p> <p>4) ส่งเสริมการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ ที่สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง จัดตั้งขึ้นตาม พ.ร.บ.กองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. 2554 เพื่อสร้างหลักประกันด้านรายได้ผ่านการออมเพื่อวัยเกษียณแก่ประชาชนวัยทำงาน โดยสมาชิกจะจ่ายเงินสะสมเข้ากองทุนเป็นรายเดือน และรัฐบาลร่วมจ่ายเงินสมทบ เตรียมความพร้อมเมื่อสมาชิกอายุครบ 60 ปี จะได้รับเงินบำนาญรายเดือนอย่างต่อเนื่องไปตลอดชีวิต</p> <p>5) ส่งเสริมให้ความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน เพื่อให้ได้รับความสะดวกเข้าถึงการบริการภาครัฐ เอกชน</p>
6	<p>Generation Y (พ.ศ. 2523 - 2540)</p> <p>คุณลักษณะของช่วงวัยนี้จะมีความมั่นใจ ชอบการแสดงออก มีความเป็นตัวของตัวเองสูง ไม่ชอบถูกบังคับ และพร้อมที่จะปฏิเสธสิ่งที่ตัวเองไม่ชอบ ค่อนข้างมีอิสระทางความคิดให้ความสำคัญกับความสมดุลในการใช้ชีวิต ค่อนข้างกับการใช้อินเทอร์เน็ตในชีวิตประจำวัน เติบโตมาในยุคที่มีเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้องสูง จึงมีความสามารถในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการติดต่อสื่อสารใช้ความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ชอบทำงานเป็นทีม คนช่วงวัยนี้กำลังอยู่ในช่วงวัยทำงานและกำลังหลักของครอบครัวควรมี การเตรียมความพร้อม ดังต่อไปนี้</p> <p>1) ส่งเสริมการวางแผนทางการเงิน ทั้งเพื่อจุดประสงค์การใช้เงินในอนาคต ภาวะฉุกเฉิน การเจ็บป่วย การเกษียณอายุ ทูพลภาพ และเสียชีวิต เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงินให้แก่ครอบครัว</p>	สสว.7	

ประเด็น/ กลุ่มเป้าหมาย	ข้อเสนอเชิงนโยบายระดับกลุ่มจังหวัด (โดย สสว.1-11)		สสว. เสนอ		สรุปภาพรวม ข้อเสนอระดับประเทศ
สตรีและ ครอบครัว		2) ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง ไปจนถึงความเชี่ยวชาญเชิงลึกเฉพาะด้านในระดับที่สูงขึ้นตามสายวิชาชีพ เพื่อใช้ในการทำงานเกิดความเชี่ยวชาญสามารถนำไปต่อยอดได้ในอนาคต 3) ส่งเสริมกิจกรรมยามว่างร่วมกับครอบครัวรวมถึงกิจกรรมนันทนาการ เพื่อให้ใช้เวลาว่างได้อย่างสร้างสรรค์ สามารถทำกิจกรรมร่วมกันได้ทุกช่วงวัย			เป็นเครื่องมือในการติดตาม ชาวสารบ้านเมืองรับรู้สถานการณ์ต่างๆ เป็นสื่อในการเรียนรู้สิ่งใหม่ได้ 6) ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง ไปจนถึงความเชี่ยวชาญเชิงลึกเฉพาะด้านในระดับที่สูงขึ้นตามสายวิชาชีพ เพื่อใช้ในการทำงานเกิดความเชี่ยวชาญสามารถนำไปต่อยอดได้ในอนาคต
	7	ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน (ศพค.) ให้มีการจัดตั้งครอบคลุมทุกพื้นที่	สสว.9		7) ส่งเสริมกิจกรรมยามว่างร่วมกับครอบครัว รวมถึงกิจกรรมนันทนาการ เพื่อให้ใช้เวลาว่างได้อย่างสร้างสรรค์ สามารถทำกิจกรรมร่วมกันได้ทุกช่วงวัย
	8	ส่งเสริมให้ความรู้และให้คำแนะนำปรึกษาปัญหาครอบครัวโดยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน สอดคล้องกับสถานการณ์จำนวนเด็กที่อยู่ในครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว มีจำนวนทั้งสิ้น 6,129 คน คิดเป็นร้อยละ 0.51 เมื่อเทียบกับประชากรเด็กทั้งหมดในกลุ่มจังหวัด	สสว.6		
ผู้สูงอายุ	9	จากข้อมูลประชากรผู้สูงอายุในปัจจุบัน จำนวน 803,570 คน คิดเป็นร้อยละ 16.46 ของประชากรทั้งหมดของกลุ่มจังหวัดตะวันออก ใน ช่วง 5 ปี ย้อนหลังที่ผ่านมาพบว่ามีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ และปัญหาผู้สูงอายุช่วยเหลือตัวเองไม่ได้/ไม่มีรายได้/ผู้ป่วยเรื้อรังติดบ้าน ติดเตียง จำนวน 413,698 คน คิดเป็น ร้อยละ 51.48 ของประชากรผู้สูงอายุทั้งหมดในกลุ่มจังหวัดตะวันออก ควรมีการรองรับสังคมผู้สูงอายุ โดยการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ส่งเสริมการจ้างงานผู้สูงอายุ ทั้งผู้มีรายได้น้อยและผู้สูงอายุที่มีทักษะความชำนาญ จัดเตรียมระบบการดูแลผู้สูงอายุในบ้าน สถานพักฟื้น และโรงพยาบาลที่เป็นความร่วมมือของภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน และครอบครัว พัฒนาระบบการเงินการคลังสำหรับการดูแลผู้สูงอายุ	สสว.2	4	4.กระทรวง พม. ผลักดัน “แผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ ระยะที่ 3 (พ.ศ.2566-2580)” ให้เป็นวาระแห่งชาติ/นโยบายหลักด้านสวัสดิการผู้สูงอายุระดับประเทศ เพื่อรัฐบาลสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนได้เตรียมแผนรองรับสังคมสูงวัยอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสังคมสูงวัยไม่ใช่เพียงเรื่องของคนสูงวัย แต่เป็นเรื่องของคนทุกวัย โดยต้องสร้างความตระหนักในกลุ่มคนวัยทำงานถึงความสำคัญของการออมเงิน และการเตรียมตัวเองสู่การเป็นผู้สูงอายุและอยู่ในสังคมสูงวัย อีกทั้งสร้างทัศนคติใหม่ให้มองผู้สูงอายุเป็นทุนทางสังคมและ

ประเด็น/ กลุ่มเป้าหมาย	ข้อเสนอเชิงนโยบายระดับกลุ่มจังหวัด (โดย สสว.1-11)	สสว. เสนอ	สรุปภาพรวม ข้อเสนอระดับประเทศ
ผู้สูงอายุ	<p>10 การดำเนินนโยบายด้านผู้สูงอายุ จากสถิติการเพิ่มจำนวนประชากรของผู้สูงอายุ รัฐบาลควรมีนโยบายเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุมากขึ้น เช่น ด้านสวัสดิการผู้สูงอายุ ด้านการส่งเสริมอาชีพรายได้ให้กับผู้สูงอายุ ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของผู้สูงอายุเพื่อป้องกันโรคที่เกิดกับผู้สูงอายุ รวมถึงการเตรียมความพร้อมให้กับประชาชนที่ก้าวเข้าสู่วัยสูงอายุให้มีความพร้อมในด้านสุขภาพและด้านสังคม และผู้สูงอายุเองเป็นกลุ่มประชากรที่มีทักษะ มีองค์ความรู้ ดังนั้น ควรมีการส่งเสริมในเรื่องการรวบรวม ภูมิปัญญา องค์ความรู้ ของผู้สูงอายุ เพื่อไม่ให้องค์ความรู้เหล่านั้นสูญหายไป มีการส่งเสริมเรื่องการออม การบริหารเงิน เพื่อสามารถดำเนินชีวิตในวัย 60 ปีขึ้นไป ได้อย่างมีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดี</p>	สสว.4	<p>เป็นผู้มีศักยภาพหากได้รับการส่งเสริมโอกาส โดยครอบคลุมประเด็น ดังนี้</p> <p><u>แผนปฏิบัติการย่อยที่ 1</u> เตรียมความพร้อมของประชากรก่อนสูงวัย ประกอบด้วย 5 มาตรการ ดังนี้ 1)ส่งเสริมให้ประชากรอายุ 25 - 59 ปี เตรียมพร้อมก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุในมิติทางเศรษฐกิจ เช่น ส่งเสริมการออมเพื่อยามชราภาพ พัฒนาระบบบำนาญแห่งชาติแบบหลายชั้น เป็นต้น 2)เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจถึงกระบวนการชราภาพ ตระหนักถึงคุณค่า ศักดิ์ศรีและมีความรับผิดชอบต่อผู้สูงอายุ 3)ส่งเสริมการพัฒนาความรู้และศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง รู้เท่าทันและสามารถเลือกใช้ประโยชน์จากสื่อสารสนเทศและเทคโนโลยีดิจิทัล 4)เร่งเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ 5)ส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับวัยสูงอายุ</p>
	<p>11 การสร้างคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ โดย สร้างโอกาสและช่องทางให้ผู้สูงอายุได้แสดงถึงความสามารถและศักยภาพของตนเองเพื่อให้ครอบครัวและชุมชน สังคม ได้รับรู้และยอมรับในตัวผู้สูงอายุ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับสุขภาพและความสุขในการทำกิจกรรมที่หลากหลาย โดยลดข้อจำกัดอันเป็นการเลือกปฏิบัติ อาทิ ทางเลือกด้านอาชีพที่มีความยืดหยุ่นด้านเวลา สถานที่ซึ่งใกล้บ้าน การรวมกลุ่มทำงานที่บ้าน/ศูนย์ชุมชน การรวมกลุ่มหรือมีส่วนร่วมในศูนย์/กลไกระดับชุมชนในการช่วยเหลือและพัฒนาสังคมผ่านการถ่ายทอดประสบการณ์ องค์ความรู้จิตอาสา งานสาธารณประโยชน์</p>	สสว.5	<p><u>แผนปฏิบัติการย่อยที่ 2</u> ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ประกอบด้วย 4 มาตรการ ดังนี้ 1)ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านเศรษฐกิจ เช่น ปฏิรูปหลักประกันยามชราภาพ เป็นต้น 2)ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านสุขภาพ เช่น พัฒนาระบบสุขภาพรองรับสังคมสูงวัยเชิงรุกที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุแต่ละกลุ่ม</p>

ประเด็น/ กลุ่มเป้าหมาย	ข้อเสนอเชิงนโยบายระดับกลุ่มจังหวัด (โดย สสว.1-11)	สสว. เสนอ	สรุปภาพรวม ข้อเสนอระดับประเทศ
ผู้สูงอายุ			<p>เป็นต้น 3)ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านสังคม 4) ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านสภาพแวดล้อม เช่น ปรับสภาพที่อยู่อาศัยทั้งภายในและภายนอก</p> <p><u>แผนปฏิบัติการย่อยที่ 3</u> ปฏิรูปและบูรณาการระบบ บริหารเพื่อรองรับสังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพ ประกอบด้วย 8 มาตรการ ดังนี้ 1)แปลงแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุสู่การปฏิบัติและผลักดันให้ทุกภาค ส่วนขับเคลื่อนแผนอย่างมีบูรณาการตั้งแต่ระดับชาติสู่ ระดับท้องถิ่น 2)ติดตามและประเมินผลนโยบายและ แผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ 3) ปฏิรูประบบกฎหมาย เพื่อรองรับการดำเนินงานของทุกภาคส่วน 4)วาง ระบบกำลังคนด้านผู้สูงอายุทั้งในเชิงปริมาณและ คุณภาพในระดับชาติและระดับพื้นที่ 5)เพิ่มขีด ความสามารถในการพัฒนาและการจัดการงานด้าน ผู้สูงอายุ 6)พัฒนาระบบพินิจและคุ้มครองสิทธิ ผู้สูงอายุ โดยเฉพาะกลุ่มที่เป็นกลุ่มเสี่ยง กลุ่ม เปราะบางและกลุ่มที่อยู่ในภาวะพึ่งพิง 7)พัฒนาระบบ ปกป้องและฟื้นฟูผู้สูงอายุและครอบครัวในยามเกิด วิกฤต 8)ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการ ดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ</p> <p><u>แผนปฏิบัติการย่อยที่ 4</u> เพิ่มศักยภาพการวิจัยการ พัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมรองรับสังคมสูงวัย</p>

ประเด็น/ กลุ่มเป้าหมาย	ข้อเสนอเชิงนโยบายระดับกลุ่มจังหวัด (โดย สสว.1-11)	สสว. เสนอ		สรุปภาพรวม ข้อเสนอระดับประเทศ
ผู้สูงอายุ				ประกอบด้วย 2 มาตรการ ดังนี้ 1) ส่งเสริมการผลิตงานวิจัยและนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุเพื่อการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ 2) ส่งเสริมการพัฒนาระบบข้อมูลงานวิจัยและนวัตกรรมด้านผู้สูงอายุที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายและเป็นประโยชน์ต่อภาครัฐในการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ
	12 ควรส่งเสริมกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวในการดูแลผู้สูงอายุผ่านกิจกรรมต่างๆ เช่น ค่ายครอบครัว กิจกรรมจิตอาสา เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างมีพลัง ทั้งนี้สอดคล้องกับสถานการณ์ประชากรส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้สูงอายุติดสังคม ซึ่งเป็นผู้สูงอายุที่ช่วยเหลือตนเองได้ดี ดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างอิสระ สามารถทำกิจกรรมประจำวันพื้นฐานและกิจวัตรประจำวันต่อเนื่องได้ คิดเป็นร้อยละ 31.37 ของจำนวนผู้สูงอายุทั้งหมดในกลุ่มจังหวัด	สสว.6	5	ผลักดันให้แผนดังกล่าวเป็นตัวชี้วัดร่วมของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง (Joint KPI) เพื่อให้เกิดการบูรณาการอย่างครบวงจร และขับเคลื่อนร่วมกันของทุกภาคส่วน
	13 2. Silent Generation (พ.ศ. 2468 - 2488) และ Baby Boomer Generation (พ.ศ. 2489 - 2507) คนในสองช่วงวัยนี้จะเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ การดูแล ส่งเสริมกิจกรรมจึงต้องพิจารณาตามความพร้อมของสุขภาพร่างกายเป็นหลัก เน้นถึงความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านสังคมในระดับพื้นที่ของคนช่วงวัยนี้ ได้แก่ 1) ส่งเสริมให้มีการบริการสาธารณสุขที่เอื้อต่อการรับบริการของผู้สูงอายุในชุมชน และสามารถดูแลผู้สูงอายุนอกสถานที่ โดยทีมบุคลากรทางการแพทย์ ตลอดจนให้ความรู้กับผู้ดูแลหรือคนในครอบครัวของผู้สูงอายุ เพื่อให้สามารถมีความรู้ความเข้าใจในการดูแลที่บ้านได้	สสว.7		

ประเด็น/ กลุ่มเป้าหมาย	ข้อเสนอเชิงนโยบายระดับกลุ่มจังหวัด (โดย สสว.1-11)	สสว. เสนอ		สรุปภาพรวม ข้อเสนอระดับประเทศ
ผู้สูงอายุ	<p>2) ปรับปรุงสถานที่ สิ่งก่อสร้างที่เหมาะสม ปลอดภัย เอื้อต่อการใช้ชีวิตของผู้สูงอายุทั้งภายในบ้านและภายนอกบ้าน โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มเปราะบางต้องได้รับการส่งเสริมการจัดสวัสดิการในการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมและพร้อมต่อการใช้งานในชีวิตประจำวัน</p> <p>3) ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุวัยต้นหรือกลางที่แข็งแรง ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงวัย Baby Boomer Generation ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาถ่ายทอด เป็นที่ปรึกษาในสิ่งที่ตนมีความรู้ ตลอดจนสนับสนุนช่วยเหลือให้ผู้สูงอายุทุกคนที่มีสิทธิ์ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตามเกณฑ์</p>			
14	ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางด้านกลุ่มผู้สูงอายุ วางแผนนโยบาย มาตรการในการรองรับปัญหาของผู้สูงอายุในด้านต่าง ๆ ให้ครอบคลุม	สสว.8		
15	จัดให้มีสายด่วนสำหรับผู้สูงอายุ ที่ต้องการขอรับความช่วยเหลือ บริการจากภาครัฐ	สสว.9		
16	กำหนดนโยบายการเตรียมความพร้อมก่อนวัยสูงอายุ โดยการผลักดันแนวทางการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิตไปสู่การปฏิบัติอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม พัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน อปท. ครอบครัวยุ และชุมชน มุ่งปลูกฝังความเป็นคนดี มีวินัยในช่วงวัยเรียนและวัยรุ่น มุ่งเตรียมความพร้อมให้แก่พ่อแม่ก่อนการตั้งครรภ์ การปลูกฝังการออม การพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และส่งเสริมให้ผู้สูงอายุในอนาคตมีศักยภาพ ไม่เป็นภาระลูกหลาน พร้อมเป็นกำลังในการขับเคลื่อนประเทศได้	สสว.3		

ประเด็น/ กลุ่มเป้าหมาย	ข้อเสนอเชิงนโยบายระดับกลุ่มจังหวัด (โดย สสว.1-11)		สสว. เสนอ		สรุปภาพรวม ข้อเสนอระดับประเทศ
ผู้สูงอายุ	17	ข้อมูลผู้สูงอายุในพื้นที่ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบน พบว่าสถานการณ์ผู้สูงอายุที่มีความรุนแรง อันดับที่ 1 ได้แก่ ผู้สูงอายุอยู่ติดสังคม จำนวนทั้งสิ้น 148,243 คน คิดเป็นร้อยละ 19.35 ของประชากรผู้สูงอายุใน 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบนทั้งหมด ทั้งนี้ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจึงควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุทำกิจกรรม ทางสังคมอย่างต่อเนื่อง ภายใต้ทรัพยากรในพื้นที่และเกิดผลสัมฤทธิ์ นอกจากนี้จากข้อมูลผู้สูงอายุใน 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบน ยังพบปัญหาที่ผู้สูงอายุประสบ ได้แก่ มีที่อยู่อาศัยไม่เหมาะสม จำนวน 1,650 คน คิดเป็นร้อยละ 0.22 ของประชากรผู้สูงอายุใน 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบนทั้งหมด และผู้สูงอายุดำรงชีพด้วยการเร่ร่อน/ขอทาน จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 0.01 ของประชากรผู้สูงอายุใน 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบนทั้งหมด ดังนั้นเพื่อ ให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข จึงควรส่งเสริมครอบครัวตระหนักถึงความสำคัญในการดูแลทั้งทางร่างกายและจิตใจแก่ผู้สูงอายุ ตลอดจนสนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้เข้าถึงบริการของรัฐ ด้านการปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัย โดยผ่านกลไกการดำเนินงานของศูนย์ช่วยเหลือสังคมตำบล	สสว.10		
คนพิการ	18	จากข้อมูลคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการ มีจำนวน 124,734 คน หรือร้อยละ 97.94 ของประชากรคนพิการทั้งหมดในเขตพื้นที่กลุ่มจังหวัดที่รับผิดชอบ จำนวน 127,362 คน ควรมีการเชื่อมประสานการทำงานระหว่างเครือข่ายคนพิการ คนพิการ ภาครัฐ และสถานประกอบการ ภายใต้การจ้างงานเชิงสังคมตามมาตรา 33 และมาตรา 35 โดยพัฒนาระบบฐานข้อมูลคนพิการและสถานประกอบการให้เกิดการจับคู่กันแบบ Matching ควรมีองค์กรกลางทำหน้าที่ในการเชื่อมโยงระหว่างสถาน	สสว.2	6	กระทรวง พม. ควรมีความร่วมมือกับกระทรวงมหาดไทย และภาคีเครือข่าย องค์กรด้านคนพิการ ในการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการขยายผลศูนย์บริการทั่วไปคนพิการระดับตำบล/องค์กรคนพิการที่ผ่าน ISO เพื่อขยายความร่วมมือการดูแลคนพิการให้ทั่วถึง ลดข้อจำกัดเรื่องความคล่องตัว

ประเด็น/ กลุ่มเป้าหมาย	ข้อเสนอเชิงนโยบายระดับกลุ่มจังหวัด (โดย สสว.1-11)	สสว. เสนอ		สรุปภาพรวม ข้อเสนอระดับประเทศ
คนพิการ	ประกอบการและคนพิการ เพื่อได้ทำงานในสถานประกอบการ หรือสร้างโอกาสให้คนพิการมีงานทำใกล้บ้านและมีอาชีพอิสระ สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างมีเกียรติ มีศักดิ์ศรี และถือเป็นการส่งเสริมภารกิจด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทโดยตรง			ในการบริหารงบประมาณผ่านกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ เพื่อให้คนพิการเข้าถึงสิทธิและให้ท้องถิ่นและองค์กรด้านคนพิการซึ่งใกล้ชิดกับคนพิการและครอบครัวมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง
19	จากสถิติจำนวนคนพิการในกลุ่มจังหวัดมีจำนวนมาก ส่งผลให้มีกลุ่มคนพิการมากขึ้น ดังนั้นหน่วยงานที่ดำเนินงานด้านคนพิการควรมีการเตรียมความพร้อมในการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้กับคนพิการ รวมถึงการมีระบบสวัสดิการทางสังคมที่ทั่วถึงกลุ่มเป้าหมาย มีการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมเพื่อคนพิการ มาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิต เพื่อให้สังคมไทยเป็นสังคมที่มีระบบสวัสดิการที่ดีแก่กลุ่มเป้าหมายคนพิการมีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถใช้ชีวิตประจำวันได้อย่างปกติและมีความสุข	สสว. 4	7	ปรับปรุงระเบียบ หลักเกณฑ์การสนับสนุนการขับเคลื่อนศูนย์บริการทั่วไปทั้งระดับ ตำบล/องค์กรคนพิการ โดยใช้แนวทางการ สนับสนุนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรคนพิการ ในรูปแบบกองทุน สปสช. เพื่อให้เกิดการสมทบร่วม ของ อปท. และเกิดกระบวนการทำงานที่ตรวจสอบได้ โปร่งใสเป็นธรรม และยึดระชาชนกลุ่มเป้าหมายเป็นศูนย์กลาง
20	ส่งเสริมสังคมมีเจตคติเชิงสร้างสรรค์ต่อคนพิการ ความพิการ ซึ่งจะส่งผลให้คนพิการได้รับโอกาสทางสังคมเท่าเทียมกับคนทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับสถานการณ์ด้านคนพิการ พบว่า จำนวนคนพิการทั้งหมด 210,131 คน คิดเป็นร้อยละ 3.59 ของประชากรทั้งหมดในกลุ่มจังหวัด แบ่งเป็นประเภทความพิการมากที่สุดคือ คนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือร่างกาย จำนวน 94,727 คน รองลงมาคือ จำนวนคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย จำนวน 94,727 คน จำนวนคนพิการทางการเห็นจำนวน 24,904 คน	สสว.6	8	ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์เชิงสร้างสรรค์ที่แสดงศักยภาพของคนพิการ/ครอบครัวคนพิการ เพื่อให้สังคมทุกภาคส่วน ตระหนักถึงความสำคัญในการให้โอกาสคนพิการและครอบครัวในการใช้ศักยภาพของตนเองในการพัฒนาตนเองและครอบครัว รวมถึงการช่วยเหลือสังคมให้ มุ่งสู่การพึ่งตนเอง ซึ่งจะส่งผลให้คนพิการได้รับโอกาสทางสังคมเท่าเทียมกับคนทั่วไป และลดภาระการพึ่งพิงสู่การพึ่งตนเองมากขึ้น

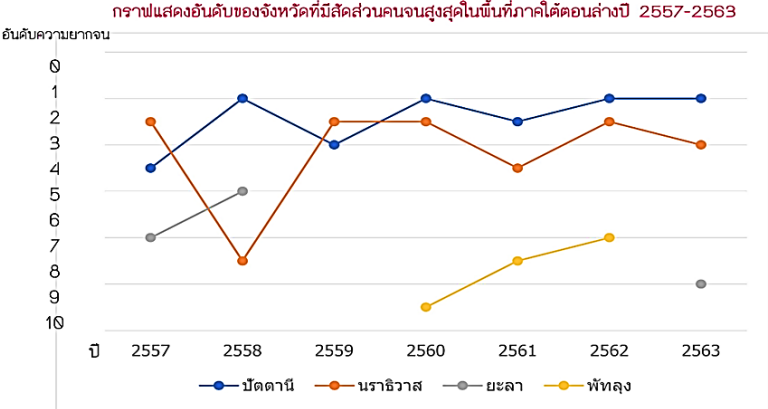
ประเด็น/ กลุ่มเป้าหมาย	ข้อเสนอเชิงนโยบายระดับกลุ่มจังหวัด (โดย สสว.1-11)		สสว. เสนอ	สรุปภาพรวม ข้อเสนอระดับประเทศ
คนพิการ	21	ข้อมูลคนพิการในพื้นที่ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบน พบว่าคนพิการจดทะเบียนตาม พ.ร.บ.ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 ทั้งสิ้น 118,368 คน มีคนพิการที่ได้รับเบี้ยความพิการ จำนวน 112,656 คน คิดเป็นร้อยละ 95.18 ของประชากรคนพิการใน 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบนทั้งหมด และมีคนพิการที่ไม่ได้รับเบี้ยความพิการ จำนวน 5,712 คน คิดเป็นร้อยละ 4.82 ของประชากรคนพิการที่จดทะเบียนใน 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบนทั้งหมด แต่เนื่องจากว่าการได้รับเบี้ยความพิการเป็นสิทธิตามกฎหมายที่คนพิการซึ่งจดทะเบียนทุกคนจะได้รับ ดังนั้นข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ควรส่งเสริมให้คนพิการเข้าถึงสิทธิตาม พ.ร.บ.ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 ผ่านกลไกการดำเนินงานของ ศูนย์ช่วยเหลือสังคมตำบล	สสว.10	9 พัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านคนพิการที่เหมาะสมต่อการเข้าถึงข้อมูล “ความต้องการรับความช่วยเหลือ” กับ “ความต้องการให้ความช่วยเหลือ” ของบุคคลภายนอก/องค์กรต่างๆ เพื่อให้หน่วยงาน อปท. ภาครัฐเครือข่าย และจิตอาสา รวมถึง CSR/SE ที่ประสงค์จะมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในรูปแบบที่หลากหลาย ตามความสมัครใจ เช่น
				10 การพัฒนาช่องทางการสื่อสารสังคมออนไลน์รูปแบบต่างๆ และกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้บุคคล/หน่วยงาน เป็นจิตอาสาช่วยงานองค์กรด้านคนพิการ/สถานสงเคราะห์คนพิการ/ศูนย์ฝึกอาชีพ
				11 การพัฒนาช่องทาง กลไก ระเบียบ/ข้อบังคับเพื่อพัฒนากองทุนอุปการะคนพิการแบบมีส่วนร่วม โดยการเปิดโอกาสให้องค์กรภาคเอกชน อปท. และผู้มีจิตศรัทธา สามารถช่วยระดมทุนเข้ากองทุนเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมให้ญาติ/พี่น้องและชุมชนช่วยอุปการะเลี้ยงดูคนพิการทดแทนการส่งคนพิการเข้ารับอุปการะในสถานสงเคราะห์ซึ่งต้องรอคิวนาน และไม่เพียงพอต่อการให้บริการ

ประเด็น/ กลุ่มเป้าหมาย	ข้อเสนอเชิงนโยบายระดับกลุ่มจังหวัด (โดย สสว.1-11)	สสว. เสนอ		สรุปภาพรวม ข้อเสนอระดับประเทศ
กลุ่ม เปราะบาง	22 จากสถานการณ์ผู้ติดเชื้อ Covid-19 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ควรมีการขยายโอกาสการเพิ่มทักษะอาชีพ โดยให้กลุ่มเปราะบางสามารถเข้าถึงได้ และเป็นอาชีพที่สามารถดำเนินการได้ในช่วงสถานการณ์โควิด- 19 และการสนับสนุนเงินทุนประกอบอาชีพ ให้กับผู้ได้รับผลกระทบจากกรณีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)	สสว. 2	12	การยกระดับข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) กับ 12 กระทรวง และ กทม. โดยเฉพาะกระทรวงดิจิทัลฯ และ สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และ กระทรวงการคลัง ในการพัฒนาฐานข้อมูลครัวเรือนเปราะบาง MSO Logbook และ TPMAP รวมถึงฐานข้อมูลกลุ่มเป้าหมายการจัดโครงการสวัสดิการหลักของรัฐบาล เช่น โครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ เป็นต้น เพื่อเป็นการพุ่งเป้าหมายร่วมกันของทุกภาคส่วนระดับประเทศให้เกิดความเป็นเอกภาพ
	23 ส่งเสริมองค์ความรู้ ทักษะด้านการเฝ้าระวังปัญหาสังคมและการช่วยเหลือประชาชนกลุ่มเปราะบางให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นให้กับภาคีเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับสถานการณ์กลุ่มคนจนเป้าหมายตามฐานข้อมูลระบบการพัฒนาคนแบบชี้เป้า TP MAP พบว่า ระดับกลุ่มจังหวัดมีจำนวนคนเปราะบางทั้งหมด 538,956 คน คิดเป็นร้อยละ 9.2 ของจำนวนประชากรทั้งหมดในกลุ่มจังหวัด มีปัญหาอันดับที่ 1 ด้านสุขภาพมากที่สุด จำนวน 19012 คน คิดเป็นร้อยละ 3.53 อันดับที่ 2 ด้านรายได้ จำนวน 17,111 คน คิดเป็นร้อยละ 3.17 อันดับ 3 มิติด้านการศึกษา จำนวน 15,537 คน คิดเป็นร้อยละ 2.88	สสว.6	13	กระทรวง พม.เป็นเจ้าภาพหลักในการบูรณาการความร่วมมือแผนบูรณาการ/การผลักดันให้การยกระดับคุณภาพชีวิตครัวเรือนเปราะบางเป็นแผนระดับชาติ / เป็นตัวชี้วัดร่วมของทุกกระทรวง เพื่อยกระดับการพัฒนาประเทศให้หลุดพ้นจากประเทศรายได้ปานกลางสู่ประเทศรายได้ปานกลางระดับบน หรือสูงกว่านั้นอย่างมีเป้าหมายร่วมกัน
	24 การช่วยเหลือ สงเคราะห์ผู้มีรายได้น้อย ผู้ด้อยโอกาส ผู้ประสบปัญหาทางสังคม กลุ่มเปราะบาง ผ่านอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน (ศพค.) ศูนย์ช่วยเหลือสังคม (ศชส.ต.) และภาคีเครือข่ายในระดับพื้นที่ เพื่อให้การช่วยเหลือ ดูแล โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง	สสว.9	14	กระทรวง พม.ควรบูรณาการเชิงปฏิบัติการอย่างเป็นรูปธรรมกับกระทรวงมหาดไทย และกรุงเทพมหานคร ในการร่วมมือ/บูรณาการกลไกศูนย์ฯจัดความยากจนทุกระดับกับการขับเคลื่อนงานของ สนง.พมจ. /One home โดยใช้กลไกศูนย์ช่วยเหลือสังคมระดับตำบล/ชุมชนสนับสนุนการขับเคลื่อนงานระดับพื้นที่ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งจังหวัดในทุกระดับ

ประเด็น/ กลุ่มเป้าหมาย	ข้อเสนอเชิงนโยบายระดับกลุ่มจังหวัด (โดย สสว.1-11)	สสว. เสนอ	สรุปภาพรวม ข้อเสนอระดับประเทศ
กลุ่ม เปราะบาง	<p>ข้อมูลประชากรทั้งหมดของ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบน พบว่า มีข้อมูลประชากรกลุ่มเปราะบาง ในปี 2565 และส่วนใหญ่กลุ่มเปราะบางได้รับบริการในมิติด้านความเป็นอยู่มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 7.4 ของประชากรกลุ่มเปราะบางใน 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบนทั้งหมด ลองลงมาได้รับบริการในมิติด้านรายได้ คิดเป็นร้อยละ 7.15 ของประชากรกลุ่มเปราะบางใน 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบนทั้งหมด แต่บริการที่ได้รับบริการน้อยที่สุด คือ มิติการเข้าถึงสวัสดิการแห่งรัฐ ดังนั้น ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายควรส่งเสริมให้กลุ่มเปราะบางสามารถเข้าถึงสวัสดิการแห่งรัฐหลักๆ 4 ด้าน ได้แก่ ส่งเสริมการมีงานทำ, ส่งเสริมทักษะการประกอบอาชีพ, ส่งเสริมแหล่งเงินทุน และ ส่งเสริมการเข้าถึงสิ่งจำเป็นพื้นฐาน โดยใช้ช่องทางการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ และการจัดกิจกรรมเชิงรุกของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงต่าง ๆ ตามนโยบายของรัฐบาล</p>	สสว.10	15 กระทรวง พม. ควรร่วมกับ อว. ในการส่งเสริมสนับสนุนให้สถาบันการศึกษาในระดับจังหวัดมีส่วนร่วมในการสร้างเครื่องมือและจัดการศึกษาติดตามประเมินผลการยกระดับคุณภาพชีวิตครัวเรือนเปราะบางในภาพรวมของจังหวัดแบบพุงเป้าทุกภาคส่วนร่วมกัน เพื่อประเมินผลการหลุดพ้นครัวเรือนเปราะบางโดยกำหนด Road Map ให้เห็นผลเป็นรูปธรรมว่ามีแผนยกระดับคุณภาพชีวิตครัวเรือนเปราะบางให้หลุดพ้นจากความยากจนได้ภายในกี่ปี ต้องใช้ทรัพยากรเท่าใด และผลักดันเป็นแผนความร่วมมือทุกภาคส่วนในการระดมทรัพยากรเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาจังหวัดโดยไม่รอเพียงงบประมาณแผ่นดิน
			16 กระทรวง พม. ดำเนินการทบทวนกฎหมาย ระเบียบหลักเกณฑ์ การเบิกจ่ายเงินอุดหนุนสงเคราะห์ทุกประเภท รวมถึงเงินกองทุนที่อยู่ในกำกับของกระทรวง พม. ให้เอื้อต่อการส่งเสริมสนับสนุนการยกระดับคุณภาพชีวิตครัวเรือนเปราะบาง ให้สามารถส่งเสริมด้านการประกอบอาชีพ/ทุนประกอบอาชีพ และการครองชีพรายครัวเรือน ไม่เพียงเฉพาะราย โดยอาจเป็นระเบียบรวมสามารถใช้ได้กับทุกกลุ่มเป้าหมาย หรือใช้ได้พร้อมกันในหลายกลุ่มเป้าหมายที่อาจพบปัญหาซ้ำซ้อนในครัวเรือน รวมถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตในรูปแบบที่หลากหลายมากกว่าระเบียบ/หลักเกณฑ์ที่มุ่งการฝึกอบรมสัมมนาเท่านั้น

ประเด็น/ กลุ่มเป้าหมาย	ข้อเสนอเชิงนโยบายระดับกลุ่มจังหวัด (โดย สสว.1-11)	สสว. เสนอ	สรุปภาพรวม ข้อเสนอระดับประเทศ
กลุ่ม เปราะบาง			<p>17 กระทรวง พม. ควรมีการศึกษาวិจัย เพื่อพัฒนา นวัตกรรมและข้อเสนอการจัดสวัสดิการสังคมที่ ก้าวหน้าให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง เช่น</p> <p>17.1 กองทุนรวมเพื่อการจัดสวัสดิการสังคมที่บูรณา การกองทุนต่างๆในประเทศให้ใช้เพื่อการยกระดับ คุณภาพชีวิตครัวเรือนเปราะบางได้อย่างครบวงจร เช่น 7 กองทุนที่ พม.กำกับ ร่วมกับกองทุน สสส. กองทุน สปสช. เป็นต้น เพราะทุกกองทุนในท้ายที่สุด ต่างมุ่งการพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งด้านกาย/จิต/สังคม ซึ่งนับเป็นเป้าหมายที่ควรพุ่งเป้าเดียวกัน</p> <p>17.2 การศึกษาข้อเสนอ/นวัตกรรมเรื่อง Social Bound รูปแบบต่างๆเพื่อถึงความร่วมมือของ ภาคเอกชน CSR/SE มีส่วนร่วมในการยกระดับ คุณภาพชีวิตกลุ่มเป้าหมายแบบ WIN WIN ได้ ประโยชน์กับทุกฝ่ายและพุ่งเป้าหมายการพัฒนา ประเทศแบบมีทิศทางเดียวกัน</p>
	<p>26 จากข้อมูลสถานการณ์ทางสังคมในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนล่าง พบว่า ประเด็นปัญหาที่มีความสำคัญเร่งด่วน ต้องรีบดำเนินการแก้ไขเป็นประเด็น หลักคือปัญหาความยากจน ข้อมูลจากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ข้อมูล ณ ก.ย. 2564 พบว่า รายชื่อจังหวัดที่ติดอันดับ 10 จังหวัดที่มีสัดส่วนคนจนสูงที่สุดในช่วงปี 2557-2563 ประกอบด้วย จังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และพัทลุง ซึ่งสะท้อนถึงปัญหาความ</p>	สสว.11	<p>18 กระทรวง พม. ส่งเสริมสนับสนุนให้ใช้แผนการจัด สวัสดิการสังคมทางชาติ และระดับจังหวัดเป็นการ ขับเคลื่อนเชิงความร่วมมือในการจัดสวัสดิการสังคม และยกระดับคุณภาพชีวิตครัวเรือนเปราะบางแบบครบ วงจร ร่วมกับทุกภาคส่วนตั้งแต่ระดับประเทศ จังหวัด และท้องถิ่น และใช้เป็นกรอบในการสนับสนุน</p>

ประเด็น/ กลุ่มเป้าหมาย	ข้อเสนอเชิงนโยบายระดับกลุ่มจังหวัด (โดย สสว.1-11)	สสว. เสนอ	สรุปภาพรวม ข้อเสนอระดับประเทศ
กลุ่ม เปราะบาง	<p>ยากจนในพื้นที่ ๆ เป็นปัญหาเรื้อรังอย่างต่อเนื่องและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดปัตตานี นราธิวาสและยะลา ที่ยังคงเป็นอันดับต้น ๆ ของประเทศที่มีความยากจนมากที่สุด ทั้งนี้ความน่าสนใจของสถิติดังกล่าว พบว่า ในปี 2560 -2562 มีจังหวัดพัทลุงที่ขึ้นมาติดอันดับดังกล่าวเช่นกัน</p> <p>แผนภูมิที่ 4.3.7 แสดงอันดับของจังหวัดที่มีสัดส่วนคนจนสูงสุดในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ปี 2557-2563</p> <p>จากสถิติดังกล่าว แม้ว่าจะมีเพียง 4 จังหวัดที่ติดอันดับความยากจน 10 อันดับสูงสุดของประเทศ แต่จากข้อมูลสถานการณ์กลุ่มจังหวัดตามกลุ่มเป้าหมายโดยเฉพาะในกลุ่มครอบครัว ในพื้นที่ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนล่าง พบว่า สถิติครอบครัวยากจน ในระบบ TPMAP มีจำนวนครอบครัวยากจนที่เพิ่มขึ้น ซึ่งมีผลกระทบมาจากหลากหลายปัจจัย ซึ่ง</p>		<p>งบประมาณกองทุนในกำกับของกระทรวง พม.ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน</p> <p>19 ส่งเสริม สนับสนุน และประสานการดำเนินงานกับองค์กรเครือข่ายในจังหวัดทั้งภาครัฐและ ภาคเอกชน ขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านองค์กรเครือข่ายในจังหวัดทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ในรูปแบบขององค์กร ภาคธุรกิจเพื่อสังคมให้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงบริบททางสังคมและวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่</p> <p>20 ปรับปรุงและพัฒนาระบบฐานข้อมูลครัวเรือนเปราะบาง MSO Logbook เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของระบบให้มีการประมวลผลวิเคราะห์ปัญหาและกำหนดแนวทางการให้ความช่วยเหลือได้ตามสภาพปัญหาในมิติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเป้าหมาย อีกทั้งกระทรวง พม. จำเป็นต้องมีการต่อยอดสู่การจัดทำระบบฐานข้อมูลกลางด้านสังคมทั้งในระดับพื้นที่และระดับประเทศเพื่อนำไปสู่การเป็นเจ้าภาพด้านสังคม</p> <p>21 พัฒนาสมรรถนะและเพิ่มขีดความสามารถของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์</p>

ประเด็น/ กลุ่มเป้าหมาย	ข้อเสนอเชิงนโยบายระดับกลุ่มจังหวัด (โดย สสว.1-11)	สสว. เสนอ	สรุปภาพรวม ข้อเสนอระดับประเทศ
กลุ่ม เปราะบาง	<p>ในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา เกิดสถานการณ์โรคติดเชื้อ COVID-19 ซึ่งส่งผลกระทบต่อสถานะเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะกลุ่มประชากรที่เป็นแรงงานไทยในมาเลเซียที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ดังกล่าว มีการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานกลับมายังภูมิลำเนา ทำให้เกิดอัตราการว่างงานของประชากรที่เพิ่มสูงขึ้น ไม่มีรายได้ รายจ่ายที่เพิ่มสูงขึ้น ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตตั้งแต่ระดับปัจเจก ครอบครัว ชุมชน และสังคม ทำให้ปัญหาความยากจนในพื้นที่มีอัตราที่สูงขึ้นเช่นเดียวกัน รวมถึงบริบททางสังคมในพื้นที่โดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปัตตานี ยะลา และ นราธิวาส) ที่เป็นครอบครัวมีบุตรมาก และมักอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวใหญ่ แต่รายได้ในครอบครัวไม่สอดคล้องกับจำนวนสมาชิก ทำให้ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย ปัญหาดังกล่าวยังส่งผลต่อการเลี้ยงดูบุตร ในด้านต่างๆ เช่น โภชนาการ สาธารณสุข และการศึกษา เป็นต้น ซึ่งสถิติของเด็กจำนวนมากที่มีปัญหาภาวะทุพโภชนาการ การไม่ได้รับวัคซีนตามเกณฑ์ นอกจากนี้ ปัญหาความยากจนยังมีผลเชื่อมโยงถึงข้อมูลสถิติการออกจากระบบการศึกษากลางคันโดยเฉพาะพื้นที่จังหวัดตรัง ที่พบข้อมูลสถิติสูงสุดในปี 2564 ข้อมูลเหล่านี้เป็นข้อบ่งชี้ที่สำคัญที่อาจนำไปสู่สถานะการมีงานทำของเด็กและเยาวชน ซึ่งจะกลายเป็นกลุ่มที่ขาดโอกาสทางการศึกษา ไม่สามารถต่อยอดหรือพัฒนาตนเองต่อไปได้ และเป็นสถานการณ์ที่น่าเป็นห่วงที่ทำให้เกิดครอบครัวยากจนข้ามรุ่นในอนาคต สถิติที่น่าสนใจอีกประเด็นหนึ่ง คือ ประเด็นกลุ่มเป้าหมายคนพิการโดยเฉพาะคนพิการที่เป็นผู้สูงอายุในพื้นที่มีอัตราเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้เกิดครอบครัวหรือครัวเรือนที่อยู่ในสภาวะพึ่งพิงและมีความเปราะบางเพิ่มมากขึ้นเช่นเดียวกัน ทำให้</p>		<p>รวมถึงภาคีเครือข่ายด้านสังคม แกนนำในพื้นที่ เพื่อสร้างกลไกการทำงานที่เข้มแข็งในการแก้ไขปัญหาความยากจน และกลุ่มเปราะบาง เพื่อผลักดันให้เกิดความร่วมมือในการนำไปสู่การออกแบบและร่วมกันแก้ไขปัญหาในระดับชุมชน ท้องถิ่น ผ่านการบูรณาการและขับเคลื่อนของคณะทำงานศูนย์ช่วยเหลือสังคม ตำบล</p>

ประเด็น/ กลุ่มเป้าหมาย	ข้อเสนอเชิงนโยบายระดับกลุ่มจังหวัด (โดย สสว.1-11)	สสว. เสนอ	สรุปภาพรวม ข้อเสนอระดับประเทศ
กลุ่ม เปราะบาง	<p>ปัญหาความยากจนกลายเป็นปัญหาที่วนเวียนอยู่ในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนล่างมาอย่างยาวนาน สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 11 ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญ จึงมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติเพื่อนำไปสู่การพัฒนาและแก้ไขปัญหาความยากจนในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนล่างดังต่อไปนี้</p> <p>1) จัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่สอดคล้องและตอบโจทย์การแก้ไขปัญหาความยากจน โดยเฉพาะการจัดทำนโยบายสวัสดิการให้ประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมายสามารถเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานที่ควรจะได้รับครอบคลุมทุกช่วงวัย ตามบทบาทและภารกิจของกระทรวงฯ</p> <p>2) จัดทำแผนงาน โครงการและกิจกรรมด้านการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในระดับจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวง โดยมีการบูรณาการแผนงานด้านสังคมตามกลุ่มเป้าหมาย ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและนอกกระทรวง อย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะในระดับพื้นที่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน</p> <p>3) ส่งเสริม สนับสนุน และประสานการดำเนินงานกับองค์กรเครือข่ายในจังหวัดทั้งภาครัฐและ ภาคเอกชน ขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านองค์กรเครือข่ายในจังหวัดทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ในรูปแบบขององค์กร ภาคธุรกิจเพื่อสังคมให้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงบริบททางสังคมและวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่</p>		

ประเด็น/ กลุ่มเป้าหมาย	ข้อเสนอเชิงนโยบายระดับกลุ่มจังหวัด (โดย สสว.1-11)	สสว. เสนอ		สรุปภาพรวม ข้อเสนอระดับประเทศ
กลุ่ม เปราะบาง	<p>4) ปรับปรุงและพัฒนาระบบฐานข้อมูลครัวเรือนเปราะบาง MSO Logbook เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของระบบให้มีการประมวลผลวิเคราะห์ปัญหาและกำหนดแนวทางการให้ความช่วยเหลือได้ตามสภาพปัญหาในมิติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องของกลุ่มเป้าหมาย อีกทั้งกระทรวง พม. จำเป็นต้องมีการต่อยอดสู่การจัดระบบฐานข้อมูลกลางด้านสังคมทั้งในระดับพื้นที่และระดับประเทศเพื่อนำไปสู่การเป็นเจ้าภาพด้านสังคม</p> <p>5) พัฒนาสมรรถนะและเพิ่มขีดความสามารถของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รวมถึงภาคีเครือข่ายด้านสังคมแกนนำในพื้นที่ เพื่อสร้างกลไกการทำงานที่เข้มแข็งในการแก้ไขปัญหาความยากจน และกลุ่มเปราะบาง เพื่อผลักดันให้เกิดความร่วมมือในการนำไปสู่การออกแบบและร่วมกันแก้ไขปัญหาในระดับชุมชน ท้องถิ่น ผ่านการบูรณาการและขับเคลื่อนของคณะทำงานศูนย์ช่วยเหลือสังคมตำบล</p>			
เด็กและ เยาวชน	<p>27 จากข้อมูลปัญหาเด็กไร้สัญชาติ จำนวน 7,052 คน คิดเป็นร้อยละ 0.65 ของประชากรเด็ก (อายุต่ำกว่า 18 ปี จำนวน 1,087,110 คน) ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก ทำให้มีเด็กเข้าไม่ถึงสิทธิขั้นพื้นฐาน ที่จำเป็นหลายประการ นำไปสู่การขาดโอกาส และมักถูกเลือกปฏิบัติและกีดกันจากการมีส่วนร่วมในสังคม รัฐบาลควรมีการดำเนินการศึกษาแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการระบุลักษณะของตัวเด็ก เพื่อใช้พิสูจน์หรือยืนยันตัวบุคคลในอนาคต ระบบการจัดเก็บข้อมูล และขยายโอกาสการเข้าถึงความมีสัญชาติไทย โดยการสร้างมาตรการจูงใจ ให้มารดาคลอดบุตรในสถานพยาบาล เพื่อการเข้าถึงการจดทะเบียนการเกิดล่วงหน้า โดยการขยายหลักประกันสุขภาพให้ครอบคลุมสิทธิประโยชน์เรื่องการคลอดบุตร</p>	สสว.2	22	<p>การบูรณาการแผนปฏิบัติการเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนร่วมกับภาคีเครือข่ายระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด บนฐานข้อมูล MSO Logbook และร่วมกับคณะกรรมการ/คณะทำงานร่วมกับศูนย์ช่วยเหลือสังคมระดับตำบล/ชุมชน เพื่อให้การพัฒนาเด็กและเยาวชนเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาของทุกระดับและสอดคล้องกัน</p>

ประเด็น/ กลุ่มเป้าหมาย	ข้อเสนอเชิงนโยบายระดับกลุ่มจังหวัด (โดย สสว.1-11)		สสว. เสนอ	สรุปรูปภาพรวม ข้อเสนอระดับประเทศ
เด็กและ เยาวชน	28	<p>1. Generation Z (พ.ศ. 2540 ขึ้นไป)</p> <p>Generation Z จะเติบโตมาพร้อมกับสิ่งอำนวยความสะดวกมีความสามารถในการใช้งานเครื่องมือทางเทคโนโลยีต่าง ๆ และเรียนรู้ได้รวดเร็ว กล้าแสดงออกและไม่ชอบถูกบังคับ มีความอดทนต่ำ มองโลกในแง่ดี ไม่มียึดวิธีการหรือกรอบ การเตรียมความพร้อมให้เป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพมีสิ่งที่คุณควรส่งเสริม ได้แก่</p> <p>1) ส่งเสริมการเรียนรู้ที่ทดลองปฏิบัติจริงเพื่อค้นหาความชอบ ความถนัด หรือความสามารถของตนเองให้ได้มากที่สุด เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาทักษะเฉพาะด้านให้มีความเชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นผลดีต่อการพัฒนาอาชีพหรือธุรกิจที่มีลักษณะที่ต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์</p> <p>2) ส่งเสริมและปลูกฝังให้จิตสำนึกสาธารณะเป็นพื้นฐานทางความคิด เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน มีความเข้าใจในธรรมชาติและพฤติกรรมของมนุษย์ เข้าใจและยอมรับถึงความแตกต่างหลากหลายของผู้คนในสังคม ฝึกทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น</p> <p>3) การส่งเสริมความรู้ด้านการเงินให้แก่เยาวชนวัยเรียน ซึ่งการเงินเป็นพื้นฐานของการดำเนินชีวิตของบุคคลทุกช่วงวัย ส่งเสริมนิสัยการออมและการใช้เงินอย่างคุ้มค่า เพื่อเตรียมเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ที่มีทักษะในการสร้างความมั่นคงทางการเงิน</p>	สสว.7	23 การส่งเสริมการขับเคลื่อนความร่วมมือที่กระทรวง พม.ทำร่วมกับ อว.และกระทรวงศึกษาธิการ ในการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนทุกระดับชั้นการศึกษา ทั้งในระบบและนอกระบบ ตระหนักถึงความสำคัญและมีส่วนร่วมรับผิดชอบสังคม ด้วยการมีจิตสาธารณะในรูปแบบที่หลากหลาย
	29	ส่งเสริมสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์ประสานงานเพื่อการขับเคลื่อนและป้องกันคุ้มครองเด็กและเยาวชน ร่วมกับสภาเด็กและเยาวชนระดับตำบล อำเภอ จังหวัด	สสว.9	24 การส่งเสริมและผลักดันความร่วมมือระหว่างกระทรวง พม.และกระทรวง อว./ศธ. ใช้เงินโอน โฆษ กยศ. ในการส่งเสริมให้นักเรียนนักศึกษาที่กียืมเงินกองทุน กยศ.และกองทุนช่วยเหลือนักเรียนยากจน ให้เด็กและ

ประเด็น/ กลุ่มเป้าหมาย	ข้อเสนอเชิงนโยบายระดับกลุ่มจังหวัด (โดย สสว.1-11)	สสว. เสนอ		สรุปภาพรวม ข้อเสนอระดับประเทศ
เด็กและ เยาวชน	<p>30 จากข้อมูลเด็กที่ขาดโอกาสทางการศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 25,919 คน คิดเป็นร้อยละ 2.6 ของประชากรเด็กทั้งหมดใน 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบน และข้อมูลด้านเด็กตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร จำนวนทั้งสิ้น 11,759 คน คิดเป็นร้อยละ 2.4 ของประชากรเด็กใน 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบน ถึงแม้จะมีร้อยละไม่สูงแต่ในความเป็นจริงข้อมูลดังกล่าวมาเป็นสถานการณ์ความรุนแรงอันดับที่ 1 และอันดับที่ 2 ตามลำดับ ดังนั้น ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายควรส่งเสริมความรู้ความเข้าใจให้แก่ครอบครัว ตระหนักถึงความสำคัญในการดูแลเด็ก เพื่อผลักดันให้เด็กได้เข้าสู่ระบบการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และรู้บทบาทหน้าที่ในการเฝ้าระวังเด็กที่มีแนวโน้มปัญหาด้านการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร</p> <p>2. ข้อมูลเยาวชนในพื้นที่ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบน สถานการณ์เยาวชนที่มีความรุนแรง อันดับที่ 1 ได้แก่ เยาวชนมีความประพฤติไม่เหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 0.18 ของประชากรเยาวชนใน 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบนทั้งหมด และสถานการณ์เยาวชนที่รุนแรงอันดับที่ 2 ได้แก่ เยาวชนถูกกระทำความรุนแรงทางด้านร่างกายและจิตใจ ดังนั้น ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการขับเคลื่อนสภาเด็กและเยาวชนให้เข้มแข็ง เพื่อเฝ้าระวังและป้องกันปัญหาเยาวชนในระดับพื้นที่</p>	สสว.10	25	<p>เยาวชนทำกิจกรรมความดีเพื่อสังคมในรูปแบบจิตอาสา/อาสาสมัคร/ผู้ช่วยเหลืองานราชการตามความเหมาะสมอย่างจริงจัง และวัดผลการดำเนินงานได้อย่างเป็นรูปธรรม</p> <p>กระทรวง พม.เป็นเจ้าภาพหลักร่วมกับภาคีเครือข่ายภาคเอกชน โดยเฉพาะองค์กรด้านเด็กและเยาวชน ทั้งระดับประเทศและนานาชาติ ในการพัฒนาช่องทางสื่อสารกับเด็กและเยาวชนผ่านการใช้สื่อสังคมออนไลน์และรูปแบบกิจกรรมที่เด็กและเยาวชนให้ความสนใจในการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์กิจกรรมสาระประโยชน์ที่เปิดโอกาส/สนับสนุนให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์ ทั้งที่มีประเด็นให้ทำกิจกรรม หรือ ให้เด็กและเยาวชนเสนอแผนงาน/โครงการกิจกรรมเพื่อขอรับทุนสนับสนุน เช่นการสนับสนุนทุนโครงการกิจกรรมค่ายอาสาพัฒนาสังคม หรือการจัดกิจกรรมประกวดแข่งขันแยกกาทอร์นเพื่อเสริมสร้างนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาสังคมรูปแบบต่างๆ รวมถึงการสร้างพื้นที่สร้างสรรค์ให้เด็กและเยาวชนได้แสดงความสามารถในทุกระดับและหลากหลายรูปแบบตามความสนใจเด็ก เช่นอปท.จัดสถานที่สาธารณะและอำนวยความสะดวกให้เด็กและเยาวชนมีวัน/เวลา/สถานที่/สิ่งอำนวยความสะดวก</p>

ประเด็น/ กลุ่มเป้าหมาย	ข้อเสนอเชิงนโยบายระดับกลุ่มจังหวัด (โดย สสว.1-11)		สสว. เสนอ	สรุปภาพรวม ข้อเสนอระดับประเทศ
เด็กและ เยาวชน				และการดูแลอำนวยความสะดวกสามารถแสดง ความสามารถด้านการแสดงความสามารถทางทักษะ ด้านดนตรี ละคร ศิลปะ การค้าขาย เป็นต้น ในที่ที่ ทางการจัดให้
			26	การเสริมสร้างภาพลักษณ์/การยกย่องเชิดชูเกียรติ/ การสร้างกระแสสังคมเรื่องการพัฒนาทักษะชีวิตของ เด็กและเยาวชนเพื่อความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และสังคมเชิงสร้างสรรค์และมีสำนึก รับผิดชอบต่อส่วนรวม เคารพกฎหมาย สิทธิและความ แตกต่างทางสังคมเชิงสร้างสรรค์ ด้วยการผลิตสื่อ ภาพ พยนตร์ ละคร ข่าว สารคดี ทั้งเป็นทางการและไม่เป็น ทางการเพื่อแสดงต้นแบบเด็กและเยาวชนต้นแบบที่ หลากหลาย อย่างจริงจัง สม่่าเสมอ การสร้าง วัฒนธรรมยกย่องเชิดชูเกียรติเด็กและเยาวชนที่ทำความ ดีทั้งในระดับครอบครัว โรงเรียน ชุมชน สังคม
			27	การโอกาสทางสื่อสังคมออนไลน์/Platformสร้าง ช่องทาง โอกาสทางเลือกการพัฒนาศักยภาพ ความรู้ ความสามารถ ของเด็กและเยาวชนที่หลากหลาย ตอบสนองต่อความสนใจ โดยเป็นนข้อมูล/ทางเลือกที่ พัฒนาอย่างมีคุณภาพ ทันสมัย เสมอ และเป็น ช่องทาง/platform สาธารณะที่ไม่มีค่าใช้จ่าย/มี ค่าใช้จ่ายต่ำ เช่น การสอนภาษาต่างประเทศ การสอน

ประเด็น/ กลุ่มเป้าหมาย	ข้อเสนอเชิงนโยบายระดับกลุ่มจังหวัด (โดย สสว.1-11)		สสว. เสนอ		สรุปภาพรวม ข้อเสนอระดับประเทศ
เด็กและ เยาวชน					ด้านเทคโนโลยี การสอนอาชีพที่ตลาดต้องการ เทคนิค การทำการตลาดออนไลน์ การสอนเทคนิควางแผน ชีวิต mindfulness เป็นต้น
กลุ่มเป้าหมาย อื่นๆและ ข้อเสนอเพื่อ การพัฒนา ระบบ บริหารงาน	31	ควรให้อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นผู้สำรวจ ปัญหาต่าง ๆ และผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อนในท้องถิ่น และรายงาน ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อให้เกิดความรวดเร็วในการให้ความ ช่วยเหลือ	สสว. 2	28	กระทรวง พม.ควรมีการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อกำหนดระดับการทำงานของ พม.ให้เป็น พม.ดิจิทัล โดยมุ่งวางระบบอย่างมีทิศทางและสื่อสารและเตรียมความพร้อมโดยพัฒนาศักยภาพบุคลากร อาสาสมัครและเครือข่ายให้สามารถใช้บริการ พม.ดิจิทัลได้อย่างเป็นธรรม ทัวถึง เพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการสวัสดิการสังคมมากขึ้น
	32	ควรมีการกำหนดนโยบายและทิศทางการพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการทำงาน พร้อมทั้ง สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการใช้เทคโนโลยีเพื่อนำองค์ความรู้มาใช้พัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น รวมถึงการส่งเสริมให้เครือข่าย ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการติดต่อสื่อสาร เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานและภาคีเครือข่าย	สสว. 2	29	การพัฒนาและส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกหน่วยงานและบุคลากร พม.ตื่นตัวและยอมรับวัฒนธรรมการเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้โดยการใช้การสื่อสารผ่านช่องทางดิจิทัล และระบบ การศึกษาออนไลน์ผ่านสื่อสารสนเทศ/การอบรม พัฒนาศักยภาพตนเองให้เท่าทันข้อมูลทางสังคมอยู่เสมอ การนิเทศติดตามโดยใช้คลังข้อมูลด้านบริการสวัสดิการสังคมกฎหมายระเบียบ หลักเกณฑ์ มาตรการ และความรู้ต่างๆผ่านสื่อออนไลน์/platform จากระบบ big Data ของกระทรวง พม.ที่ ศทส.อยู่ระหว่างสร้างและพัฒนา

ประเด็น/ กลุ่มเป้าหมาย	ข้อเสนอเชิงนโยบายระดับกลุ่มจังหวัด (โดย สสว.1-11)		สสว. เสนอ		สรุปภาพรวม ข้อเสนอระดับประเทศ
กลุ่มเป้าหมาย อื่นๆและ ข้อเสนอเพื่อ การพัฒนา ระบบ บริหารงาน	33	ควรมีการพัฒนากระบวนการให้ความช่วยเหลือเยียวยาในสถานการณ์วิกฤต อย่างทันท่วงทีและมีรูปแบบที่มีประสิทธิภาพ	สสว.1	30	การพัฒนาแผนงานประชาสัมพันธ์ให้มีระบบงาน ประชาสัมพันธ์มุ่งสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของกระทรวง พม. ทุกระดับ ทุกหน่วยงาน อย่างเป็นรูปธรรม วัตถุประสงค์ ได้ประเมินผลได้ในเชิงขับเคลื่อนพันธกิจของกระทรวง พม. ภายใต้ความร่วมมือร่วมกันอย่างมีทิศทางของ หน่วยงานในสังกัด พม.อย่างจริงจัง ไม่ใช่เพียงนำเสนอ ข้างกิจกรรมเท่านั้น
	34	ควรมีการสนับสนุนให้ประชากรทุกช่วงวัย ตั้งแต่วัยเด็ก เยาวชน วัย แรงงาน กลุ่มผู้สูงอายุ โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบางในระดับครัวเรือน ภายใต้ แนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เข้าถึงการศึกษาและอาชีพ เพื่อเป็นพลังใน การขับเคลื่อนสังคมและรองรับสังคมผู้สูงอายุ	สสว.1		
	35	ควรมีการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายทางสังคมเพื่อสร้างการมีส่วนร่วม พัฒนาคุณภาพชีวิตแบบบูรณาการของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนในระดับ จังหวัด นำไปสู่กลไกการขับเคลื่อนแบบองค์รวม ตั้งแต่ระดับชุมชน องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอและระดับจังหวัดและนำไปขยายผล ต่อไป	สสว.1		
	36	ควรมีการส่งเสริมทักษะการประกอบอาชีพอิสระที่หลากหลายให้แก่ ประชากรเพิ่มขึ้น เพื่อเป็นการสร้างรายได้ ทั้งนี้ สอดคล้องกับสถานการณ์ ปัญหาอันดับ 1 จากการให้บริการศูนย์ช่วยเหลือสังคม 1300 ปัญหารายได้ และความเป็นอยู่	สสว.6		
	37	เพื่อให้สอดคล้องกับยุค 4.0 ควรเร่งพัฒนาระบบ Big Data ให้เป็นระบบ เดียวกัน บนแพลตฟอร์มเดียวกัน ตามกลุ่มเป้าหมาย เพื่อแสดง ความสัมพันธ์ของชุดข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลแสดงผลได้อย่างชัดเจนมี ความน่าเชื่อถือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ	สสว.6		

ประเด็น/ กลุ่มเป้าหมาย	ข้อเสนอเชิงนโยบายระดับกลุ่มจังหวัด (โดย สสว.1-11)		สสว. เสนอ	สรุปภาพรวม ข้อเสนอระดับประเทศ
กลุ่มเป้าหมาย อื่นๆและ ข้อเสนอเพื่อ การพัฒนา ระบบ บริหารงาน	38	ควรมีการประชาสัมพันธ์ในเชิงรุก เรื่องสิทธิ สวัสดิการและกฎหมาย สำหรับประชาชนอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ สอดคล้องกับการให้บริการศูนย์ช่วยเหลือสังคม 1300 อันดับ 2 ปัญหาเรื่องสิทธิ สวัสดิการและกฎหมาย	สสว.6	
	39	ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน บูรณาการร่วมกันในการแก้ไขปัญหาสังคม ในระดับชุมชน	สสว.8	
	40	สร้างกลไกและเครือข่าย ในการเฝ้าระวัง และแจ้งเบาะแสในระดับจังหวัด ให้มากขึ้น	สสว.8	
	41	นำเทคโนโลยีดิจิทัล เข้ามาใช้เป็นระบบฐานข้อมูลสถานการณ์ทางสังคม ผู้ประสบปัญหาทางสังคม และความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการดำเนินงาน และการจัดทำนโยบาย	สสว.8	
	42	บุคลากรต้องมีการเตรียมความพร้อมในสภาวะฉุกเฉิน วิกฤต และมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงาน และเข้าร่วมอบรมกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความชำนาญเชี่ยวชาญ เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพรวดเร็ว และถูกต้อง พร้อมทั้งเพิ่มบุคลากรในการดำเนินงานให้เพียงพอต่อผู้ประสบปัญหาทางสังคมทุกกลุ่มเป้าหมาย	สสว.8	
	43	จากข้อมูลสถิติคดีและรูปแบบการแสวงหาประโยชน์จากการค้ำมนุษย์ ในพื้นที่ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบน พบว่า ในปี 2563-2565 มีคดีดังกล่าวทั้งสิ้น 16 คดี และรูปแบบการแสวงหาประโยชน์ จากการค้ำมนุษย์ ส่วนใหญ่ จำนวน 8 คดี เป็นรูปแบบของการค้าประเวณี คิดเป็นร้อยละ 44.4 ของคดี การค้ำมนุษย์ทั้งหมดระหว่างปี 2563-2565 ดังนั้น ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจึงควรดำเนินการดังนี้	สสว.10	

ประเด็น/ กลุ่มเป้าหมาย	ข้อเสนอเชิงนโยบายระดับกลุ่มจังหวัด (โดย สสว.1-11)	สสว. เสนอ	สรุปภาพรวม ข้อเสนอระดับประเทศ
กลุ่มเป้าหมาย อื่นๆและ ข้อเสนอเพื่อ การพัฒนา ระบบ บริหารงาน	1) สร้างความรู้ความเข้าใจทีมสหวิชาชีพ และเร่งขับเคลื่อนหน่วยบ้าน/ องค์กร ภายใต้กลไกการส่งต่อระดับชาติ เพื่อการช่วยเหลือคุ้มครอง ผู้เสียหาย (National Referral Mechanism : NRM) 2) อบรมหลักสูตรพนักงานเจ้าหน้าที่ ตาม พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปราม การค้ามนุษย์ พ.ศ.2561 เพิ่มเติม 3) สร้างความตระหนักรู้ และทักษะในการป้องกันการถูกล่อลวงในรูปแบบ ต่าง ๆ โดยเฉพาะ ในกลุ่มเด็ก เยาวชน และครอบครัว 4) ส่งเสริมศูนย์ช่วยเหลือสังคมตำบล เข้ามามีส่วนร่วมในการเฝ้าระวัง 5) จัดอบรมล่ามภาษา และขึ้นทะเบียนเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงาน		
	44 ส่งเสริมให้มีการขับเคลื่อนงานตามนโยบายสำคัญในการแก้ไขปัญหาความ ยากจนอย่างเร่งด่วน โดยประสานความร่วมมือและบูรณาการร่วมกับ จังหวัดและท้องถิ่น ในการจัดสรรสวัสดิการพื้นฐานที่จำเป็น ให้กับ ประชาชนให้สามารถเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการอย่างเหมาะสม ทัวถึง เท่า เทียมและเป็นธรรม	สสว.11	
	45 มีการสำรวจความต้องการ ความคิดเห็นและต้นทุนทางสังคมของประชาชน ในระดับพื้นที่ ผ่านชุมชน ท้องที่ และท้องถิ่น โดยจัดเก็บข้อมูลลงสมุดพก ครอบครัว และนำไปสู่การออกแบบแผนงานโครงการที่เหมาะสม และมีความ จำเป็นตรงตามบริบทของชุมชน สังคม รวมถึงการนำผลการจัดทำบันทึก ข้อตกลง MOU ระดับกระทรวงมาถ่ายทอดสู่ผู้ปฏิบัติจริงในระดับพื้นที่ เพื่อให้ เกิดการบูรณาการอย่างแท้จริง ซึ่งจะช่วยลดขั้นตอนการทำงานของภาครัฐใน การให้ความช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ	สสว.11	

ประเด็น/ กลุ่มเป้าหมาย	ข้อเสนอเชิงนโยบายระดับกลุ่มจังหวัด (โดย สสว.1-11)		สสว. เสนอ		สรุปภาพรวม ข้อเสนอระดับประเทศ
กลุ่มเป้าหมาย อื่นๆและ ข้อเสนอเพื่อ การพัฒนา ระบบ บริหารงาน	46	ส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมขององค์กรภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ภาคธุรกิจเพื่อสังคม ในการผลักดันนโยบายการแก้ไขปัญหาความยากจน โดยการทำงานร่วมมือต่าง ๆ เช่น การจับคู่พัฒนา 1 องค์กร 1 คริวเรือน เป้าหมาย ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเปราะบางและครัวเรือนยากจน โดยมีภาครัฐเป็นตัวกลางเชื่อมโยงระหว่างองค์กรต่าง ๆ กับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งจะเป็นการบูรณาการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดความคุ้มค่า และเพิ่มโอกาสให้องค์กรต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาความยากจนมากขึ้น	สสว.11		
	47	นำผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาออกแบแบบแนวทางการให้ความช่วยเหลือร่วมกับหน่วยงาน ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ เช่น สาธารณสุข แรงงาน ศึกษาธิการ เป็นต้น ให้ครอบคลุมในทุกมิติซึ่งประกอบด้วย มิติด้านสุขภาพ มิติด้านที่อยู่อาศัย มิติด้านอาชีพรายได้ มิติด้านการศึกษา และมิติการเข้าถึงบริการภาครัฐ	สสว.11		
	48	หน่วยงาน พม. ในพื้นที่ต้องเพิ่มบทบาทในการทำงานเพื่อนำไปสู่การเป็น เจ้าภาพหลักในการดำเนินงานด้านสังคมในระดับพื้นที่ โดยอาศัยความร่วมมือกับหน่วยงานด้านสังคมที่เกี่ยวข้อง ในการประสานและเชื่อมโยง ข้อมูลด้านสังคม เพื่อนำเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลกลางด้านสังคมในภาพรวม ซึ่งดูแลและบริหารจัดการโดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ที่จะสามารถนำไปวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไขให้กับกลุ่มเป้าหมายได้อย่างเหมาะสม	สสว.11		
	49	ให้สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ ร่วมกับสำนักงานพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดในพื้นที่ สำรวจความต้องการในการ	สสว.11		

ประเด็น/ กลุ่มเป้าหมาย	ข้อเสนอเชิงนโยบายระดับกลุ่มจังหวัด (โดย สสว.1-11)	สสว. เสนอ	สรุปภาพรวม ข้อเสนอระดับประเทศ
กลุ่มเป้าหมาย อื่นๆและ ข้อเสนอเพื่อ การพัฒนา ระบบ บริหารงาน	พัฒนาศักยภาพของ อพม. ทั้งที่เป็นทักษะจำเป็นขั้นพื้นฐานและทักษะที่มี ความต้องการเฉพาะ รวมถึงภาคีเครือข่าย แกนนำชุมชน ท้องที่และ ท้องถิ่น เพื่อสร้างเครือข่ายทางสังคมให้มีองค์ความรู้ ความเข้าใจใน แนวทางนโยบายการทำงานของกระทรวงฯ และเพื่อให้เกิดการปฏิบัติงาน ร่วมกันกับภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ได้อย่างมีเอกภาพ อีกทั้งยังเป็นการสร้าง กลไกการทำงานที่มีประสิทธิภาพในระดับพื้นที่ภายใต้ศูนย์ช่วยเหลือสังคม ตำบล เพื่อให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้รับการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาแบบ องค์รวม อย่างทันที่		

บรรณานุกรม

THE STATES TIMES. ข้อมูล ณ วันที่ 23 ตุลาคม 2565.

<https://www.thestatestimes.com/post/202206>

กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. “สังคมผู้สูงอายุในปัจจุบันและเศรษฐกิจในประเทศไทย”. แก๊ซครั้งล่าสุด 2564. <https://www.dop.go.th/th/know/15/926> กรุงเทพมหานคร. ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2565.

<https://www.bangkokbiznews.com/tech/innovation/1029783>

กลุ่มประสานนโยบายและยุทธศาสตร์กำลังคนด้านสุขภาพ. กองบริหารทรัพยากรบุคคล. สำนักงานปลัดกระทรวงการสาธารณสุข. แผนปฏิรูปกำลังคนและภารกิจบริการด้านสุขภาพของกระทรวงสาธารณสุข. 20 มีนาคม 2562

การขับเคลื่อนมาตรการรองรับสังคมสูงวัยคนไทยอายุยืนของประเทศไทยไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ,

จาร์วรรณ ศรีภักดี

ความรุนแรงหยุดได้ด้วยตัวคุณ ชาวเดือนภัย ปีที่ 12 ฉบับที่ 7/65. กองมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สป.พม. ศูนย์ข้อมูลทางสังคม. [https://www .topnews.co.th/news/369857](https://www.dsdhss.m-society.go.th/รายงานการเฝ้าระวัง/ไทยในอันดับโลก ปี 2565).

ป้องกันสังคมที่เสี่ยงด้วยความรุนแรงด้วยความอ่อนโยนแห่งรัก. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการโครงการพัฒนาสมรรถนะนักสังคมสงเคราะห์เนื่องในวันสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ ปี 2565

ปัญหาความรุนแรงในเด็กและวัยรุ่น. สถาบันราชานุกูล. กรมสุขภาพจิต. rajanukul.go.th

ภาวะเศรษฐกิจไทยไตรมาสที่ 4/2564 และแนวโน้มปี 2565. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ https://www.nesdc.go.th/more_news.php?cid=892&filename=QGDP_report

ระพีพรรณ คำหอม และ รณรงค์ จันใด. สัดส่วนอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์(อพม.) ที่เหมาะสมตามภารกิจของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. วารสารสำนักบัณฑิตอาสาสมัคร 14. ฉบับที่ 1. (กรกฎาคม – ธันวาคม 2560) : 96.)

รายงานประจำปี 2564. สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์. กรมอนามัย. กระทรวงสาธารณสุข

รายงานยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับชาติ พ.ศ.2560-2569.

สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์. กรมอนามัย. กระทรวงสาธารณสุข

รายงานสถานการณ์ทางสังคม ประจำปีงบประมาณ 2564. กองมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สป.พม

รายงานสถานการณ์ทางสังคม ระดับกลุ่มจังหวัด 1 – 11. สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ

1 – 11. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

รายได้เฉลี่ยของครัวเรือนในประเทศไทย รายจังหวัด. สำนักงานสถิติแห่งชาติ.

http://ittdashboard.nso.go.th/preview2.php?id_project=82

ลูกเลี้ยงเดี่ยว มองไปข้างหน้าและทำให้ดีที่สุด. ข่าวประชาสัมพันธ์ สถาบันราชานุกูล.

<https://th.rajanukul.go.th/preview-3361.html>

วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเทพฯ. ปีที่ 8. ฉบับที่ 3. กันยายน-ธันวาคม 2564. สำนักงานสถิติแห่งชาติ.

ปี 2562

ศูนย์กลางองค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่อยู่อาศัย. การเคหะแห่งชาติ. ชุมชนผู้มีรายได้น้อย ปี 2565.

<https://housingkc.nha.co.th/th/inter/knowledge/content/20171030232944/20200721154858>

สถิติข้อมูลคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการ จำแนกตามจังหวัด ประเภทความพิการ และเพศ.

กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ. https://data.go.th/dataset/item_b5966a54-0b48-4128-b180-a22d2baed159

สถิติจำนวนประชากรและบ้าน ปี 2564. สำนักบริหารการทะเบียน. กรมการปกครอง.

<https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statyear/#/>

สถิติจำนวนประชากรและบ้าน ปี 2564. สำนักบริหารการทะเบียน. กรมการปกครอง.

<https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statyear/#/>

สถิติประชากรทางการทะเบียนราษฎร ปี 2564. สำนักบริหารการทะเบียน. กรมการปกครอง.

https://stat.bora.dopa.go.th/new_stat/webPage/statByAgeMonth.php

สถิติผลการดำเนินงานโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด ปี พ.ศ. 2559-2564.

ข้อมูล ณ วันที่ 22 มีนาคม 2565. กรมกิจการเด็กและเยาวชน.

<https://opendata.nesdc.go.th/dataset/csgproject>

สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขกระบวนการดำเนินงานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งศึกษาเปรียบเทียบ

ระหว่างสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง, และนิคมสร้างตนเอง, บทความย่อ วารสารวิจัยมช ปีที่ 9

ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน 2564, DSDW Service:

www.dsdw2016.dsdw.go.th/images/service/service.jpg

สรุปสาระสำคัญเวทีเสวนาวิชาการ (กรมกิจการเด็กและเยาวชน) ณ 29 ก.ย. 2565 20 ปี กระทรวง พม.

หัวข้อ “ก้าวต่อไปของเงินอุดหนุนเพื่อดูแลเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด”

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1. (2565). รายงานสถานการณ์ทางสังคม

ระดับกลุ่มจังหวัด ประจำปี พ.ศ. 2565. [ม.ป.ท.]

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 10. (2565). รายงานสถานการณ์ทางสังคม

ระดับกลุ่มจังหวัด ประจำปี 2565 กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน. [ม.ป.ท.]

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 11. (2565). รายงานสถานการณ์ทางสังคม

- กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนล่าง ประจำปี 2565. [ม.ป.ท.]
- สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 2. (2565). รายงานสถานการณ์ทางสังคม
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก ประจำปีงบประมาณ 2565. [ม.ป.ท.]
- สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 3. (2565). รายงานสถานการณ์ทางสังคม
ระดับกลุ่มจังหวัด ประจำปี 2565. [ม.ป.ท.]
- สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 4. (2565). รายงานสถานการณ์ทางสังคม
ระดับกลุ่มจังหวัด สสว.4 ปี 2565. [ม.ป.ท.]
- สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 5. (2565). รายงานสถานการณ์ทางสังคม
กลุ่มจังหวัด ประจำปีงบประมาณ 2565. [ม.ป.ท.]
- สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 6. (2565). รายงานสถานการณ์ทางสังคม
กลุ่มจังหวัดในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 6 ประจำปี 2565. [ม.ป.ท.]
- สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 7. (2565). รายงานสถานการณ์ทางสังคม
ระดับกลุ่มจังหวัด ประจำปี 2565. [ม.ป.ท.]
- สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 8. (2565). รายงานสถานการณ์ทางสังคม
ระดับกลุ่มจังหวัด ปี 2565. [ม.ป.ท.]
- สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 9. (2565). รายงานสถานการณ์ทางสังคม
ระดับกลุ่มจังหวัด ประจำปี 2565 (8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน). [ม.ป.ท.]
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. <http://nscr.nesdc.go.th/pelcd-glossary/>
- สำนักบริหารการทะเบียน. กรมการปกครอง. กระทรวงมหาดไทย
- อัตราหย่าร้างในไทยพุ่ง 10 ปี 1.17ล้านคู่ ปมพิษศก.-การงาน-โควิด กทม.แชมป์ -
มติชนสุดสัปดาห์ เว็บไซต์ (matichonweekly.com)

คณะผู้จัดทำ

กองมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

1.	นางณัฐสุรีย์	อนุศาสนัน	ผู้อำนวยการกองมาตรฐานการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์
2.	นายไพบุลย์	นาคเจือ	ผู้อำนวยการกลุ่มวิเคราะห์และเฝ้าระวัง สถานการณ์ทางสังคม
3.	นางสาวนันท์นภัส	ทวิโกคา	นักพัฒนาสังคมชำนาญการพิเศษ
4.	นางสาวจามจุร	เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา	นักวิชาการสถิติปฏิบัติการ
5.	นางสาวกนกกร	เจริญสรรพกิจ	นักวิชาการสถิติปฏิบัติการ
6.	นายปิ่นนัท	ลือโสภา	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
7.	นางสาวกุลปาลี	ศรภักดี	นักพัฒนาสังคม
8.	นางสาวเหมือนฝัน	เสถียรศรี	นักพัฒนาสังคม
9.	นางสาวพรชิตา	เป็นมั่นคง	นักวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล
10.	นายสันติภาพ	ภูซัน	นักวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล
11.	นายภาณุเดช	แก้วนวล	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน

บทที่ 6 ภาคผนวก

ข้อมูลเชิงกลุ่มเป้าหมาย และเชิงพื้นที่

จากการสำรวจข้อมูลระดับจังหวัดและกลุ่มจังหวัด

รวบรวมโดย สสว. 1-11

สถานการณ์ตามกลุ่มเป้าหมาย

นิยามศัพท์

“เด็ก” หมายถึง ผู้ที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์

“เยาวชน” หมายถึง ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ ถึง 25 ปีบริบูรณ์

“สตรี” หมายถึง เพศหญิงที่มีอายุตั้งแต่ 25 ปีบริบูรณ์ ถึง 59 ปีบริบูรณ์

“ผู้สูงอายุ” หมายถึง ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป

“ครอบครัว” หมายถึง บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปที่ใช้ชีวิตร่วมกันฉันสามีภรรยา หรือมีความผูกพันทางสายโลหิต หรือทางกฎหมาย หรือเกี่ยวข้องเป็นเครือญาติ ซึ่งสมาชิกในครอบครัวต่างมีบทบาทหน้าที่ต่อกัน และมีความสัมพันธ์ที่เกื้อกูลกัน

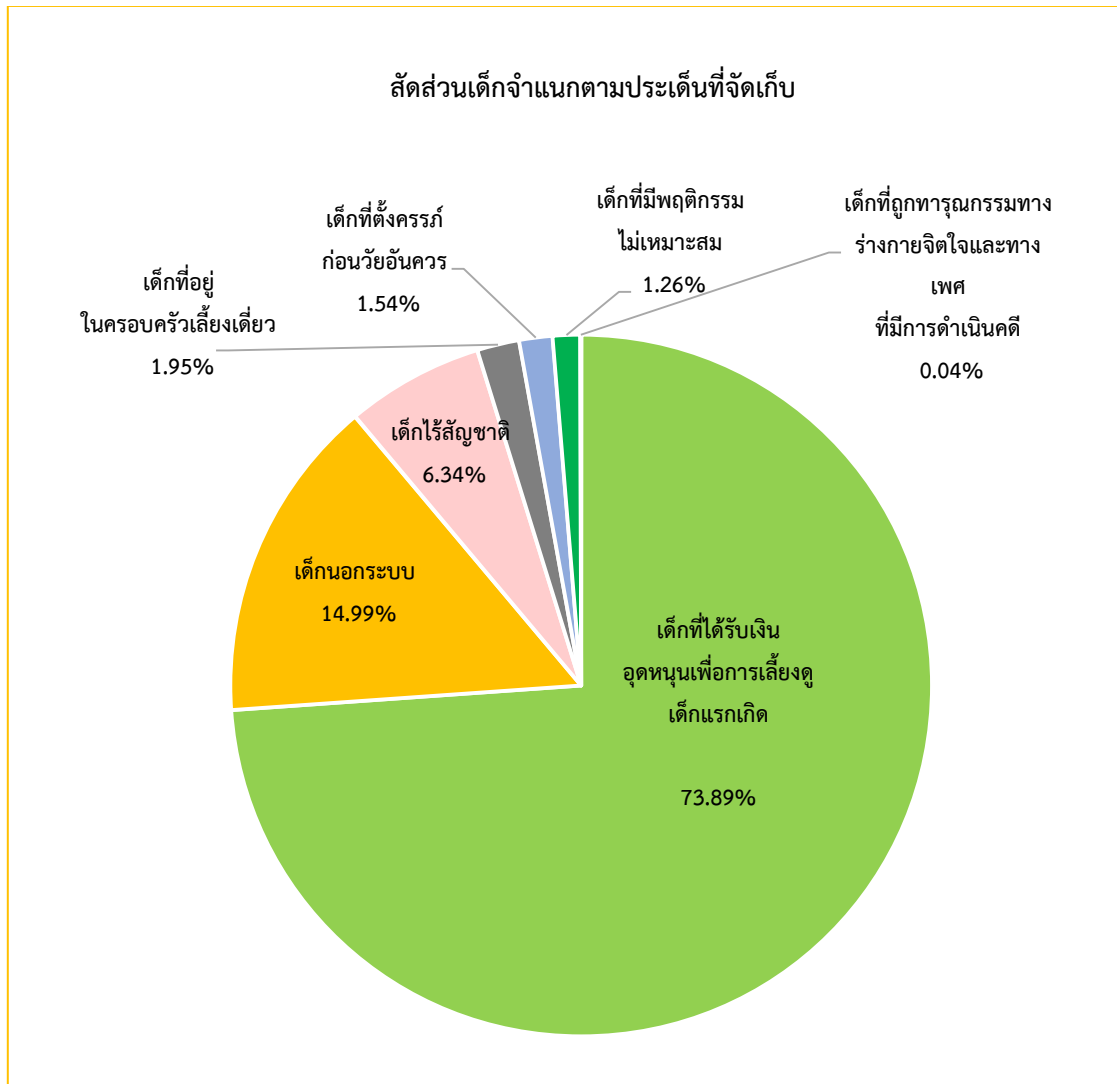
“คนพิการ” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใด ประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่าง ๆ และมีความจำเป็นพิเศษที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใด เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป ทั้งนี้ ตามประเภทและหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ประกาศกำหนด

“ผู้ด้อยโอกาส” หมายถึง ผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อน และได้รับผลกระทบในด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา สาธารณสุข การเมือง กฎหมาย วัฒนธรรม ภัยธรรมชาติและภัยสงคราม รวมถึงผู้ที่ขาดโอกาสที่จะเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐานของรัฐ ตลอดจนผู้ประสบปัญหาที่ยังไม่มีองค์กรหลักรับผิดชอบ อันจะส่งผลให้ไม่สามารถดำรงชีวิตได้เท่าเทียมกับผู้อื่น

หมายเหตุ : คำนิยามเหล่านี้ไม่ได้มีลักษณะที่จะตัดทอนรอนสิทธิผู้ใด และไม่มีผลในการนำไปบังคับใช้ตามกฎหมายใด ๆ เป็นการจัดทำขึ้นเพื่อการเก็บข้อมูลสถิติและสถานการณ์ของรายงานสถานการณ์ทางสังคมเท่านั้น

6.1 เด็ก หมายถึง ผู้ที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์ จากรายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับจังหวัด และระดับกลุ่มจังหวัด ประจำปี 2565 ได้รวบรวมข้อมูลในรูปแบบตัวเลขสถิติที่เกิดขึ้นกับเด็กในหัวข้อดังต่อไปนี้ 1) เด็กที่ได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด 2) เด็กที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม 3) เด็กที่ถูกทารุณกรรมทางร่างกายจิตใจและทางเพศที่มีการดำเนินคดี 4) เด็กที่อยู่ในครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว 5) เด็กที่ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร 6) เด็กนอกระบบ 7) เด็กไร้สัญชาติ พบว่า ประชากรเด็กที่อยู่ในพื้นที่มีจำนวนทั้งหมด 12,252,100 คน เมื่อได้สำรวจประเด็นทั้ง 7 ข้อข้างต้น สามารถเรียงลำดับประเด็นที่พบจากมากไปหาน้อย ดังต่อไปนี้ อันดับที่ 1 เด็กที่ได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด จำนวน 2,140,997 คิดเป็นร้อยละ 73.89 รองลงมา คือ เด็กนอกระบบ จำนวน 430,812 คน คิดเป็นร้อยละ 14.99 เด็กไร้สัญชาติ จำนวน 182,161 คน คิดเป็นร้อยละ 6.34 เด็กที่อยู่ในครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว จำนวน 56,003 คน คิดเป็นร้อยละ 1.95 เด็กที่ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร จำนวน 44,141 คน คิดเป็นร้อยละ 1.54 เด็กที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม จำนวน 36,225 คน คิดเป็นร้อยละ 1.26 และเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางร่างกายจิตใจและทางเพศที่มีการดำเนินคดี จำนวน 1,162 คน คิดเป็นร้อยละ 0.04 ตามลำดับ ดังแผนภูมิ 6.1 และตาราง 6.1

แผนภูมิ 6.1 สัดส่วนเด็กจำแนกตามประเด็นที่จัดเก็บ (หน่วย : ร้อยละ)

ที่มา. รายงานสถานการณ์ทางสังคมกลุ่มจังหวัด ประจำปี พ.ศ. 2565, โดย สสว. 1 - 11
ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

ตาราง 6.1 สถิติประเด็นเด็กรายจังหวัดและกลุ่มจังหวัด (หน่วย : คน)

กลุ่มจังหวัด (สสว.)	จังหวัด	จำนวน กลุ่มเป้าหมาย เด็กทั้งหมด	(1) เด็กที่ได้รับเงิน อุดหนุนเพื่อการ เลี้ยงดูเด็กแรกเกิด	(2) เด็กที่มี พฤติกรรม ไม่เหมาะสม	(3) เด็กที่ถูกทารุณกรรมทาง ร่างกายจิตใจและทางเพศ ที่มีการดำเนินคดี	(4) เด็กที่อยู่ ในครอบครัว เลี้ยงเดี่ยว	(5) เด็กที่ตั้งครรภ์ ก่อนวัยอันควร	(6) เด็กนอกระบบ	(7) เด็กไร้สัญชาติ
สสว. 1	อ่างทอง	155,804	10,010	15	10	1,528	13	22	0
	สระบุรี	125,268	21,530	116	10	410	89	89	301
	นครนายก	50,089	8,771	12	11	55	30	30	0
	สมุทรปราการ	274,769	9,667	2	16	614	365	365	0
	พระนครศรีอยุธยา	322,659	24,326	13,813	5	45	1,180	1,180	No Data
	นนทบุรี	212,730	18,807	28	51	26	338	338	No Data
	ปทุมธานี	237,767	65,887	0	5	1,870	394	394	6,545
สสว. 2	ชลบุรี	372,462	18,920	19	3	0	132	3,845	3,365
	ระยอง	171,277	19,519	22	7	1,068	222	460	1,225
	จันทบุรี	103,538	16,209	30	2	59	171	842	0
	ตราด	46,762	7,751	0	3	0	1,336	27	2,453
	ฉะเชิงเทรา	157,344	28,351	103	15	186	484	118	2
	ปราจีนบุรี	106,598	19,743	16	12	60	359	5	6
	สระแก้ว	122,672	25,480	105	5	265	524	5	1
สสว. 3	นครปฐม	181,220	25,030	10	15	32	246	143	8,609
	ราชบุรี	169,816	26,237	396	22	1,097	628	8,974	11,743
	กาญจนบุรี	191,714	30,482	145	-	251	704	1,214	21,259
	สุพรรณบุรี	155,126	28,142		3		651	2	1,535
	สมุทรสาคร	142,583	14,987	78	133	101	332	1,073	30,878

กลุ่มจังหวัด (สสว.)	จังหวัด	จำนวน กลุ่มเป้าหมาย เด็กทั้งหมด	(1) เด็กที่ได้รับเงิน อุดหนุนเพื่อการ เลี้ยงดูเด็กแรกเกิด	(2) เด็กที่มี พฤติกรรม ไม่เหมาะสม	(3) เด็กที่ถูกทารุณกรรมทาง ร่างกายจิตใจและทางเพศ ที่มีการดำเนินคดี	(4) เด็กที่อยู่ ในครอบครัว เลี้ยงเดี่ยว	(5) เด็กที่ตั้งครรภ์ ก่อนวัยอันควร	(6) เด็กนอกระบบ	(7) เด็กไร้สัญชาติ
	สมุทรสงคราม	32,650	5,364	8	1	225	87	346	1,433
	เพชรบุรี	92,087	16,967	43	32	954	384	403	1,883
	ประจวบคีรีขันธ์	114,514	23,023	222	13	788	479	1,265	4,727
สสว. 4	นครราชสีมา	540,041	95,855	81	6	3,897	17	5,689	373
	ชัยภูมิ	214,826	52,260	8	4	179	397	0	0
	บุรีรัมย์	326,479	67,962	127	2	2,697	787	153	2,083
	สุรินทร์	289,097	60,481	13	7	642	952	219,997	0
	ศรีสะเกษ	215,700	60,520	2,568	13	2,172	973	44,879	652
	ยโสธร	98,189	22,860	290	2	294	1,671	7,921	0
สสว. 5	อุดรธานี	310,948	54,517	587	87	2,191	4,628	2,466	153
	เลย	126,948	2,349	6	16	136	100	531	206
	หนองบัวลำภู	102,313	22,081	95	3	1,391	70	747	0
	หนองคาย	102,337	21,016	5	3	698	89	464	2
	ขอนแก่น	332,464	63,044	8	5	169	140	2,426	0
	ร้อยเอ็ด	234,732	51,058	13	6	66	786	1,327	0
	มหาสารคาม	138,869	3,081	1	12	2	72	1,171	0
สสว. 6	บึงกาฬ	93,214	17,675	58	9	523	290	430	0
	นครพนม	156,323	36,909	15	17	1,074	222	375	55
	สกลนคร	237,338	49,191	51	11	1,037	24	27	0
	อุบลราชธานี	390,229	84,833	6	25	3,595	41	859	705
	มุกดาหาร	73,389	14,826	84	0	589	104	291	0

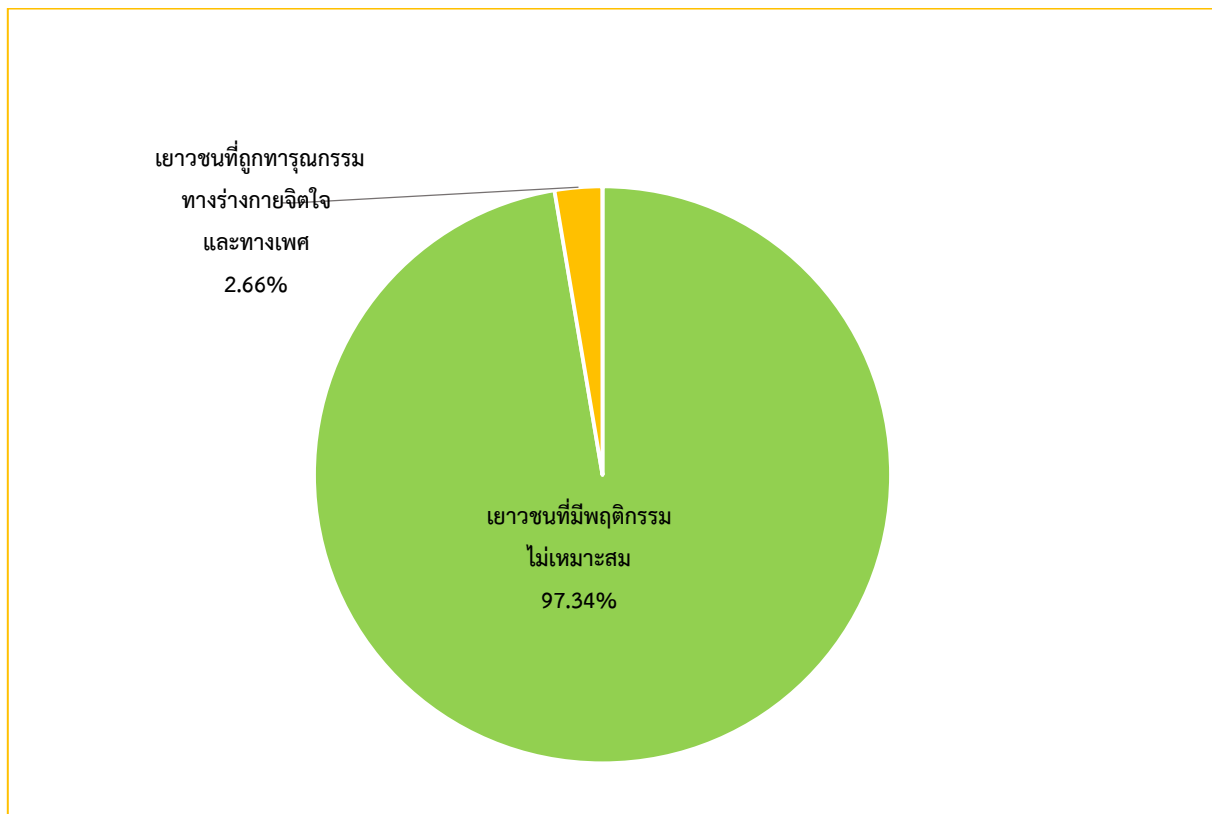
กลุ่มจังหวัด (สสว.)	จังหวัด	จำนวน กลุ่มเป้าหมาย เด็กทั้งหมด	(1) เด็กที่ได้รับเงิน อุดหนุนเพื่อการ เลี้ยงดูเด็กแรกเกิด	(2) เด็กที่มี พฤติกรรม ไม่เหมาะสม	(3) เด็กที่ถูกทารุณกรรมทาง ร่างกายจิตใจและทางเพศ ที่มีการดำเนินคดี	(4) เด็กที่อยู่ ในครอบครัว เลี้ยงเดี่ยว	(5) เด็กที่ตั้งครรภ์ ก่อนวัยอันควร	(6) เด็กนอกระบบ	(7) เด็กไร้สัญชาติ
	กาฬสินธุ์	184,376	45,214	162	2	3,024	292	20	0
	อำนาจเจริญ	73,907	16,864	0	1	405	7	45	30
สสว. 7	ลพบุรี	132,188	28,007	29	9	39	372	21	3
	พิจิตร	95,214	1,502	0	9	1,190	602	164	163
	นครสวรรค์	186,805	3,403	83	3	142	187	39	977
	สิงห์บุรี	34,497	6,004	162	0	442	179	11,395	74
	อุทัยธานี	62,214	13,546	34	5	0	100	68	0
	ชัยนาท	55,137	11,005	11,482	11	0	0	4,977	0
สสว. 8	ตาก	217,475	26,063	2	6	3	446	20	44,487
	พิษณุโลก	23,444	13,925	206	60	1,486	443	7,250	74
	สุโขทัย	102,314	23,284	53	14	336	112	5,654	6
	เพชรบูรณ์	189,697	37,512	82	0	1,419	143	838	1,984
	อุตรดิตถ์	79,487	14,096	169	3	346	204	671	857
	กำแพงเพชร	139,586	27,929	N/A	N/A	723	3,150	269	857
สสว. 9	เชียงใหม่	341,085	54,990	12	20	732	1,390	212	20,944
	แม่ฮ่องสอน	78,137	14,496	13	9	125	9	248	4,291
	ลำพูน	63,639	12,387	108	11	294	2,399	76	1
	ลำปาง	103,615	19,325	1	30	283	292	55	0
	เชียงราย	247,015	8,976	120	14	86	15	104	96
	พะเยา	72,930	14,918	1,202	2	1,350	69	20	123
	แพร่	64,119	12,003	31	10	1,891	52	11	10

กลุ่มจังหวัด (สสว.)	จังหวัด	จำนวน กลุ่มเป้าหมาย เด็กทั้งหมด	(1) เด็กที่ได้รับเงิน อุดหนุนเพื่อการ เลี้ยงดูเด็กแรกเกิด	(2) เด็กที่มี พฤติกรรม ไม่เหมาะสม	(3) เด็กที่ถูกทารุณกรรมทาง ร่างกายจิตใจและทางเพศ ที่มีการดำเนินคดี	(4) เด็กที่อยู่ ในครอบครัว เลี้ยงเดี่ยว	(5) เด็กที่ตั้งครรภ์ ก่อนวัยอันควร	(6) เด็กนอกกระบบ	(7) เด็กไร้สัญชาติ
	น่าน	83,998	18,278	422	0	527	32	272	0
สสว. 10	กระบี่	123,622	27,651	336	12	487	604	95	254
	นครศรีธรรมราช	324,258	77,453	8	2	71	681	13,788	1,962
	พังงา	60,180	1,046	66	3	540	63	87	ไม่มีข้อมูล
	ภูเก็ต	103,397	14,245	27	81	603	9,827	50	ไม่มีข้อมูล
	สุราษฎร์ธานี	240,920	36,292	382	15	2,249	456	357	ไม่มีข้อมูล
	ระนอง	47,980	1,524	13	26	53	84	158	4,702
	ชุมพร	104,239	20,342	101	3	564	44	140	ไม่มีข้อมูล
สสว. 11	สตูล	86,051	23,450	137	3	456	177	9,071	4
	ยะลา	164,335	44,098	2	5	2,459	830	13,308	27
	ปัตตานี	223,635	60,639	86	3	578	35	21,171	10
	พัทลุง	22,886	22,226	1,077	4	361	141	5,752	7
	นราธิวาส	238,411	64,035	131	1	1,018	209	21,247	11
	ตรัง	137,907	29,294	135	3	606	152	1,558	12
	สงขลา	324,053	65,463	182	182	188	3	1,550	1
รวม		12,252,100	2,140,997	36,225	1,162	56,003	44,141	430,812	182,161

ที่มา. รายงานสถานการณ์ทางสังคมกลุ่มจังหวัด ประจำปี พ.ศ. 2565, โดย สสว. 1 - 11ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

6.2 เยาวชน หมายถึง ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ ถึง 25 ปีบริบูรณ์ จากรายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับจังหวัด และระดับกลุ่มจังหวัด ประจำปี 2565 ได้รวบรวมข้อมูลในรูปแบบตัวเลขสถิติที่เกิดขึ้นกับเยาวชนในหัวข้อดังต่อไปนี้ 1) เยาวชนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม และ 2) เยาวชนที่ถูกทารุณกรรมทางร่างกายจิตใจและทางเพศ พบว่า ประชากรเยาวชนที่อยู่ในพื้นที่มีจำนวนทั้งหมด 6,557,733 คน เมื่อได้สำรวจประเด็นทั้ง 2 ข้อข้างต้น สามารถเรียงลำดับประเด็นที่พบจากมากไปหาน้อย ดังต่อไปนี้ อันดับที่ 1 เยาวชนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม จำนวน 43,772 คน คิดเป็นร้อยละ 97.34 รองลงมา คือ เยาวชนที่ถูกทารุณกรรมทางร่างกายจิตใจและทางเพศ จำนวน 1,197 คน คิดเป็นร้อยละ 2.66 ตามลำดับ ดังแผนภูมิ 6.2 และตาราง 6.2

แผนภูมิ 6.2 สัดส่วนเยาวชนจำแนกตามประเด็นที่จัดเก็บ (หน่วย : ร้อยละ)

ที่มา. รายงานสถานการณ์ทางสังคมกลุ่มจังหวัด ประจำปี พ.ศ. 2565, โดย สสว. 1 - 11
ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

ตาราง 6.2 สถิติประเด็นเยาวชนรายจังหวัดและกลุ่มจังหวัด (หน่วย : คน)

กลุ่มจังหวัด (สสว.)	จังหวัด	จำนวนกลุ่มเป้าหมาย เยาวชนทั้งหมด	(1) เยาวชนที่มีพฤติกรรม ไม่เหมาะสม	(2) เยาวชนที่ถูกทารุณกรรม ทางร่างกายจิตใจและทางเพศ
สสว. 1	อ่างทอง	26,299	58	4
	สระบุรี	70,685	102	2
	นครนายก	28,154	11	5
	สมุทรปราการ	135,244	3,110	79
	พระนครศรีอยุธยา	80,920	13,813	5
	นนทบุรี	118,320	1	27
	ปทุมธานี	124,287	33	3
สสว. 2	ชลบุรี	151,295	22	0
	ระยอง	77,708	43	0
	จันทบุรี	55,431	10	0
	ตราด	24,074	89	3
	ฉะเชิงเทรา	74,486	15	0
	ปราจีนบุรี	55,173	35	12
	สระแก้ว	62,234	70	4
สสว. 3	นครปฐม	97,459	13	
	ราชบุรี	91,176	85	-
	กาญจนบุรี	101,671	1	9
	สุพรรณบุรี	80,833	4	
	สมุทรสาคร	58,092	10	33
	สมุทรสงคราม	17,761	70	1
	เพชรบุรี	47,968	5	-
ประจวบคีรีขันธ์	62,897	192	7	
สสว. 4	นครราชสีมา	242,937	17	0
	ชัยภูมิ	111,371	0	0
	บุรีรัมย์	504,678	65	34
	สุรินทร์	156,415	10	5
	ศรีสะเกษ	127,239	1,682	135
	ยโสธร	55,130	149	2

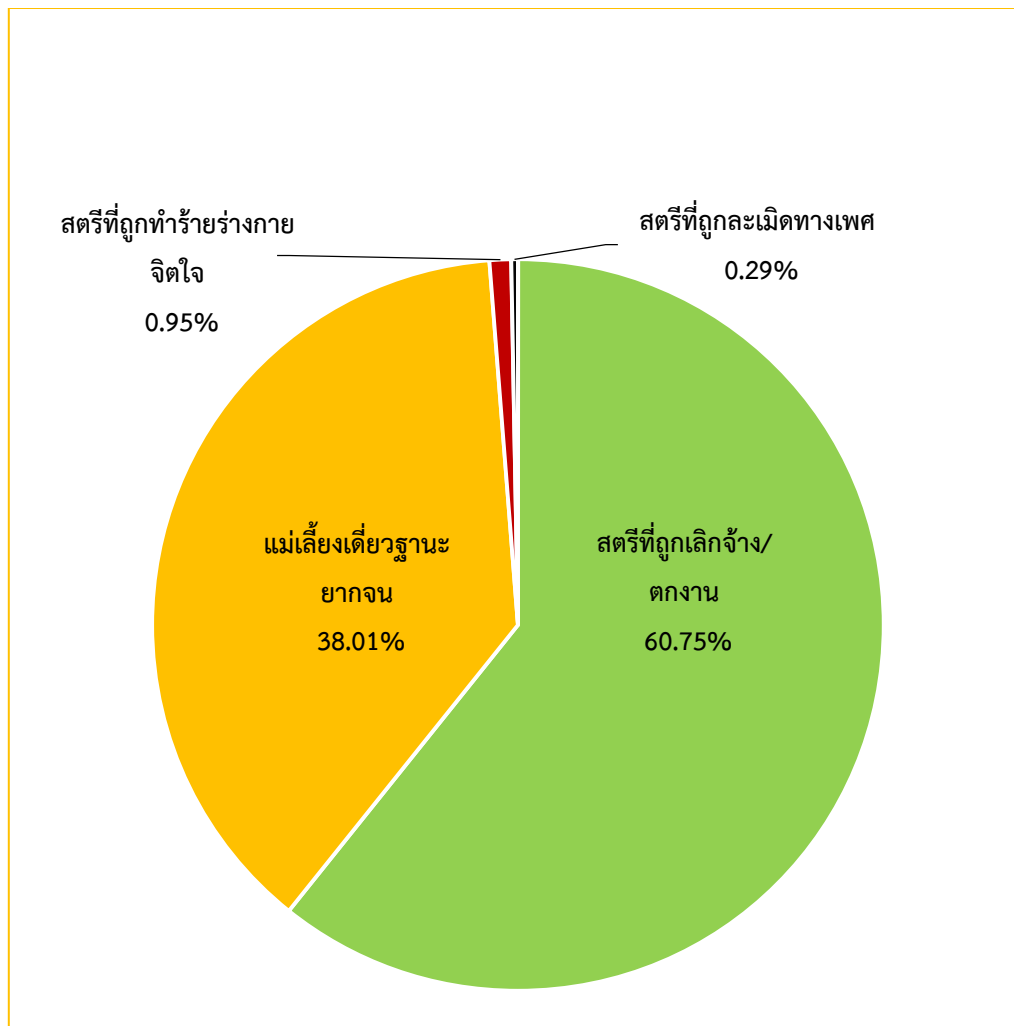
กลุ่มจังหวัด (สสว.)	จังหวัด	จำนวนกลุ่มเป้าหมาย เยาวชนทั้งหมด	(1) เยาวชนที่มีพฤติกรรม ไม่เหมาะสม	(2) เยาวชนที่ถูกทารุณกรรม ทางร่างกายจิตใจและทางเพศ
สสว. 5	อุดรธานี	86,069	660	20
	เลย	62,462	46	3
	หนองบัวลำภู	56,210	181	4
	หนองคาย	54,191	5	3
	ขอนแก่น	186,253	8	5
	ร้อยเอ็ด	133,082	184	0
	มหาสารคาม	104,465	0	1
สสว. 6	บึงกาฬ	45,683	146	5
	นครพนม	71,216	185	7
	สกลนคร	124,725	314	1
	อุบลราชธานี	212,105	348	5
	มุกดาหาร	37,178	16	15
	กาฬสินธุ์	95,883	67	20
	อำนาจเจริญ	39,577	111	1
สสว. 7	ลพบุรี	85,636	29	9
	พิจิตร	51,986	0	5
	นครสวรรค์	102,668	123	18
	สิงห์บุรี	18,782	361	0
	อุทัยธานี	32,288	0	0
	ชัยนาท	29,367	130	0
สสว. 8	ตาก	84,698	2	6
	พิษณุโลก	88,227	2	N/A
	สุโขทัย	55,122	2	2
	เพชรบูรณ์	102,495	N/A	N/A
	อุตรดิตถ์	39,446	262	5
	กำแพงเพชร	72,382	N/A	N/A
สสว. 9	เชียงใหม่	183,497	9,581	2
	แม่ฮ่องสอน	34,156	0	0
	ลำพูน	33,812	238	0
	ลำปาง	65,612	4	23

กลุ่มจังหวัด (สสว.)	จังหวัด	จำนวนกลุ่มเป้าหมาย เยาวชนทั้งหมด	(1) เยาวชนที่มีพฤติกรรม ไม่เหมาะสม	(2) เยาวชนที่ถูกทารุณกรรม ทางร่างกายจิตใจและทางเพศ
	เชียงราย	135,502	267	12
	พะเยา	43,101	1,069	1
	แพร่	38,428	109	9
	น่าน	45,191	6,640	0
สสว. 10	กระบี่	53,305	336	13
	นครศรีธรรมราช	165,455	415	444
	พังงา	27,776	66	3
	ภูเก็ต	43,222	20	4
	สุราษฎร์ธานี	114,816	172	2
	ระนอง	21,673	14	8
	ชุมพร	52,317	15	33
สสว. 11	สตูล	37,705	171	5
	ยะลา	71,336	2	5
	ปัตตานี	89,394	5	0
	พัทลุง	52,696	1,077	1
	นราธิวาส	106,573	16	5
	ตรัง	68,573	476	6
	สงขลา	161,460	182	116
รวม		6,557,733	43,772	1,197

ที่มา. รายงานสถานการณ์ทางสังคมกลุ่มจังหวัด ประจำปี พ.ศ. 2565, โดย สสว. 1 - 11
ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

6.3 สตรี หมายถึง เพศหญิงที่มีอายุตั้งแต่ 25 ปีบริบูรณ์ ถึง 59 ปีบริบูรณ์ จากรายงานสถานการณ์ทางสังคม ระดับจังหวัด และระดับกลุ่มจังหวัด ประจำปี 2565 ได้รวบรวมข้อมูลในรูปแบบตัวเลขสถิติที่เกิดขึ้นกับสตรี ในหัวข้อดังต่อไปนี้ 1) สตรีที่ถูกละเมิดทางเพศ 2) สตรีที่ถูกทำร้ายร่างกาย จิตใจ 3) แม่เลี้ยงเดี่ยวฐานะยากจนที่ต้องเลี้ยงดูบุตรเพียงลำพัง 4) สตรีที่ถูกเลิกจ้าง/ตกงาน พบว่า ประชากรสตรีที่อยู่ในพื้นที่มีจำนวนทั้งหมด 17,983,530 คน เมื่อได้สำรวจประเด็นทั้ง 4 ข้อข้างต้น สามารถเรียงลำดับประเด็นที่พบจากมากไปหาน้อย ดังต่อไปนี้ อันดับที่ 1 สตรีที่ถูกเลิกจ้าง/ตกงาน จำนวน 215,657 คน คิดเป็นร้อยละ 60.75 รองลงมา คือ แม่เลี้ยงเดี่ยวฐานะยากจน จำนวน 134,948 คน คิดเป็นร้อยละ 38.01 สตรีที่ถูกทำร้ายร่างกายจิตใจ จำนวน 3,367 คน คิดเป็นร้อยละ 0.95 และสตรีที่ถูกละเมิดทางเพศ จำนวน 1,031 คน คิดเป็นร้อยละ 0.29 ตามลำดับ ดังแผนภูมิ 6.3 และตาราง 6.3

แผนภูมิ 6.3 สัดส่วนสตรีจำแนกตามประเด็นที่จัดเก็บ (หน่วย : ร้อยละ)

ที่มา. รายงานสถานการณ์ทางสังคมกลุ่มจังหวัด ประจำปี พ.ศ. 2565, โดย สสว. 1 – 11
ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

ตาราง 6.3 สถิติประเด็นสตรีรายจังหวัดและกลุ่มจังหวัด (หน่วย : คน)

กลุ่มจังหวัด (สสว.)	จังหวัด	จำนวนกลุ่มเป้าหมายสตรีทั้งหมด	(1) สตรีที่ถูกละเมิดทางเพศ	(2) สตรีที่ถูกทำร้ายร่างกายจิตใจ	(3) แม่เลี้ยงเดี่ยวฐานะยากจน	(4) สตรีที่ถูกเลิกจ้าง/ตกงาน
สสว. 1	อ่างทอง	64,638	0	19	1,528	121
	สระบุรี	235,671	0	12	1,177	708
	นครนายก	69,543	1	0	64	65
	สมุทรปราการ	389,592	0	15	614	23,030
	พระนครศรีอยุธยา	218,176	5	14	4,005	2,672
	นนทบุรี	367,452	55	31	18,807	7,942
	ปทุมธานี	350,217	5	21	4,005	2,538
สสว. 2	ชลบุรี	802,286	0	8	538	6,140
	ระยอง	206,547	120	330	1,068	2,470
	จันทบุรี	140,249	0	11	269	1,190
	ตราด	58,870	0	16	210	253
	ฉะเชิงเทรา	378,929	2	31	679	1,617
	ปราจีนบุรี	130,208	20	48	138	2,494
	สระแก้ว	146,656	1	10	411	2,698
สสว. 3	นครปฐม	244,670			1,354	1,824
	ราชบุรี	219,828	42	345	941	4,663
	กาญจนบุรี	222,933	-	18	245	1,992
	สุพรรณบุรี	212,645		25		1,954
	สมุทรสาคร	151,875	17	61	16	4,325
	สมุทรสงคราม	48,358	1	8	225	992
	เพชรบุรี	125,361	-	3	954	1,807
	ประจวบคีรีขันธ์	140,743	106	23	58	1,939
สสว. 4	นครราชสีมา	685,147	0	13	3,897	8,955
	ชัยภูมิ	295,545	0	12	32,276	420
	บุรีรัมย์	413,233	34	48	2,697	1,522
	สุรินทร์	345,217	49	267	1,468	0
	ศรีสะเกษ	753,317	137	564	9,551	4,151
	ยโสธร	143,638	0	1	420	0

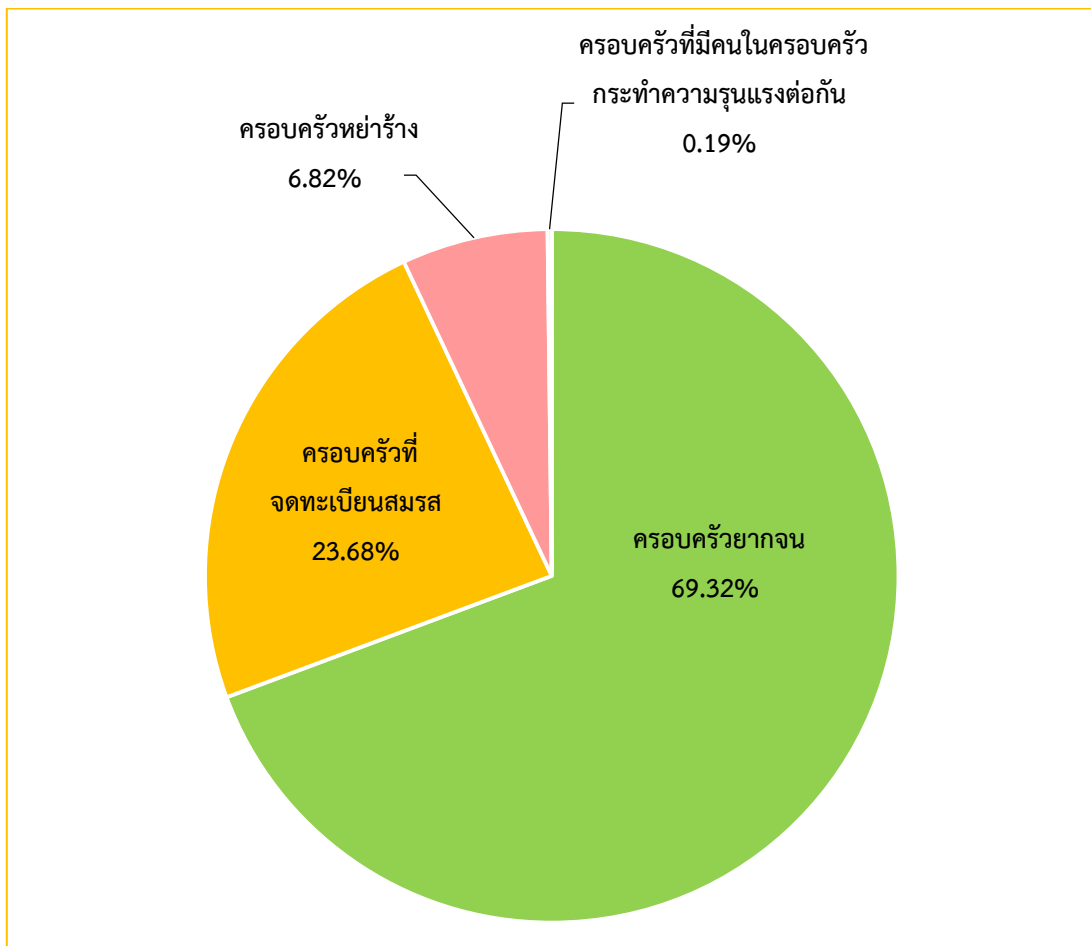
กลุ่ม จังหวัด (สสว.)	จังหวัด	จำนวน กลุ่มเป้าหมาย สตรีทั้งหมด	(1) สตรีที่ถูก ละเมิดทางเพศ	(2) สตรีที่ถูกทำ ร้าย ร่างกายจิตใจ	(3) แม่เลี้ยงเดี่ยว ฐานะยากจน	(4) สตรีที่ถูกเลิก จ้าง/ตกงาน
สสว. 5	อุดรธานี	467,978	3	38	3,644	6,895
	เลย	162,471	0	3	105	1,036
	หนองบัวลำภู	134,076	12	12	1,335	6,296
	หนองคาย	133,371	0	9	805	320
	ขอนแก่น	472,324	2	55	62	8,021
	ร้อยเอ็ด	654,130	0	4	954	691
	มหาสารคาม	254,410	1	16	1	2,741
สสว. 6	บึงกาฬ	144,661	11	21	849	618
	นครพนม	184,107	6	9	1,074	1,539
	สกลนคร	576,922	2	3	1,037	568
	อุบลราชธานี	478,107	0	0	3,595	13,190
	มุกดาหาร	175,851	28	9	589	824
	กาฬสินธุ์	493,582	0	7	3,024	686
	อำนาจเจริญ	189,228	0	10	1,587	15
สสว. 7	ลพบุรี	184,710	5	25	2,822	1,190
	พิจิตร	137,069	1	24	1,190	0
	นครสวรรค์	268,964	54	37	106	912
	สิงห์บุรี	52,585	1	1	512	1,070
	อุทัยธานี	83,311	0	11	0	256
	ชัยนาท	82,110	0	7	3	79
สสว. 8	ตาก	146,064	1	18	585	129
	พิษณุโลก	7,508	1	8	314	7,185
	สุโขทัย	188,714	N/A	4	336	13
	เพชรบูรณ์	257,815	11	12	1,419	1,028
	อุตรดิตถ์	113,917	No Data	15	346	666
	กำแพงเพชร	186,488	63	191	3,150	537
สสว. 9	เชียงใหม่	459,613	7	22	962	21,062
	แม่ฮ่องสอน	65,763	0	13	292	573
	ลำพูน	104,881	0	4	294	2,806

กลุ่ม จังหวัด (สสว.)	จังหวัด	จำนวน กลุ่มเป้าหมาย สตรีทั้งหมด	(1) สตรีที่ถูก ละเมิดทางเพศ	(2) สตรีที่ถูกทำ ร้าย ร่างกายจิตใจ	(3) แม่เลี้ยงเดี่ยว ฐานะยากจน	(4) สตรีที่ถูกเลิก จ้าง/ตกงาน
	ลำปาง	188,651	18	6	283	4,521
	เชียงใหม่	335,002	18	35	659	253
	พะเยา	122,777	1	6	1,004	3,268
	แพร่	113,504	1	13	1,819	1,884
	น่าน	120,829	0	49	527	164
สสว. 10	กระบี่	119,955	0	33	487	2,068
	นครศรีธรรมราช	380,833	9	194	2,094	4,130
	พังงา	64,831	0	7	430	199
	ภูเก็ต	118,041	37	127	603	11,419
	สุราษฎร์ธานี	272,295	69	45	1,475	207
	ระนอง	46,148	2	15	53	1,799
	ชุมพร	128,313	20	50	143	1,695
สสว. 11	สตูล	81,297	1	12	456	no data
	ยะลา	120,645	12	93	1,808	1,247
	ปัตตานี	164,250	3	22	556	7,507
	พัทลุง	131,640	0	3	116	221
	นราธิวาส	193,818	6	7	1,018	no data
	ตรัง	167,469	14	14	654	1,365
	สงขลา	690,958	16	94	2,156	4,282
รวม		17,983,530	1,031	3,367	134,948	215,657

ที่มา. รายงานสถานการณ์ทางสังคมกลุ่มจังหวัด ประจำปี พ.ศ. 2565, โดย สสว. 1 - 11
ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

6.4 ครอบครัว หมายถึง บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปที่ใช้ชีวิตร่วมกันฉันสามีภริยา หรือมีความผูกพันทางสายโลหิต หรือทางกฎหมาย หรือเกี่ยวข้องเป็นเครือญาติ ซึ่งสมาชิกในครอบครัวต่างมีบทบาทหน้าที่ต่อกัน และมีความสัมพันธ์ที่เกื้อกูลกัน จากรายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับจังหวัด และระดับกลุ่มจังหวัด ประจำปี 2565 ได้รวบรวมข้อมูลในรูปแบบตัวเลขสถิติที่เกิดขึ้นกับสตรี ในหัวข้อดังต่อไปนี้ 1) ครอบครัวที่จดทะเบียนสมรส 2) ครอบครัวหย่าร้าง 3) ครอบครัวที่มีคนในครอบครัวกระทำความรุนแรงต่อกัน และ 4) ครอบครัวยากจน พบว่าครอบครัวที่อยู่ในพื้นที่มีจำนวนทั้งหมด 21,647,104 ครอบครัว เมื่อได้สำรวจประเด็นทั้ง 4 ข้อข้างต้น สามารถเรียงลำดับประเด็นที่พบจากมากไปหาน้อย ดังต่อไปนี้ อันดับที่ 1 ครอบครัวยากจน จำนวน 981,271 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 69.32 รองลงมา คือ ครอบครัวที่จดทะเบียนสมรส จำนวน 335,217 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 23.68 ครอบครัวหย่าร้าง จำนวน 96,492 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 6.82 และครอบครัวที่มีคนในครอบครัวกระทำความรุนแรงต่อกัน จำนวน 2,675 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 0.19 ตามลำดับ ดังแผนภูมิ 6.4 และตาราง 6.4

แผนภูมิ 6.4 สัดส่วนครอบครัวจำแนกตามประเด็นที่จัดเก็บ (หน่วย : ร้อยละ)

ที่มา. รายงานสถานการณ์ทางสังคมกลุ่มจังหวัด ประจำปี พ.ศ. 2565, โดย สสว. 1 - 11
ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

ตาราง 6.4 สถิติประเด็นครอบครัวรายจังหวัดและกลุ่มจังหวัด (หน่วย : ครอบครัว)

กลุ่มจังหวัด (สสว.)	จังหวัด	กลุ่มเป้าหมายครอบครัวทั้งหมด	(1) ครอบครัวที่จดทะเบียนสมรส	(2) ครอบครัวหย่าร้าง	(3) ครอบครัวที่มีคนในครอบครัวกระทำความรุนแรงต่อกัน	(4) ครอบครัวยากจน
สสว. 1	อ่างทอง	76,265	909	449	19	22,899
	สระบุรี	137,285	129,176	2,471	26	4,111
	นครนายก	74,896	963	448	7	19,688
	สมุทรปราการ	305,750	7,714	3,243	20	7,359
	พระนครศรีอยุธยา	345,675	1,747	895	28	42,437
	นนทบุรี	581,350	5,126	2,360	76	8,787
	ปทุมธานี	660,020	5,854	3,112	27	7,860
สสว. 2	ชลบุรี	674,320	15,795	6,476	28	5,764
	ระยอง	524,479	6,894	3,455	7	1,476
	จันทบุรี	186,780	1,785	860	19	4,357
	ตราด	110,261	288	112	16	2,370
	ฉะเชิงเทรา	323,752	3,694	1,835	5	4,862
	ปราจีนบุรี	225,949	2,240	1,242	7	1,475
	สระแก้ว	218,829	1,992	989	4	4,668
สสว. 3	นครปฐม	382,934	3,316	1,445		2,611
	ราชบุรี	255,615	3,007	1,552	37	8,891
	กาญจนบุรี	246,927	2,500	1,343	23	10,999
	สุพรรณบุรี	288,927	2,404	1,178	34	8,618
	สมุทรสาคร	374,756	1,789	923	28	9,707
	สมุทรสงคราม	64,098	703	291	8	1,495
	เพชรบุรี	154,337	1,540	810	6	8,996
	ประจวบคีรีขันธ์	158,013	2,038	1,022	22	8,662
สสว. 4	นครราชสีมา	1,034,327	3,374	1,313	20	27,982
	ชัยภูมิ	406,943	3,286	1,456	18	29,849
	บุรีรัมย์	487,378	4,186	1,800	48	22,230
	สุรินทร์	14,188	2,380	942	32	74,477
	ศรีสะเกษ	406,856	4,260	1,648	24	9,277
	ยโสธร	176,489	1,725	726	20	3,472

กลุ่ม จังหวัด (สสว.)	จังหวัด	กลุ่มเป้าหมาย ครอบครัว ทั้งหมด	(1) ครอบครัว ที่จดทะเบียน สมรส	(2) ครอบครัว หย่าร้าง	(3) ครอบครัวที่มีคนใน ครอบครัวกระทำความ รุนแรงต่อกัน	(4) ครอบครัว ยากจน
สสว. 5	อุดรธานี	519,338	4,618	2,496	36	31,705
	เลย	230,763	2,292	1,175	5	13,705
	หนองบัวลำภู	154,912	1,533	720	13	8,351
	หนองคาย	182,148	1,593	811	12	7,890
	ขอนแก่น	546,292	6,238	2,951	64	21,226
	ร้อยเอ็ด	400,811	3,796	1,696	18	6,941
	มหาสารคาม	310,267	3,018	1,343	29	932
สสว. 6	บึงกาฬ	140,512	1,375	622	67	14,340
	นครพนม	235,673	2,113	810	4	6,390
	สกลนคร	396,177	3,719	1,542	11	7,510
	อุบลราชธานี	545,020	5,990	2,677	27	13,482
	มุกดาหาร	119,972	1,217	514	16	4,647
	กาฬสินธุ์	316,604	3,210	1,365	11	8,804
	อำนาจเจริญ	122,801	1,162	462	27	3,265
สสว. 7	ลพบุรี	234,996	2,900	1,912	213	18,432
	พิจิตร	200,600	1,396	786	26	9,173
	นครสวรรค์	325,394	3,141	1,744	8	1,658
	สิงห์บุรี	78,410	961	400	3	2,614
	อุทัยธานี	127,979	896	504	20	2,217
	ชัยนาท	89,351	1,019	520	5	3,852
สสว. 8	ตาก	228,736	1,469	564	19	21,811
	พิษณุโลก	14,050	3,405	1,667	11	8,967
	สุโขทัย	222,630	975	469	4	8,819
	เพชรบูรณ์	367,223	1,698	884	22	67,268
	อุตรดิตถ์	174,440	1,414	679	19	34,763
	กำแพงเพชร	281,829	1,997	1,088	239	11,810
สสว. 9	เชียงใหม่	364,416	6,595	2,779	31	30,054
	แม่ฮ่องสอน	60,281	896	261	15	17,704
	ลำพูน	185,253	1,897	893	23	2,475

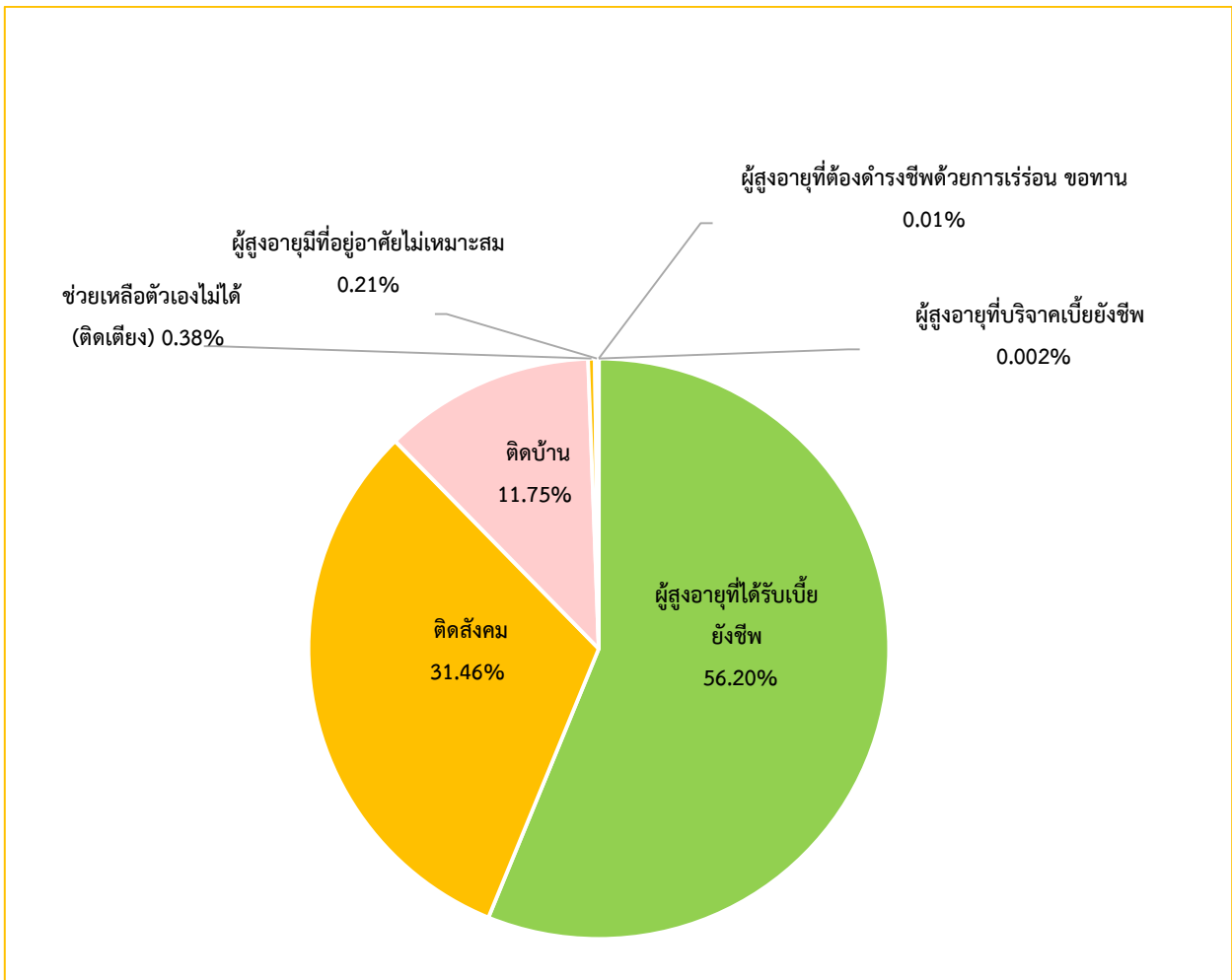
กลุ่มจังหวัด (สสว.)	จังหวัด	กลุ่มเป้าหมาย ครอบครัวทั้งหมด	(1) ครอบครัว ที่จดทะเบียน สมรส	(2) ครอบครัว หย่าร้าง	(3) ครอบครัวที่มีคนใน ครอบครัวกระทำความ รุนแรงต่อกัน	(4) ครอบครัว ยากจน
	ลำปาง	805,001	2,470	1,254	181	14,878
	เชียงใหม่	514,532	4,294	1,838	41	2,011
	พะเยา	183,250	1,612	764	7	8,629
	แพร่	180,833	1,271	642	37	2,983
	น่าน	124,123	1,643	744	49	17,706
สสว. 10	กระบี่	199,218	1,751	767	38	17,849
	นครศรีธรรมราช	595,451	4,794	2,020	272	50,961
	พังงา	121,452	819	394	8	3,255
	ภูเก็ต	278,869	2,026	913	245	3,942
	สุราษฎร์ธานี	525,959	4,461	1,855	64	8,956
	ระนอง	94,996	571	272	15	3,668
	ชุมพร	246,067	1,885	876	12	9,488
สสว. 11	สตูล	107,562	903	402	14	1,608
	ยะลา	173,226	1,193	189	9	20,460
	ปัตตานี	199,103	1,428	328	25	20,447
	พัทลุง	199,687	1,672	905	11	8,932
	นราธิวาส	223,141	1,853	357	9	3,075
	ตรัง	237,935	2,121	945	14	8,762
	สงขลา	562,422	5,232	2,297	17	17,477
รวม		21,647,104	335,217	96,492	2,675	981,271

ที่มา. รายงานสถานการณ์ทางสังคมกลุ่มจังหวัด ประจำปี พ.ศ. 2565, โดย สสว. 1 - 11
ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

6.5 ผู้สูงอายุ หมายถึง ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป จากรายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับจังหวัด และระดับกลุ่มจังหวัด ประจำปี 2565 ได้รวบรวมข้อมูลในรูปแบบตัวเลขสถิติที่เกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ ในหัวข้อดังต่อไปนี้ 1) ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพ 2) ผู้สูงอายุจำแนกตามความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน (ADL) กรณีติดบ้าน 3) ผู้สูงอายุจำแนกตามความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน (ADL) กรณีติดสังคม 4) ผู้สูงอายุจำแนกตามความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน (ADL) กรณีช่วยเหลือตัวเองไม่ได้(ติดเตียง) 5) ผู้สูงอายุ

ที่ต้องดำรงชีพด้วยการเร่ร่อน ขอทาน 6) ผู้สูงอายุที่มีที่อยู่อาศัยไม่เหมาะสม และ 7) ผู้สูงอายุที่บริจาคเบี้ยยังชีพพบว่า ผู้สูงอายุที่อยู่ในพื้นที่ที่มีจำนวนทั้งหมด 11,807,172 คน เมื่อได้สำรวจประเด็นทั้ง 7 ข้อข้างต้น สามารถเรียงลำดับประเด็นที่พบจากมากไปหาน้อย ดังต่อไปนี้ อันดับที่ 1 ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพ จำนวน 9,134,069 คน คิดเป็นร้อยละ 56.20 รองลงมา คือ ผู้สูงอายุจำแนกตามความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน (ADL) กรณีติดสังคม จำนวน 5,112,796 คน คิดเป็นร้อยละ 31.46 ผู้สูงอายุจำแนกตามความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน (ADL) กรณีติดบ้าน จำนวน 1,909,509 คน คิดเป็นร้อยละ 11.75 ผู้สูงอายุจำแนกตามความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน (ADL) กรณีช่วยเหลือตัวเองไม่ได้(ติดเตียง) จำนวน 61,263 คน คิดเป็นร้อยละ 0.38 ผู้สูงอายุที่มีที่อยู่อาศัยไม่เหมาะสม จำนวน 33,514 คน คิดเป็นร้อยละ 0.21 ผู้สูงอายุที่ต้องดำรงชีพด้วยการเร่ร่อน ขอทาน จำนวน 850 คน คิดเป็นร้อยละ 0.01 และผู้สูงอายุที่บริจาคเบี้ยยังชีพ จำนวน 377 คน คิดเป็นร้อยละ 0.002 ตามลำดับ ดังแผนภูมิ 6.5 และตาราง 6.5

แผนภูมิ 6.5 สัดส่วนผู้สูงอายุจำแนกตามประเด็นที่จัดเก็บ (หน่วย : ร้อยละ)

ตาราง 6.5 สถิติประเด็นผู้สูงอายุรายจังหวัดและกลุ่มจังหวัด (หน่วย : คน)

กลุ่มจังหวัด (สสว.)	จังหวัด	กลุ่มเป้าหมาย ผู้สูงอายุทั้งหมด	(1) ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพ	(2) ผู้สูงอายุจำแนกตามความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน (ADL)			(3) ผู้สูงอายุที่ต้องดำรงชีพด้วยการเร่ร่อน ขอดทาน	(4) ผู้สูงอายุที่มีที่อยู่อาศัยไม่เหมาะสม	(5) ผู้สูงอายุที่บริจาคเบี้ยยังชีพ
				ติดบ้าน	ติดสังคม	ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ (ติดเตียง)			
สสว. 1	อ่างทอง	64,938	56,224	1,479	51,127	591	0	23	2
	สระบุรี	115,804	98,709	2,608	97,480	940	11	95	5
	นครนายก	260,392	45,677	1,098	38,518	259	0	208	0
	สมุทรปราการ	225,409	182,143	N/A	N/A	2,011	323	4,415	19
	พระนครศรีอยุธยา	163,279	134,358	2,892	100,893	719	25	142	10
	นนทบุรี	280,026	169,358	1,481	83,879	502	34	85	12
	ปทุมธานี	186,628	156,281	334	4,921	159	29	53	7
สสว. 2	ชลบุรี	232,147	142,684	4,865	131,230	564	0	24	22
	ระยอง	103,359	85,668	566	21,334	138	6	127	6
	จันทบุรี	103,799	86,406	639	38,566	263	0	46	11
	ตราด	52,152	52,152	874	54	12	0	35	1
	ฉะเชิงเทรา	132,239	111,826	1,148	68,389	380	42	45	12
	ปราจีนบุรี	87,309	77,136	2,056	63,334	573	3	35	1
	สระแก้ว	92,565	81,095	2,095	88,461	400	5	71	0

กลุ่ม จังหวัด (สสว.)	จังหวัด	กลุ่มเป้าหมาย ผู้สูงอายุ ทั้งหมด	(1) ผู้สูงอายุ ที่ได้รับเบี้ย ยังชีพ	(2) ผู้สูงอายุจำแนกตามความสามารถใน การทำกิจวัตรประจำวัน (ADL)			(3) ผู้สูงอายุที่ต้องดำรงชีพ ด้วยการเร่ร่อน ขอนทาน	(4) ผู้สูงอายุที่อยู่อาศัย ไม่เหมาะสม	(5) ผู้สูงอายุที่ บริจาคเบี้ยยัง ชีพ
				ติดบ้าน	ติดสังคม	ช่วยเหลือ ตัวเองไม่ได้ (ติดเตียง)			
สสว. 3	นครปฐม	172,211	126,237	1,505	109,728	597		1,155	
	ราชบุรี	174,811	136,602	3,526	131,726	971	70	126	-
	กาญจนบุรี	155,222	125,613	1,550	100,038	484	3	123	5
	สุพรรณบุรี	181,982	161,668	2,565	137,752	986	0	57	6
	สมุทรสาคร	95,648	78,228	690	54,071	272	26	17	8
	สมุทรสงคราม	45,764	39,813	1,126	35,012	378	0	38	13
	เพชรบุรี	98,672	91,133	1,143	66,836	351	2	86	4
	ประจวบคีรีขันธ์	101,373	76,146	1,681	70,140	413	21	44	0
สสว. 4	นครราชสีมา	498,801	498,801	5,778	16	5,980	0	0	0
	ชัยภูมิ	222,330	144,177	3,893	101,972	698	2	8,855	6
	บุรีรัมย์	258,541	251,400	1,961	15,849	4,346	44	171	11
	สุรินทร์	243,356	225,351	13,669	198,386	1,302	1	52	2
	ศรีสะเกษ	257,602	217,792	3,297	68,912	1,354	0	51	1
	ยโสธร	98,323	87,786	3,297	68,912	452	8	89	1
สสว. 5	อุดรธานี	259,210	190,146	253,606	4,579	1,025	0	150	3
	เลย	122,685	113,347	119,540	2,564	581	7	55	0

กลุ่ม จังหวัด (สสว.)	จังหวัด	กลุ่มเป้าหมาย ผู้สูงอายุ ทั้งหมด	(1) ผู้สูงอายุ ที่ได้รับเบี้ย ยังชีพ	(2) ผู้สูงอายุจำแนกตามความสามารถใน การทำกิจวัตรประจำวัน (ADL)			(3) ผู้สูงอายุที่ต้องดำรงชีพ ด้วยการเร่ร่อน ขอนทาน	(4) ผู้สูงอายุที่อยู่อาศัย ไม่เหมาะสม	(5) ผู้สูงอายุที่ บริจาคเบี้ยยัง ชีพ
				ติดบ้าน	ติดสังคม	ช่วยเหลือ ตัวเองไม่ได้ (ติดเตียง)			
	หนองบัวลำภู	90,004	77,408	86,046	3,640	318	3	106	0
	หนองคาย	84,426	76,557	81,621	2,435	370	2	385	0
	ขอนแก่น	881,305	296,694	875,424	5,224	657	9	110	13
	ร้อยเอ็ด	241,866	207,116	3,140	129,327	656	6	52	0
	มหาสารคาม	179,121	178,974	1,494	34,299	192	0	1,293	1
สสว. 6	บึงกาฬ	63,107	57,989	1,291	29,481	211	2	28	1
	นครพนม	116,352	96,232	71,320	3,347	395	0	172	0
	สกลนคร	180,580	158,746	1,345	70,488	1,160	3	71	2
	อุบลราชธานี	303,720	274,879	15,159	191,172	2,692	3	104	5
	มุกดาหาร	55,779	49,947	40,003	2,062	222	0	152	0
	กาฬสินธุ์	171,665	158,592	90,974	2,209	258	8	66	2
	อำนาจเจริญ	65,408	65,408	39,083	1,355	190	0	60	0
สสว. 7	ลพบุรี	151,552	110,328	1,927	98,644	876	9	126	6
	พิจิตร	118,057	108,670	7,405	72,302	758	4	157	2
	นครสวรรค์	228,435	29,969	3,905	122,446	955	18	85	0
	สิงห์บุรี	51,494	44,371	40	830	484	0	1,530	0

กลุ่มจังหวัด (สสว.)	จังหวัด	กลุ่มเป้าหมาย ผู้สูงอายุทั้งหมด	(1) ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพ	(2) ผู้สูงอายุจำแนกตามความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน (ADL)			(3) ผู้สูงอายุที่ต้องดำรงชีพด้วยการเร่ร่อน ขอนทาน	(4) ผู้สูงอายุที่มีที่อยู่อาศัยไม่เหมาะสม	(5) ผู้สูงอายุที่บริจาคเบี้ยยังชีพ
				ติดบ้าน	ติดสังคม	ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ (ติดเตียง)			
	อุทัยธานี	70,100	60,178	680	40,481	291	0	0	1
	ชัยนาท	78,227	63,278	9,622	9,281	341	0	86	0
สสว. 8	ตาก	88,915	69,217	1,482	65,038	365	7	50	1
	พิษณุโลก	175,006	140,011	1,536	123,754	736	2	2,200	7
	สุโขทัย	129,475	112,438	54,475	1,408	349	1	82	3
	เพชรบูรณ์	188,889	160,707	3,142	160,673	1,025	16	45	0
	อุตรดิตถ์	103,328	89,371	651	52,691	266	1	110	1
	กำแพงเพชร	138,568	128,399	1,616	111,264	436	N/A	N/A	3
สสว. 9	เชียงใหม่	379,117	323,460	5,534	235,299	1,457	0	2,027	26
	แม่ฮ่องสอน	40,135	31,026	438	16,740	91	0	43	0
	ลำพูน	100,808	95,648	2,051	78,724	557	0	159	1
	ลำปาง	185,858	171,482	2,938	103,273	539	0	83	7
	เชียงราย	266,375	218,951	8,732	249,563	4,349	0	415	82
	พะเยา	109,790	101,251	23,815	83,529	2,382	0	114	0
	แพร่	109,422	103,674	1,402	80,172	457	0	85	0
	น่าน	103,717	97,738	1,958	82,917	434	0	31	0

กลุ่ม จังหวัด (สสว.)	จังหวัด	กลุ่มเป้าหมาย ผู้สูงอายุ ทั้งหมด	(1) ผู้สูงอายุ ที่ได้รับเบี้ย ยังชีพ	(2) ผู้สูงอายุจำแนกตามความสามารถใน การทำกิจวัตรประจำวัน (ADL)			(3) ผู้สูงอายุที่ต้องดำรงชีพ ด้วยการเร่ร่อน ขอดทาน	(4) ผู้สูงอายุที่มีอยู่อาศัย ไม่เหมาะสม	(5) ผู้สูงอายุที่ บริจาคเบี้ยยัง ชีพ
				ติดบ้าน	ติดสังคม	ช่วยเหลือ ตัวเองไม่ได้ (ติดเตียง)			
สสว. 10	กระบี่	64,633	43,309	1,038	55,008	494	5	1,235	1
	นครศรีธรรมราช	292,103	246,799	6,787	148,243	1,418	13	86	4
	พังงา	49,291	43,254	421	40,971	203	0	358	3
	ภูเก็ต	53,860	44,723	751	13,925	134	25	30	7
	สุราษฎร์ธานี	177,405	149,209	5,742	170,522	1,159	8	44	5
	ระนอง	31,383	29,895	730	21,032	134	8	27	1
	ชุมพร	97,631	80,227	1,575	57,983	507	12	56	1
สสว. 11	สตูล	44,768	40,483	2,096	41,575	513	0	667	0
	ยะลา	68,067	55,102	620	40,187	199	6	120	4
	ปัตตานี	90,654	71,537	1,293	47,977	245	2	106	0
	พัทลุง	159,741	95,290	299	9,302	2,358	0	2,836	1
	นราธิวาส	96,430	70,205	1,195	59,167	234	0	77	0
	ตรัง	110,291	94,491	1,885	86,244	688	0	1,416	18
	สงขลา	237,536	205,437	5,379	140,533	1,082	15	37	0
รวม		11,807,172	9,134,069	1,909,509	5,112,796	61,263	850	33,514	377

ที่มา. รายงานสถานการณ์ทางสังคมกลุ่มจังหวัด ประจำปี พ.ศ. 2565, โดย สสว. 1 - 11 ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

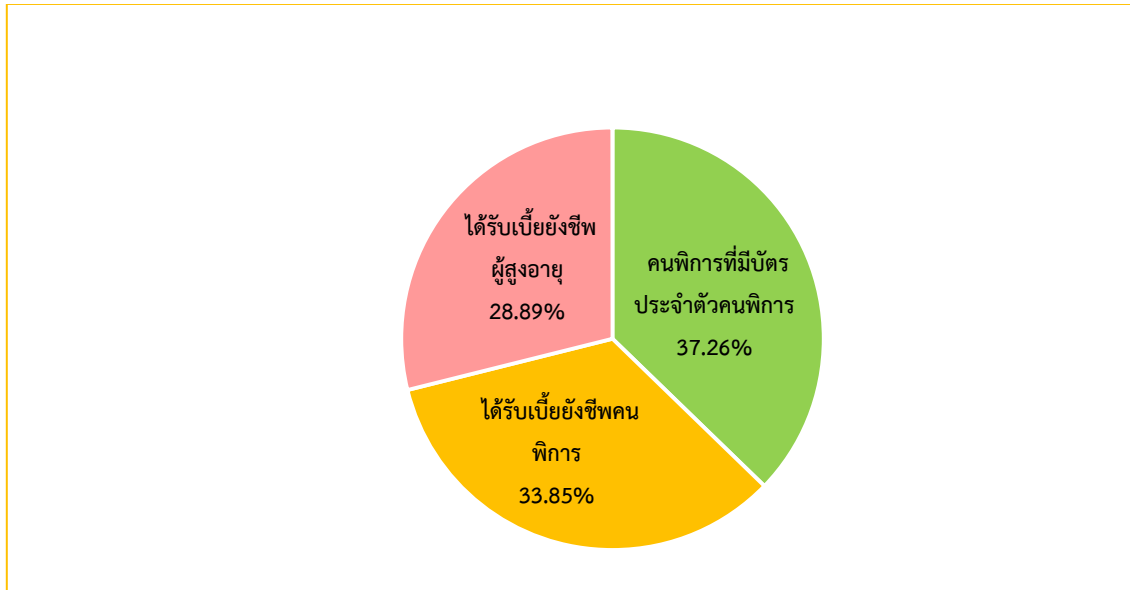
6.6 คนพิการ หมายความว่า บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใด ประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่าง ๆ และมีความจำเป็นพิเศษที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใด เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป ทั้งนี้ ตามประเภทและหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ประกาศกำหนด

จากรายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับจังหวัด และระดับกลุ่มจังหวัด ประจำปี 2565 ได้รวบรวมข้อมูลในรูปแบบตัวเลขสถิติที่เกิดขึ้นกับคนพิการ ในหัวข้อดังต่อไปนี้ 1) คนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการ 2) คนพิการที่ได้รับเบี้ยยังชีพคนพิการ 3) คนพิการที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า คนพิการที่อยู่ในพื้นที่มีจำนวนทั้งหมด 2,069,593 คน เมื่อได้สำรวจประเด็นทั้ง 3 ข้อข้างต้น สามารถเรียงลำดับประเด็นที่พบจากมากไปหาน้อย ดังต่อไปนี้ อันดับที่ 1 คนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการ จำนวน 2,057,347 คน คิดเป็นร้อยละ 37.26 รองลงมา คือ คนพิการที่ได้รับเบี้ยยังชีพคนพิการ จำนวน 1,869,370 คน คิดเป็นร้อยละ 33.85 และคนพิการที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำนวน 1,595,505 คน คิดเป็นร้อยละ 28.89 ตามลำดับ ดังแผนภูมิ 6.6 และตาราง 6.6

เมื่อพิจารณาสาเหตุความพิการ สามารถเรียงลำดับสาเหตุที่พบจากมากไปหาน้อย ดังต่อไปนี้ อันดับที่ 1 ไม่ทราบสาเหตุ จำนวน 797,291 คน คิดเป็นร้อยละ 49.73 รองลงมา คือ โรคอื่น ๆ จำนวน 297,741 คน คิดเป็นร้อยละ 18.57 มากกว่า 1 สาเหตุ จำนวน 248,779 คน คิดเป็นร้อยละ 15.52 อุบัติเหตุ จำนวน 181,283 คน คิดเป็นร้อยละ 11.31 โรคติดเชื้อ จำนวน 46,970 คน คิดเป็นร้อยละ 2.93 และพันธุกรรม จำนวน 31,142 คน คิดเป็นร้อยละ 1.94 ตามลำดับ ดังแผนภูมิ 6.7 และตาราง 6.7

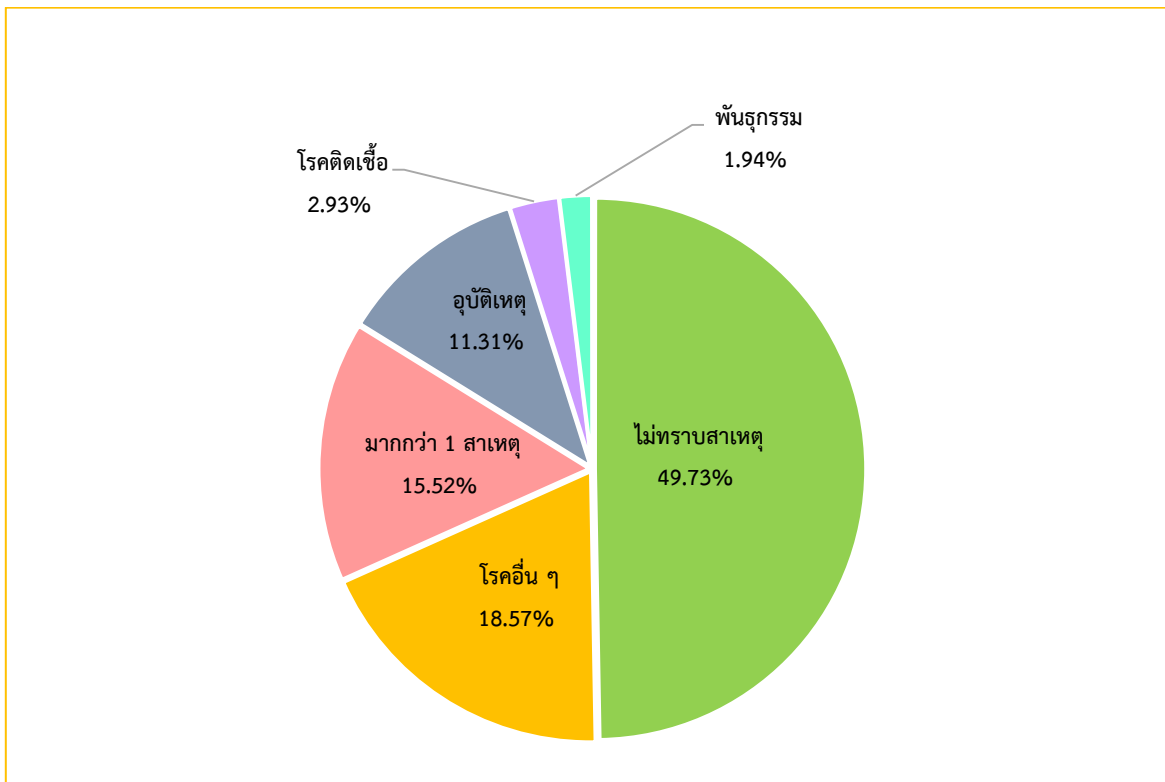
ในส่วนของประเภทความพิการ สามารถเรียงลำดับประเภทที่พบจากมากไปหาน้อย ดังต่อไปนี้ อันดับที่ 1 พิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย จำนวน 1,059,049 คน คิดเป็นร้อยละ 51.32 รองลงมา คือ พิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย จำนวน 380,233 คน คิดเป็นร้อยละ 18.43 พิการทางการเห็น จำนวน 185,998 คน คิดเป็นร้อยละ 9.01 พิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม จำนวน 157,518 คน คิดเป็นร้อยละ 7.63 พิการทางสติปัญญา จำนวน 135,511 คน คิดเป็นร้อยละ 6.57 พิการมากกว่า 1 ประเภท จำนวน 118,081 คน คิดเป็นร้อยละ 5.72 ออทิสติก จำนวน 14,139 คน คิดเป็นร้อยละ 0.69 และพิการทางการเรียนรู้ จำนวน 12,897 คน คิดเป็นร้อยละ 0.63 ดังแผนภูมิ 6.8 และตาราง 6.8

แผนภูมิ 6.6 สัดส่วนคนพิการจำแนกตามประเด็นที่จัดเก็บ (หน่วย : ร้อยละ)

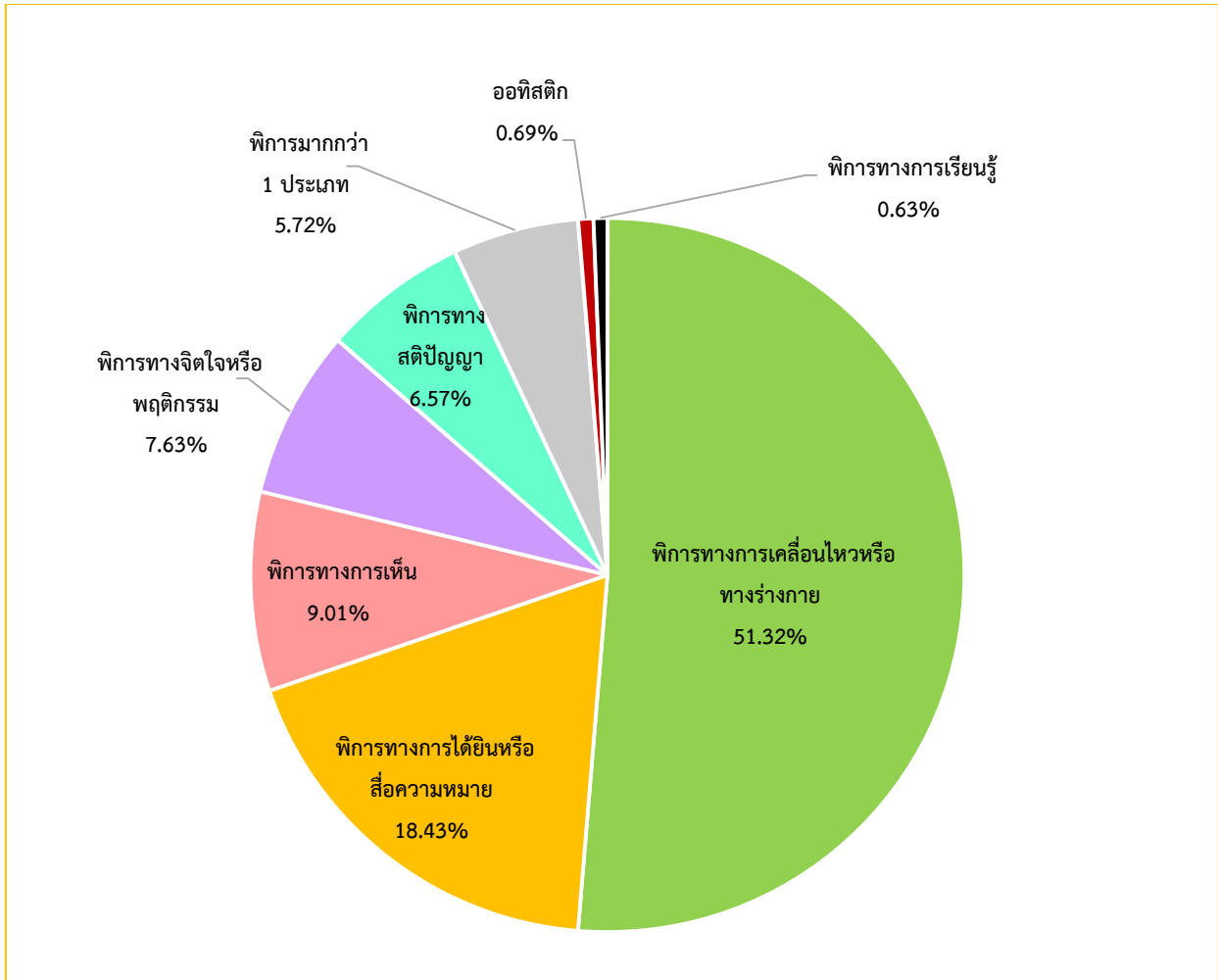
ที่มา. รายงานสถานการณ์ทางสังคมกลุ่มจังหวัด ประจำปี พ.ศ. 2565, โดย สสว. 1 - 11
ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

แผนภูมิ 6.7 สัดส่วนคนพิการจำแนกตามสาเหตุความพิการ (หน่วย : ร้อยละ)

ที่มา. รายงานสถานการณ์ทางสังคมกลุ่มจังหวัด ประจำปี พ.ศ. 2565, โดย สสว. 1 - 11
ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

แผนภูมิ 6.8 สัดส่วนคนพิการจำแนกตามสาเหตุความพิการ (หน่วย : ร้อยละ)

ที่มา. รายงานสถานการณ์ทางสังคมกลุ่มจังหวัด ประจำปี พ.ศ. 2565, โดย สสว. 1 – 11
 ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

ตาราง 6.6 สถิติประเด็นคนพิการรายจังหวัดและกลุ่มจังหวัด (หน่วย : คน)

กลุ่ม จังหวัด (สสว.)	จังหวัด	กลุ่มเป้าหมาย คนพิการ ทั้งหมด	คนพิการที่มีบัตร ประจำตัว คนพิการ	คนพิการที่ได้รับเบี้ยยังชีพ	
				เบี้ยยังชีพคนพิการ	เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ
สสว. 1	อ่างทอง	9,714	9,714	8,851	5,496
	สระบุรี	21,180	21,180	20,910	270
	นครนายก	9,622	9,622	9,622	5,444
	สมุทรปราการ	27,893	27,893	25,471	12,853
	พระนครศรีอยุธยา	22,778	22,778	22,838	11,996
	นนทบุรี	23,761	23,761	22,064	2,151
	ปทุมธานี	22,221	22,221	21,021	10,104
สสว. 2	ชลบุรี	27,207	27,207	27,207	11,982
	ระยอง	14,116	14,116	13,361	6,305
	จันทบุรี	15,130	15,130	7,395	7,735
	ตราด	4,803	4,803	6,821	3,683
	ฉะเชิงเทรา	27,654	27,654	22,483	21,348
	ปราจีนบุรี	18,500	15,872	15,872	8,152
	สระแก้ว	19,952	19,952	17,469	9,544
สสว. 3	นครปฐม	32,572	32,572	17,850	
	ราชบุรี	26,365	26,365	22,669	-
	กาญจนบุรี	22,150	22,150	21,245	932
	สุพรรณบุรี	33,904	33,904		
	สมุทรสาคร	12,725	12,725	11,806	5,801
	สมุทรสงคราม	6,370	6,370	6,142	3,719
	เพชรบุรี	11,490	11,490	11,490	5,422
	ประจวบคีรีขันธ์	13,686	13,686	12,640	10,688
สสว. 4	นครราชสีมา	90,267	90,267	90,267	53,500
	ชัยภูมิ	59,210	59,210	59,210	41,030
	บุรีรัมย์	71,605	71,605	71,605	33,112
	สุรินทร์	62,234	62,234	65,108	41,219
	ศรีสะเกษ	61,473	61,473	61,155	34,605
	ยโสธร	21,597	21,597	21,597	12,683
สสว. 5	อุดรธานี	45,279	45,382	2,076	43,306
	เลย	29,767	29,767	29,767	18,263
	หนองบัวลำภู	20,083	20,083	19,915	10,919

กลุ่ม จังหวัด (สสว.)	จังหวัด	กลุ่มเป้าหมาย คนพิการ ทั้งหมด	คนพิการที่มีบัตร ประจำตัว คนพิการ	คนพิการที่ได้รับเบี้ยยังชีพ	
				เบี้ยยังชีพคนพิการ	เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ
	หนองคาย	15,856	15,856	14,828	3,071
	ขอนแก่น	56,868	62,463	62,601	36,565
	ร้อยเอ็ด	51,232	51,232	51,232	30,012
	มหาสารคาม	28,465	28,465	28,465	16,131
สสว. 6	บึงกาฬ	12,825	12,825	12,255	6,235
	นครพนม	23,676	23,676	23,676	11,018
	สกลนคร	39,101	39,101	36,897	19,483
	อุบลราชธานี	65,890	65,890	65,890	37,940
	มุกดาหาร	11,518	11,518	11,209	5,432
	กาฬสินธุ์	53,117	38,623	38,623	13,056
	อำนาจเจริญ	16,429	16,429	16,429	5,321
สสว. 7	ลพบุรี	31,098	31,098	30,098	19,123
	พิจิตร	35,192	35,192	22,415	13,242
	นครสวรรค์	34,737	34,737	29,969	183,942
	สิงห์บุรี	7,290	7,290	7,132	44,371
	อุทัยธานี	11,940	11,940	11,561	6,294
	ชัยนาท	13,890	13,890	11,068	2,563
สสว. 8	ตาก	18,796	17,974	17,974	8,040
	พิษณุโลก	48,197	48,197	27,963	140,011
	สุโขทัย	27,129	27,129	24,657	112,438
	เพชรบูรณ์	33,578	33,578	33,578	N/A
	อุดรดิตถ์	21,849	21,849	20,947	14,257
	กำแพงเพชร	30,455	30,455	29,924	18,002
สสว. 9	เชียงใหม่	53,511	53,511	53,511	28,424
	แม่ฮ่องสอน	9,070	9,070	8,630	4,858
	ลำพูน	22,510	22,510	22,510	15,064
	ลำปาง	36,057	36,057	34,301	173,759
	เชียงราย	42,764	42,764	42,764	42,764
	พะเยา	24,048	24,048	24,048	15,633
	แพร่	22,114	22,114	22,114	15,172
	น่าน	22,837	22,837	22,837	14,516
สสว. 10	กระบี่	10,763	10,763	10,763	3,288
	นครศรีธรรมราช	52,854	52,854	50,944	28,449

กลุ่มจังหวัด (สสว.)	จังหวัด	กลุ่มเป้าหมาย คนพิการ ทั้งหมด	คนพิการที่มีบัตร ประจำตัว คนพิการ	คนพิการที่ได้รับเบี้ยยังชีพ	
				เบี้ยยังชีพคนพิการ	เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ
	พังงา	8,790	8,790	8,421	4,765
	ภูเก็ต	7,021	7,021	6,469	4,604
	สุราษฎร์ธานี	22,678	22,678	21,398	1,280
	ระนอง	3,984	3,984	3,984	1,713
	ชุมพร	12,278	12,278	10,790	5,942
สสว. 11	สตูล	10,352	10,352	9,278	5,509
	ยะลา	14,151	14,151	14,151	5,242
	ปัตตานี	19,859	19,859	19,859	7,744
	พัทลุง	20,141	20,141	19,087	10,128
	นราธิวาส	22,818	22,818	20,407	8,561
	ตรัง	19,597	19,597	19,597	1,049
	สงขลา	36,960	36,960	35,584	18,232
รวม		2,069,593	2,057,347	1,869,370	1,595,505

ที่มา. รายงานสถานการณ์ทางสังคมกลุ่มจังหวัด ประจำปี พ.ศ. 2565, โดย สสว. 1 – 11

ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

ตาราง 6.7 สถิติจำนวนคนพิการจำแนกตามสาเหตุความพิการ (หน่วย : คน)

กลุ่ม จังหวัด (สสว.)	จังหวัด	สาเหตุความพิการ						จำนวน รวม
		พันธุกรรม	โรคติดเชื้อ	อุบัติเหตุ	โรคอื่น ๆ	ไม่ทราบ สาเหตุ	มากกว่า 1 สาเหตุ	
สสว. 1	อ่างทอง	93	135	777	1,715	6,624	817	10,161
	สระบุรี	109	255	1,772	7,751	8,798	2,495	21,180
	นครนายก	84	188	1,463	3,178	3,975	734	9,622
	สมุทรปราการ	243	492	2,117	4,024	18,513	2,504	27,893
	พระนครศรีอยุธยา	119	213	1,395	58	15,970	5,023	22,778
	นนทบุรี	N/A	N/A	No Data	No Data	no Data	No Data	No Data
	ปทุมธานี	892	1,171	1,731	2,497	1,770	9,526	17,587
สสว. 2	ชลบุรี	447	713	4,663	9,394	14,990	0	30,207
	ระยอง	140	3,371	1,354	6,169	3,082	0	14,116
	จันทบุรี	123	176	1,448	4,163	5,168	925	12,003
	ตราด	28	63	359	961	11	323	1,745
	ฉะเชิงเทรา	2,753	654	4,899	15,427	8,350	0	32,083
	ปราจีนบุรี	103	2,959	1,569	7,936	3,301	4	15,872
	สระแก้ว	146	488	3,479	18	11,487	1,209	16,827
สสว. 3	นครปฐม	335	889	3,436	7,610	9,346	2,948	24,564
	ราชบุรี	288	686	3,305	10,007	3,395	1,680	19,361
	กาญจนบุรี	118	260	1,979	4,586	7,161	1,155	15,259
	สุพรรณบุรี	151	417	1,820	4,729	26,787	-	33,904
	สมุทรสาคร	138	335	990	3,641	3,591	4,030	12,725
	สมุทรสงคราม	49	184	803	4,672	117	545	6,370
	เพชรบุรี	78	199	849	1,871	7,671	822	11,490
	ประจวบคีรีขันธ์	89	180	1,209	1,679	9,275	1,249	13,681
สสว. 4	นครราชสีมา	585	1,471	8,768	87	55,642	21,828	88,381
	ชัยภูมิ	138	428	1,904	25	47,524	9,191	59,210
	บุรีรัมย์	615	866	7,291	95	40,965	22,001	71,833
	สุรินทร์	211	451	3,100	69	44,334	14,874	63,039
	ศรีสะเกษ	213	20	4,148	2,270	35,620	19,202	61,473
	ยโสธร	65	496	1,462	3,902	117	1,723	7,765
สสว. 5	อุดรธานี	217	541	4,186	79	31,436	2,371	38,830
	เลย	87	309	1,515	3,607	23	778	6,319
	หนองบัวลำภู	33	100	500	737	17,965	748	20,083

กลุ่ม จังหวัด (สสว.)	จังหวัด	สาเหตุความพิการ						จำนวน รวม
		พันธุกรรม	โรคติดเชื้อ	อุบัติเหตุ	โรคอื่น ๆ	ไม่ทราบ สาเหตุ	มากกว่า 1 สาเหตุ	
	หนองคาย	72	238	1,413	20	10,139	3,873	15,755
	ขอนแก่น	240	1,110	4,094	13,072	12,378	2,994	33,888
	ร้อยเอ็ด	10,368	7,027	23,457	4,801	2,841	148	48,899
	มหาสารคาม	123	613	2,392	29	17,829	2,200	22,200
สสว. 6	บึงกาฬ	94	142	1,069	2,110	3,668	0	7,083
	นครพนม	4,920	4,220	6,174	3,330	2,580	2,382	23,676
	สกลนคร	116	286	1,360	65	32,350	1,893	36,070
	อุบลราชธานี	149	739	2,606	5,113	57,283	0	65,890
	มุกดาหาร	455	1,127	585	193	8,664	494	11,518
	กาฬสินธุ์	756	480	2,031	7,426	7,333	7,626	25,652
	อำนาจเจริญ	69	358	1,601	4,562	9,839	0	16,429
สสว. 7	ลพบุรี	146	513	2,276	10,504	14,675	2,984	31,098
	พิจิตร	94	315	1,758	3,773	6,293	2,325	14,558
	นครสวรรค์	63	323	2,194	1,241	1,167	0	4,988
	สิงห์บุรี	51	140	511	2,096	1,981	2,511	7,290
	อุทัยธานี	112	185	1,381	14	6,869	3,379	11,940
	ชัยนาท	49	205	1,003	3,147	2,734	4,330	11,468
สสว. 8	ตาก	98	187	1,000	2,800	3,396	0	7,481
	พิษณุโลก	157	814	3,792	10,103	21,243	2,672	38,781
	สุโขทัย	78	394	1,981	25	16,432	8,219	27,129
	เพชรบูรณ์	164	362	2,127	5,601	4,910	119	13,283
	อุตรดิตถ์	209	436	2,444	7,013	7,169	4,578	21,849
	กำแพงเพชร	112	350	2,618	6,349	21,026	112	24,106
สสว. 9	เชียงใหม่	167	703	2,647	7,362	73	3,014	13,966
	แม่ฮ่องสอน	39	123	569	1,377	9	648	2,765
	ลำพูน	63	350	1,605	6,648	22	552	9,240
	ลำปาง	154	371	2,629	10,481	14	734	14,383
	เชียงราย	418	403	2,292	4,948	9,335	25,368	42,764
	พะเยา	95	471	2,841	8,042	8,515	71	20,035
	แพร่	240	103	1,329	5,306	1,566	394	8,938
สสว. 10	น่าน	91	321	2,181	6,940	6,840	845	17,218
	กระบี่	180	433	1,943	3,030	3,399	1,778	10,763
	นครศรีธรรมราช	95	235	1,431	2,430	55	4,547	8,793

กลุ่ม จังหวัด (สสว.)	จังหวัด	สาเหตุความพิการ						จำนวน รวม
		พันธุกรรม	โรคติดเชื้อ	อุบัติเหตุ	โรคอื่น ๆ	ไม่ทราบ สาเหตุ	มากกว่า 1 สาเหตุ	
	พังงา	75	160	952	2,240	4,798	565	8,790
	ภูเก็ต	62	149	509	8	3,722	2,497	6,947
	สุราษฎร์ธานี	249	653	3,174	6,803	34	1,450	12,363
	ระนอง	72	120	518	1,225	2,049	345	4,329
	ชุมพร	95	185	1,216	2,293	4,449	1,691	9,929
สสว. 11	สตูล	642	848	1,254	3,546	2,471	1,591	10,352
	ยะลา	125	224	764	1,932	15	954	4,014
	ปัตตานี	184	234	1,258	3,814	4,225	10,144	19,859
	พัทลุง	145	225	2,152	3,120	10,205	39	15,886
	นราธิวาส	292	646	2,037	3,566	64	2,349	8,954
	ตรัง	95	297	1,830	18	13,176	4,184	19,600
	สงขลา	179	442	1,994	6,268	6,448	3,475	18,806
	รวม	31,142	46,970	181,283	297,741	797,291	248,779	1,596,086

ที่มา. รายงานสถานการณ์ทางสังคมกลุ่มจังหวัด ประจำปี พ.ศ. 2565, โดย สสว. 1 – 11

ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

ตาราง 6.8 สถิติจำนวนคนพิการจำแนกตามประเภทความพิการ (หน่วย : คน)

กลุ่มจังหวัด (สสว.)	จังหวัด	ประเภทความพิการ							
		พิการทางการเห็น	พิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย	พิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย	พิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม	พิการทางสติปัญญา	พิการทางการเรียนรู้	ออทิสติก	พิการมากกว่า 1 ประเภท
สสว. 1	อ่างทอง	652	1,796	4,979	812	489	88	81	817
	สระบุรี	991	3,898	12,238	1,074	1,247	211	156	1,297
	นครนายก	778	1,757	5,160	565	540	79	62	681
	สมุทรปราการ	1,363	4,346	14,097	1,868	2,239	321	1,119	2,504
	พระนครศรีอยุธยา	1,485	4,176	11,547	1,703	1,820	174	292	1,593
	นนทบุรี	1,398	4,149	9,905	2,274	1,548	315	716	3,413
	ปทุมธานี	1,258	3,625	10,991	1,907	1,708	240	556	1,936
สสว. 2	ชลบุรี	1,592	4,499	14,126	1,420	369	162	484	2,555
	ระยอง	1,084	2,405	7,686	455	974	61	159	1,280
	จันทบุรี	1,138	2,339	8,222	889	1,481	67	94	968
	ตราด	337	867	2,356	276	506	81	50	323
	ฉะเชิงเทรา	1,900	3,331	22,848	2,150	2,008	52	139	1,839
	ปราจีนบุรี	1,149	2,576	8,426	1,236	846	89	127	31
	สระแก้ว	1,596	3,293	10,508	1,681	1,383	137	134	1,219
สสว. 3	นครปฐม	2,101	4,606	18,687	2,115	1,617	197	301	2,948
	ราชบุรี	1,292	3,624	15,537	1,872	1,898	225	237	1,680
	กาญจนบุรี	1,326	4,637	11,278	1,475	1,859	68	197	1,256
	สุพรรณบุรี	2,216	5,778	19,884	2,057	1,613	134	179	2,043
	สมุทรสาคร	533	3,007	5,234	1,049	1,197	383	264	1,058

กลุ่ม จังหวัด (สสว.)	จังหวัด	ประเภทความพิการ							
		พิการ ทางการเห็น	พิการทางการได้ ยินหรือสื่อ ความหมาย	พิการทางการ เคลื่อนไหวหรือทาง ร่างกาย	พิการทางจิตใจ หรือพฤติกรรม	พิการ ทางสติปัญญา	พิการ ทางการเรียนรู้	ออทิ สติก	พิการมากกว่า 1 ประเภท
	สมุทรสงคราม	342	1,266	3,173	608	451	29	80	421
	เพชรบุรี	1,011	1,883	5,708	722	1,147	48	108	863
	ประจวบคีรีขันธ์	1,174	2,507	6,293	1,237	991	82	113	1,289
สสว. 4	นครราชสีมา	13,029	15,378	43,883	6,796	6,616	339	422	3,804
	ชัยภูมิ	5,680	14,546	30,704	3,421	2,919	104	124	1,700
	บุรีรัมย์	5,647	11,536	41,698	5,181	4,045	213	207	3,078
	สุรินทร์	11,447	8,020	31,076	4,199	3,105	153	172	4,062
	ศรีสะเกษ	5,357	10,260	31,998	5,716	4,241	164	272	2,141
	ยโสธร	4,353	3,431	8,601	2,108	1,120	61	63	1,830
สสว. 5	อุดรธานี	5,125	7,618	21,331	3,115	3,388	249	220	2,231
	เลย	2,373	9,295	11,802	3,475	1,857	87	99	779
	หนองบัวลำภู	1,916	3,828	10,095	1,519	1,333	47	53	748
	หนองคาย	1,874	3,167	7,195	1,226	987	155	95	1,091
	ขอนแก่น	6,893	10,825	30,815	4,852	4,412	1,120	344	3,158
	ร้อยเอ็ด	10,368	7,027	23,457	4,801	2,841	148	215	2,375
	มหาสารคาม	3,594	5,888	12,776	2,704	2,039	124	125	1,215
สสว. 6	บึงกาฬ	1,294	2,267	6,250	1,386	833	55	66	674
	นครพนม	2,063	3,495	11,461	3,186	1,818	175	170	1,308
	สกลนคร	4,180	7,278	19,196	3,813	2,436	125	135	1,902
	อุบลราชธานี	8,122	15,412	28,462	6,143	5,123	170	263	2,195

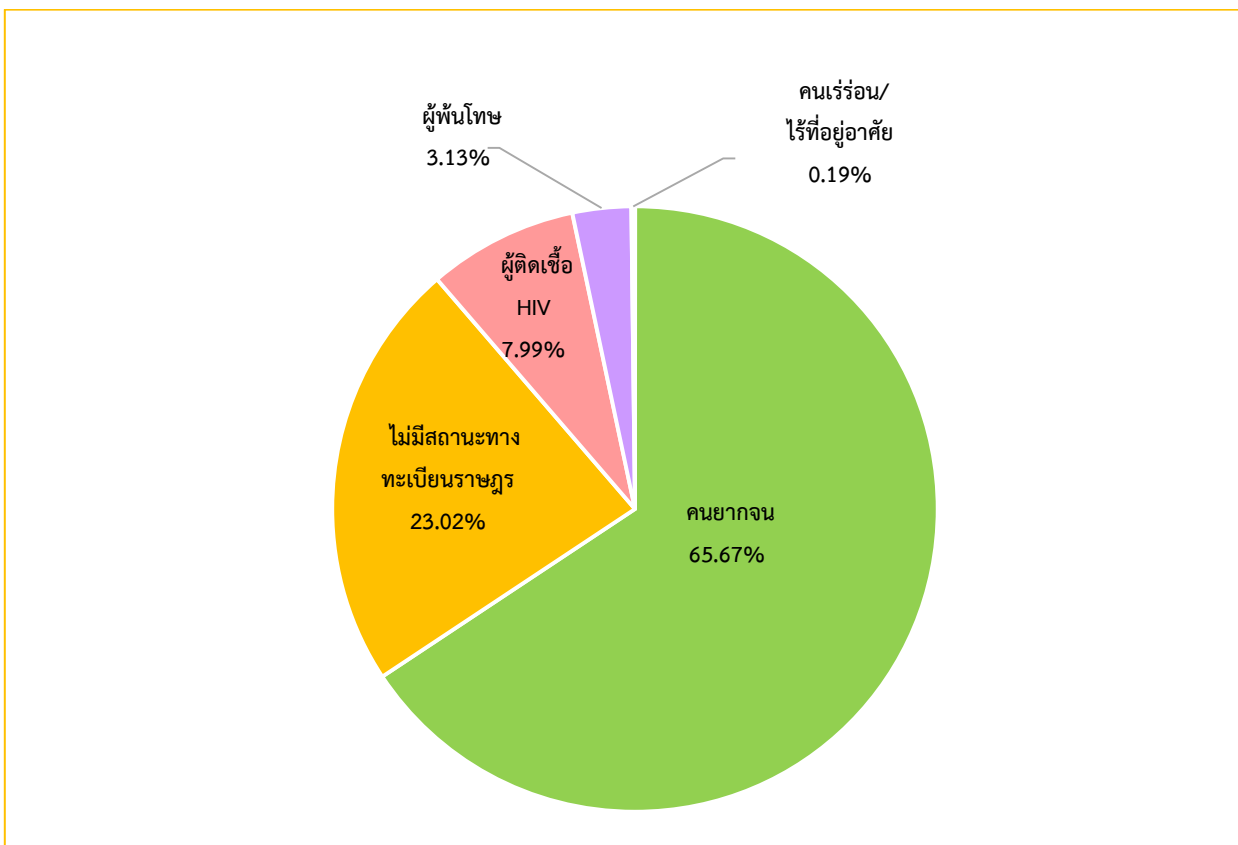
กลุ่มจังหวัด (สสว.)	จังหวัด	ประเภทความพิการ							
		พิการทางการเห็น	พิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย	พิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย	พิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม	พิการทางสติปัญญา	พิการทางการเรียนรู้	ออทิสติก	พิการมากกว่า 1 ประเภท
	มุกดาหาร	1,204	3,270	3,720	1,924	760	84	117	439
	กาฬสินธุ์	6,001	7,262	17,404	3,590	2,010	319	134	1,800
	อำนาจเจริญ	1,788	4,261	7,158	1,663	1,302	34	82	141
สสว. 7	ลพบุรี	2,082	4,953	19,953	2,036	1,526	170	104	274
	พิจิตร	2,643	5,872	20,771	1,963	1,411	108	99	2,325
	นครสวรรค์	2,811	4,905	19,721	2,655	2,354	111	206	1,908
	สิงห์บุรี	431	1,309	3,611	959	473	27	46	417
	อุทัยธานี	1,085	1,729	6,631	928	894	39	52	3,379
	ชัยนาท	886	3,069	1,168	815	804	43	56	449
สสว. 8	ตาก	1,316	4,319	9,135	1,307	1,263	306	142	981
	พิษณุโลก	3,635	6,095	30,341	2,500	2,602	151	201	2,672
	สุโขทัย	2,714	4,460	15,700	1,628	1,267	47	69	1,238
	เพชรบูรณ์	3,207	4,563	17,976	3,160	2,606	183	168	1,693
	อุดรดิตถ์	2,109	3,505	12,440	1,036	1,235	232	155	1,137
	กำแพงเพชร	2,136	4,329	18,721	1,619	1,930	86	105	1,529
สสว. 9	เชียงใหม่	3,004	14,053	25,825	3,574	3,331	385	611	3,029
	แม่ฮ่องสอน	841	2,442	3,831	553	596	99	60	648
	ลำพูน	1,542	4,699	12,591	1,630	1,140	200	106	552
	ลำปาง	1,678	8,543	19,596	2,294	2,465	500	234	732
	เชียงราย	2,601	12,489	19,172	2,830	3,518	137	254	1,754

กลุ่มจังหวัด (สสว.)	จังหวัด	ประเภทความพิการ							
		พิการทางการเห็น	พิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย	พิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย	พิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม	พิการทางสติปัญญา	พิการทางการเรียนรู้	ออทิสติก	พิการมากกว่า 1 ประเภท
	พะเยา	1,351	5,298	13,649	1,445	1,701	435	164	1,015
	แพร่	967	2,603	15,354	1,209	1,343	107	119	394
	น่าน	2,181	5,575	11,070	1,263	1,710	68	125	845
สสว. 10	กระบี่	690	1,682	5,449	684	783	92	72	1,311
	นครศรีธรรมราช	3,786	11,088	25,078	4,357	3,250	482	260	4,553
	พังงา	500	2,037	4,186	627	719	80	76	565
	ภูเก็ต	347	1,063	3,789	365	474	35	181	767
	สุราษฎร์ธานี	1,373	4,356	11,297	1,585	2,078	163	312	1,514
	ระนอง	307	691	1,935	275	352	13	67	344
	ชุมพร	997	2,255	5,857	916	1,012	53	115	1,073
สสว. 11	สตูล	545	1,887	5,379	609	1,093	188	96	555
	ยะลา	1,018	2,160	6,514	1,719	1,526	130	94	990
	ปัตตานี	1,348	2,792	9,056	2,643	1,539	144	98	2,239
	พัทลุง	1,031	5,004	11,025	1,002	942	151	87	1,173
	นราธิวาส	2,311	4,608	16,821	2,937	2,407	167	97	2,486
	ตรัง	1,502	2,780	10,580	1,478	1,422	243	151	1,441
	สงขลา	1,999	8,591	16,862	2,654	2,629	353	331	3,414
รวม		185,998	380,233	1,059,049	157,518	135,511	12,897	14,139	118,081

ที่มา. รายงานสถานการณ์ทางสังคมกลุ่มจังหวัด ประจำปี พ.ศ. 2565, โดย สสว. 1 – 11 ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

6.7 ผู้ด้อยโอกาส หมายถึง ผู้ที่ประสบปัญหาความเดือดร้อน และได้รับผลกระทบในด้านเศรษฐกิจสังคม การศึกษา สาธารณสุข การเมือง กฎหมาย วัฒนธรรม ภัยธรรมชาติและภัยสงคราม รวมถึงผู้ที่ขาดโอกาสที่จะเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐานของรัฐ ตลอดจนผู้ประสบปัญหาที่ยังไม่มีองค์กรหลักรับผิดชอบอันจะส่งผลให้ไม่สามารถดำรงชีวิตได้เท่าเทียมกับผู้อื่น” โดย กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) จากรายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับจังหวัด และระดับกลุ่มจังหวัด ประจำปี 2565 ได้รวบรวมข้อมูลในรูปแบบตัวเลขสถิติที่เกิดขึ้นกับผู้ด้อยโอกาส ในหัวข้อดังต่อไปนี้ 1) คนยากจน 2) คนเร่ร่อน/ไร้ที่อยู่อาศัย 4) ไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎร 5) ผู้พันโทษ 6) ผู้ติดเชื้อ HIV พบว่า เมื่อได้สำรวจประเด็นทั้ง 6 ข้อข้างต้น สามารถเรียงลำดับประเด็นที่พบจากมากไปหาน้อย ดังต่อไปนี้ อันดับที่ 1 คนยากจน จำนวน 1,854,637 คน คิดเป็นร้อยละ 65.67 รองลงมา คือ ไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎร จำนวน 650,159 คน คิดเป็นร้อยละ 23.02 ผู้ติดเชื้อ HIV จำนวน 225,595 คน คิดเป็นร้อยละ 7.99 ผู้พันโทษ จำนวน 88,541 คน คิดเป็นร้อยละ 3.13 และคนเร่ร่อน/ไร้ที่อยู่อาศัย จำนวน 5,393 คน คิดเป็นร้อยละ 0.19 ตามลำดับ ดังแผนภูมิ 6.9 และตาราง 6.9

แผนภูมิ 6.9 สัดส่วนผู้ด้อยโอกาสจำแนกตามประเด็นที่จัดเก็บ (หน่วย : ร้อยละ)

ที่มา. รายงานสถานการณ์ทางสังคมกลุ่มจังหวัด ประจำปี พ.ศ. 2565, โดย สสว. 1 – 11

ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

ตาราง 6.9 สถิติประเด็นผู้ด้อยโอกาสรายจังหวัดและกลุ่มจังหวัด (หน่วย : คน)

กลุ่มจังหวัด (สสว.)	จังหวัด	คนยากจน	คนเร่ร่อน/ ไร้ที่อยู่อาศัย	ไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎร	ผู้พันโท	ผู้ติดเชื้อ HIV
สสว. 1	อ่างทอง	3,999	11	0	252	2,411
	สระบุรี	113,108	55	0	326	77
	นครนายก	56,964	82	0	0	1,124
	สมุทรปราการ	7,359	263	0	1,635	12,244
	พระนครศรีอยุธยา	5,532	46	2,119	2,870	4,504
	นนทบุรี	73,539	26	15	4,643	581
	ปทุมธานี	126,859	221	9,813	191	160
สสว. 2	ชลบุรี	3,670	234	22,038	7,546	0
	ระยอง	2,128	75	6	4,735	1,357
	จันทบุรี	4,357	47	7	1,565	2
	ตราด	2,370	31	8,478	3,749	24
	ฉะเชิงเทรา	9,093	47	4,019	2,645	3,557
	ปราจีนบุรี	1,408	14	13	1,836	32
	สระแก้ว	10,889	39	2,620	2,033	190
สสว. 3	นครปฐม	9,446	41	11,018	2,519	59
	ราชบุรี	30,458	164	26,513	3,110	387
	กาญจนบุรี	37,430	489	77,541	2,565	7,581
	สุพรรณบุรี	28,611	336	2,510	2,640	4,716
	สมุทรสาคร	26,110	94	34,289	2,053	532
	สมุทรสงคราม	4,302	19	1,779	941	1,438
	เพชรบุรี	29,625	21	4,124	1,740	1,016
	ประจวบคีรีขันธ์	23,882	108	12,525	1,956	907
สสว. 4	นครราชสีมา	27,982	16	2,264	0	157
	ชัยภูมิ	28,855	36	0	1	5,482
	บุรีรัมย์	4,209	4	1	0	8,115
	สุรินทร์	52	30	1	551	86
	ศรีสะเกษ	9,277	51	36	1,756	5,184
	ยโสธร	3,071	36	0	806	88
สสว. 5	อุดรธานี	116,101	90	7,412	187	193
	เลย	43,530	28	1,145	10	33
	หนองบัวลำภู	34,355	16	0	0	2,355

กลุ่ม จังหวัด (สสว.)	จังหวัด	คนยากจน	คนเร่ร่อน/ ไร้ที่อยู่อาศัย	ไม่มีสถานะทาง ทะเบียนราษฎร	ผู้พันโทษ	ผู้ติดเชื้อ HIV
	หนองคาย	27,902	35	4,797	0	28
	ขอนแก่น	76,733	144	0	166	2,888
	ร้อยเอ็ด	33,552	6	0	0	67
	มหาสารคาม	22,749	13	0	0	43
สสว. 6	บึงกาฬ	25,569	25	780	158	1,305
	นครพนม	10,239	44	1,136	1,093	2,410
	สกลนคร	404	23	1,587	60	55
	อุบลราชธานี	16,592	159	3,488	666	63
	มุกดาหาร	4,647	3	1,586	1,137	1,265
	กาฬสินธุ์	8,804	20	913	809	4,384
	อำนาจเจริญ	3,663	8	356	200	59
สสว. 7	ลพบุรี	18,432	6	3	52	79
	พิจิตร	14,650	41	0	1	24
	นครสวรรค์	18,607	35	3	111	5,975
	สิงห์บุรี	8,478	0	292	322	259
	อุทัยธานี	4,071	21	9	325	53
	ชัยนาท	3,250	25	0	1	16
สสว. 8	ตาก	14	40	1	N/A	2,161
	พิษณุโลก	37,426	67	1,628	111	7,615
	สุโขทัย	8,819	3	192	145	73
	เพชรบูรณ์	108,435	1	972	379	148
	อุตรดิตถ์	5,736	4	2	1	No Data
	กำแพงเพชร	12,526	N/A	1,553	10,114	954
สสว. 9	เชียงใหม่	52,928	167	159,677	33	81,353
	แม่ฮ่องสอน	25,138	5	44,242	69	3,326
	ลำพูน	5,698	78	3,002	1,449	69
	ลำปาง	41,962	34	2,720	509	2,273
	เชียงราย	51,062	4	130,042	780	15,302
	พะเยา	2,866	1,072	2,424	175	3,349
	แพร่	30,442	27	636	1,614	1,107
	น่าน	35,949	37	1,794	1,522	662

กลุ่ม จังหวัด (สสว.)	จังหวัด	คนยากจน	คนเร่ร่อน/ ไร้ที่อยู่อาศัย	ไม่มีสถานะทาง ทะเบียนราษฎร	ผู้พันโทษ	ผู้ติดเชื้อ HIV
สสว. 10	กระบี่	11,566	39	2,230	7	13
	นครศรีธรรมราช	36,941	73	2,948	988	1,672
	พังงา	10,832	23	4,137	1,836	1,580
	ภูเก็ต	2,671	47	11,421	20	5,513
	สุราษฎร์ธานี	8,956	28	8,112	1,433	1,191
	ระนอง	390	31	15,072	8	29
	ชุมพร	8,490	25	4,093	1,110	1,189
สสว. 11	สตูล	13,469	15	335	293	1,325
	ยะลา	20,460	79	1,239	2	21
	ปัตตานี	28,503	16	1,094	1,931	1,447
	พัทลุง	56,424	6	252	1,000	2,767
	นราธิวาส	19,205	39	974	329	2,109
	ตรัง	13,448	5	884	2,717	4,779
	สงขลา	27,368	50	3,247	4	3
รวม		1,854,637	5,393	650,159	88,541	225,595

ที่มา. รายงานสถานการณ์ทางสังคมกลุ่มจังหวัด ประจำปี พ.ศ. 2565, โดย สสว. 1 – 11 ประมวลผลโดย คณะผู้จัดทำ

ⁱ ข้อมูลจากฐานระบบทะเบียนอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กองกิจการอาสาสมัครและภาคประชาสังคม กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ, <https://volunteer.dsdw.go.th>

ⁱⁱ ข้อมูลครัวเรือนประชากร กรมการปกครอง, ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2563, <https://stat.bora.dopa.go.th/>

ⁱⁱⁱ ข้อมูลจากฐานระบบทะเบียนอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กองกิจการอาสาสมัครและภาคประชาสังคม กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ, <https://volunteer.dsdw.go.th>

กองมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
 สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
 0 2202 9087
 กองมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
<https://dshss.m-society.go.th>
 สายด่วน 24 ชั่วโมง 8 ศูนย์ช่วยเหลือสังคม 1300 #พม.24ชั่วโมง

 มิถุภพ พม
 โทรมาที่ 1300
 สายด่วน พม.

